

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00542

DEM TATNS SHOTN

Jacob Glatstein

*Permanent preservation of this book was made possible by
Ruth & Peter Gay*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דעם טאטנום שאטן

בינער פון זעלביבון מחבר:

יעקב גלאטשטיין, 1921, «פֿאָרְלָאָג קּוֹלְטוֹר».
פרײַע פֿערַזַן, 1926, «פֿאָרְלָאָג גֶּראָה אַרְטַּסְטַּאַדָּאלְסִקִּי».
קרעדאם, 1929, «פֿאָרְלָאָג יִידִיש לְעֵבֶן».
וַיְדִישַׂטְיוֹטְשָׁן, 1937, «פֿאָרְלָאָג בּוֹשָׁאוּעַ», וואָרְשָׁעָן.
זָוּעַן יַאֲש אַיּוֹ גַּעֲפָרֶן, 1938, «פֿאָרְלָאָג אַיְנוֹיךְ».
עַמְּיל אָוָן קָאָרְל, 1940, «פֿאָרְלָאָג מְשָׁה שְׁמוֹאֵל שְׁקָלָאָרְסִיקִי».
זָוּעַן יַאֲש אַיּוֹ גַּעֲקוּמָעָן, 1940, «פֿאָרְלָאָג מְשָׁה שְׁמוֹאֵל שְׁקָלָאָרְסִיקִי».
געַדְעַנְקְלִידָעָר, 1943, «פֿאָרְלָאָג יִדְישָׁעָר קּוּמְפָעָר».
יאָסֶל לְאָקְשַׁ, 1944, «פֿאָרְלָאָג מְחַמְּדִים».
שְׁטָרָאַלְנְדִיקָע יִדְזַן, 1946, «פֿאָרְלָאָג מְתָנוֹת».
איּוֹן תּוֹךְ גַּעֲנוּמָעָן, 1947, «פֿאָרְלָאָג מְתָנוֹת».

שער-בלאט געצייכנט פון
מִיכָּל וּוִינְגָר

דָּבָר מִאַמְּנוֹת שְׁלָא כְּפָרָה

ל יִדְעָר

פּוֹנֵן

יעקב גלאטשטיין

פֿאַרְלָאָג נְיוֹ יָרָק

1953

ארוויסגעגעבען פון
פארלאג מתנות
באים שלום עליהם פאלאק אינסטיטוט

FATHER'S SHADOW

Poems by
JACOB GLATSTEIN

Copyright, 1953
by Jacob Gladstone
New York, N. Y.

Published by
FARLAG MATONES
22 E. 17th St., New York 3, N. Y.

Printed in U.S.A.

200

אַינְהָאַלְט

אָפְטִילּוֹנָג אָ

זַיִת

9	זִינְגֶּעֱנְדִּיקָע שָׁאָרְפָּן
13	פֿאָרְגָּעָסֶן
14	אוֹפְּסָנִי
16	צִיִּיט
17	שְׂנוּיָאִיקָע שְׁנִיטָן
20	אָ וּוֹאָרְט
21	דָּאָסְטָאַיעּוֹסְקִי
23	אַמְּאָלָאַמְּאָל
24	אָ מְאָטִיוֹ
26	צָעֵן אַרְמְגָעְקָלָאַרְטָע גַּזְאָנְגָעָן פֿוֹן יְוָנְגְשָׁאָפָט
33	עַלְטָעָר
33	בִּיאָגָרָאָפִיעָ

פֿינְגָּה לִידְעָר :

34	זַיִי הַיְלִיק
35	נוֹסֶח
35	עַל חַטָּא
36	גַּעֲטָלָעֶכָע צִיִּיט
37	פֿאָרְגָּאָכָט
38	כְּזֹועַל זִיךְ אִינְגָלִיבָרַעַן

לִידְעָר פֿוֹן שְׁטִילְקִיִּיט :

40	אַרְיִינְפִּיר
40	אַזְוִיפִּיל לִיבְט
41	גַּעֲדָעָנָק אִיךְ נָאָך
41	בִּיסְט גַּעוֹאָלָקָסֶן
42	מַעֲסָט אוִיס
42	דָּעָר מִין פֿוֹן דִּין קִינְדְּשָׁאָפָט
43	זַאלְסָט בְּעַנְקָעָן
43	אַנְגָּעוֹוָאַירָן
44	גַּאְט

אַפְטִיזִילּוֹנָג ב

47	—	אַיְגָמִיטָן וּעֲג —
48	—	פָּאֶרֶט אַ יֵּיד —
49	—	דָּעֵר הַיְנְטִיקָּעֶר טָאג —
50	—	בִּיסְט גַּעַשְׁעָן, בִּיסְט גַּעֲוָאָרֶן —
54	—	צְוִישָׁן מְנַחָּה אָוּן מְעֻרִיב —
56	—	אַ דָּוָר פָּוּן חַלּוּם —
58	—	הַאָסְטָ גַּאֲרְנִישָׁט אַוּוּקְגַּעְבָּעָנְקָט —
59	—	שְׁמַשּׁוֹן —
60	—	אַנְהַוִּיב —
63	—	סְ'רָעַדְטָ דָּעֵר אַלְטָעָר יֵיד —
66	—	חַנּוּכָּה — תְּשִׁ"ט —
67	—	אוֹונְטִיקָּעֶר יֵידָן —
70	—	גַּעַזְגַּעַן —

אַפְטִיזִילּוֹנָג ג

77	—	דָּעֵר בַּרְאַצְלָאוּרֶר זִינְגָּט נִיגּוֹנִים —
82	—	דָּאַוּעַנְעָן מְנַחָּה —
84	—	דָּעֵר בַּרְאַצְלָאוּרֶר גִּיט אַרְוִיס אַ תְּשֻׁבוֹה —
87	—	פָּאָרָאָן אַזָּא גַּעֲכָץ וַיִּהְוָגָעָר —
93	—	הָעָר אָוּן שְׁטוּן —
97	—	די לְוָדְמִירָעָר מְוִיֵּד קָוָמֶט צְרוּיקָ פָּוּן וּוַיסְטָן וּוְאָגָל —
99	—	דָּעֵר גּוֹטָעָר יֵיד בְּעַנְטָשָׁת —
100	—	אָוּן כָּעֵס —
100	—	טִיעָרָע —

אַפְטִיזִילּוֹנָג ד

105	—	אַ בְּרִיוֹן צָו זִיך —
107	—	וּוְאַנְדָּעָרְלַעַכְעַז קְלִיְינִיקִיטָן —
109	—	אַנְטְּפָלְעָקָנוֹג —
110	—	אַ זְוַנְטִיק אַיְבָּעָר נִיו יָאָרָק —
112	—	דָּעֵר דִּיטְשָׁ טְרָאָכָט —
113	—	וּוְיְפִילָּ קְרִיסְט —
114	—	שְׁלָמָה אַבְּנַ-גְּבִירָוָל —
115	—	אַזְוִי —
116	—	אַוִיסְגַּגָּג —

דרי לידער פון שונאים :

117	— — — — —	פראפאגאנדייסטן
117	— — — — —	ווײיל-דערציגענע
118	— — — — —	דער פראפעסאר
118	— — — — —	עשינו
119	— — — — —	גאט פון מײַנע אבות
121	— — — — —	דאָס טרויעריך געוועילב
122	— — — — —	דער ליכטיקער נאָר
123	— — — — —	דער גוטער ייד טענហט זיך אויס
125	— — — — —	אויף די טראָפ
127	— — — — —	יידיש
130	— — — — —	מאָנָאַלָּאָג אִין דרייטער פערזאָן
134	— — — — —	אַ מאָמעַנט אִין מְדֻבָּר
135	— — — — —	בָּאַלְאָדָע
137	— — — — —	יִדְּשִׁקְּיִיט
139	— — — — —	דער ייד פון נַעֲכֹתָן רַעֲדָת זֵיכֶר אַרְאָפֶר פָּוֹן הַאֲרָצָן
141	— — — — —	אַ וְעָנוֹג
144	— — — — —	דָּאַ לִיגָּן
145	— — — — —	דער נְבָיא יְהוּקָאֵל
150	— — — — —	מיין טָאַטָּע-מָאַמָּע שְׁפָרָאֵךְ

אַפְטִיְלוֹנָג ח

155	— — — — —	בערנָאָרְד שָׁאוּ שְׂרִיבְּט אַ בְּרִיוּ
155	— — — — —	גִּילְדָּעָנָעָר טְרָאָפֶר
156	— — — — —	אִין וּוֹג
157	— — — — —	אַ פָּאַטָּעָר צָו זִין זָוָן
158	— — — — —	צָעָן מְאַל אָזְׁוִי יְוָגָן
158	— — — — —	אַ גָּאנְץ לְעָבָן
159	— — — — —	פְּרִינְט
160	— — — — —	גַּעַשְׁטָאַלְטָן
162	— — — — —	צָעָן לִידָּעָר
166	— — — — —	גּוֹטְסְּקִיְּט
167	— — — — —	רִיְּד
168	— — — — —	אָפְּשָׁר דָו
169	— — — — —	פְּאַרְוּאָס
170	— — — — —	דָּרְיִי יְוָגָן מִידְלָעָד
172	— — — — —	אַ הַעֲלִדִּין
172	— — — — —	אַן אָות

173	צוווי
173	הארבערייך
174	א געצעלט
176	דער גנב
177	א מעשההלו
179	דוד עדעלשטיאט
181	אויף א גאָס
183	אדיע צו זיך
184	פארעישנט
185	פארגײַן
185	דער אַנוֹאָגָעָר
186	עוַלְםֵם הַבָּא
186	אַרְוָמְגָעְשִׁימָלֶט
187	צּוֹ אֲ דִיכְטוּר
188	יְוָגָעָר יְרָמִיה
188	קוּם מִיטְמִיר
189	יאָרְצִיְיט לִיד : מ. ל. האַלְפָעָרָן
190	מענטשָׁן
191	ווענְצִיעָע
191	וַיְיַפְּלַאֲתַעֲרָלָעַךְ
192	קוּם נֻעַנְטָעָר

א

זינגענדיקע שארפָּן

ב

דעָר מעסער-זשאנגענלייער דריימלט,
ס'זונגען אלע שארפָּן,
מאָרגָן ווועט ער אַ מידער
מייט די בְּלִיזִיכָּעָה קְלִינְגְּלָעָן זִינָע
ווידער מִיְדָן אָוֹן טְרָעָפָן,
צְילָן אָוֹן ווּאָרָפָן.

צעעפָן פָּאָר אִים דָּעַם לִיכְטִיקְסְּטָן חָלוּם,
מַאֲלָאָל אִים אוּם, שֻׁעָנָק אִים,
די טִיפְסְּטָע אָפְגְּרוֹנְטָן פָּוֹן שְׁלָאָפָּן.
זָאָל ער רְזָעָן לְאָנָג —
זֵין באַלְוִין אָוֹן זֵין שְׁטָרָאָפָּן.

הָאָבָן אלע זִינָע ווּרְטָעָר-שָׁאָרָפָן
גַּעֲטָרָאָפָּן? —
פְּרָעָגֶת דָּעַר צְעַחְלּוּמְטָעָר מָוָה
הַאֲלָבָ-פָּאָרְשָׁלָאָפָּן.
סְפָּלָעָמְלָט אַ צְאַנְקְנִידִיקָּעָה רְשָׁעוֹת
אוֹן קָאָפָּה פָּוֹן זְשָׁאָנְגָּלִיעָר.
איּוֹ ער גְּעוּוֹעָן דָּעַר גְּעוּוֹינָעָר
אַדָּעָר פָּאָרְלִירָעָר?

ווי פאָרחלומטע יונגען
האָבן מיר געמאַלְקָן
די צעפּיִיעָרְטָע הימלען
פֿון דָּרוּיךְ אָנוֹ פֿון ווּאַלְקָן.
געשׂטָאנְגָּן פֶּאָרגָאנְפָּט.
ס'חָאָט גָּאָרְנִישָׁט מִיט גָּאָרְנִישָׁט
פֶּאָר אָונְדוּזָעָרָע אָוִינְגָּן,
זִיךְר אַיבְּעָרְגָּעָשָׂאָפָּט.

ס'הָאָבן אָונְדוֹ גַּעֲוָעְטִיקָט
פֶּאָרְבָּן, קָאַלְרָן.
מִיר זַיְינְגָּן גַּעֲוָעָן גְּרִיטָט צָו שְׁטָאָרְבָּן
אוֹיפְּפָ כּוּוֹאַלְיָעָם פֿון קָלָאנְגָּן.
מִיר הָאָבן רְוִישָׁן מִיט רְוִישָׁן
בָּאָהָעָפָט אֵין גַּעֲזָנְגָּעָן;
מִיר הָאָבן גַּעֲבָלָעְקָעְרָצָט,
גַּעֲקָנִיתָ פֶּאָר זָוָן-פֶּאָרגָאנְגָּן.

פֶּאָרגָאנְגָּטָע יָאָרְהָוָנְדָעְטָעָר
זַיְינְגָּן פֶּאָרְלָאָפָּן,
אָונְדוּזָעָרָע מוֹהָוֹת זַיְינְגָּן וּאָכְעָרָהִיט גַּעֲשָׁלָאָפָּן.
קָלוֹיסְטָעָרָם הָאָבן גַּעֲוִיגָּט זַיְעָרָע גַּלְעָקָעָר.
מִיר הָאָבן גַּעֲבָקָט זִיךְר
פֶּאָר אַלְעָ דָעְרָשָׁעְקָעָר.

וּוִיפִּיל הָאָט אַכְּרָם גַּעֲוָוָאָנוֹגָן — אָנוֹ עַדְךָ?
ס'אַיְוַיְדָעָר קִינְסְטָלְעָר
אַטְרוּיְעִירִיקָעָר תְּרָה.

פָּוֹן שְׁטַאָרְקִיֶּיט
וּוְעַט אַמְּאָל אֲרוֹיְסְקוּמוּן זִיסְקִיֶּיט,
פָּוֹן קְרוּעְפְּטִיקָן פָּאַרְשְׁטִיךָן,
נִישְׁתָּפָן פָּאַרְדְּרוּמְלְטָעָר צַעֲטוּמְלְעָנִישׁ.
אוֹן מִיר וּוְעַלְן אַמְּאָל הַעֲרָן דָּם גַּעֲבָט
פָּוֹן אַ קְלָאָרָן, שְׁכָלְדִּיקָן
איַינְגָּאָט.

אָונְדוּעָר דָּר אֵיז פָּאַרְפָּאַלָּן,
אַלְעָ אָונְדוּעָרָע גַּעֲמָעָלָן
זַיְנָעָן גַּעֲוָאָרָן גַּעֲזָנָגָעָן, פָּאַסְטָאַרָּאַלָּן.
גַּעֲפָאַנְגָּעָן חַאָבָן מִיר בֵּיו שִׁיכְרוֹת
דָּעַם גַּעֲרוֹךְ פָּוֹן גְּרָאָן.
אָונְדוּעָר נָאָז אֵיז גַּעֲקִיצָלָט
פָּוֹן בְּלוּמָעָן אָזָן בִּינָעָן.
אַלְעָ רְוִוְתָּן אָזָן גַּרְינָעָן
שְׁלָאָפָן שְׁוֹיָן אֵין אָונְדוּעָרָע אָוִיגָן;
וּוְיַי אָפְיוּס-שְׁלִינְגָּעָרָם
זַיְנָעָן פָּאַרְגְּלָאָצָט אָזָן פָּאַרְשְׁלָאָפָט
אָונְדוּעָרָע זַיְנָעָרָט.

גָּאָט אֵיז גַּעֲזָוָרָן
אַ וּוּינְגָּעָנְדִּיק קִינְדָּה.
סְיַיְנָגָעָן דֵּי כָּאָרָן,
סְרָעְדָּט פָּאָר אִים דָּעַר אַרְגָּל,
סְקָלִינְגָּעָן דֵּי גְּלָאָקָן.
מִיר גַּעֲטְרוֹיָעָן דָּעַם קָאָפָט
צָו קִינְסְטָלְעִירִישׁ דְּלִילָהָם.
דָּעַר שְׁפִּיל אֵיז דָּעַר עִיקָּר.
דֵּי מוֹזִיק שְׁוֹאָכָט אָונְדוּ אָפָט.
מִיר דְּרוּמְלָעָן אָזָן הַעֲרָן.
סְקָלִינְגָּעָן דֵּי גְּלָאָקָן.
זַיְיַי גַּלְעָטָן אָזָן שְׁעָרָן
אָונְדוּעָרָע מַעֲנָעָרְשָׁע לְאָקָן.

אלע פארצנצען ווערטער,
די אויסגעזאגטער,
די פארשטאנגען,
ליינן אין זיינער צעפלעפטער קלאָרקייט.
די אויסגענאנגעטן מײַינען זיינער דריימלען.
ס'איַן אונדווער וועלט
וואָם לאָזט באָלְד אַראָפ דעם פֿאָרְהָאנְג.

אונדווער געוזנן איי געווֹאָרֶן בְּאַטְוִיבָּוָג.
דעָר טְרוּיְעָר וְוָאָם אייַּה אַיְּפָּה אַ וְוַיְּיל
געֻוּעָן אַונדווער דְּעַרְחָוִיבָּוָג,
ווערט צְעוּוֹיִינְט אַין בְּוַרְלָעֵמְקָ.

אונדווער פֿנִימָעָר וְוַיְּיָזָן
דעם גְּרָאַטְעָמָקָ,
דעם שְׁרָעָק
פֿוֹן דּוֹלְעָר פֿאָרְפָּלְאַכְוָגָן.
לאָמִיר וְוָאָם גִּיכְעָר אַוּוּקָ
איַיְּדָעָר מִיר פֿאָרְגְּנִיְּעָן,
צָוָם פּוִיק אָוָן צָוָם טָאָז
פֿוֹן אַלְזִיְּ-פֿאָרְלָאַכְוָגָן.

מִיר האָכָּן פֿוֹן שְׁפִינְנוּוּבָּם
געַבְיוּת זִיךְרָה פֿעַסְטוֹנָג.
איַצְטָמָאָכָּן מִיר
דעם הַעֲלָדִישָׂן אַנְשָׁטָעָל פֿוֹן פֿאָרְמָעַסְטוֹנָג.
סְׁיוּעָט אָפְּלִיו נִישְׁתָּמְתָּפְּלָגָן.
סְׁיוּעָט וְוָעָרָן צְעַבְּלָאָזָן.
מִיר וְוָעָלָן לִיְּפָן
וּוי זַיְגַּענְדִּיקָּע הַאָזָן.

וואס האבן מיר איזוינט דערגרייכט?
— די קונסט פון אטראפירן
פארניקאטינטע געהוין.
ס'אייז ווערטער-דעםערונג.
די צייט פון שאצערם,
פון שארפע קעפ
וואס מ'קען נישט נאָרֶן;
ニישט פון פרומע זאמלערם.

ニישט אלע שטאמלערם זייןגען דאָך מישחם,
ニישט יעדער רידער איז אָן אהָרֶן.
ס'בלענדט נאָרֶן-גָּאָלֶד פון ווערטער
און ס'ווערט פֿאַרבְּלִיּוֹת זְוִיּוֹר ווערט.

ס'פֿאַלְט אָונְדוּעָר פֿאַפְּירָעָנָע פֿעַמְטוֹנָג.
אונְדוּעָר פֿוֹיגְלְשָׁעָר גַּזְאָנָג
ווערט מֵעָר נִישְׁט דֻּרְהָעָרֶט.

פארגעסן

כ'בִּין שְׁוִין בָּאָלְד דַּעֲרָפָרָן צָו אַמְּעַרְאָצְעָם
דוֹרֶךְ שְׁטָעָגָן פָּוּן פֿאַרְגָּעָסָן.
פֿאַרְטּוֹשָׁט יְוָגְנְטְּלָעָרְנוֹנוֹגָעָן.
כְּפִאַרְשְׁטָיו שְׁוִין נִישְׁט וְאָס אַזְּעִ אַיְזָן
איַן אַס טְוִינְקָעָלָע בִּיכָּעָר,
וואס די צִוְּיט הָאָט אַפְּגָעָמָעָקָט, אוּפְּגָעָפְּרָעָסָן.

אלע קלענער ווערט פָּוּן מִינָּע ווערטער די צָאָל.
כְּהָאָלְט שְׁוִין בָּאָלְד בַּיּוֹם פֿרוּמָעָן יְשָׁוְבְּנִיקָם
אַפְּגָעָשְׁפָּאָרְטָן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.

אויפסנוי

וועסט קומען און איבערשאצן דיין קינדהייט,
די קליענע פארעקסנטע אויערן און אויגן.
וועסט אויפהערן אויננויגן דיענע יאן.
צום ערשותן מאָל וועסטו אויסטאן
דעַם פעליך פון ירושה.
האָב גאָר קיַין מורה נישט,
קיינער וועט ביַי דיר נישט צונגעמען
וואָס איז דיינט.
וועסט בלויוֹ אַנה היַבן פונדאָסנַיִ,
פון סאמע ערשותן ווַיְיטִיק,
פון איינשטיינַן אין דיר
די לַיבַשָּׁאָפֶט פון דיינַן שבט
מיט ווַיְיטִיק.

וועסט קומען און נאָך פֿאָרֶן ערשותן שטערַן
וועסטו ציינַן הבדלה אויפֿן ווַאֲרט.
און אוּבּ מ'חַאַט עַם פֿאָרְפְּרוּטַט
אויפֿן בָּאָרגּ סִינִי,
וועסטו עַם ברענגן אין שטובּ,
און אוּפּ דָּעֵר פֿוֹלְעֵר ווּאָך
וועסטו עַם טוּם זַיְן,
ווי מ'איּוֹ טוּם אַ פרישַׁן בַּיְגַל.
און אַ באָרוּוּסַעַר אַברָהָם,
מיט לאָנגַעַן, אַומְגַעַלְמַפְעַרְתַּע פִּים,
וועסטו דוֹוקָא שְׁפָאנַעַן
און שְׁפָאנַעַן,
דוֹרֶךְ פֿאָרְגָּעַצְטַע גַּעַטְעָר,
צַו דיינַן אַיְגַעַן צוֹוַיְפְלַעַן,
וואָס ווּלְזַן בַּיַּי דִיר ווּרְן —
איַין לַיְכְטִיקָעַר סְפָק.

וועסט זיך אויפכאפּן צום ערשותן מאָל
 אין די אַרְעָם פון דיין אַיִינְגֶּעֶשׁלְעַפְּעַרְטָעַר באַשְׁעַרְטְּקִיִּיט,
 אָוֹן זעַן אָז ווַיְפֵיל ס'אַיו אָוֹן אַיר דָּא
 פון דיין רִיף,
 אָיו אָוֹן אַיר אַויַּך דָּא אֲבָזְוַנְדָּעַר לעַבָּן,
 אֲדָעַרְוַוְוִיטָעַרְטָמַס, אֲפָאַרְהַוִּיכְטָעַר שְׁפִיגָּל,
 ווָאָס שְׁפִיגָּלְטַ דִּיך, ווָעַן דָו גִּימְסַט אַרְוִים פָאַרְצְוָקָן,
 ווָעַן דָו בְּרִילְסְטַט,
 ווָעַן דָו טְוָסְט אַוְמְפָאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעַכְעַ טְוָאָונְגָעַן,
 ווָעַן דָו לִיגְסְטַט אַרְיִינְגְּעַדְרִיְּט,
 אָוֹן קָעַנְסְטַט לוֹיכְטָן,
 זְוִילְבָּעַרְדִּיק לוֹיכְטָן אָיוֹן דָעַר פִּינְצְטָעַר,
 חְלוֹמְעַן אָיוֹן די אַרְעָם
 פון דיין גַּעַדְוָלְדִּיקָן, ווְאַרְעָמָן בְּלִיזְאָפְּלִיְּטָעַר.

וועסט אַמָּאָל קָוְמָעַן סְדָרָן
 אָוֹן זָאנָן — דָּאָם הָאָטָט מָעַן דִּיר גַּעַזְגַּט
 אָוֹן דָּאָם הָאָטָט מָעַן אָיוֹן דִּיר אַרְיִינְגְּעַזְגַּעַן.
 דִּינְעַ פָּאַרְעָקְשָׁנְטָעַ אַוְיעָרָן אָוֹן אַוְיגָן
 ווָעַלְן אַוְיפְּגִיְּן,
 ווִי ס'גְּיִעַן אַוְיפְּ פָאַרְפּוֹרְיְרָעַן אַיבְּרִים.
 אָוֹן דָו וועסט דָעַרְפִּילְן
 אָז זְוִי גַּעַהְעָרָן נִישְׁתַּחַטְנָאָר צּוֹם גּוֹפָן,
 נִאָרָן צּוֹ דיַין מָוחָן;
 דִּינְעַ פָּאַרְמוֹחַטָּעַ אַוְיגָן אָוֹן אַוְיעָרָן
 ווָעַלְן הָעָרָן אָוֹן טְרָאָכְטָן,
 זָעַן אָוֹן טְרָאָכְטָן.

אָוֹן אָיוֹן דיַין הוֹזָוּ ווָעַלְן קָוְמָעַן
 דָרְיִי מְלָאָכִים דִּיך בְּעַנְטָשָׁן.
 אָוֹן דָו וועסט זְוִי גַּעַבָּן עַסְן אָוֹן טְרִינְקָעָן,
 אָוֹן זְוִי ווָעַלְן מָזוֹן עַסְן אָוֹן טְרִינְקָעָן,
 ווַיְיַל אַזְוִי נִיךְ ווִי זְוִי ווָעַלְן אַרְיְבָעָרְדָּיִן שְׂוּעָל
 ווָעַלְן זְוִי ווְעָרָן מְעַנְטָשָׁן.

צייט

די ציוט לויפט נישט.
די ציוט הארעוועט זיך גענונג און
איידער זיך עטלערט.
מיין ציוט וואם האט מיר געטריי געדינט,
האט מיך אַרְוָמֶגֶעֶפֶלְאַכְטָן
מייט טויזונטהער קליענע און גראסערע טאג.
אַטָּאג אָזָן אַ נַּאֲכָט זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן סַעְזָעָן.
די טאג פֿוֹן מיין קִינְדָּהִיָּת
זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן יָאָרָן.
מיין קִינְדָּהִיָּת אַלְיוֹן אֵיז אַ קָּונְצָשְׁטִיק פֿוֹן צִוְּיט —
אַ גַּאנְצָעָר אַיְפָּעָל-טוּרָעָם.
די ציוט לויפט נישט.

אַז אֵיך זָאֵל אֵין צִוְּיט
אָפָּוֹכוֹן מיין לְעַבְּדִיקָּן טָاطָן,
לְאַמְּיר זָאָגָן, אֵין אַ וּוֹינְטָעְדִּיקָּן אָוּוֹנְט,
וּוֹעֵן אָזָר בֵּין אַהֲיָמֶגֶעֶקְוּמָעָן פֿוֹן חָדָר
סִימְטָ דָעָר שְׂוּעָרָעָר לְאַמְּטָעָרָעָן.
שַׁיְנָעָ יָאָר וּוֹאָלָט אֵיך בְּאַדְאָרְפָּט אַרְוָמְגַּיִן
איידער בְּיוֹאָלָט גַּעֲקָעָנָט צַוקָּוּמָעָן צָום לְעַבְּדִיקָּן טָاطָן,
אַיְמָס גַּעֲבָן דִּי פְּאַרְפְּרוּרָעָנָעָחָאנְט
אוֹן זַי וּוֹאָרָעָמָעָן אֵין זַיְנָעָר.
אוֹודָאי אֵיז גַּרְיָנָג צְרוּקָצְטוּרָאַכְטָן,
אַבָּעָר צְרוּקָלְעָבָן מִיְּנִינְט פְּשָׁוֹט צְרוּקָשְׁפָּאָנָעָן,
גַּעֲמָעָן אוֹיפָּזָר דָעָם עָול
פֿוֹן וּוֹאָגָלָעָן אוֹן דּוֹרְכְּשָׁנִידָן
איְגָעָנָעָ מְדֻבְּרִיות אוֹן סְמְבָטִיּוֹנָם.
אוֹן אֵיז מְ'וֹאָנְדָעָרט צְרוּקָ צָום לְעָבָן,
דָעָרָעָט מִעְן עַרְשָׁת דָעָם מְרַחְקָ פֿוֹן יְעָנָעָם בְּיַיְנָאָכָט,
וּוֹעֵן דָעָר לְעַבְּדִיקָעָר טָاطָע
הָאַט זַאֲרָגָעָוָדִיק גַּעֲוָאָרָעָמָט מיין הָאַנְטָ אֵין זַיְנָעָר.
אַז אֵיך זָאֵל אַנְקָוּמָעָן פֿוֹנְקָט צַו יְעָנָעָם בְּיַיְנָאָכָט,
דָאָרָפָ אֵיך דּוֹרְכָגִיָּן, וּוֹעֵר וּוֹיְסָט,

וועיל חורבנות.
ווער האט גאר די יונגע, פליינקע פים
פפער איז מהלך?
ויצן מיר ביימ טיש —
איך און מיין נישט-לעבעדייקער טאטע
און מיר קוקן ביידע אהין,
צצו ינענען וויטן שלאס-בארגן.
איון געדעכנייש — מיט דער האנט צו דערגריכן.
אכבער אין צייט — א מהלך רב.
דאנט זיך איז דאס האב איך באמערט
מייט א שמייכל און אן ביטערקייט:
די ציוט לוייפט נישט.
זוי איז א געטרייע און ערלעכע אפגעבערין.
בבלוין פפער די ליט וואס קענען פארמעקן
אונ פארוינן זיערע מעג,
פפארפליען די יאן.
וועי און די פארבענקטטע פאלקס-ליידער.

שניאיקע שניטן

1

די ציוטן פון יארן וואם זענען דערמאָנוֹנְגַּעַן,
זוניקע שטראֹפִּין אַדְעָר שְׂנִיאַיְקָעַ שְׁנִיטָן,
זענען טאג פון קינדַהִיטָן.
זוייר וואָרָעְמָקִיט, זוייר קַלְטָקִים,
זענען שאָטָןָס וואָס גַּלְעָטָן
פרַיְידִיקָעַ לאָנְקָעָם.
די זעלְבִּיקָעַ טוֹישָׁן פון טאג
ווערָן שְׁפַעְטָעָר וּוְאָונְדָן.
נִישְׁתָּמָעַ נָאָר וּוְאָונְדָן פון פְּלִישָׁ אָוָן בֵּין,
נָאָר די טִיפְעָרָעַ וּוְאָונְדָן
פון גַּעֲונְגַּעַן זֶיךְ מִיט פָּאָרְגָּעְנְגָּלְעָכְקִיט.
מִיר דָּופֶן עַמְּ שִׁינְקִיט אָוָן מִיר פְּלִין דֻּעָרְבִּי
אָא טָעַם פון וּוְיִיטִיק.

ב

שבדהיך טרייט פון טאטן,
אויסגערכנטע טרייט פון דער מאמען
באים אינקויין —
דאם זענען געווין גאנצע ספרים מיט אינחהאלט.
פון טאג צו טאג איז דער טאטן קלינגער געוואָרן מיט אַ וואָרט,
די מאמען — פארשטענדקער מיט אַ שמײַיכל.
זיעערע ווערטען האבן זיך ביסלעכווין
געזאָמלט און געקראגן מײַן.
ווער שמעסט — יאנגן זיך נאָך אַ געל זומער-פֿיגעַלע,
וואָרפן דערויף אַ חיטל,
קומוּן אֲהִים אַ פֿאָרְשׁוֹזִיכְטָעַר,
כאָפָּן אַ טְרוֹנָק ווּאָסְעָר,
אַרְוָנְטֶעֶרְשׁוּעָנְקָעָן אַ מְרוֹקָעְדִּיקָע בְּרָכָה —
דאָם גַּעַמְתָּ דָאָך אָפְּשָׂר אַ יָּאָר
אָוּן ס'איַיַּ אָזְוֵי בָּאַלְאָדָן מְטוּ וּוּאָונְדָעָר,
אוֹ ס'דָּאָרָף גַּעַמְעָן אַ יָּאָר מִיט אַ מִיטוֹאָך
דאָם אַיבָּעַרְדָּעַרְצִילָן.

ג

אוֹיב שרייבן פֿאָר דָּעָר אַיְבָּוקִיּוֹת
מיינט שרייבן ווי מ'זָאָלָט אלְיאָן גַּעַוְוָן אַיְבָּיק,
וּזָאָלָט אַיך זיך פֿאָרְלִיְוָגָט אָוּפָט אַ קְלִינְיִקְיּוֹט,
וּזְדָעָר אָוּן אַבְּעָרָאָמָּל וּזָאָלָט אַיך צְוֹרִיקְגַּעַקְוָמָעָן
צָוּן זַעֲלְבִּיקָן:
מעסטן אַיְן צִיְּמָת פָּוּן אַ דָּעְרוֹאָקְסְּמָעָנָעָם
די פְּרִיְיד פָּוּן אַ טָּאג קְנְדָחִיט.
טִיך וּזָאָלָט נִישְׁט גַּעַארָט,
אוֹ כְּזָאָלָט מְעָר ווי דָאָם נִישְׁט אַוְיפְּגַעַלְאָרט,
מְעָר ווי דָאָם נִישְׁט אַיבָּעַרְגַּעַלְאָזָט.

די זוֹן זַעֲצָת זַיך.
די שאָטָנָס פָּוּן די בערג זענען נאָטָן פָּוּן שְׁקִיעָה.

די פארשטענדיקע בהמה גוט א הייב אויפֿ דעם קאָפּ

און אַ לאָזֶן אַרְוִוִים אַמוֹ

אוֹסְגִּיטַ צֹשֵׁבַ שְׁנִיתַ בִּים הָאָרֶצֶן.

מוֹ צֹ אַיִּיךְ אַירְ נַאֲרִישָׁעַ אַיְבִּיקָעַ שְׁפִילָןַ.

אַירְ וּוּטַ זַיְדַ שְׁפִילָןַ אַיןְ מַיְןְ קִינְדָהִיטַ,

וּאַסְ אַיְזַ אַיְבִּיךְ לְאַנְגַ אַונְ אַוְיסְגָעָצִיגַןַ

וּוַיְ דַעַרְ פְּלָאַטְעָרַ פָּוָןְ דָּאנָעַןְ בַּיְ אַהֲיַןַ

פָּוָןְ אַ גַּעַלְ זַוְמָעָרְ-פִּינְגָעָלַעַ.

מוֹ צֹ אַיִּיךְ פָּוָןְ אַ בִּינְטָלְ בִּיְוִינְעָרַ,

מוֹ צֹ אַיִּיךְ פָּוָןְ מַיְדְ פְּלִוִישַ.

אַטְ דָּםְ נַאֲרַ אַוְיפְּקָלְאָרוֹןַ

זַאֲלַ מִירְ בָּאַשְׁעָרָתְ זַיְןַ.

דַעַםְ קִמְצָנוֹתְדִיקָןְ שְׁפָאָרַ

פָּוָןְ שְׁעָפָןְ אַוְיסְרִינְעָוְוִידָקָעַ מִינְוָטַןַ

מִוְטַ אַ לְעַכְעָרְדִיקָעַ קָוָאָרָטַ.

ד

שְׁוִיןְ בָּאַלְדְ צִיְיטַ צֹ זַוְכַןְ תְּכִלַּתְ.

שְׁוִיןְ בָּאַלְדְ צִיְיטַ צֹ גַעֲפִינְעָןְ כָּאַטְשַ עַטְלָעַכְ וּוּעַרְטָעַרַ,

וּאַסְ זַאֲלַ זַיְןְ אַזְוִיְ דּוּעְרָעְוּדְיקַ,

וּוַיְ דַעַרְ שָׁאָטָןְ פָּוָןְ טָאָטָןַ

אוֹיפֿ דַעַםְ פְּרִישְ-גַעְפָאַלְעָנָםְ שְׁנִיַּתְ.

פָאַרְטָאָגַ, וּוּעַןְ עַרְ פִּירְטַ דָּםְ יִנְגָעָלַעַ,

מִיטַןְ גַעְפְרִוִיןְ גַעַולְ אַונְ בְּרַעְנָעְנָדִיקָעַ אַוְיעָרָןַ,

אַיְןְ שָׁוֹלְ אַרְיוֹןְ דָאַוְעָנָעָןַ.

אַטְ דַעַרְ שָׁאָטָןְ אַיְזַ גַעְגָנָגָעַןְ בָאַזְוְנְדָעַרְ מִיטַ אַזָּאָ כֹהְ אַונְ אִמְפָעַטַ,

וּוַיְ עַרְ צְלִיְיןְ וּוּאַלְטַןְ זַיְדַ אַיִּיךְ גַעְאיִילַטַ צֹ הַשְּׁכָמָהַ.

דַעַרְ שָׁאָטָןְ אַיְזַ אַרְוִוִיםְ פָּוָןְ שְׁטָאָטַ,

זַיְדַ פָאַרְלוֹיְרַןְ חִינְטָעַרְ דַעַרְ רַאֲגָאַטָּקָעַ,

אַונְ גַעְלָאָזָטְ יִנְגָעָלַעַ אַונְ טָאָטָעַ

שְׁפָאָנָעַןְ אַיְבָעַרְ אַזָּאָ שְׂטָחְ פָּוָןְ צִיְיטַ,

וּוַיְ זַיְיַ וּוּאַלְטַןְ גַעְגָנָגָעַןְ אַנְטָקָעַןְ שְׁטָעְנָדִיקִיְיטַ.

א ווארט

ב'וועל קומען מיט א ווארט פון פעלד,
ווי א זיסע קרייטעכען,
און איר ווועט עם דערקענען,
    — איר ווועט דערפילן דעם טעם —
    צפיחיות בדבש.
ב'זיעל קומען מיט א געפונען ווארט,
    און איינציגק ווארט פון מארגנדיקער קינדהייט.

או ים פון חומיש,
    אדער פון מסמע ערשותן טראפע ?
    צי פון דעטאלט, וווען מ'האט מיך און טלית
    געבראכט מיט מול צום דרדי ?
    איר ווועט עם אלע דערקענען
    און איר ווועט זיך זענן ווארטעמען
    אָרוּם דעם ליבטיקן ווארט,
    וואס גלייט מיט ערשטער, באָרגטער פרײַד פון טاطן,
    מיט דער קוים-אנטווינטער
    ווארעמאקייטו פון דער מאמען.

אָפְּלוּ וווען דאס ווועט זיין א געוווין,
    דער סאמע ערשטער דערשראעך,
    וועט ים איז זיין באָטטעט צום גומען.
    און דערפילן ווועט יעדער איינער,
    או דאס האט ער באָזונדער
    געקראנן דאס ווארט
    אויף און איינגענען סיני.
    אויבן אויז געשטאנען דער טאטט
    און פון באָגילדטער פאָפְּרוּנָע ביטעלען
    געווואָרפן רָאֶושׂינְקעָם מיט מאַנדְלָעָן
    אויף דעם טלית-פארהילטן קאָפְּ.

דערפֿילן ווועט איר דעם הייון
 פון קינדיישער, ואָרְעַמֶּר אִיבִּיקִיט,
 פון זיכערן שלאָף,
 פון ערשות-געגעפֿנטע אויגן.
 זוי שינען גלייך אַריין אַין די פָּעַנְצְּטָעָרְלָעַך
 פון אַלאָכְּנְדִּיקְּעָר מַאֲמָע
 — ווֹאָס זָאנְט
 אַגְּטָעָר אַוְיפְּשָׁטָאנְד אַוְיפְּ דֵּיר.

דאָסְטָאַיעָוָסְקִי

א

דָּאסְטָאַיעָוָסְקִי הָאָט אַוְעַקְּגַעַשְׁטָעַלְט גָּאַט
 בֵּי זִיךְ אַוְיפְּן טִיש
 וּוֹ אַפְּלָאַשׁ בְּרָאַנְפְּן
 אָוָן גַּעַזְלָאַקְעַט.
 עַר הָאָט גַּעַמְיִקְעַט אָוָן גַּעַוּעוֹרְזָעַט,
 זִיךְ אַוְיְגַעַנְיכְּטָעַרְט
 אָוָן וּוֹידָעָר הָאָט אַיִם גַּעַצְיָוָן צֹו גָּאַט
 וּוֹ צָוָם פְּלָעַשְׁל.
 אַמְּאַל וּוֹן דָּאסְטָאַיעָוָסְקִי הָאָט זִיךְ גַּעַוְאַלְגָּעָרְט אַוְיפְּן דִּיל,
 אַיז צֹו אַיִם אַרְיָין אַ זָּקָן.
 דָּעַר זָקָן הָאָט אַיִם, מִיט אַ קְרָעָבָן, אַוְיְגַעַנְהָזָבָן,
 אַיִם אַוְעַקְּגַעַלְיִיגְט אַוְיפְּן הָאַרְטָן בְּעַט,
 אַרוֹנְטָעַרְגָּעַצְוָגָן דִּי שְׂטִיוֹול פָּוָן דִּי שְׁמוֹצִיקָע פִּים,
 אַרוֹמְגַעְוֹזָשִׁין דָּאָס מַוְיל,
 אַוְיְגַעַנְקָמָט דִּי פָּאַרְקָאַלְטָנְטָע אָוָן פָּאַרְוּעוֹרְזָעַט בְּאַרְד,
 גַּעַגְלָעַט דֻּעַם קָאַלְטַ-שְׂוּוִיסִיקָן שְׁטוּרָן.

דָּאסְטָאַיעָוָסְקִי הָאָט גַּעַעַפְּנַט דִּי טָאַטְעִירִישׁ אַוְיגָן
 אָוָן גַּעַפְּרָעָגָט :
 וּוֹעֵר בִּימְתוֹ ?
 דָּעַר אַלְטָעַר אַיז פָּאַרְשָׁוֹאוֹנְדָן.
 מִיט וּוֹאַקְלְדִּיקָע טְרוּט אַיז עַר צֹו צָוָם שְׁרוּבִ-טִישׁ.

די פלאש איז געוווען ליידיך.
 ער האט אויסגעטראונקען זיין גאט בייז צום דנא.
 האט ער גענומען די פעדער און האנט
 און און אויפהער געשראיבן.
 ער האט מורה געהאט אויפצוהיבן דעם קאפ
 וויל ער האט געוואסט,
 איז דער אלטער שטיט איבער אים,
 וואכט איבער אים,
 מיט זיין גוטער, מענטשלעכער ניכטערקייט.

האט אים דאסטאיעויסקי אויך אריינגעשריבן אין זיינע ביבער.

ב

דער טרויער פון זיין לעבן
 קנייפט און אזופיל נאענטשאפט
 מיט אלץ וואס טראגט דעם יאך פון לעבן.
 ער בויגט זיך און, הערט זיך אין
 צום מינדסטן גרעול.
 פארשטייט דעם שטומען ווייטיק פון א הונט.
 די פאריאקטקייט פון מענטש ליגט אויף זיינע אקסלען.
 ער טראגט די משא מיט געהיליקטן טרויער.

אלץ שרייבט ער אריין אין זיינע ביבער,
 דעם גאנצן חשבון פון יסורי,
 אלע טענות און רעכנשאפטן
 פון די שיכורע איבכם,
 וואס האבן גארניישט פארמאגט,
 און געללאגן געוווארן מיט ירושתדיין צרעת פון לעבן.

אויב בראשית איז באשאפונג און זין,
 זיינען זיינע ביבער תנ"כן פון תוהו,
 ער האט זי אלעמען געגעבען
 פון זיין גוטסקייט, פארשטאנדיקיט,

אלעטערן אַרְוָמֶגֶד צוונָה מיט פִּיעָרְלָעְכָּרְעָרְמָה,
געשיקט דורך טאָפְּטַשְׁנְדִּיקָּעָ וועגן,
בְּאַפְּוֹלָן זַיְךְ אַיְינְצְּבָּלְאַטְּיָקָּה
אוֹן קְלָעְטָעָרָן צו גָּאָטָּה.

נאָר אָונְדוֹ הָאָט עַר דָּאָרְטָ אַרְיִינְגְּעַשְׁרִיבָּן,
מיַט אַזְוִיפְּלָן בָּאַזְוִיפְּלָן אוֹן פָּאַרְוּעוּזְעָטָן צָאָרָן.
מיר זַיְנְגָּעָן אִים גַּעֲוָעָן דָּעָר בְּרַעַנְעַנְדִּיקָּעָר דָּאָרָן אֵין דַּי אָוִוָּן.
מיר וּוּרְעָן נִישְׁטָ פָּאַרְבְּרָעָטָן.

מיר זַיְנְגָּעָן נִישְׁטָ קִיְּן מַעֲנְטָשָׁן נִאָרָ יִידָּן,
וּוְאָם הָאָבָּן מַקְבִּיל גַּעֲוָעָן דָּאָס לְעָכָן
אוֹפָּה אַסְּנִי פָּוָן פָּאַרְשְׁטָעְנְדְּלָעָכָן
אוֹן לְכְטִיקָּן צָעָרָן.
ער אַיְזָן גַּעֲוָעָן קְלוֹגָן אוֹן גָּוָת צוֹ אלעַמְּעָן.
מיר בְּלַויְזָהָאָבָּן אִים גַּעַמְּאָכָּט צוֹ נָאָרָן.

אמָאָלָּ-אַמָּאָלָּ

אַ קְלִינְעָר וּוְאַלְדְּ-גָאָט בֵּין אִיךְ גַּעֲוָעָסָן
בֵּין אַזְוּרָעָ אָוֹן גַּעַשְׁפִּילָט אַוְיָף אַ פִּיְּפָלָן.
מִינְיָן פִּיאָוֹת זַיְנְגָּעָן גַּעֲוָעָן גַּעַרְיוֹזָלָט
אוֹן דַּי צִיְּצִית מִיטָּן טְלִיחַ-קְטָן
הָאָבָּן גַּעַפְּלָאַטְּמָעָרָט אָוֹן וּוּינָטָן.
מִינְיָן יַאֲרָמְעַלְקָעָ אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַבְּיָמָלָ פָּאַרְרוֹקָט אָן אַ זַּיְוִיטָן.
די בְּאַרְוּעָסָעָ פִּים
הָאָב אִיךְ גַּעַפְּלָעַסְקָעָט אֵין דָעָר אַזְוּרָעָ
אוֹן אִיךְ הָאָב גַּעַפְּיִיפְּטָן.
כִּבְּין גַּעֲוָעָן אַ קְלִינְעָר גָּאָטָן
אוֹן כְּהָאָב נִשְׁטָ מָוָרָא גַּעַחְאָטָן,
כָּאַטְּשָׁ אִיךְ בֵּין גַּעַזְעָסָן אַיְינְעָרָ אלְיָיָן.
אוֹן דָּאָס לִידָּל, וּוְאָם אַיךְ
הָאָב זַיְךְ פָּאַרְגּוֹנוּעָן צוֹ פִּיְּפָן,
איַזְגַּעַוּעָן אַ לְוִיכְבָּן צוֹ מִינְיָן
שְׂטַאַלְצָן, רַיְינָעָם יַדְיִישָׁן חִילּוֹן.

מיטאמאל האט זיך צעפלאקערט אַ מלחתה,
 דאס געאָרבעט אַאנְד מיינס
 אייז אַיינס-צוווי פֿאַרוּוִיסט גַּעוֹאַרְן.
 אייך האָב אַנְגַּעַטְזָן אַ גַּעהַקְטָּעַ קַאַפְּאַטָּעַ
 אָוּן אַוּעָך אֵין גַּלוֹת.
 פֿוֹן דַּעֲמַלְתַּע אָן אייז אַוּעָך,
 (אויב נישט קִין צוּוִי טוֹיוֹנְטִיאָר).
 מִינְדְּסְטְּנָם, אַ קַּנְגַּפְּעָר הַאַלְבָּעָר יַאֲרָהְנוּדְעָרָט.
 כְּבַלְאַנְדוּשָׁע אַרְוֹם אַוִּיפֶּר דַּעַר וּוּלְטַ
 אָוּן קָעָן זיך קוּיָם דַּעֲרַמְאַנְעָן
 אֵין דַּעַם יַדְיִישָׁן טַרְאַכְטַּ
 אֵין יַעֲנָם זַוְּעָרְדִּיקְן גַּאַכְמִיטָּאָג,
 וּוּן אייך האָב אַוִּי הַאַרְצְרִירִיסְנְדִּיק-שְׂטַאַלְעַ
 גַּעַשְׁפִּילַט אַוִּיפֶּן פִּיְּפָלַט.

אַ מאַטְיוֹן

דַּעַר חַודְשׁ זִינְגָּט וּוּי אַ קלְיָין יַיְנָגָל,
 וּוּאָסָם הַאַלְטַּט אַ שְׁטַעַנְגָּל בְּעַז,
 זִינְגָּט וּוּי אַ קלְיָין יַיְנָגָל,
 מִיטָּ קְלִיְּגָעַ דַּעֲרַמְאַנְגָּנָגָן,
 וּוּאָסָם שְׁמַעְקָן וּוּי אַ שְׁטַעַנְגָּל בְּעַז.
 אֵין חַודְשׁ מַאיָּהָאָט דָּאָס יַיְנָגָל
 נִישְׁטָמָרָא גַּעהַאַט פְּאַרְן טַוְּטַי.

מִיטָּן שְׁטַעַנְגָּל בְּעַז האָט זיך דָּאָס יַיְנָגָל
 דַּעֲרוּוּנְגָּט צָו קְוּמָן נַאֲעָנָט צָוּם בֵּית עָוָלָם,
 פֿוֹנוֹוִוִיטְנָם בְּאַטְרַאַכְטַּדְיִיְמְצֻבָּות
 גַּעַזְעָן דָּאָס פְּרַוְּלִינְגְּ-זַיְנְטָלְעָן צְוִישָׁן דִּי נְרָאָזָן
 אָוּן צִיטְעַרְדִּיק גַּעַזְוּנְגָּעָן:
 אייך, אייך, וּוּאוּן אֵין אַ הוּוִי,
 בְּיַיְנְאַכְטַּדְיִיכְטַּ אַ בְּלִיְּזַלְאַמְּפַט.
 טַאַטְעַמְּאַמְּעַ רַעַדְן בְּיוֹ שְׁפָעַט אֵין דַּעַר נַאֲכַט.
 אֵין חַודְשׁ מַאיָּהָאָט דָּאָס יַיְנָגָל

ニישט מורה געהאַט פֿאָרֶן טוּוִיט.

און איינמאָל אַין חֹדֶש מְאֵי
אייז דאס יִינְגֶּל בְּאוּוֹאָפְּנַט
מייטן שְׁטֻעָנֶגֶל בְּעֵי,
אַרְבִּיבָּר דַּי רַאֲגָטְקָעַ פֿוֹן שְׁרָעָקַ
גַּעֲגָאנְגָּעַן נַעֲנְטָעַר צַוְּ דַּי מְצֻבּוֹת,
גַּעֲלִיְּעַנְטַם דַּי פָּה נַטְמַנְּגַם
וּוְ וּוּאַונְדָּעָרְמְעַשּׂוֹת.
אַ רְעַנְןַן הַאַט אִים דַּוְכְּבָּנְעַצְּטַם דַּי בַּיְוָנָעָר.

דָּסַם יִינְגֶּל מַיְיטַן שְׁטֻעָנֶגֶל בְּעֵי אַיְז גַּעֲלָאָפְּן אַחֲיִים.
דָּסַם יִינְגֶּל אַיְז פְּאַרְשָׁלָאָפְּט גַּעֲוָאָרַן
און גַּעֲשְׁטָאָרְבַּן אָן שְׁרָעָקַ.
אַין חֹדֶש מְאֵי הַאַט דָּסַם יִינְגֶּל
ニישט מורה געהאַט פֿאָרֶן טוּוִיט.

צען אומגעקלארטע געזאנגען פון יונגעשאפט

אַרְיִינְפֵּר

גאנצע פינפ יאָר אַידער לי טאי,
דער לייכטיקער,
האָט אַ קוש געטַן די לבנה
אויפֿן וואָסֶעֶר,
און דערטרונקען געווֹאָרֶן אָווענטיקער,
אויפֿן וועג צו זיָן קָרָוב לי יָאנְפִּינְגֶּן,
האָט דער טָרוּיעָר אַים גָּעָנוּמָעָן דָּוָפָן.
אין טָאָג.

די רַיֵּד זַיְנָע זַעֲנָעָן גַּעֲוֹאָרֶן אָוּוּנְטִיקָרֶן.
די זַיְבָּן אָוּמְשָׁטָעְרְבָּלְעָכָבָר חֲבָרִים
פָּוֹן וַיְזִין-בָּעֵכָר
הָאָבָן אַים גַּעַהַאַלְתָּן
אָן אַרְיִינְגָּעָנוּמָעָנָם אַין קָרְיוּ
פָּוֹן עַנְגָּעָר טָרוּיסָט.
דָּעָר וַיְיָן הָאָט נָאָך צִוְּתָנוּיָיָן
אַין אַים אוּפְּגָּעָשְׁפִּילָט
מִיט אַלְעָזָר שְׂמִיכָלָעָן פָּוֹן
דָּעָר קָלוֹנָעָר אָן גַּעַנְטִימָעָר
יאָנְגָּקָוּפָּעָי.

אָבָעָר דָּעָר טָרוּיעָר הָאָט אַים אַיְבָּרְגָּעְקָלִיגָּט,
זַיְד גַּעַשְׁטָאָרָקָט,
און זַיְנָע פָּאָרְטוּנְקָלְטָע לִידָעָר זַיְנָעָן אַים
מעָר נִישְׁטָגָעָן צָוָם הָאָרֶצָן.

— טְשֻׁוֹתְשִׁין, מַיְוִין לִיבָּרְחָר,—
הָאָט עָר גַּעַזְגָּט,
— נָעַם דָּאָם בִּינְטָל לִידָעָר,
צְעַפְּלִיק זַיְיָי קָלָאָגָגָנוּיָיָן,
צְעַשְׁפָּרִיט זַיְיָי בִּוּסָם וְוָסָעָר.—
אָבָעָר וַעֲן דָּאָם שִׁוְּפָל הָאָט זַיְד אַיְבָּרְגָּעְקָעָרָט
און דָּאָם אַיְבָּיָקָע מַוְיל אַיְזָעָן

פּוֹלְ מִיטְ וּוָאַסְעָרְ-וּוָרְעָמְלָעֵן,
הָאָטְ טְשֵׁוֹ טְשֵׁיןְ גְּעֻנוּמָעֵן אַ גִּטְאָרָעּ
אוֹןְ בָּאֲגָלִילְ דִּיְ צָעֵןְ מוֹטָנָעּ לִידָעָרּ
פּוֹןְ הָאָרְ אַיְןְ גְּעוֹזָנָגּ,
דָּעֵםְ גְּעַבְעַנְטֶשְׁתָּןְ לִיְ טָאיְ פָּגּ.

טְשֵׁוֹ טְשֵׁיןְ אַיְזְ גְּעוֹזָרָןְ טְרוּוּרִיךְ,
וּוְאָסְ דִּיְ לִידָעָרּ זְיוֹנָעָןְ גְּעוֹזָעָןְ וּוְיְיִזְרָעָלְ אַרְטָעָרּ וּוְיִזְרָעָלּ.
אֲכָבָעּ וּוְיִהְאָבָןְ דָּאָקְ גְּעַרְעָדְטָןְ
צָוְ אִיםְ מִיטְ דָּעֵםְ פָּאַרְחָיוּעָרִיקָטָןְ קְוִילְ
פּוֹןְ דָּעֵםְ הָאָרְ אַיְןְ גְּעוֹזָנָגּ,
פּוֹןְ לִיְ דָּעֵםְ לִיכְטִיקָןְ,
וּוְאָסְ הָאָטְ אַיְןְ זְיוֹנָעּ לְעַצְתָּעּ רְגָעָםְ
גְּעַשְׁפִּירָטְ דִּיְ גְּעוֹזָלְצָנְקִיּוֹטְ
פּוֹןְ לִיכְטִ אַוִּיפּּ זְיוֹנָעּ לִיפְנָןְ.

1

כְּחָאָבְ קִיְינְמָאָלְ נִישְׁתְּ גְּעוֹעָןְ
וּוְיְדוּ בָּאַדְסָטְ דִּיְנָעּ קִינְדָעָרּ,
וּוְיְדוּ זְיַצְמָטְ אַיְבָעָרְןְ וּוָאַסְעָרּ,
פָּאַרְוּאַרְפָּסָטְ דִּיְןְ טְרוּוּרִיךְ נְעַזְןְ
אַיְבָעָרְ פְּרִיְילְעָכְ פִּישְׁלָעְךְ.
וּוְיְדוּ זְיַצְמָטְ אַיְינְגְּעַבְעַנְקָטְ,
פָּאַרְדְּרִימְלָטְ.
כְּזֹועַלְ אַמְמָאָלְ פָּאַרְבִּיְיִגְיִינְ,
דִּירְ גְּעַבְןְ דִּיְ חָאנְטָןְ,
דִּירְ הָעַלְפָןְ טְרָאָגָןְ
דָּעֵםְ עַוְלְ פּוֹןְ דִּיְןְ הַיְמִישָׁרְ פְּרִיְידְ.

2

גְּעַכְתָּןְ, אַוִּיפּּןְ וּוֹעֲגְ צָוְ דִּירְ,
הָאָבְ אַיְדְ זִיךְ גְּרָאַנְגָלְטְ מִיטְ דִּיְןְ פָּאַטְעָרְ.
אַיְךְ בֵּיןְ אִיםְ נִישְׁתְּ בִּיגְגָעְקוּמוּןְ.
עַרְ חָאָטְ מִיךְ גְּעַשְׁלָאָגְןְ
מִיטְ דָּעֵםְ טְרוּוּרְ פּוֹןְ יְוָנְגָעְרְ אַיְבִּיקִיּוֹטְ,

וואם וואקסט נאך
ארום לעבעדיקע פענצעער,
ווי א קליען, ניינעריך ביימל.

לייפא, וואם זוכסטעו
בויים שוועל פון מיין איינגן ?
דו, וואם האסט קיינמאָל נישט
געבעןנדזשעט מיט מיר ?
כ'האָב זיך פֿאַרְנוּמָעָן אויף לינקס.
א גאנצע נאכט געוואָרט
דו זאלסט קומען דורך אלע פֿאַרְצָאַמָּעָן.
די לבנה האט מיר אַרְוֹנָטֶרְגָּעָטְרִיפָּט
עטלאָכָע טראָפָּנָס
פון אַיר קאָלְטָן רְחַמְנוֹת
פאר אלע באָזְוַגְּטָע.

3

איינגעבענקט אַין לייפא אַין
זיין קינדהויט,
די יאָרֵיךְ טאג,
די לאָנְגָּע ווינטער-חלומות,
די אלטשאָפָּט פון אַין קינדעָר-קראנקהָוִיט.
נאָך זיין יונגעט האט ער קיינמאָל
ニישט געבענקט.
ביסט געקומען הויך ווי א טראָצִיקָעָר אויסרוֹפָּט,
זיך געשטעלט לעבן מיר.
אַפְּילּו אַין בעכער וויאָן
האָב אויך געווען
אַרְוֹמְפָּלְאַטְעָרָן דִּין שמייכָל.

4

כ'זועל קומען צו דיר,
ווען דו וועסט לאָכָן פון שלאָף,
וועסט אַפְּדָעָקָן די פֿאַרְשׂוּיְיגָנָג
פון דִּינָעָ רְיִיד.

וועט מיך אריינגעמען אין דיין גארטן.
 מיר וועלן שפאנצ'ון ווי גלייבע.
 לייפא ווועט זונגען שטאָרָק,
 די וווערטער וועלן זיין ביימער,
 צוישן די בלעטער ווועט פלאָטערן
 זיין צערטעלעכקייט.
 דיינע אויגן
 וועלן בליצן
 ווי קלונג גלייפליגן,
 פול מוט דענקbaarקייט
 פאָר מײַן געוזאנג.

5

כ'קלעטער אָרוֹופּ נאָךְ טְרוּיְעַרְיוּקָעָר.
 דער באָרג האָט נישט קיון שטאָפְּלָעָן,
 נאָר לבנה-צייכנָן.
 בלוייבסט אונטן אָן אָטָעָם.
 דער שרעָק אִיז דָּא לְוַוְוָעָרְ רְחֻבּוֹת,
 ס'יאָן מֵיךְ נאָךְ אָלָעָ פָּאָרוּאוֹרֶפָּן
 ווי עכָּסָם.
 שטײַיסט אונטן אָן קענסט נישט באַשְׁלִיסָן,
 בִּיסְטוֹ אַוְיךְ מֵיין פָּאָרוֹאוֹרָףּ,
 אָדָעָר די קענִיגִין פֿוֹן מֵיין שְׂרָעָקְ?

6

טשׁוֹ-טְשִׁין, גַּעֲטְרִיְעָרְ חַבְרָ מִינְגָּר,
 פֿוֹן די אָכְטָ אָוּמְשְׁטָעָרְבְּלָעָכָע
 פֿוֹן ווַיְוַיְ-בְּעָכָעָר.
 פָּאָרְגָּוִיב מִיר ווֹאָסָה האָסָט נַעֲכָטָן
 פֿוֹן מִיר אַרְאָפְּגָּעָצְּזָיִגְן די שִׁיר.
 כ'הָאָבָּ דִּיךְ נִשְׁתָּ גַּעֲוָאָלָטְ דָּעָרְנִידָעָרִיקָן
 מִיטָּ מֵיין בָּאָזְוִיפְּטָעָר הַילְּפָלָאָזְוִיקִיִּטְ.
 ס'דְּרִיםְלָעָן אָלָעָ קַעְפְּסָמוֹיְיכָעָר,
 ווי גַּעֲדוֹלְדִּיקָעָ קָעָץ,

און זייטן א שכורן פאעת.
 טאמער ניכטערט נאך אין אים
 א פונק לעבן,
 זענען זי גרייט זיך ארויפצואווארפן.

טשו טשיין, טיעערער חבר מײַנער,
 פון די אכט אומשטערבּעלעכע
 פון ווייז-בעבר.
 טאמער קלאָפֿט אין טר
 מײַט פֿאָרכטיוֹקע הענט
 אָן אָומְגּעַטְרִיעַ,
 אָן נִיגּעַרְיקּע —
 עפּן אוֹפּ אָן ווייז אַיר
 דָּס צְעוּדָרֶפּעַנָּע שְׁלָאָפּצִימָעָר פָּוּן גְּזַעַנָּגָג,
 טאמער נעטט זי פֿאָרכְבָּטָן אָ בעט,
 טאמער וויל זי פֿאָרט בְּלִיבְּן —
 ווייז אַיר אָן
 אוֹפּ אָן דְּרִימְלָעְנְדִּיק אָרט.

7

אין טאָלַינָּן אָונְדוּרָעָע טָעָג,
 דֵּין שְׁמִיכָּל אַיז אָן ווּלְן.
 אוֹפּ מִיר אַיז גַּעֲפָלָן דֵּין גַּעַנָּה,
 ווי אַוְיפּ אָפְּאָרְבִּינְגִּיעַ
 שְׁלַעַכְּזָן פָּוּן פִּירָות,
 אָדָעָר גָּאָר ווי אָשָׁרְפָּעָה האָק פָּוּן פֻּעַנְצָטָעָר.
 זָאָל אַיךְ אָרוּפְּקָוּן
 אָפְּאָרְשָׁעְמְטָעָר,
 אָפְּאָרוּוֹאָונְדָעְרְטָעָר,
 אָפְּאָרוּוֹאָונְדִּיקְטָעָר ?

כְּבָרְעָנָג דִּיר רִיְּפָעָן,
 אוַיְסְגַּעַשְׁתָּאָנְעָנָע גּוֹטְסְקִיְּטָן
 אָוּן שְׁפְּרִיְּטָן זַיְּ וַיְּ בְּלוּמְעָן-בְּלַעַטְלָעָךְ

פאר דיין שועל.
וילסטו — טרעת דערויף,
וילסטו — הויב זוי אויף
און באצ'ר דיינע האָר.

8

ווען איך וואלט געקאנט,
וואלט איך געשריבן ביוז לידער
און אויפגעזארנט דיין רַוּ.
וואלסט אַ צעללאטערטרע קומען
שרייען, מאנען.
אבער מײַנע רייד זענען מעטיקע
און געבענטשט מיט אַ שטיל געוֹזָאנְג
פֿוֹן אַ זָּאתְן נאָכְדִּירְלֵל.

ニישט אלטקייט, נאָר צונגעטילטע גענוגשאָפֿט.
ווען איך וואלט געקאנט,
וואלט איך באַליידיקט דיין האָרַץ,
אויפגעזוכט דיין באַהאלטַנְסַטָּן חיסְרוֹן,
וואלסטו געקומען,
מיט בייז געמאָנט גערעכטקייט
און מיך מיט גוֹאַלְט אַוּקְגַּשְׁלָעֶפְט
אויף צו פֿאָרְצְּקוֹן אַינְגָּאָנְצָן.

9

בְּחַאֲבָ קִיְּנָמָל נִישְׁתָּ גַּעֲבַעַנְקָט נַאֲךְ מַיְּן יוֹגָנָט.
די צִיּוֹת שָׁאַטְנָט מַיךְ וּזְיַן עַפְלְבָוִים.
דָּעַר זְוִיעַדָּר וּזְיַן קִילָּת מַיְּן גּוֹמָעָן.
דָּאָם האָרַץ מַיְּנָס אַיְזָה קְלוֹג
מַיְּט אַיְנְגָּעָוְוִינְיִקְטָּעָ רַיִּיד.
עַלְטָעָר אַיְזָן אַיְזָן זְיַד דיַן טְרוּיעָר.
קוֹם מַיְּט מִיר אוֹיפְּנָן וּוֹעָג
פֿוֹן טְאָאָג.
פֿוֹן אַזְּגָּעָוְוִין, אַזְּפְּאָרְלָאָנְג,

אָן-פְּרִיּוֹד.

אויפן וועג צו טאָז
ליינן אַזְוִיפֵּיל טרויעַרְיכָע,
פֿאַרגָּאכְטִיקָע פֿאַרגָּעַנְיגָנָם,
לאָמִיר זַיִד אַוִּיסְפְּהִילְן פָּוּן זַיִד
אוֹן קּוֹמָעָן צָוּם אַלְטָן חַבָּם —
דוֹרְכְּגַעַשְׁפִּוּזְטָע, דּוֹרְכְּגַעַנְאַלְדִּיקְטָע וּוְאַלְקָנָם
פָּוּן פֿאַרגָּאַנְגָּן.

10

אלְעָ פֿאַרְפּוּמָעָן וּוְעָרָן מַעֲנְטַשְׁלַעַכְעָר
בְּאַנְאָכְטָ אַוִּיפֵּן גַּעַלְעָגָעָר.
די וּזְאַרְעַמְקִיּוֹת וּוְעַרְטָ טְרוּיְעַרְיכָעָר
אוֹן חַיְמִישָׁרָר.
סְ'נַעַמָּעָן צְעַגְיָין די שְׁעַנְסְטָעָ רְיוֹחוֹת,
סְ'חַוְיכְּבָט אָן שְׁמַעְקָן מִיטָּ מַעֲנְטָשָׁ,
מִיטָּ וּוְיַלְדָּ-פְּלַאַנְצָ.
דַּעַמְּאַלְטָ גַּעַמְטָ מַעַן זַוְּכוֹן
מִיטָּ בְּלַאַנְדוּשְׁעַנְדִּיקָעָה הַעֲנָטָ
דָּאָס אַפְּנָאַרְעַרְיִשָּׁע הַארְזָ,
וּוְאָס קְלַאַפְּטָ אַוְמְעָטוֹם
פָּוּן די שְׁלַיְוֹפָן
בִּיזָּ די שְׁפִּיצְפִּינְגְּנָרָ פָּוּן די פִּים.

טְאָז פֿאַרגְּגִוִּט אַלְעָ,
אוּבָדָם בְּעַט וּוְעַרְטָ
אַקְלַיְוֹן עַנְגָּ שְׁטִיְגָּל
פֿאָר גַּעַפְּאַנְגְּנָעָן
אוֹן פֿאַרְבְּעַנְקָטָ פִּינְגָּל,
פֿאַרְבְּעַנְקָט אַוִּיפָּ אַ שְׂטָחָ
פָּוּן אַוְמְגַעְהַאַפְּטָעָר גַּאֲרַנְיִשְׁטָקִיּוֹט.

32

עלטער

דיין און דורךויכטיק
די ליבשאפט פון עלטערע יארן.
באוועגסט זיך אומזיכער
אויפֿ לײַיב ווי אויפֿ ערְדּ.
מייט רעכענונג געמסטו די קראפט דיינע שפֿאָרֶן,
דערשפֿירט דעם שטאָך פון יעדער טאג, וואָס איז דיר באַשערט.

ס'אַיז דיר אַ שָׁאָד וואָס האָסְט פֿאָרוּעַן
אָזּוֹיִיפֿ זונפֿאָרגאנגעַן.
אוֹן בְּלוּמְעָן, בְּיִמְעָר אוֹן גְּרָאַזּ
קְרִיצְן אֵין אֵין דִּיר דָּרְנִיקָּעַ גַּזְאָנְגָּעַן.
טרעטְסַט אָוִיפֿן לְעָבָן ווי אוֹיפֿ גְּלָאָזּ.
שָׂאָטְנַס קְרִיגַּן פֿאָרְדּ דִּיר אַ טִּיפֿן באַטְיִיטַ
געַסְטַּס אָן אַ קִּילְנָן שְׂמִיכָּל ווי אַ גַּשְׁאָנָּקּ,
ווערטְסַט קָאָרגּ אוֹיפֿ גַּאטְסַט שְׁפַּעַ פֿוֹן צִוְּיטַ.

ביַאנְגָּרָאָפִּיעַ

ס'טְרוֹיוּרָן אוֹיפֿ אֵין מִיר זוֹנְגְּנִידְקָע עַרְטָעָר,
זַוְיַּי שְׁטָעַלְן זִיךְ אָוִים אוֹן וּוּעָרָן וּוּעָרְטָעָר
פֿוֹן פֿאָרְצִיכְיִכְנְטַע מַעֲמָזָאָרָן.
שְׁוּאָרָץ אוֹיפֿ ווּוִיס פֿאָרְשְׁוּרִיבָּן,
מייט אַ זִּיכְרוֹן אַ לִיכְתְּגָעָטָוֹנְקָטָן.
כְּקָעַן זִיךְ גָּאָרְנִיט נָאָרָן.

אַ לְעָבָן צְוֹאָמָעָנְגַעַשְׁטָעַלְטַ פֿוֹן שְׁטִיקָעַר גַּעַגְּרָאָפִּיעַ.
גַּאָסָן אָוֹן שְׁטִיבָעָר,
לְאָמְפָן אָוֹן בְּעַזָּן,
פְּנִימָעָר אָוֹן סִילְוָעָטָן
זַוְיְנָעָן דִּי קָאָמָס אָוֹן פְּוֹנְקָטָן
פֿוֹן מִיְּזַן בִּיאָגְרָאָפִּיעַ.

פינט ליעדר

אליעזר גראנברג

זוי הייליך

זוי הייליך צו מיר, פארכטיקע יידישע נאכט.
פלעלמלדייקע, מורהדייקע נאכט,
מייט דיאנע אלע פלאטערדייקע נשמות,
וואס אט דירן זוי מיר אן דעם שטערן
און די שפיז-נאז.

אזו קליעין און קינדייש
ווער מיר, יידישע זונגענדייקע נאכט,
מייט אלע דיאנע מתיקותדייקע תפילות
פון קליעין משוררי מלעך,
וואס די אַרְעָמְקִיָּת האט זוי אויסגעצ'וואגן
און אויסגעקעטט,
צו שטיען פאר גאט און ניע
וועט-טובדייקע שטיעוועלע.

זינגע אין מיר אַרְיִין
מייט גרויטע אָותְיוֹת
גלויביקע יידישע נאכט.
מייט געווין פון דער וויבער-שול,
מייט די טרערן פון די זקנעם,
וואס פאמטען פון זיך אַרְוִוִים
דעם לעצטן טראפֿן חיות,
ביז זוי ווערן ליכטיך
און שלאָט ווי מלאָכִים,
וואס שטיען פאר גאט
אין די קיטלען,
מייט דער אויסגעוויגטער פרײַד
פון דערלייזטער
שווין-געשטארבןקייט.

נימה

מיין יידישקייט האט געהאַט
אָ נומח, אָ ניגונג,
מיין יידישקייט האט דורךגעונגגען
די הייזעריקסטע כפירה.

אייך, אָ קינד, בין געשטאנגען
עטלעכע טרייט צו גאָט.
אייך האָב געדאָוונט צו אִים
מייט נאָנטשאָפט.
באָטערט דעם טויטש פון יעדער וואָרט,
וועי פאָר אָ פֿאָרְהָעֶרְעָר,
ニישט מיט מורה נאָר מיט קינדיישער גאּוּה,
כ'זאל קריינן אָ קנייפ אַין בעקל,
אוֹ בְּדִין אִים,
וועי כ'זואָלְט שווין געונוּ
בר מצוּה.

על חטא

על חטא, אוֹיף דער זינד פון מיין גוטסקייט,
מיין צדוקות אוֹן פרומקייט,
מיין וועלטלעכער שטומקייט,
מיין גלויביקיט,
מיין עניוֹתדייקער שטובייקיט.
על חטא.

על חטא, אוֹיף מיין נישט וועלן וועי טאן קיין פֿלִיגּ,
קײַן קינד אַין אָ ווִיגּ,
פֿאָר נישט דערשטען מיטן אַמת,
וועי מיט אָ שווערד,
פֿאָר קריין אונטער דער ערְד
דורך אלּע געפֿאָרגּ,
אַכְבִּי אָן ווייטיק צו נאָר,
על חטא.

על חטא, אויפֿ מײַן קינדיישן געטראָיעַן
 פָּאַלְשָׁעַן, פְּרִוִּינְטְּשָׁאַפְּטָלְעַבָּעַ קְלוּיָּעַן,
 פָּאַר נִישְׁתָּוֹן וּוְאַרְטָן אוּיפֿ לְוִינְגָּעַן,
 נִישְׁתָּוֹן צָאַלְן מֵיטַּ שְׁלַעְכָּתָם,
 שׁוֹנְגָּעַן דָּעַם מַעֲנְטָשָׁ
 אַיְן יַעֲדָעַר בִּירְגְּנָעַר פָּוּן סְדוּם,
 פָּאַר אַוּוּקְלָאוֹן צְעַנְדְּלִיקָעַר יַאֲרָן
 מִיטַּן פְּרַעְמָדָן שְׁטוּרָאָם,
 פָּאַר מִין גַּעַאיְידְלְטָעַר חַסִּידִישְׁקִיטָּה,
 פָּאַר בְּתְחֹזֶן אַיְן יַיְדִּישְׁקִיטָּה,
 על חטא.

געטְלָעַבָּעַ צִיּוֹת

די גְּרוּעַמְטָעַ קְלָה אַיְזָן צִיּוֹת,
 צְעַצְוִיגְעַנְעַ צִיּוֹת.
 נִישְׁתָּוֹן די הַיְינְטְּ-מְאַרְגְּנִיקָעַ,
 נִאָרַן די צְעַאַיְוִיבְּקָעַ צִיּוֹת,
 וּוֹאָסַם דָּוָן, מִין גָּאַטָּה, טְרָאַגְמָטָה וּוֹי אַ מְשָׁא
 אוּיפֿ דִּינְעַ פְּלִיאַצְעַם.
 די רְגָעַם וּוֹאָסַם רִינְגָּעַן לְאַגְּנוֹזָם,
 וּוֹי זְכָפָטָה אַיְן גְּרָאָבְ-שְׁטָאַמְקָעַ בִּיְמָעָר.
 דיַיְן נִקְמָה וּוֹאָסַם מוֹוּ וּוְאַרְטָן טְוִיזָּנָטָה יַאֲרָן
 אוּיפֿ אַ טָּאָגָן.

די וּוֹאָסַם הַאָבָן פְּאַרְוּוִיסָטָה דיַיְן הוֹיַן,
 אַוּוּקְגָּעַלְאָזָטָה מֵיטַּ רְוִיךְ דִּינְגָּעַן שְׁטִילָעַ שְׁעַפְסָן,
 גַּעַמְאַכְטָה פָּוּן דִּינְגָּעַן שְׁוֹלַן חַזִּירִים-שְׁטָאַלְן,
 וּוּלְעַן הַוְּנְדָרָתָה מָאָל שְׁטָאַרְבָּן,
 אַיְדָעַר סְ'וּוּטָה אוּפְגָּיָן אַוְן זִיךְרָ צְעַבְלִיעָן
 דיַיְן נִקְמָה,
 די אַוִּיסְגָּעַצְיּוֹטִיקָעַ, אַיְינְגָּעַדְוְלִידִיקָעַ נִקְמָה.

אוּרָה, אַ קְלִיָּן מַעֲנְטָשָׁל,
 אַ הַרְפָּעַנְגְּדִיקָם שְׁטִיוֹ אַוְן שְׁעַלְטָן,

שפוץ חמתך — די אותו מינוט.
 שטרעקסט ארים דיין שטראפערישע האנט,
 און די געטלעכע צייט
 ליינט ארויפ אופיך אידר
 אייזערגע שטיקער אייביקייט.

אלע מינע רוזחים שטארבן דואיך,
 אין די אייגענע בעטן,
 ס'באווינגען זוי קינדער,
 אפלו די ערַד געטט זוי אופיך
 מיט א פאָרצלמַטּן קראָבָץ.

דיין שטראפערישע האנט,
 א שווערעד וויזער,
 האט זיך אָפֶגֶעשטעלט
 אויף א קראָבְּצְנִיךְן, געטלעכּן זיגער.
 דער אומרו איזו שטייל.

מען זאגט איז דיין צייט קלאָפְט איז.
 אבער מיר הערן נישט
 דעם טיק-טאָק פון דיין אייביקייט.

פאָרנָאָכְט

אין דעם געמעל פון פאָרנָאָכְט, אין די גלייאַיקע טאָלָן,
 שפֿיגָלָעָן זיך דריימַלעַנְדִּיקָע, ציטעַרְדִּיקָע שטָאָלָן.
 דער שפֿעַטְ-זָמָעָר צַעַשְׁמַעְלָצָט זיין קְרוֹוִין
 און באָגָאָלְדִּיקָט דעם הימָל מיט פִּיעַרְדִּיקָן דערשטוּן.

דאָס ווּאנְדָעָר בְּרוּנְטָן, דאָס האָרְצָן שטָאָלָט זיך אָפּ.
 די רְוִיטָן, די בלְוִיעָן קְרִיגָן אַ גְּלִידָעָנוּם טְרָאָפּ.
 אין די אָרוּםָס פון קְאָלְטָע, פָּאָרְטְּרוּיְעִירִיקָטָע פָּאָרְבָּן
 לעשָׂן זיך בִּיסְלָעְכּוֹוִין שטִיקָעָר לְעֵבָן אָונָ שְׁטָאָרְבָּן.

האולט אינן דען אטעם, טויזט-אָפַע יעדער פֿאָרְלָאנְג. ס'קומט אָז די רגע וווען פֿאָרְבַּ וווערט גּעוֹזָאנְג.

כְּזֹעַל זִיד אַיִינְגָּלוֹיְבָּרֶן

בזועל זיך אינגלוייבערן אין דעם שטוייבעלע וואונדער,
וואוָס פֿלְעַקְט דעם אויסזיכט אויף צוּרִיךְ,
אֶזְזַיְוִית וֵיְדַעַר טוֹנְקָעַלְעַד בְּלִיקְ
קָעַן צוּרִיךְ חַלּוּמָן, צוּרִיךְ עָן.
אין דעם אויפֿגְעַלְעַטְבָּטְן,
אויפֿגְעַלְעַטְבָּטְן טוֹנְקְלַעַט אֶזְזַיְוִת אֶזְזַיְוִת
אֶפְגְּנָעַרְטָעַרְטָעַר שְׁטָעוֹרָן,
וואוָס האָט נִישְׁתַּחֲווּ בְּאָוֹזְן הַרְבָּה צַו וּוּרָן.
אֶשְׂטִיךְ אוּפְגְּנָעַרְטָעַר פְּלָאנְעַט
וואוָס האָט אַמְּאָל גַּעַחַצְטָעַט לעַבָּן,
גַּרְיָנָע שְׁפָעַן, פְּאַשְׁעַדְיקָע וּעַט.
עדות: מײַנע טְרָעַרְן-פְּאַרְלָאַפְּעַנָּע אָוְגָן,
די זוּיטָע פְּלָאָרָא, די בְּלוֹטְ-בָּאַטְרוֹיְבָטָע,
אוֹגְנָטָעַר אַחִימָל פָּוֹן אַיְבָּיקָן אָוְנְטָעַגָּנָגָן;
די בלעטער, וואָס ווַיְינָן זִיךְ וּוֵי גְּלָעַדְרָעַר,
בָּאַטְמוֹיְבָטָע, אָן קְלָאנְגָן,
אוֹפְקָפְן קְיַיְנָעַם-נִישְׁתְּגָעַזְעַנָּע בְּיוּמָעַד
איַין אֶזְזַיְוִת לִידְקָעַר וּוּלְעַט.

ב' זועל זיך אינע עסקנונג.
זיך אינפלאנצן
איין איז געגענדער, אינטימער נאכט,
וועס איך האכ אונגעאנצן אויסגעטראכט
און אַרְמוֹגָנוּוֹוָנְדָעָרֶת פֿוֹן אַלְעַ זִוְיטֶן.
כִּיוּלְעַ גַּפְינְעָן אַן אַרט אֵין רְוִים,
וּוֹ אַ פְּלִיגְדִּי גְּרוּם,
און מִיט גּוֹאַלְטַ אַזְוַעַקְשְׁטוּלֵן דָּאַרטֶּן,
אוֹיפְּטַ אַלְעַ צִוְיטֶן

א וויג, א קינד,
 אריינזינגען אין דעם א קול
 פון א דריימלענדיקן טאטן,
 מיט א פנים אין קול,
 מיט ליבשאפט אין קול,
 מיט פארחויכטע אויגן,
 וואם שווומען אין קינדס שלעפעריקע אויגן
 ווי וואראמע לבנות.
 און אַרְמוּכִיּוֹן וּוּאַל אַיךְ אָרוּם דַעַר וּוּג אַיְדִישׁוּ שְׂטָאַט
 מיט אַ שְׁוֵיל, מיט אַ לְאַ יְנוּמְדִיקָן גָּטָט,
 וואם וואכט אַיבָּעָר די אַרְעָמָעַ קְרָאַטָּעַן,
 אַיבָּעָרַן יְדִישָׁן פָּחָה,
 אַובָּעָר דַעַם בֵּית עֲוֹלָם,
 וואם אַיז לְעַבְּדִיק אַ גָּנָצָע נָצָט
 מיט פָּאַרְדָּאַגָּהְתָּעַ מְתִים.

ב' זועל זיך אַיְנְקָלָאַמְעָרָן מִיט די לְעַצְטָע טָאג,
 אַונְ אַוִיפָּה לְחַכְעִים זַיִן צִילָן אַין דַּיר, פָּאַרְגְּנָלוּוּעָרְטָעָר עֲבָר,
 וואם האַסְטָט מַיר אַוִיסְגָּעַלְאַכְטָט,
 וואם האַסְטָט אַוִיסְגָּעַטְרָאַכְט
 מַיְוִין לְעַבְּדִיקָע, רַיְדָעְוַדִּיקָע
 יְדִישָׁע וּוּלְטָט,
 זַי אַיְנְגָעַשְׁטַיְלִיקָט,
 אַונְ אַיז מַיְידָאַנְעָק-וּוּלְדָל
 מיט עַטְלָעֶכָּע שָׁם פָּאַרְטִילִיקָט.

לִידָעָר פּוֹן שְׂטַיְלְקִיָּיט

מיין ברוחער מרדכאי

אַרְיִינְגְּפֵיר

גיַ אַוּעָךְ פּוֹן זַיִ. חַוִּיבְ צְרוּיךְ אָן.
דָּעֲרוּעָגְ זַיִךְ צַוְ זַיִן דָּעֲרוּעָגְ.
דָּעֲרוּעָגְ זַיִךְ צַוְ פָּאַרְשַׁטָּאַמְלָעָן
דִּיְוָן נַאֲרִישָׁע צַעְקָלְאַדְרָקִיָּיט.
גַּיִי, דִּינְגְ זַיִךְ אָן אַוִיפְ דָּעָר לְעָר
מִיטְ דִּינְגְ לְיַדְעָר.

הַאֲסָטְ שַׁוִּין אַוִיסְגַּנְגַּרְאָכְן גַּנְגָּגְ נַאֲרַן-גָּאָלָד.
שָׁאַרְפֵּעָר, שְׁנַיְידִיקְעָר, וּוִידְעַרְשְׁטָאָנָד, וּוֹאוּ בִּיסְטָו?
יוֹנְגַּ-מַעַם-עַדְרְדִּיקְעָר צַ-לְחָבָעָיָם.
דִּיְוָן דָּוָר הַאֲסָטְ דִּיר אַנְגַּעַטָּאָן אַיְרָמְעָלְקָעָ,
וּוֹאָסְ פָּאַלְטָ דִּיר אַיְבָּעָר דִּי אַוְיעָרָן,
אוֹן הַאֲסָטְ דִּיךְ אַוִיסְגַּעַלְעָרָנְטָ
צַוְ רַיְידָן חַיְילְיקָעָ דְּבָרִים בְּטָלִים.

אַזְוִיפֵּילְ לְיַכְתָּ

סְשַׁטְרָאַסָּטְ אַזְוִיפֵּילְ לְיַכְתָּ פּוֹן שְׂטִילְקִיָּיט
אַיְבָּעָרְגָּעָנוֹגְ צַוְ בָּאַלְיוֹכְטָן דָּעָם טְרוּעָרִיקָן וּוֹעָגְ
צְרוּיךְ צַוְ צַוְאַמְעַנְדִּיקְעָר יוֹנְגַּשְׁאָפָטָ,
וּוֹעָגְ דִּי עַלְטַסְטָעָ דִּינְגְ
זַיְינְגָּן אַוִיךְ גַּעַוְעָן יוֹנְגָּן אַיְן דִּיר
אוֹן גַּעַלְעַבְטָ מִיטְ דִּיר
אַגְּאַנְצָעָ, צַעְזָנְגָעָעָן, אַיְבָּיקָעָ קִינְדְּשָׁאָפָטָ.
נַאָּךְ אַטְ-דָּעָר יוֹנְגַּשְׁאָפָט בְּעַנְקְסָטוֹ,
נַאָּךְ דָּעָר אַרְוָמְגָעָרְגָּלְטָעָר, גַּעַפְאַנְגָּעָנָעָ,
פָּאַרְשְׁטִיְינְגְּלְטָעָר,
נַאָּךְ דָּעָר אַלְטְגָעְזְעָמְעָנָעָר.
די יוֹנְגַּשְׁאָפָט פּוֹן אַ קְלוֹגָן אַלְפָ,
וּוֹאָסְ הַאֲסָטְ אַוִיפְסָנָיִ, פָּאָרְ דִּיר,
גַּעַפְוָנָעָן זַיִן אַרְטָ אַיְן סִיחָר,
זַיִן לְוַכְטִיְקָן טְיוֹתָשְׁ אַיְן חֻמְשָׁ.

געדענקייך נאך

געדענקייך נאך דעם אריינגעדרידיטן טויטיש
פון ווערטער, דעם פארדידימלטן מיין
פון צווצמעגעפליגענע אויתיות,
פון אויפגעשראָקענע פִּינְגֶּלֶעֶר,
צוזאָמַעְנְגַשְׂנָכְלָט אַיִן שְׁלָאָף,
וואָס האָבָן גַּעַלְמָטָט פָּוֹן מְלָאָכִים;
פָּוֹן נְשָׁמָה לְעֵד וְוָאָס האָבָן זַיְךְ גַּעֲוָאָשָׁן
מייט וויסט שמטאָטְקָעַלְעָד
איין פּוֹלָע גַּלְעֹזֶר וְוָאָסְעָר
ביי פָּאָרְדְּעָקְטָע שְׁפִיגְלָעָן;
פָּוֹן רַיְיךְ וְוָאָס האָבָן גַּעֲזָוָכְטָפְרַיְיךְ
איין הייזער וְוָאָו דָעַר טְרוּיָעָן
.איו גַּעַגְּנָגָעָן איין זַאָקָן אָוָוָפְשִׁיפְצִיפִּינְגָּעָר.

בִּימְטָט גַּעֲוָאָקָסָן

בִּימְטָט גַּעֲוָאָקָסָן אָוָוָפְדָעַר דְּלָאָנִיעַ
פָּוֹן מְاطָעַ-מְאָמָעַ.
וְעוֹן דָו בִּימְטָט גַּעֲוָעָן,
זַיְינָעָן זַיְוִין גַּעֲוָעָן,
מייט וְוִיעָר לִיכְשָׁאָפָט,
וְוָאָס האָט אָרוֹמְגַעְזָוָגָעָן
דָעַם צַוְּקָאָפָנָם דִּינְגָּעָם
מייט פָּאָרְשָׁלְעָפְרָעָטָע לִידָעָה.
זַיְוָעָר יָאָרָן זַיְינָעָן גַּעֲוָעָן
אָרְיִינְגְּעָצְיוֹלָטָע רַעַנְדָלְעָד
איין דִּינָעָ טָעָג אָוָן גַּעַבָּט.
דָעַם זַיְדָנָם בָּאָרָד,
דָעַר גַּלְעַטְנְדִיקָעָר פָּוֹן,
הָאָט פְּרִיְילְעָד גַּעַמְאָכָט דִּיְוָן פְּנִים,
וְוי אַ לְאָכְנָדִיק מְעַשְׁהָלָע
אוֹן גַּעַגְּבָן בָּאָוּאָרָעָנִישׁ אוֹן הָאָפָט
צָו אָפְגָעָצִימָעָטָע טָעָג,

געמאָזָלְטָע, פֿאַרְקִיּוֹכְטָע, פֿאַרְטִּיפּוֹסְטָע,
אוֹן פֿאַרְגְּנִילְיוֹטוֹעַ וּוֹי דֵי אַיְוְגְּלָעַד
בֵּי אַמִּיד אוֹן שְׁוֹאַךְ שְׁוֹועַלְבָעַלְעַ
וּוְאַם וּוְיַל פֿאַרְשָׁלָאַפְּנִי הַיּוֹנְטִ בִּינְאָכֶט
דָּעַם גַּאנְצַן רְוִיטָן מַאֲרָגָן
אַיְן פֿעַנְצְּטָעַר.

מעסט אויַט

גַּוִּי, מעסט אויַט אַיְן צַיְתַּ
די דָּזְוִיקָע בָּאַזְוָאַרְנָטָע יְוָנְגְּשָׁאַפְּטָ
די אַוִּיסְגְּעַזְוְגְּעַנְעַ אַיְן זְמוּנִים,
פָּוֹן שְׁלָאַקְּסִ-רְעַגְּנָס, שְׁנִיְעַן,
אוֹן עַרְשָׁת אַוִּיסְגְּעַרְיְּפָטָע בָּאַרְנָעָם אוֹן קָעָרְשָׁן,
אַיְן חְדְרִיזְמָנִים, אַיְן יִמִּים טּוּבִים.
בְּלוּזִי מִיט אַטְוְנְקָעַלְעָד לְאַמְטָעַרְנָע
פָּוֹן כְּמֻעַט גַּעַשְׁטָאַרְבָּעַנְעָר שְׁטִילְקִיְיט,
קָעַנְסָטוֹ צְרוּקְשָׁפָאַגְּנָעָן אַז מְוֹרָא
צַוְּכוֹן אַשְׁפּוֹרְ פָּוֹן יְוָנְגְּשָׁאַפְּטָ
איְיִינְגְּעַזְרָגָט אַיְן אַז עַדָּה,
וּוְאַם זָגְטָ אַמְּנוּ יְעַדְרָמָאל,
וּוְעַן דָּו עַפְנָסָט דֵי אַוִּיגָן,
צַוְּ מָאָכָן אַכְרָכָה אַוִּיפְ אַנְיַעַם טָאגָן.

דעַר מִין פָּוֹן דִּיְוָן קִינְדְּשָׁאַפְּט

דָּאַם וּוְאַם אַיְזָ נָאָךְ אַפְּלִילָו
רְעַכְתָּ קִיְוָן לְשָׁוֹן נִישְׁתָּ גַּעֲוּעוֹן.
נָאָר בְּלִיעַן פָּוֹן אַוִּיגָן, פָּוֹן הַאָרְצָן.
דָּאַם וּוְאַם צְדִיקִים פָּוֹן אַלְעַ פֿעַלְקָעָר
אוֹן אַלְעַ אָוּמוֹת
רְעַדְן אָפְשָׁר אַוִּיפְ יְעַנְעָר וּוּלְטָ
אוֹן אַיְבָעַרְגָּעַלְיכְּטִיקְטָעָר אַוְמְשָׁטָעַרְבָּלְעַכְקִיְיט —
דָּאַם אַיְזָ גַּעֲוּעוֹן דַּעַר מִין פָּוֹן דִּיְוָן קִינְדְּשָׁאַפְּט,
פָּוֹן דִּיְוָן יְוָנְגָעָר, קִינְדְּשָׁעָר אַיְבָיְקִיְיט.

זאלסט בענקען

ニישט נאך דער יונגעשאפט,
וואם וואקסט און קרייגט כוח
זו שלאגן דאס ל'עבן,
זאלסטו בענקען,
נאך דער קינדשאפט,
וואם איז א פעדערל פון א גריינעם פוינל,
גרין און גולדיק,
און א שטיך געלעכטער
אויף דער דלאנייע
פון יונגע טאטעה-מאמע.
צינד אן א קנויט שטילקיות
און באלייכט דיין
פארצווויגט פינצעטערניש.

אנגעוואווארן

אנגעוואווארן האסט דיין מלכויות
פון איביקער קינדשאפט.
ニישט טויט, נישט צויט,
ニישט ימים און מדבריות,
האָבן פֿאַרטוּנְקֶלְט די קְרוּינְעַן
פון דיינע יונגע טעג,
וואם האָבן גֿעלְעַבְט אַין דִיר,
זיך גֿיעַנְגְט וּוּעַן דַו האָסט זיך גֿעלְטָעַרט.
דער פֿאַרטְיְלִיקְעַר פָוּן דיין שטאמט
האָט אויך פֿאַרטְיְלִיקְט דיין זויג,
דורכגעשאָסן דעם טאטַנְס האָרֶץ
און גֿעְטְרָאָפָן אַ גֿאנְצַע וּוּלְט
מייט יידן, אַין האָרֶץ פָוּן דיין יונגעשאָפט.
וּוִי לאָנְגְסִיאָל דִיר נִישְׁט באַשְׁעוּרט זַיִן
זיך צו עַלְטָעַרְן,

זויינען אלע דיינע יארן געקעפט.
זוי וועלן קומען געלטערט
צ'א חיל פון שטילקיות,
זיך אינטמויירן,
זיך אינגליווערן,
איין א באזונדערער, נישט-געטהייסטער,
פארלאשענער שטילקיות.

גָּתָּה

ביסט עניותדייך דא אין אלץ ;
פלאטערסט שטיל איבערן עלנדן רויים.
ביסט אומבראיימעריש גרויס און מאכטיק.
וואלסט גערן געוויזן ס'מיינדסטע פיגעלע אויף א בוים,
און געיאנג אין שוינגןדיין ליבן האלזן,
ארומגעווארקנט און פֿאַרְגְּאַכְּטִיך.

ב

איןמייטן וועג

שטיילט א בימל איז דעם פויין-מארש,
ביז וואגנון מיר — דער דור האדבר — וועלן אויסשטארכן,
זויט געדולדיך צו אונדז.
פארלאנגזאטט איויער טרייט,
זאל מען מיינגען צו מיר וועלן אויך אנקומען.
מיר וועלן נישט דערגריכן.
מיר קענען נישט דערגריכן.
דער וועג צו פארגעסנדיקער פרײיד איז לאנג.

או מיר וועלן פאלן הייבט אונדז אויף,
טראנט אונדז ווי הייליקע ספרים פון טרייער.
אויב מיר וועלן שטארבן,
באנראכט אונדז איןמייטן וועג,
וואו שטיקער פארמעט.
און טאמער וועט אויר אונדז פוגע בכבוד זיין,
זאל אויך נישט גערעכנט וועגן,
דור פון זינגענדיקער עקשות.

טאמער וועלן מיר בליבן אליאן,
וועט די נאכט פאלן אויף אונדווער בעינער
און פאראולן אונדווער קברים.
און או אונדווער קברים וועלן אפגעמעקט וועגן,
וועט אויר וועגן א פאלק
פון פאריתומטער פרײיד,
און פאטערלעכן, צערטלעכן טרויער.
ווײַיל אונדווער טרויער אויז נישט נאָר צערטלעך,
נאָר אויך קרעפטיך.

פֿאָרֶט אַ יִיד

פֿאָרֶט אַ יִיד קִיּוֹן אָרֶץ יִשְׂרָאֵל,
וּוַיְיִגְעַן אֵין אִים אַלְעַ פְּרִיְדָן.
וּוְאָס גַּעֲנְטָעֵר עַר קוֹמֶט צָום טְוִיעָר,
פֿאָרֶגְנִינְט עַר זָוֵךְ נִישְׁתַּחַט דָּסֶם לְעַבְּן.
גּוֹאַלְד אָוֹן סְטִיְיטְשָׁ!
וּוַיְיִגְעַן אֵין אִים אַלְעַ פְּרִיְדָן.

דָּעֵר יִיד אִיז אַ פְּלִיטָה.
זַיִן וּוַיְיִבְּחָטְטָמָעֵן פֿאָרֶפְּיוֹנִיקָט,
אֵין קִינְד פֿאָרְבְּרָעָנָט,
אַ צְוֹוִיְיטָ קִינְד אִיז גַּעַשְׁתָּאָרְבָּן פּוֹן גַּעַשְׁוּוֹילְעָכָץ.
גּוֹאַלְד אָוֹן סְטִיְיטְשָׁ,
וּוַיְיִגְעַן אֵין אִים אַלְעַ פְּרִיְדָן.

מִיטָּאָמָּל וּוְאָקְסָט אָוִים אַ פֿיְיַעַרְדִּיקָעָר גִּיבָּוָר
מוֹט אַ גַּעַשְׁתָּרָעְקָטָעָר שְׁוּעָרָד,
כִּיּוּלָל דִּיךְ צְעַפְּעַרְטָלָעָן אָוִיפָּן אָרטָט,
אוֹיְבָה וּוּסְמָט נִישְׁתַּחַט זַיְגְּנָעָן מִיט אַלְעַ בִּינָעָר.
גּוֹאַלְד אָוֹן סְטִיְיטְשָׁ,
אוֹיְטָאַטָּעָפָאַטָּעָר.
וּוַיְיִגְעַן אֵין אִים אַלְעַ פְּרִיְדָן.

וּוַיְיִנְטַּחַט דָּעֵר גִּבָּוָר אָוֹן עַר לִיְגָטְטָה שְׁוּעָרָד אֵין שִׁוְּיָד,
אָוֹן בִּידָעָ טָאָנָצָן וּוַיְיִגְעַנְדִּיקְטָה דָרְכָן טְוִיעָר.

דעָר היינטיקער טאג

דעָר היינטיקער טאג
אייז געוואקסן אויף אן אלטן בוים
און אַרונטער געפֿאַלן אָן אַוְסְגַּעֲצִיטִיכְטָעֶר
איין שווים פון אַ טְרוֹוַיְעַרְיךְ פֿאַלְקָה.
סְאיַזְהַיְנַט נִישְׁתְּ קִיְּזַן טָאגְ פֿוֹן רְגַעַם
נָאָרְ פֿוֹן לְעֵבָן.
צְעַמְּיוֹל אָום נִישְׁתְּ אַזְן חַלְקִים.
דעָרְשְׁמַעְקָ אִים אַזְן פֿאַרְטָאָגְ-כְּבָלוּי וּוּי אַגְּנַצְן קִילְן עַפְלָ.

דעָר היינטיקער טאג
אייז נִישְׁתְּ קִיְּזַן פֿרְיַידְ נָאָרְ סְאַמְּעַ לְיִכְתָּן,
לְכַבְּטַ גְּעוּעַבְטַ פֿוֹן גְּעוּוִיןְ נָאָרְ פֿרְיַידְ.
אַזְאָטְ טָאגְ צִינְדַּטְ זִיךְ אָן אָוּן וּוּעַרְטַ אַ-פֿלְאַנְעַטְ.
איין סְיַסְטַעְמָ פֿוֹן לְעֵבָן וּוּעַרְטַ עַד אַיְבִּיקְעַרְ יְוָם טָובְ.
שְׂטִילְ, חַאַלְטַ אִין דָּעַם אַטְעַםְ.
טִילְ אִים אָפְ פֿוֹן נְעַכְּטַן מִיטְ אַ צּוּוִישְׁנְשִׁיְידְ.
לְעֵרְזַן וּירְ אָרים דְּעַרְקַעְנָעַן וּוּאַונְדָּעַרְ
און וּוּעַרְ פֿאַרְגַּעַטְלְעַכְטַ אַין דִּיןְ גְּרוֹיסְעַרְ זְבִּיהְ.
פֿוֹן מְאַרְגַּן אָן וּוּסְטַוְן שְׂוִיןְ זְיַיןְ אָן אַנְדָּעַרְ.
צְיוּיְיַהְעַרְ-שְׁטַרְאַלְן וּוּלְעַן שְׁפְּרַאַצְּןְ פֿוֹן דִּיןְ שְׁטַעַרְןְ.
דוֹ אוּיךְ הַאַסְטַטְ דָּעַם הַיְינְטִיקְןְ טָאגְ דְּעַרְלִיְוֹטְ.
בִּיסְטַ אַלְיַיןְ בָּאַפְּרִיְיעַרְ, נִישְׁתְּ נָאָרְ אַ בָּאַפְּרִיְיטְרַ.
בִּיסְטַ וּוּאַונְדָּעַרְ-טוּרְ, נִישְׁתְּ נָאָרְ אַ קִינְדְּ פֿוֹן וּוּאַונְדָּעַרְ.
שְׁפִיגְלַ זִיךְ הַיְינְטִם אַין דִּיןְ אַוְסְגַּעֲצִיטְאָפְטַןְ טָאגְ
און צּוּוִישְׁן מִילְיאַנְעַןְ אַיְינְגְּעַקְרִידְצְטַעְ פְּנִימְעַרְ
וּוּעַטְ דִּיןְ פְּנִיםְ בְּלִיְבְּזַןְ שְׁיַינְעַןְ אָן אַיְבִּיקְעַרְ חֻותָם
אוּיךְ דָּעַם טָאגְ פֿוֹן יְוָם טָובְ.

פֿאָר אַונְדוֹ אַלְעַמְעַן וּוּעַטְ דָּעַרְ היַינְטִיקְעַרְ טָאגְ
גַּעֲפִינְעַןְ אַ גַּעַטְ אַין זְיַיןְ וּוּאַרְעַמְקִיְתְ.
מִירְ וּוּלְעַןְ אַלְעַ זְיַיןְ אַין אִיםְ
און פְּלִימְ אַיְבִּיקְ אַין דִּיןְ לְיִכְתָּ-אַדְעַרְלַעְ
פֿוֹן דָּעַרְ גְּרוֹיסְעַרְ צְעַשְׁטַרְאַלְגָּנְגָּ.

ביסט געשען, ביסט געווארן

כ'קען איז דיין ליכטיך פנים נישט קוקו,
וואונדערלעכע צעשוראלונג.
כ'טו זיך בוקן פאר דיר און א פחד נעטט מיך אַרומ.
כ'הער א שאַלונג איבער גאָר דער וועלט.
ביסט שויין מעָר נישט קיון ציוכן;
ביסט זעאָנג פון אַלע אַנְהוּבוּן ביַז אַלע ענדן.
כ'מאָך צו די אויגן, זאלטט מיך נישט פֿאַרְבְּלָעַנדן.
ווער ביסטו — גַּאט, פֿאַלְקַן, לאָנד,
צִי פֿיַּעַרְדִּיקָּעַר תְּגַדְּ ?
וואָם פֿלאָקָעַרט אַזְוֵי דער מֹרֶח אַין תְּשַׁׁחַ ?
וואָם פֿאַלְנַן די שְׂטָעָרַן וּוּפֿיַּעַרְדִּיקָּעַ בִּיטְשָׁן ?
וּוּ קוּם אַיך, אַ קִינְד פָּוּן תּוּבָחָה,
דאָם אַלְץַ צוּ פֿאַרְטִּיטְשָׁן ?
פֿיַּעַרְדִּזְעָאנְג, כ'שְׂטָמִי פֿאַר דִּיר
וּוּ פֿאַר אַ ברענענדיקָן דָּאָרָן.
מייט צִיטָעָרְנִישׁ טּוּ אַיך זָאנְן :
ביסט געשען, ביסט געווארן.
* * *

מיין טאָטָע אַיז טוּיט. טוּיט.
פעטער משְׁהָל חֹזֶן אַיז טוּיט. טוּיט.
די שול אַיז טוּיט. טוּיט.
כ'גַּיִ פֿאַרְבִּי די לְוּבְּלִינְגָּר שּׁוּל
אוֹן הַעֲרָא אַ בְּאַפְּעַלְעִירִישׁ יַעֲמֹד.
ליַבְּעַ, גַּעֲנַטְעַ מְתִים,
כ'הַאֲכָב פֿאַר אַיְיךְ קִינְד פָּחַד נִישְׁטָן,
כ'גַּיִ אַן מֹרֶא צּוּם סְפָּר.
דער פֿעטער משְׁהָל לְאַכְּטָן. דער טאָטָע לְאַכְּטָן.
אוֹן מִיטְאַמְּאַל קְרַאַכְּטָן די גַּאנְצָע
טוּיטָע מַזְרַ"ם שּׁוּל פָּוּן גַּעַלְעַכְּטָעַר.
דער שְׁמַשׁ נָעַטָּט אַרְוִים דָּאָם בִּיקְסָל
מייט טִיעַרְעַ בְּשִׁמְיָם.
ער גִּיט אַ פְּאַטְשָׁ אַיז בָּאַלְעַמְּעָר.

ס'הויבן און אריינצוטאנצן
די וועלפֿ מיט די לעמער.
דער טאטע בלאזט שופֿ.
דער פעטער משה'ל גיט א געשרי
מיט זיין ליבנ-שטיטים :
אחרית חיים !
ניין, נישט קיין טורךגע בעינער,
נאָר קנוילנדיקע רויין
געמען זיך היין אַין וואָלקּוֹ-טליזיטים.
ס'שפֿראָצט אַריין דער מאָרגן
דורך די פענטער פון דער טויטער שול,
מיט געוזנג :
תחית המתים.

* * *

אויך דאס וועט געשען ;
אלע וועט געשען .
אלע וועט מקוים ווערן , —
וויל אַין אַיבערגעלאָגְלַטֵּע בעכערם
פֿינקלען אָונְדוּרֶע טרען .
ריר זיך צו צום סידורל ,
וואָס אַיז שטובייק , שטובייק .
דאָס קליענע אַפִּיקוֹרְסִישׁע סִידּוֹרַ
ווערט גּוֹיִבּיִק , גּוֹיִבּיִק .
ווער ביסטו , טײַעַר יִינְגָּלָע ?
יאַנקְעַלָּע ברב יְצָחָק .
קּוּם אַרְוּפּ אַוְףּ דער פֿאָפִירענָעַר בְּרִיךְ ,
און הויב אַן שְׁפָאנְגַּן אַוְףּ צּוּרִיךְ .

* * *

וואּ אַ מִילְגָּרוּיָם וּאַנְקִסְטָו מִין גּוּמָעַן ,
לאָנד .

אַיך עַם דִּיך אַן טְרִינְק דִּיך אַריַין
איַין אַלְעַ מִינְעַ אַבְרִים .
כְּפָאָרְפָּעְסְּטִיק די פִּים אַן אַיך טְאַנְצִין .

כ'פארמאך די אויגן און דערטאנז זיך
אין דיר פון אמאך.

וואס ביסטו געוווען אין מיר?
א תפילה.
וואו ביסטו געוווען אין מיר?
אין געדעכעניש.
האָב איך דיך ליב געהאט?
כ'האָב פֿאָר דיך מורה געהאט.
וואָר, כ'האָב פֿאָר דיך מורה געהאט.
כ'האָב זיך אויסגעילערנט
שוווער צו לעבן
און שווועבן.
אַבִּ נישט טראָטן.
אייצט ביסטו געקומען צו מיר מיט נאענטקייט
און מיט שפֿרינגוועג.

ארץישראל, ביסט א מקוים-געווואָרֶן חומש'ל
פון א קליען חדרייניגל,
וואס אויפֿ זיין קאָפּ
אייז אלְעִזְמָה מקוים געווואָרֶן.
זונגעט, יידישע טעכטער, אין די ווינגערטנעער,
אלְעִזְמָה אוֹיְזָמָה געווואָרֶן.
פון קינדוויז אָן האָט מען אַים
געוויזן אָתּות ומוֹפְתִים.
דער מלמד דניאָל האָט געהאלטן
איין איין פֿיעָרֶן מיט שרייפְטָן,
נָאָר עַר האָט קִין וואָרט ניט פֿאָרְשְׁטָאָנָעָן.
אייצט ערשות וווערט אַים לִיכְטִיק אַין די אויגן.
ווי לאָנג האָט עַם דעַן, משטינִים גַּעֲזָגֶט, גַּעֲדוּעֶרט?
בֵּין צִיּוּט, צִיּוּט אַון אָחָלְבָן זַיְנָעָן אַנְגַּעַפְלוּוֹגָן.

* * *

משה רבינו ווֹסֵם אַיִן לְאַנְךָ נִימֵּת אֲרֵינָן.
הָאָט זַיְךְ דָּעָרוֹוָאָרֶט אָוִיפְּ אַ גְּרוּוֹסְעָר זְכִיהָן.
וּוֹעֶר פִּירְתַּ דָּאָם גָּאנְצָע טְוִוְּטָע יְדִישָׁע פָּאָלָק
אַיִן צְוָגְּעָזָגְּטָן לְאַנְךָ אֲרֵינָן?
משה רבינו.

ער, דער פָּאָסְטָעָד פָּוּן זַיְינָן שְׁוּעָרָם שְׁאָפְּ,
הָאָט זַיְךְ אַוְיְפְּגָעָהוִיכְּן פָּוּן אַ לְאַנְגָּעָן שְׁלָאָפְּ.
וּוֹעֶר זַמְּלָט אִיצְּטָם אַיִינָן
דָּאָם גָּאנְצָע טְוִוְּטָע פָּאָלָק פָּוּן אָלָע עָקוּן וּוּעָלָט?
משה רבינו.

דָּאָם לְאַנְךָ אַיִן קְלִיָּן.
אַבְּעָר פָּאָר זַיְיךְ שְׁטְרָעָקָט זַיְךְ דָּאָם חַיְילִיקָע לְאַנְךָ
אוֹן וּוּרְתַּ גְּרֻעָסְעָר אוֹן בְּרִיְיטָרָר.
וּוֹעֶר פִּירְתַּ אִיצְּטָם גַּעַטְרִיְּדָי טְוִוְּטָע יְדִין?
משה רבינו.

אוֹן דָּו, לְעַבְּדִיקָעָר יְהֹוָשָׁע בֶּן נֹן,
נִיְּ אַוּוּקָן אַנְךָ זַיְוִיט.

מַאֲךְ אַ וּוֹאָרָע, שְׁטָמָעָל אָפְּ דָי זָוָן.
פָּאָרְהָאָלָט דִּי צִיּוֹת.

לְאַזְּ אֲרֵינָן דִּי טְוִוְּטָע יְדִין,
וּוֹעֶר צִיּוֹלָט דִּי טְוִוְּטָע אַיְדִין,
צִיּוֹסְפָּעָלָט חַלְילָה נִישָׁת אַיְינָעָר?
משה רבינו.

מַיְוִין טָאָטָע פָּאָרְמָאָכָט סְמַשְׁנָיוֹת,
נַעַמְתַּ דִּי מַאֲטָמָע בַּיְיָ דָעָר הַאֲנָט,
אוֹן פָּאָרְנִיְּגָנְדִיק זַיְךְ מַעְשָׁה קָאָזָאָלִיעָר,
זַגְּטָמָע עָר :

„יְמָעָ רַאֲכָעָשִׁי, מִיר גַּוְיָעָן אַיִן יְדִישָׁן לְאַנְךָ“
אוֹן בַּיְידָע גַּבְּנָן אַ לְיִכְתְּבָן וּוֹאָנָק צָו מִיר.
אוֹן דָּו, חַכְּמָמָע עֲתִיקָה, הָאָסָט נִישָׁת גַּגְלִיבָט.
בַּיְיָ דָעָר מַאֲמָעָן לְיִכְתְּבָן קָלוֹגָע טְרָעָרָן.
וּסְמָט שְׂוִין, אָפְּיָלוּ סְיְוִוְּבָעָרִישָׁע טְיִוְתְּשָׁ-חַוְמָש
מוֹזָמְקָיִים וּוּרָן.

* * *

כ'קען אין דיין ליכטיק פנים נישט קונג
וואונדערלעכע צעשטראָלונג.
בלוייז מיטן שכט פון מיין קינדהויט
קען איך דיך באָגעמען.
ווײַפְּיל מַאַל בִּסְטוֹ אַוְיפְּגָאנְגָּן גַּעַנְגָּן אַין מֵיר?
פארְגָּאנְגָּן גַּעַנְגָּן?

לאַמִּיך רֹועַן אַוְיפְּ דִּיר אַיְבִּיךְ,
נוֹטָעַן, גַּעַדְלִידִיקָּעַ ערָּד;
לאַמִּיך בְּלִיבָּן אַוְיסְגָּעַשְׁטָרָקָּט אַוְיפְּ דִּיר.

צְוֹוִישָׁן מְנַחָּה אָוּן מְעַרְיבָּ

צְוֹוִישָׁן מְנַחָּה אָוּן מְעַרְיבָּ,
מוּט אַ יִדְּישׁ וּוְאֶרטָּט אַין מוֹילָּ,
וַיַּצְטַּדְּרָע זַיְדָע אָוּן שְׂוֹוִיגָּט.
שְׁאַלְאָם, זַיְדָעָשִׁי!
דַּעַר זַיְדָע זַיְצָט אָוּן שְׂוֹוִיגָּט.

איַצְטָן וּוּלְן מֵיר אַרְוָנְטָרְנָעָמָעַן דַּי הַיְּטָלָעָ
פָּוּן אַלְעַ סִימְבָּאָלָּן
אוּן זַאְנָן פְּשָׁוֹט אָזְוִי:
דַּעַר זַיְדָע אַיְזָן זַיְדָעַלְשָׁוּן
(ס' נְעַמְלָעַכָּע וּוְאָם מַאֲמָעַלְשָׁוּן)
אוּן דַּעַר פְּרִוְילְעַכְּבָּר שְׁאַלְאָם
אַיְזָן דַּעַר הַעֲבָרָעַאַישָׁעָר אַנוֹנוּעַרְזִיטָעָט.
אַט וּוּי אַיְרָה הַעֲרָתָה, קְלָאָר אָן רַעַטְעַנְיָשָׁן —
דַּעַר הַעֲבָרָעַאַישָׁעָר אַנוֹנוּעַרְזִיטָעָט.

וּוְאָם-זַשְׁעַ שְׂוֹוִיגָּט דַּעַר זַיְדָע?
מִמָּה נְפָשָׁךְ, הַאָט עַר אַ יִדְּישׁ וּוְאֶרטָּט אַין מוֹילָּ,
זַאְל עַר אַ רְעַד טָאָן.
דָּאָם אַיְזָן דַּי הַאַרְבָּעָ קְשִׁיחָה.

איז דער תירוץ — דער אוניווערזיטעט
 האט געהייסן שווייגן.
 ס'הייסט?
 ווי איר הערט — געהייסן שווייגן.
 אט איזו: דער אוניווערזיטעט
 ווועט צוגניין נאנט צום זידן,
 אנקוועלן פון אים
 און זאגן — שאלאם.
 אבער דער זידע געבער דארף שווייגן.
 געבער.

וואס-זשע ווועט מען פארט טאגן,
 איז דער זידע ווועט מפאסיק זיין
 און געבן א געשריי אוייפֿרָאַסְטִ-יְדִישֶׁ:
 "עד מתי? די גאל קען דאך פלאצן פון שווייגן",
 ווועט דער העברעאישער אוניווערזיטעט
 נישט ארוים פון די כלים
 און אלץ זאגן מיט א טיערין שמייכל:
 שאלאם.
 אט ווי איר הערט: שאלאם.

ס'הייסט? גוואלד-געהשריגן,
 דאס איז דאך א תירוץ פאָר די בענטש-לעכט.

ס'אייז איז אקאדעמשער תירוץ, מיינע פרײַנד!
 ליבע פרײַנד. גלייבט מיר כ'בּין נישט אויסן
 אויפֿצּוּלְעָבָן דעם אלטן ריב.
 פֿאָרָן בִּילְכּוּרָע זאָכָן אויפֿון וועג.
 גלייבט מיר, ס'אייז נישט איז אונדו געווענדט,
 ווי לאָנג זיידע-לְשׂוֹן זאָל לעבן.
 ער ווועט לעבן איזו לאָנג
 ווי ס'אייז אים באַשערט,
 ווי דער איבּערשטער האט אים אַנְגַּעֲצִיכְנָט יַאֲרָן,
 און לאָזָן איזו פִּיל געטראַיִע אָרְ-איְנִיקְלָעַך

ווײַפְּלָסְאֵיִזְאָשְׁעָרֶט.
 כ'הָאָבָ בְּלֹיזְ גְּעוּוֹאַלְטָ מְשֻׁלְעָן אָ מְשָׁל
 אָוָן אַוִּיסְבְּרִיעַן אָ נְמִשְׁלָ :
 לְאָזֶט דָעַם זִידַן רַעַדְן אָ וְאַרְטָמָ
 אָזֶן מְעַן זָאנְטָ אִים שָׁאלָאַם .
 לְאָזֶט אִים עַפְעַנְעַן סְמוּיַּל אָוָן זָאנְגָן
 צְוִישָׁן מְנַחָּה אָוָן מְעַרְיבָּ —
 גָּאַטְהָ הָעַלְקָ ! אַדְעָרָ, גָּוָטָ יָאָרָ!
 אַדְעָרָ, אָ לְעַבְנָ אַוְףָ דִּיןָ קָאָפָ
 יוֹנְגָעָרָ שָׁאַלְאַמְּטָשִׁיקָן,
 וּוֹאָם דָוָ גִּיסְטָ אָפָכְבּוּדָ אָ זִידַן .

אָ דָוָרָ פָּוָןְ חַלּוּם

אוֹנְדוֹזָעָרָ דָוָרָ, אָ דָוָרָ פָּוָןְ חַלּוּם .
 קְיַיְלָעְכְּדֵיךְ וּוְיַיְ אַוְנְדוֹזָעָרָ עַרְדָּ —
 פָּוָןְ חַלּוּם צָוָ חַלּוּם .
 אַלְעָןְ גַּעַדְעַנְקָטָ אַוְנְדוֹזָעָרָ דָוָרָ,
 אַלְעָןְ, אַחֲוֹןְ אָזֶן גָּאַטְהָ אַטְמָ דִּיןָ וּוּעַלְטָ בְּאַשְׁאָפָןָ .
 דָאָםְ הָאַטְמָ אַוְנְדוֹזָעָרָ דָוָרָ פְּאַרְגָּעָסָן .
 דָאָםְ אַיְזָןְ זַיְןָ בִּימְלָ גְּלוּיכָןָ .
 אָ דָוָרָ מוֹזָ דָאָךְ הָאָבָןְ אָ בִּימְלָ גְּלוּיכָןָ .

הָאָבָןְ מִירָ גַּעַקְנַעַכְתָּ אִיןְ מַצְרִיםָ,
 הָאָבָןְ מִירָ גַּעַהַאַטָּ אָ לְאָנְדָןָ,
 אִיןְ עַםְ חַרוּבְ גְּעוּוֹאַרְןָ,
 הָאַטְמָ מְעַןְ גַּעַקְעַמְטָ אַוְנְדוֹזָעָרָ לְיַיְבָעָרָ
 מִיטָּ אַיְזְעַרְנָעָ קָאַמְעָןָ,
 הָאָבָןְ מִירָ עַםְ אַלְעָןְ פְּאַרְשְׁרִיבָןָ .
 הָאָבָןְ מִירָ מַעְבִּירָ גְּעוּוֹעָןְ אַוְנְדוֹזָעָרָ סְדָרוֹתָ
 אָוָןְ עַםְ גַּעַחְלּוּמָטָ, גַּעַחְלּוּמָטָ,
 אַוְנְדוֹזָעָרָ דָוָרָ הָאַטְמָ גַּעַחְלּוּמָטָ .

פלוזים האט מען ווידער געקבעט אונדזערע לייבער
מייט איזווערנע קאמען,
האבן מיר גזוייפצט און געקבעט אין מצרים.
זינגען מיר געוואָרן אויסגעלייזט,
האבן מיר גענומען עולה זיין צו אונדזער לאנד.
האבן מיר מעביר געוווען די סדרות?
ניין, מיר האבן געהלומט.
אונדזער דור האט געהלומט.
אונדזער תעעה-באָם, אונדזערע פוריימט,
אונדזערע חנכהם, אונדזערע פסחים
ביז זי זינגען אויפגעגעגען אויפֿ אלע הימלען
און געלילט אויפֿ אלע ביומער,
וידיישע תעעה באָם,
וידיישע ימים טובים אויפֿ אלע ביומער.
אונדזער דור האט געהלומט.

אייצט שפֿאנען מיר צום שבועות,
צום מתן תורה.

צום נאָט פֿון אונדזער גלויבן.

מיר גיעען אַים זוכן
אויף אַ לויידיקן באָרג סיני.

אונדזער דור, אַ דור פֿון חלום,
קיילעכדייך ווי די ערְד,

פֿון ערְשטֶן חַלּוֹם צוֹרִיךְ,
צום ערְשטֶן, ערְשטֶן חַלּוֹם.

אַ דור מוֹז דָּאָר האָבן אַ בִּיטֵּל גָּלוּיבָּן.

האָסֶט גַּאֲרְנִישֶׁת אָוֹעַקְגַּעַב עַנְקָט

האָסֶט קִיְּנָמָל גַּאֲרְנִישֶׁת אָוֹעַקְגַּעַב עַנְקָט,
דִּיְנָעַ חַלּוּמוֹת הָאָסֶטֶו אַוְיפְּגַעַמָּאָנֶט,
הָאָסֶט זַיְּ קִיְּנָמָל נִישֶׁת אָוֹעַקְגַּעַש עַנְקָט.
סְ'הָאָט דִּיְן הַאָפְטִיקָע בְּעַנְקָשָׁאָפָט
דִּיךְ נִישֶׁת גַּעַלְאָזָט וּוַיְנָעַן צַו זַעַט,
דָּעַר טְרוּיָעַר אַיְזָה פָּאָר דִּיר נִישֶׁת גַּעַוְאָרָן
קִיְּין פִּינְצְּטָעַרְעָרָה הַיְנָעַרְפָּלָעָט.

אוֹפֵף אַלְעַ דִּיְנָעַ וּוְאַגְּלָדִיקָע
הַיְּן אָונַ צְוִירִיקָן,
בִּיסְטוֹ שְׁטָעַנְדִּיקָע גַּעַוּוֹן דָּעַר בְּוַיְעָר
פָּוָן חַוְּמָשְׁדִּיקָע בְּרִיקָן.
הָאָסֶט גַּעַבְוִיט דִּיְנָעַ נִיסְים וּוּ אָן אַרְכִּיטְעָקָט,
גַּעַלְיָגָט דִּיְנָעַ צִיגָּל מִיטָּ גַּלוּבָן.
אַפְגַּעַשְׁטוּבָּכָט אָסְפָּר
אָונַ זַיְדָה גַּעַיְעָצָט
אוֹפֵף אָשְׁבָּעָה-בְּעַנְקָעָלָע — לְעָבָן.

סְ'אַיְזָה נִישֶׁת קִיְּין פָּאָרְבָּלְעַנְדָּעָנִישָׁ,
קִיְּין צְוִיבָעָר.
גִּיסְטָמָט אָפְלָאָטָעָר מִיטָּ דָּעַר פָּאָטְשִׁילָע
אוֹן סְ'שְׁפְּרִינְגָּט אַנְטָקָעָנָן דָּעַם גַּלוּבָעָר
דיְ הַיְּלָלָ פָּוָן מַכְפָּלה.
אוֹפֵף דִּי וּוְעָגָן שְׁפָאָגָן אַבְרָהָם
צְוּוִישָׁן פְּרִיְנְטָלְעָבָעָ חִיתִּים.
פָּוָן עַרְשְׁתָּעָ, שְׁטָאַלְצָעָ טְרִיטָה,
דָּעַרְהָעָרְסָטוֹ דָּאָם גַּעוֹזָאנָגָן,
דָּעַרְשְׁפִּירְסָטוֹ דָּעַם רִיטָם.

בוייסט דיאן חלום מיט א פלאן.
ס'טאָנְצֶט דיר אנטקען די ערַד פון כנען.
בײַסְט נִישְׁת קִיּוֹן אָמוֹזִיסְטִיקָעַר בענְקָעַר,
א גַּעֲדַעְנְקָעַר בִּיסְטוֹ.
בּוֹיגְסְט זִיךְר אָגּוֹ, דַּעֲרַקְעַנְסְטַט די ערַטְעַר,
צִיכְנְסְט זַיִם מֵיט הַיּוֹם אָרוּם.
שִׂיקְסְט אָרוּם דִּיאָן רַופָּח
צּוֹם הַאֲרָטָן, פְּרַעְמָדָן אָוּמְעָטוֹם.

שְׁמַשׁוֹן

די פֿאָרְשָׁנְדִיקָע נַאֲכַט פֿאָרְשָׁתְיוֹת אִים שְׁוִין.
ער — די לאָנְגָע נַאֲכַט אוּיךְ שְׁוִין באָלָד.
מיַט צִיטָעָר הַעֲרַט זִיךְר אַיִּין שְׁמַשׁוֹן,
ווֹי מִיט זַאֲרְגֻּעוֹדִיקָע העַנְטַט
נעַמְט די פֿינְצְטָעָרְנִיש אִים אָרוּם.
סְ'זַוְאַקְסְט זַיִן יוֹנְגָע בְּלִינְדְשָׁאָפָט וַיִּזְהַב אַבְלָוָם.
באָלָד זַוְעַט זִיךְר צַעְבְּלִיעָן
איַן זַיְנָע גַּלְידְעָר
אוֹן וּוֹעָרָן צִיטִיק.
סְ'זַוְעָלָן לִיבְטִיק וּוֹעָרָן העַנְטַט
אוֹן פִּים אוֹן מָוח,
אוֹן באָטְיִיךְ
מיַט פֿאָרְטִיפְטָעָר אוֹן קְרַעְפְּטִיקָעָר
זַעְוּדוֹדִיקִיט.
די טְמָאִים טְפָאַנְצָן, זַיִן זַיְנָגָען,
ווֹי מִינְגָעָן זַיִן חָאָבָן אָפְגָעָוּוֹוִישָׁט אִים.
אָבָעָר דְגָוָן וּוֹיְסָט זַיִן בְּרָאָךְ,
ער וּוֹיְנָט,
סְ'אַיּוֹן די לאָצְטָע נַאֲכַט פָּוֹן די פְּלִישָׁתִים.

אָנָה וְיִבְ

א

וזלן מיר אפשר אנהויבן קליאין אוון וויגלדייך
מייט אַ קליאין פֿאלק?

מיר בידע פֿאַרְהוֹןְגֶּלְטָע צוישן פֿעלְקָעָר.

ערד-אַרְבָּעָטָעָר ווועלן זיך בוקן צו דיר.
וועסט לעבן אויף קרבנות

פֿוֹן אַנְגַּעֲבָרְעָנְטָן מְעָל.

אייך ווועל אַרְומָגִיאַן אוון זאגן פֿאַלְקִישׁוּן חַבְמוֹת
וואָסָם ווועלן פֿאַרְבְּלִיְיכָן אַיִן אַונְדוֹעָרָעָ גַּרְעָנְצָן,
אַבְעָרָסְמִינְדְּסָטָע קִינְדָּו ווועט מֵיר

בָּגָרִיסָן מייט גּוֹטְ-מְאַרְגָּן.

וזלן מיר אפשר בידע גִּיאַן אַחֲיִים
אוון צוֹרִיק אַנְהָוִיבָן קליאין פֿוֹן סָאמָע אַנְהָוִיבָן?

מעכְטִיקָעָר יהָה, וואָסָם בִּיסְטָזָךְ צְעֻזְעָקְסָטָן
אייבָעָר זִיבָן הַיְמָלָעָן אוון קָאנְטִינְגָּעָנְטָן
אוון בִּיסְטָגְוָאָרָן אַ שְׂטָאַלְעָנָעָר ווּעַלְטָ-גָּאָט,
מייט גְּרוֹיסָעָ קִירְכָּעָם אוון סִינְגָּאָגָּעָם.

הַאָסָטָ פֿאַרְלָאָזָן דָּסָם פֿעַלְד, דָּעַם שְׂטָאָל,
אייך — די עַנְגָּעָ לִיבְשָׁאָפָט פֿוֹן מֵירָן פֿאַלְק —
וּוְיִ, מִירָן זִינְגָּעָן בִּידָעָ גְּעוֹוָאָרָן אַונְיוּעָרָסָאָל.
קוּם צוֹרִיק, לִיבָעָר גָּאָט, צוֹ אַ פִּיצָּל לְאָנָדָה.
ווער אַונְדוֹעָרָעָר אַינְגָּאָנְצָן.

אייך ווועל אויך אַרְומָגִיאַן אוון זאגן הַיְמִינְשׁוּ רִיְד,
וואָסָם מְווּעָט זִוְיָה שְׁמוּעָן אַיִן די שְׁטִיבָעָר.

מיר ווועלן בִּידָעָ זִוְיָה פֿרָאַוְוִינְצִיעָל —
דָעַר גָּאָט אוֹן דָעַר פֿאָעָט —
אוֹן סְזָעוּט אַונְדוֹ אָפְשָׁר זִוְיָה לִיבָעָר.

וועסט אַנְהָוִיבָן פֿוֹן קָלְיָנָעָם אַמְתָה,
ニישט צוֹזָאנָן קִיְין זִיבָן גְּלִיקָן.
וועסט גַּעֲדָעָנָעָן דָעַם מְעַנְטָש,
זִוְיָה פְּלוּיָש, זִוְיָה בִּיְונ, זִינְגָעָ חַסְרוֹנוֹת,

דעם וויאן וואס דערפרײַט ס'האָרֶץ פון מענטש,
די פרײַד פון לֵיבּ.

וועסט אַים לִיבּ האָכְן אַין די רְגָעַס
וואָען זַיִן האָרֶץ וּוּעַט דָּאוֹנָעַן צַו דִּיר מִיט גָּלוּבָן.
דָּעָרוֹוּוּיְטָעַרְטּ וּוּעַסְטוּ זַיִן פָּוּן בְּלָוֶטּ, האָקָק, מַאֲרָדּ,
וועסט לִיבּעַרְשָׁטּ זַיִן דָּעַרּ דָּעָרְגְּרִיבְּכְּטָעַרּ גָּאַטּ פָּוּן מַנְיָן,

איידְעָרּ דָּעַרּ מַעְכְּטִיקָעַרּ גָּאַטּ פָּוּן גּוֹלְנִים.

וועסט קּוּמָעַן נְעַנְטָעַרּ צַו אָונְדוּ
אוֹן מִירּ וּוּלְן אַנְהָוִיבּן צַו שְׁפִינְגָּעַן
נִיעַזּ מַעְנְטְּשָׁלְעַבּ עֲדַיִּים,
גִּילְטִיקּ פָּאָרּ דִּירּ, פָּאָרּ אָונְדוּ.

וְאַלְזּ מִירּ אָפְשָׁרּ אַנְהָוִיבּן וּוּגְלִידִיקּ אוֹן קְלִיּוּן
אוֹן וּוּאַקְסָן מִיטּ דִּי גְּרֻעְנְעַצְּן
פָּוּן אַ גְּעַבְּעַנְטָשָׁתּ לְאַנְדָּ ?

קִינְדָּעַרּ וּוּלְן לְאָכְן מִיטּ פְּרִיּוֹד אָונְדוּ אַנְטְּקָעַן,
וּוַיּוֹלּ מִירּ וּוּלְן זַיִן אַרְעָם אוֹן אַמְּתָה,
דִּין גַּעַטְלָעַבּ בְּרַכָּה וּוּעַטּ זַיִן פּוֹנְקָטּ גַּעַנוֹגּ
פָּאָרּ אַ דּוֹאֵיךּ אוֹן גּוֹתּ פָּאָלָקּ.

מִין אַיְגָן וּוּאַרְטָה וּוּעַטּ וּוּרָעָן
דָּעַרּ וּוּאַרְעַמְּרָרּ נְחַתּ פָּוּן אַ מִשְׁפָּחָה.

דִּינְעַזּוֹלְעַכְּרָעַרּ וּוּלְן שְׁמַעְקָן
דָּעַם סּוֹלָתּ פָּוּן אַ פָּאָלָקּ,
וְאַסְמָה אַדְעַוּעַטּ זַיִן גָּאַטּ
מִיטּ אַלְדָּאַסְגּוּטּ.

מִיךּ וּוּעַטּ מַעַן אוֹירּ קָאַרְטָעַן אוֹן צְעַרְטָלָעַן וּוּי אַ קִּינְדָּ.
אוֹן אַיךּ וּוּלְן פָּאַרְוּוֹגָטּ וּוּרָעָן
אַין אַן עַנְגָּ-בָּאַקְוּעַמְּרָרּ בָּאַרְיִמְטָקִיטּ.
אוֹן קִינְנָעָרּ וּוּעַטּ אַוְסָעָרּ דיּ גְּרֻעְנְעַצְּן
ニישט העָרָן —

ニישט דִּין נַאֲמָעַן אוֹן נַיְשָׁטּ מִיְּנָעַם.

וְאַלְזּ מִירּ אָפְשָׁרּ בִּיְדָעּ גַּיְינּ אָהִיּוּ ?
וְאַלְזּ מִירּ אָפְשָׁרּ בִּיְדָעּ גַּעַשְׁלָאַגְּנָעַן, גַּיְינּ אָהִיּוּ ?

אתה בחרתנו.

דו האסת אונדו אויסגעקליבן.

מ'האסט אונדו ביידע פארשוריינט פאר גרים,
כדי מ'זאל אונדו צעשטוויבן און צעשפראיטן
און מאכן אוים.

דייך האסט מען אויסגעשטערנט איבער א גאנצער וועלט.

וועי קומען צו דיר גרויסע פעלקער?

ביסט שטיל און נחדריך

און אינגעאנצן און אונדועריקער,

פארוואם האסטו פארלאזומט דיין משכן,

דיין קליאן געצעלט,

און צוועק צו ווערן דער גאנט פון א וועלט?

זייןען מיר געוואָרַן דיינע זינדייקע קינדער,

די זילעַנְאַקְלָעַר, וועלטַן-צינדער.

דאָס ביסטו פריער פון אונדו געוואָרַן א יידישער אינטער-
נאַצְיָאָגָל.

מיר זייןען דיר גאנגעאנגען אין דער וועלט,

קראנק געוואָרַן מיט דיין וועלט.

רטטעווע זיך און קומ מיט די עלויים

צורייך צו א קליאן לאָנד,

ווער ווועדר דער יידישער גאנט.

ס'זעדעט דער אלטער ייד

דעם העלדיישן אויסדויער און דער קלוגער
גבורה פון אונזוערע קעמעפער אין ארץ'ישראל

הייליך איז די יודישע גבורה, הייליך.
קלוג דארף זי אויך זיין. קלוג.
קלוג מיט דער חכמה פון אלטאניקער
יידישער פחדנות.

די העלדן וויאם שיצן דאם לאנד
זויינען די אודאייניקען פון א גרייסן שרעעך.
זוייערע עלטער-זeidעם, העלדיישע פחדנים
האָבן געדולדיק געלעבט
כדי דאם פאלק זאל דערלעבן.

אין יעדער דור דארף זיך אונדזער פאלק
אכיכל שרעען,
כדי צו לעבן.

מיר לעבן אין א גועלט פון גויישקע אפערעם.
די העלדן זינגען איידער זיי שטען
און וווען זיי גיעען צום דערשטאנן וווען.
מיר אבער האָבן נאָך רעכט נישט געלעבט,
מיר זאלן זיך פארמעסטן מיט זיי אין שטאָרבן.
פארפאָלן, אין יעדער דור דארף זיך אונדזער פאלק
אכיכל שרעען,
כדי צו לעבן.

דרעפֿאָר זאג איך —
נאָך מײַן טויט קריין אוים אויפֿ מײַן מצחה :
ער האָט געלעבט זוי א פָחָדָן,
אבער ער האָט אלעמאָל געהאט מוט —
מוּט צו לעבן.

ווײָפְּ גרענען האָב איך געשווואָרט.
ווײָפְּ טויטן האָב איך בזיגט מיט פָחָדָן.
מײַן שרעקעווודיק לעבן איז געווען

איין העלדז-עקספֿעדיזיע דורך די זומפֿיקסטע טונקלענישן,
ニישט אײַינמאָל האָט אִין מֵיר אוּיפֿגעקָאָכְט
דאָם הַעלְדוֹן-בָּלוֹט,

בַּיּוֹם רָצָנְד פָּוֹן פָּאַרְצְׂזְוּיֶּפְּל.

כַּהֲבָב גְּזַעַן בַּאַשְׁיַּינְפְּערְלָעְך
אוּ דָאָם האָט דָּעַר טוֹיט מֵיר גַּעֲגַּבְּן
אַפְּמַעְסָר אִין חַאנְטַם, פָּאַר מֵין פָּאַרְמָעְסָט
אוּן גְּזַעַנְט : קַעַמְפּ מִיךְ אָוּם.

דיָין בָּאַלְוִין וּוּטַט וַיּוֹן —

וּוּסְטָט מֵיר גַּעֲוִינְגַּעַן

אוּן סְפָּאַלְקָן וּוּטַט דִּיךְ בָּאַזְוֹנְגַּעַן.

אָבָּעָר כַּהֲבָב זִיךְ גַּעַשְׁטָאַרְקָט

אוּן וַיּוֹן אַרוֹמְגַּעַן-וּאַרְגָּנְט מִיטָּשְׁרָעָקָן.

פָּאַרְוּאָס זָאָל דָּאָם פָּאַלְקָן מִיךְ פָּאַרְלִוְּן ?

זָאָל דָּאָם פָּאַלְקָן לְיִבְּעָרְשָׁת בָּאַזְוֹנְגַּעַן מִינְעָ מַוְתִּיקָע שְׁרָעָקָן.

מֵיַּן אַוְסְוָאַרְטָן, מֵיַּן אַפְּוָאַרְטָן,

מֵיַּן אַיבְּעַרְחָאָרָן, מֵיַּן דְּרִימָל

אוּפְּפִיךְ דִּי שְׁטָעְבִּיכְּקָע הַאַרְבָּן פָּוֹן צִוְּיט.

מֵיַּן בִּיאַגְּרָאַפְּיָע אִיז גַּעַשְׁיכְּטָע,

בְּלָאָט נָאָךְ בְּלָאָט,

גַּעַשְׁיכְּטָע פָּוֹן לְעָבָן.

כִּבְּין שְׁטָאָלִץ וּוָאָס מֵיַּן טָאָטָע,

מֵיַּן זַיְדָע, אַלְעַ מִינְעָ פַּעַטְעָרָם אוּן מַוְמָעָם

זַיְנְגַּעַן גַּעַוְעָן שְׁרָעְעָוְדִּיקָע

אוּן זַיְנְגַּעַן גַּעַלְאָפְּנָן נָאָךְ אַיְדָעָר

מִ'הָּאָט זַיְיָ רָעָכָט אַנְגַּעַהְיוֹבָן צָו יָגָן.

זַיְיָ זַיְנְגַּעַן אַלְעַ פָּאַרְשָׁרְבָּן מִיטָּשְׁלָדְעָנָע אַותְּהָוָת

איַן מֵיַּן בִּיאַגְּרָאַפְּיָע פָּוֹן לְעָבָן.

שְׁטָאָלִץ בֵּין אַיךְ אַוְדָאִי

מִיטָּשְׁלָדְעָנָע דִּי אַלְעַ וּוָאָס דָּעַר שְׁוֹנוֹא הָאָט אַנְגַּעַיאָגָט

אוּן זַיְיָ פָּאַרְפִּינְיָקָט.

זַיְיָ זַיְנְגַּעַן מֵיַּן חַיְלִיקָע מַשְׁפָּחָה פָּוֹן פְּחַדְנִים,

וּוָאָס הַאַבָּן גַּעַלְעָבָט שְׁטִיל

און אויסגעקויילעט געוווארן ווי שאָפַ.
ニישט זיעער בושה וואָס אָפִילו אַין טוּיט
זײַנְעַן זֵי גַעֲוָעַן וֵי שָׁאָפַ —
וֵי אַין לְעָבָן.

וואָס האָבָן זֵי אֶזְוִינְס אָוִיפְגַעְטָן,
מיינְעַ שְׂרָעְקָעְוֹדִיקָע קְרוּבִים?
זֵי האָבָן זֵיךְ אָרְיוֹנְגָעְקוּוּטְשָׁטָם
צְוֹוִישָׁן דָּוָר אָוָן דָּוָר
אוֹן גַּעֲוָעַן אַ בְּרִיךְ
צְוֹוִישָׁן אַ זְּוִידָן אָוָן אַן אַיְנִיקָל.
וּאָסְמָרָע זְבָעִיצִיק יָאָר זְיַינְעַן נִישְׁטָמָע
וֵי אַ חָרָף עַיִן.
גִּימָט אַ טְּרָאָכָט אַ קְוִים דְּרִיסִּיק מָאָל
אַזְּעַלְכָּע זְבָעִיצִיקָע יָאָרָן
אוֹן אַונְדוֹזָעָר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
איּוֹ נָאָךְ גַּעַשְׁתָּאָנְעַן אַין זַיִן פְּרָאָכָט.
עַרְשָׁתְּ-אָ, מִיטָּן גַּעַדְכָּעָנִישׁ צָו דָעָגְרִיכָּן,
יעַדְעַר יִיד גַּעַדְעַנְקָט עַמְּ נָאָךְ.
אוֹן אַלְצָן צּוֹלִיב דֵי תָמִימָה/דִיקָע יָדָן,
וואָס האָבָן זֵיךְ אָרוּמְגָעְשָׁרָאָקָן
מִיט אַיְסָדוּעָרְעָוְדִיקָע לְעַבְדִּיקָע יָאָרָן,
כְּדֵי אַיְנִיקָלָעָךְ זְיַעָרָע זָלָן זַוְּכָה זַיִן
צָו האָבָן שְׁטָאָט אַן אַנְטָלוֹפְ-פְּעָלָד —
אַ שְׁלָאָכְטִ-פְּעָלָה.

לאָנְגָּ לְעָבָן זָלָן דֵי טְיִיעָרָע יְוָנְגָעְלִיָּט אַונְדוֹזָעָרָע
וּוואָס שִׁיצְּנָן דָּאָם לְאָנְדָּר,
לְעָבָן זָלָן זֵי אַונְדוֹזָן.
גַּעַבְעַנְטָשָׁת זָלָן זֵי אַונְדוֹזָן זַיִן,
אוֹן זָאָל זֵי דָעָר גַּאֲטָמָט פּוֹן יִשְׂרָאֵל
שְׁטָאָרָקָן מִיט דָעָר גַּעַקְיִיטְלְטָעָר
יְוִידְיָשָׁעָר פְּחַדְנוֹתָ,

וואם זאל פאָרקלונג זוייער העלדיישקייט.
זאלן זי אַנטלויפֿן פֿון נײַן שלאָכטן מײַט חכמָה
כדי צו געווינגען די צענטע שלאָכט פֿון לעבן.

אַפְּלַו אֵין דער גֶּרֶעֶסְטֶּעֶר גֶּבֶּרֶה
דאָרָפּ זִיךְ אָונְדוֹזְעָר פָּאָלָק
אַבְּוּסְלָ שְׁרָעָקָן,
כדי צו לעבן.

חנוכה — תש"ט

אלֶיךְ וּוְאַם אֵיזְ אֵין מִיר גַּעֲוָעָן
אוַיסְגַּעְמוֹזָט אָוָן פָּאָרְשָׁאָרְפָּט ;
אלֶיךְ וּוְאַם אֵין מִיר אֵיזְ גַּעֲוָעָן
איַינְגַּעַטְרָאָטָן אָוָן באָדָאָרְפָּט,
מִיטְ פִּיעַרְדִּיקָע, איַינְגַּעַקְרִיצָטָע גַּעַבָּאָטָן,
נִיְמָט אֹוְיָף אֵין מִיר אַצְּנָעָדָרָט אָוָן צְעֻוָּאָרְעָמָט
אַלְעָ מִיְּנָעָ יְדִישָׁעָ חֹשָׁים.

וּוּפְּילְ זַיְינְעָן זַיְ ?
נִישְׁתָּ פִּינְּפָּ, נִישְׁתָּ צָעָן, נִאָר אַ חֹשָׁ
פָּאָר יְעַדְעָר נְעוּרוֹ.
וּוְ קְלוּגָּע שְׁפִּירְ-הִינְטְּלָעָךְ
הָאָבָּן זַיְ זִיךְ אַיְינְגַּעַה אָרְכָּט
אֵין אוַיְפְּגַּעַסְטְּרָוְנְעָטָע וּוַיְנְטְּלָעָךְ פֿון פְּרִיְיד,
פֿון פָּאָרְכָּט,
וַיְנְטְּלָעָךְ פֿון זָאָרְגָּן.

פֿון וּוּאָ גַּעַנְעַכְתָּנָט אָוָן וּוּאָ גַּעַמְאָרְגָּנָט
גַּעַמְאָכָט אַ גַּאנְצָע דִּירָה,
צּוּמָּאָל אַ גַּאנְצָע לעַבְּן פֿון נְחַת אָוָן פֿון קְרָקָע.
צּוּוִישָׁן שְׁטָאָרְקָע אָוָן שְׁוֹאָכָע
אוַיְפְּגַּעַשְׁלָאָגָן אַ גַּעַצְעַלְט —
אָוָן סְ'אַיזְ גַּעֲוָעָן נְאָכָט
אָוָן גַּעֲוָעָן טָאגְ
אָוָן גַּעֲוָעָן וּוּלְטָם.

אלע מײַנע יִדְיָשָׁע חֹשֶׁם דָּרִימְלָעָן אַצְּינְדָּעָרט,
גַּלְיוֹן אַכְּיָמָל אֲוִים דֵּי בִּינְגָר
אוֹן זַיְנָעָן מַעַר נִישְׁתָּקָלָג נָאָר לְאָכוֹן
מִידָּעָהִיט פָּוֹן דָּעָר מִינְדָּסְטָעָר קִינְדִּישְׁקִיטָּה,
פָּוֹן אלע שְׂטוּבִיקָע פָּאָרָאָנִיקָע זַאָכוֹן.

די טָעַג זַיְנָעָן וָאָנוּיָעָן.
אָכְעָר דָו בִּיסְטָט נִישְׁתָּקָלָג נַשְׁעַדָּנָע אַין שְׂטִיקָלָעָד לְעַבּוֹן.
פָּאָרָדְרִימְלָסְט אַטָּאג, אַ נַּאֲכָט
אוֹן שְׁפִירָסְט אָז הַאֲסְטָט
אַ גְּבִירָשָׁאָפָט מִיט יָאָרָן.
הַאֲסְטָט גַּאֲרָנִישְׁתָּאָגְגָעָוָאָרָן.
פָּאָרָקָעָרט, דָו טִילָסְט נָאָר אֲוִים,
טִילָסְט אַיְינָן דִּיְונָן צְוִיפְלִיקִיט,
אוֹן אַלְיָוָן לִיגְסָטוֹ אַ שְׁלָעָפְרִיקָעָר,
זַיְדְ-זַוְאָרָעָם פָּוֹן גַּעַשְׁיכְטָעָן,
אַיְן אַ קְנוּיָל פָּוֹן שְׁטִילְקִיט.

אָוֹנוֹנְטִיקָע יִדְן

זַיְיָ קְוֹמָעָן שַׁוִּין בָּאָלָד צַו פָּאָרָן,
זַיְיָ קְוֹמָעָן שַׁוִּין בָּאָלָד צַו רִיְּתָן.
גְּרוּיִיט אַוְיְפְצָזְקָלָאָרָן אוֹן אַוְיְפְצָזְפָּרָאָלָן
אלע באַחָאָלְטָעָנָעָן קוֹוָאָלָן
פָּוֹן לִיכְטִיקָע באָטִיְּתָן.
זַיְיָ קְוֹמָעָן אַלְיָן פָּאָרְטִיְּתָשָׁן,
טְרוּקָעָנָע מַעְנָעָר זַיְנָעָן זַיְיָ,
זַיְיָ טְרָאָגָן לְאַנְגָּעָן בִּיטָּשָׁן.

מַאָך זַיְך נִישְׁטָט זַוִּיסְמָן,
הַאָכְבָּה הַנְּאָהָ פָּוֹן נִיסְיָים.
אָוֹנוֹנְטִיקָעָר יִדְן,
דִּיְנָעָן לְעַצְמָעָ באַשְׁעָרָטָע יָאָרָן,
בִּזְוֹ דֵי פָּאָרָסְיְכָלָעָרָם אוֹן פָּאָרְטִיְּתְשָׁעָרָם
קוֹמָעָן אַנְצְּוֹפָאָרָן.

**באסטרט איז אונדו צו לעבן
איין די יידישטען יארן.**

נאר ביהםער, נאר יעדער רגע
אייז פאָר אונדוּ מעבֿיר די סדרה
מייטן טראָפּ.
דֶּדֶעֶר פֿאָרגֿוֹנִיכְטֿוּרטֿעֶר קַאָפּ
אייז ווֹידֶעֶר פֿאָרְחַלּוּמֶטּ.
קַיְיָנִים אֵין נִיטְיִדְישׁ שָׁעה,
אֲגַנְצָן קִוְילְעַכְדִּיקָן מַעַתְלָעָתּ
פֿאָלָקְקָעָרֶטּ פֿאָר אַונְדוּ די אַנְיאָגְנְדִּיקָע
פֿאָרגֿוֹנִיכְטֿעֶר,
אַונְיאָגְנְדִּיקָע
יִדְישׁ גַּעֲשִׁיבְטָעֶר.

אָנוּ דַו אֲקָרְשָׁתִיקָעֶר אַנְטְּלוֹיֶפֶער,
אַלְלָעַ מַאֲצָעָרְטִישׁ שְׁחַנְעָן
הַעֲרֵסְטוֹ דַאֲךְ אַיצְטָעֶר
אַיְן שָׁאלָן פּוֹן יִדְיִישָׁן שַׁופֶר.
זַעַםְטוֹ דָעַן נִימָט —
אַפְּלִילְוֹ יִדְיִישָׁעַ קִינְדָעֶר אַיְן דַי וּוּגַן,
הַעֲרָן טְרִיטָם,
לִיגָן מִיטַ אָפְעָנָעַ אַוְגַן, אָן גַעְווֹיָן,
אָנוּ פָאָרְשָׁתִיקָעֶן דַי טְרִיטָם.
צַוְעָגַע אַגְטָעַ טְרִיטָם וּוְאַם גַיְיעַן פּוֹן זִיךְ אַלְיָין
אָנוּ שְׁלַעְפָן מִיטַ גּוֹאַלְטָן נַאֲךְ זִיךְ דַי גַיְיעָרָם.
אַזָּלָן זַוְיַ שְׁפָאנְעָן, דַי יִדְיִישָׁעַ טְרִיטָם,
כִּבְיַ סְקָומָעַן אַנְצְוּלְוִיפָן
דַי אַוִיסְטִירְמְשָׁרָם אָנוּ פָאָרְשָׁתִיקָעָרָם.

האָזֶט נאָר געהאט דַּי זכיה
אַצְוֹן טראָגָן אַרְיף דַּי פְּלִיעָצָע
אַזְוֹפִיל וַיְדִישָׁן אַומְנָגִיק
אַלְעָגָן-אַיְינָן-אַרְאוּסָן?

ווער קען זיך גרויסן מיט איזויפיל זעהונג,
און פאַרהיילענער אַנטפֿלעקונג?
ニישט אָזּוּק דִּ שְׁעה
וואָס מיר האָבן, אַין דער גַּרְעַסְטָעַר דַּעֲרַשְׁרַעַקְוָנָג,
עַפְּעָם נִישְׁתַּמֵּט גַּעֲאנְטַ, גַּעֲזַעַן,
דָּאַם חַאָבָן אָונְדוֹעָרָעָ אַקְסָלָעָן דַּוְרַכְגַּעַטְרָאָגָן
די משא פָּוּן לִיכְטִיקָּן יִידִישָׁן גַּעַשְׁעָן.

בָּאַלְד וּוּלְן אַוִּסְוּאַקְסָן אָונְדוֹעָרָעָ קִינְדָּם קִינְדָּעָר.
די טְרוּיָה וּוּלְן מַעַר נִישְׁתַּמְּט זַיִן
אַזְוִי הַעֲרֻעוֹדִיק.
מִיר וּוָס לְעָבָן אַצְּנָדָעָר
און אָונְדוֹעָרָעָ טָעָג וּוּרָן טָוְנְקָעְלָעָר אַון עַרְבְּדִיק —
זָאַל אַגְּדַעְכְּבָנִישׁ פָּוּן אָונְדוֹ פָּאַרְכְּלִיבָּן.
לְאַמְּרָה עַם מִיט שְׂטָאַלְעַן פָּאַרְצִיכְבָּנָעָן
און פָּאַרְשְׁרִיבָּן:

ריינָע יִדְיִישָׁע טָעָג,
בָּאַזְוּנְדָעָרָעָ, אַוִּסְגַּעַטְיִילְטָעָ.
טְרוּיְעַרְיקָעָ יִדְיִישָׁע טָעָג
צָעַצְוּנְדָעָנָעָ, אַוִּסְדָּעַרְוּוֹיְלְטָעָ,
פְּרַיְדְּיקָעָ יִדְיִישָׁע טָעָג.
זַיְנָעָן גַּעַוּעָן אָונְדוֹעָרָעָ.
דָּאַם האָבָן מִיר דָאַך אַרְוָמְגָנוֹוָאַלְקָנְטָעָ
גַּעַשְׁפָּאַנְטָעָ דָעָם נִיְּהָנָנְכִישָׁן וּוָעָגָ.
מִיר זַיְנָעָן גַּעַגְאַנְגָּעָן צְוִישָׁן דִּי פָּעַלְקָעָר,
גַּעַהְיַלְט אַין יִדְיִישָׁע קִיטְלָעָן
און גַּעַלְעַבְטָ, גַּעַאַטְמָעָט
פִּיעַרְדִּיקָעָ יִדְיִישָׁע קַאְפִּיטָּלָעָן.

געזאנגען

1

ס'וואָרְעַמֶּט זיך מײַן אַלְטָעַ ערְדַּ.
ס'טְּרִיפֵּן אוֹיפֵּט אַיְדַּ זוֹנִיקָע טְּרָאָפָּנָם.
ס'זְׁוּעַרְטַּ מֵיַּן אַלְטָעַ ערְדַּ מֵיד
אַ חְיְלִיקָעַר צְׁוֹקָאָפָּנָם.
מיַט מֵיַּן לְיִיב וּוְאַס אַיְזָעַפְּיִינִיקָט
לִיגַּ אַיְךְ אָוֹן הַאָרְךְּ.
וּוְיַּזְׁוּעַרְטַּ יַּעֲדָעַר שְׁפָאָן פָּרָמִיְּנִיקָט.
אַיְךְ דָּעַר מְצָבָה-קְרִיעָרָ,
וּוְעָר אַ פָּאָרְמָאָגָעָ, אַ גּוֹטְ-בָּאָזִיעָרָ.
זַיְיָ זָאנָן לְאָנָּהָ, זַיְיָ זָאנָן גַּעֲרָטָנָעָרָ,
זַיְיָ זָאנָן שִׁיפְּןָ, פָּאָרְבִּיקָהָ, עַרְאָטָלָאָגָעָןָןָ.
אוֹן אַפְּילָוּ וּוֹעַן סְׂאַיְזָ נִישְׁתָּ מֵיַּנְּם אִינְגָּאנְצָןָ.
אַיְזָעַלְיָ — אַלְעַן צַוְּ מֵיר פָּאָרְאָגָעָןָןָ.

2

נִשְׁתָּ קִיְּן טְּרוּקָעָנָע בִּינָעָרָ,
גָּאָר צְׁעַבְּרָאָכָעָנָע שְׁעַרְבָּלָעָ,
עַפְּן אוֹיפֵּט דִּי טְוִיעָרָן
אוֹן מָאָךְ אָוְנְדוּ אָוְמְשָׁטָעְרָבָלָעָ.
סְׂאַיְיבִּיקָן עַרְטָעָר
אוֹנְטָעָר גַּעֲדָוְלִיקָע גְּרָאָזָןָ,
מִיר קְוּמָעָן מֵיַּט שְׁרָעָקָעְוּוְדִיקָעָ,
אוֹיְעָרָן פָּוּן הַאָזָןָ.
אוֹיבָ נִשְׁתָּ אָוְנְדוּעָר לְעָבָןָ,
זָאָל דָּא אִינְגָּעָזָמָלָט וּוֹעָרָן אָוְנְדוּעָר שְׁטָאָרָבָןָ.
מִיר קְוּמָעָן דָּא אָרְבָּן תְּנַבְּשָׁעָ קְבָּרִיםָ.

ס'אייז אויפֿ אונדז געפֿאַלן דער שטוויב
פֿון אומזיסטקייט.
אונדזער לָונגעַן זיינגעַן פֿאַרלעַדערט פֿון טרויעַר.
מיר זיינגעַן געווּעַן דער שטאטישער אַויסדוּר.
אונדזער פֿאַרְהַאַרטְּטוּוּעַט לִיב
דער אַפְּקְלִיבֿ נָאָכָן מְבוֹל.
נעָם אַונְדָּז אַרְיֵין פֿאַרְוּוֹין.
מיר וּוּלְּזָן זִיר מְעָרָן.
גְּעוּוֹאָגְּלָטֿ הָאָבָּן מִיר לְאָנָּג
מייט דעם הַבְּלִצְיָיכָן אַוְיפֿ שְׁטָעָרָן,
בֵּין מִיר זיינגעַן גְּעוּוֹאָרָן רִיזְוּזְיוֹן.
מיר קּוּמָעַן מייט אַיִּין פֿאַרְלָאָנָּג.
לאֶז אַונְדָּז אַטְּעָמָעַן דעם טּוּי
פֿון דִּין אַיְמָפְּעַטְּיקָה, גַּאַסְטְּפְּרִיְוְנְטְּלָעָבָן בּוּי.
מיר וּוּלְּזָן טְרָאָגָן דעם שְׂטִיָּין אָזְנָגְלָעָן
מייט גְּעוּזָאָנָּג.

וּוַיְסַטוּ וּוְס' שְׁמַעַקְנוּ דֵי יְוָנָגָעַ בְּיוֹנְדָלָעַךְ
פֿון עַרְשָׁתְּ-גַּעֲבָוְרָעָנָעַ קִינְדָּעָרָ?
קַעַנְסַטוּ דעם פֿרִימְאָרְגְּ-אַרְאָמָמָט
פֿון פֿרִישֿ גַּעֲבָעָקָם ?
אוֹזְוּ שְׁמַעַקְטֿ דֵי יְוָנָגָעַ יְדִישָׁע גַּעֲשִׁיכְטָעַ.
בָּאָטְעָמָט אִיז יְעָדָעַ נִיְּוָ-גַּעֲשָׁרְבָּן בְּלָאָטָ.
אוֹז דָו בִּיסְטָט דָא אִין יְעָדָעַ וְאַרְטָ,
בִּיסְטָט יְוָנָגָעַ מִיט אַיְוָגָנָט
וּוָאָסְטָ האָסְטָ אַוְיְסְגְּעֻוְיְינָט מִיט דִיְיָנָעַ אַוְיָגָן.
וּוְיִילְ פֿון בּוֹיְגָן אִיז דִיְיָן עַלְטָעַר פֿאַרְפְּלוֹגָן.
אִיצְטָ טְרִינְקָסְטוּ דעם כּוּם פֿון טְרִיסְטָ.
מִירְוָפְטָ דִיךְ אוֹפְטָ,
מַלְאָזָטָ דִיךְ שְׁרִיבָן אָז אָותָ.

יעמוד ! פֿאַרגעטּ אָפְּלִו וּוֹ דּוֹ חַיּוֹסֶט .
מַאֲכַטּ אֵבְּרָהָא אַבְּעָרָה דִּין וּגְנָטָם ,
וּוְאַסּ אַזּ יְוָנָגּ וּוֹ דּוֹ יְדִישָׁע גַּעֲשִׁיכְטָע .

5

וּוְעָרָ וּוְאַלְטָט אַיְצָטּ גַּעֲחָאַטּ דּוֹ חַעְזָה
צַוּ זָאנָן אָזּ אַיְן דּעַם פֿרִידְיקָן פֿאַרטְּאָנוֹן ,
פֿלְאַקְעָרָטּ דּעַרּ גַּאַטּ פּוֹן שְׁפִינְאָזָע ?
אֵ יְרוּשָׁלַיִם עָרָ יְיָנְגָעַלְעָ
מִוּטּ לְאַנְגָּעָ, אַוְיְסָגְעַצְוָאַגְּנָעָןּ פֿיאָוֹתּ,
מִוּטּ קְלוּגָּעָ, פֿרּוּמָּעָ אַוְיָגָּן .
וּוְיְוָזָטּ מִוּטּ פֿרִידּ אַוְיָפָּן חַיְמָל .
זַיְן פֿנִים וּוְאַסּ אַזּ גַּאַטְּסָפְּאַרְכְּטִיקּ,
אַזּ בְּאַלְוִיכְטָן פּוֹן דּעַרּ מַאְרְגָּנְדִּיקָּעָרּ שָׁעהּ .
זַעַטּ, עָרָ אַזּ נִישָׁטּ וּוְיְוָזּ,
נִישָׁטּ דְּאַרְטִיקּ .
אוֹנְדָּזָעָרּ גַּאַטּ אַזּ דּאַ.

6

צְוִוִּישָׁן אַלְעָ פֿלְיוּטִים פּוֹן נְוִיטּ אָוֹן פּוֹן מַאְטְּקִיּוֹתּ,
וּוְעָלָן קְוּמָעָן דּוֹ לְעַצְמָעָן,
דּוֹ פֿלְיוּטִים פּוֹן זַאְטְּקִיּוֹתּ .
זַיְיָ וּוְעָלָן קְוּמָעָן זִיךְרָ צָעָרָן
בִּיְן יְדִישָׁן בִּיְן .
זַיְיָ וּוְעָלָן זַיְן דּוֹ אַפְּוּזָאַרְטָעָרָם
וּוְאַסּ וּוְעָלָן חַאנְדָּלָעָן מִוּטּ פֿאַרְשְׁטָאָנָה .
זַיְיָ וּוְעָלָן שִׁיקָּן מְרָגְלִים אַיְן יְדִישָׁן לְאַנְדָּה .
אָוֹן בַּיּוֹ מְזֻועָטּ זַיְיָ נִישָׁטּ בְּרַעֲנָגָעָן
שְׁוּזָאַרְץ אַוְיָפּ וּוְיָסּ פּוֹן דְּאָרְטָן אֵ שְׁרִיפָטּ,
אֵ דּעַרּ מִילְךּ אָוֹן חַאנְקָהָאָטּ זִיךְרָ שְׁוֹין צַעְטְּרִיפָטּ —
וּוְעָלָן זַיְיָ וּוְאַרְטָן .

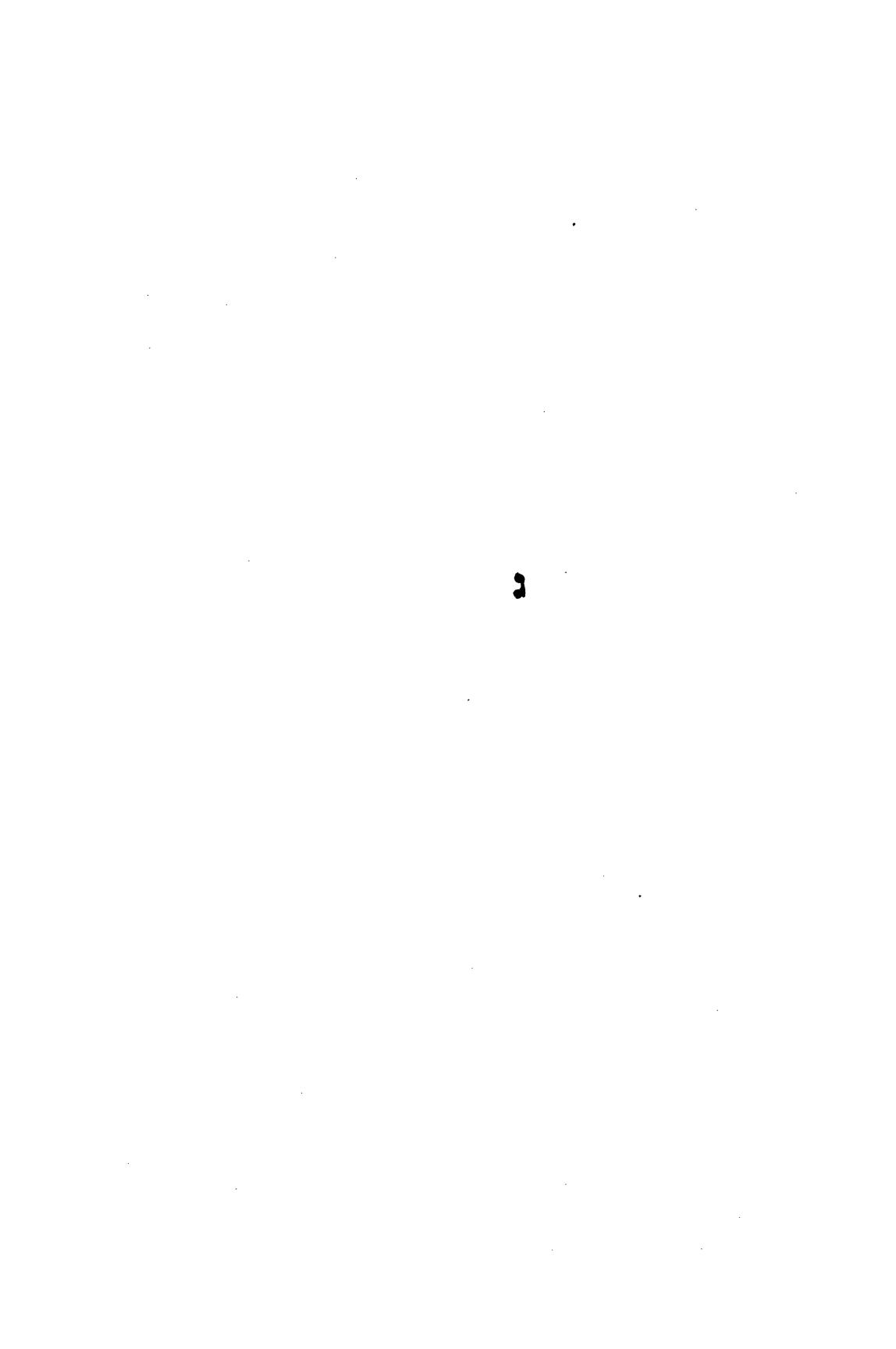
דער יהומ ווועט אקערן
די אלמנה ווועט שפינען,
דעם אַרְעָמָּאָנָּס קֹל ווועט זִין גַּעֲלָכְתָּעָר.
דעם משפט ווועט שטענדיק געווינען דער גערעכטער.
קיינער ווועט זִין חֶבֶר נִישְׁתָּחַדְּקָה,
ニישט באצווינגען.
אַיְמָּוּתָּן מַאֲרָךְ ווועט זִיכְּן
דער פָּאָעָט אָזְּן זִינְגְּעָן.
אַרְזָמָּנָּיְן לִיְדָיק ווועלֵן בְּלוּזָן
נְבָרָאִים אָזְּן שְׂפָרָאָפָּעָרָם.
זִין ווועלֵן עַסְּן צֹ זַעַט
אוֹזְּן ווועָרָן רְוַאַקְעָן נַאֲכְמִיטָּאָנָּן-שְׁלָאָפָּעָרָם.
סְּמָעוּט וַיְיַיְּ פָּאָרוּוִינָן
דער נְגָנוּן פָּוּן הַאֲמָעָר,
די פְּרַיְיד פָּוּן דָּעָר זַעַג.
אָ, דָּאָס ווועט גַּעַשְׁעָן אַיְנָזְעָרָע אַיְגָעָנָע טָעָג.

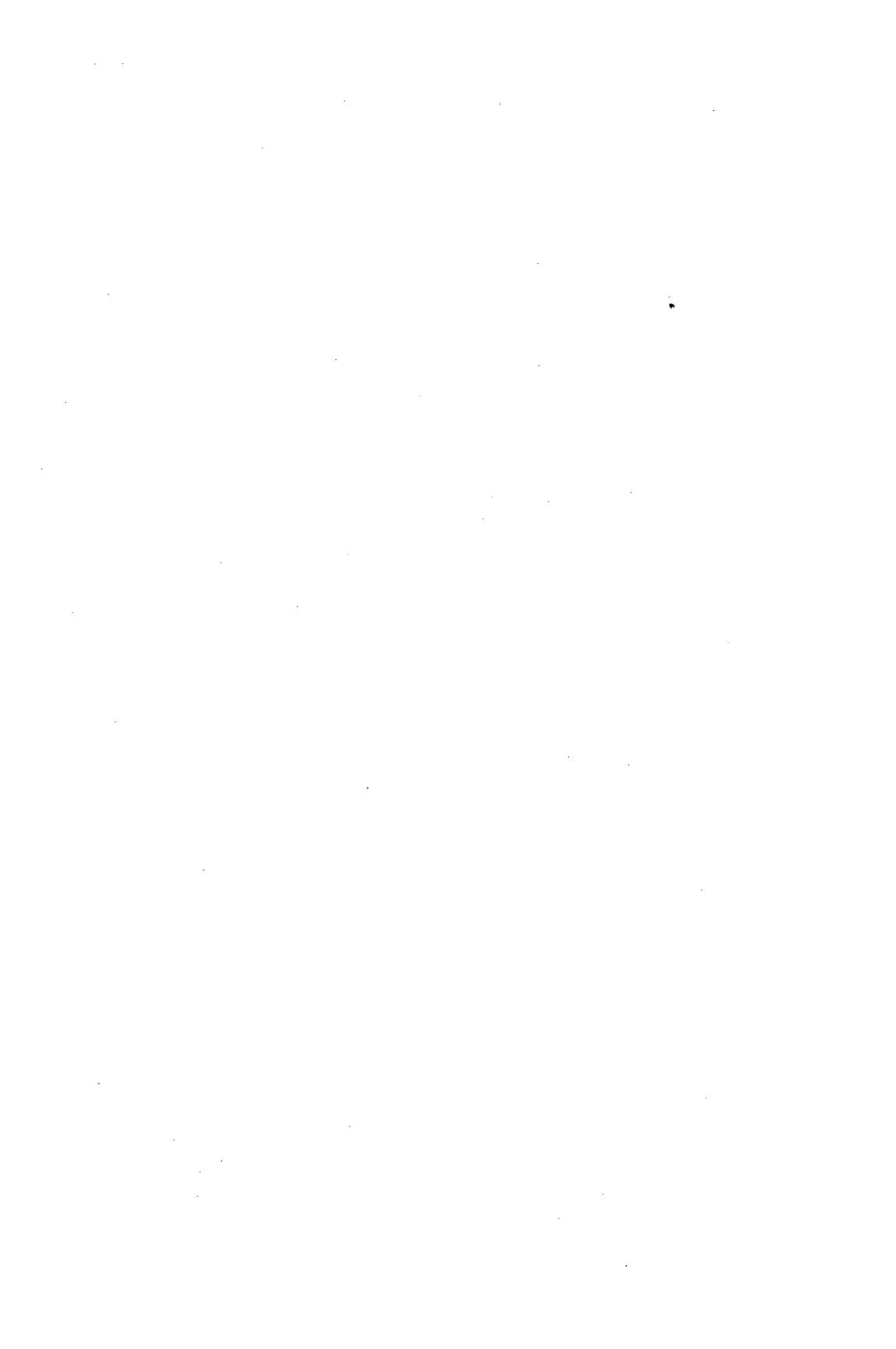
דיין זיידע אוֹז גַּעַוְוָן יַיְדָל מִיטָּן פִּידָּל,
דו בִּימְטָא אַ וַיְירְטוֹאָז,
הַאֲסָטָן גַּעֲרָאָטְעָוּטָן סְּטָרָאָדְיוֹזָאָרוּם
מייט דיין יַדְיְשָׁעָר נָאָז.
אוֹן כָּאַטְשָׁ מִיר הַאֲבָן יַדְיְשָׁע פִּידְעָלָה,
דרְיִיצְזָן אוֹפְּנָן טָוָז,
וועט נָאָךְ אַ פִּידְעָלָע
קְוָמָעָן אַונְדָּז צָוְנוֹז.
מִישָּׁאָט-טָאָשָׁאָיָשָׁא
קְלוֹג אָז שִׁין אָז גַּעֲרָאָטָן.
ニישט אָזְוִי די לאָנְגָעָן נָאָז,
וַיְיַיְּ פָּוּן שְׁרַעַק דָּעָר לאָנְגָעָר שאָטָן.

ニישט איזוי דער סטראדייזוואריט,
ווײַ אונדזער דורך פידעלע,
ニישט איזוי דער נאמען פון אָ רום,
ווײַ ס'ציענדיקע האָרץ. פון אָ יידעלע.

9

כ'קען זישט גוט די געאנראפֿיע פון דיינע ערטאָר,
זוי זיינגען אַין מיר פֿאָרְפֿלְאַנְצְט מיט זיינגענדיקע ווערטער.
מיין אַנגּעַסְטְּרָאַיִּעַט אַוְיעַר
אייז אַ קְפִּיצָת הַדָּרָךְ.
דעַם מִינְדְּסְטָן שָׁאָרְךְ דיַינְעָם דֻּרְהָעָר אֵיךְ.
מיט אַ קָּפִּיטָּלְלָהְלִים
קָעַן אֵיךְ דִּיךְ גְּלִיכְךְ דֻּרְגְּרִיכְוּן.
דיַינְעָם בערג זוי דיַ טָּאנְצְנְדִּיקְעָם וּוַיְדָעָם,
ווײַ שאָפְּ דִּינְעָם היַכְּן.

דער בראצלאווער זונגעט ניגונים

א

מְרַעַדֶּת אֹוָפֶ מִיר — כְּבֵין אַ בָּעֵל גָּאוֹהָ.
גָּוֹט אָזְוִי, כְּזֹועַל דִּיר גָּעַבָּן דָּעַם טָעַם דָּעַרְפָּן,
זָאנָן וּוָאָסֶם דָּעַר זָיוַן אַיְזָן,
אוֹוָדָאי בֵּין אַיְיךְ גָּרוּוּם.
כְּלָאָזֶן נִשְׁתַּמְתַּר קִיּוֹן שְׁמִינִיתֶן.
אָדָם אַ מעַנְטָשֶׁ, קַאֲטַשְׁקָעַ רִיר וִיזֶן.
אַיְיךְ בֵּין קַאֲטַשְׁקָעַ רִיר זָיוַן.

פָּנוֹנוֹאַנְגָּן קָוְמָט צָו מִיר מִיּוֹן גָּאוֹהָ?
פָּנוֹן מִיּוֹן פִּיְיעַדְיַקָּעַר אַמְוֹנָה, פָּנוֹ פָּאַסְטָן גָּאנְצָע וּוָאַכְּגָן,
פָּנוֹן מִיּוֹן פָּאַרְלָאָזֶן זָיוַן אֹוָפֶ מִין לִיבָּן נָאַמְעָן,
פָּנוֹן מִיּוֹן אַיְזָעַרְנָעָם בְּתָחָוָן,
אַיְן דָּעַם בְּעַלְ-כְּרַחְדוּקָן צְוֹזָמְעַנְהַאַלְטָן
(גַּיבָּ אַ בְּלָאָזֶן אָזֶן סְצֻפְאַלְטָן)
פְּלָאַקְעָרָט אַמְוֹנָה, בְּרָעַנְתַּמְבָּט בְּתָחָוָן.
גַּיבָּ אַ קוֹק אֹוָפֶ מִיּוֹן גַּעַשְׁטַאַלְטָן —
אָדָם אַ מעַנְטָשֶׁ.
וּוְיַשְׁעַ זָאָל אַיְיךְ נִשְׁתַּמְתַּר זָיוַן בֵּין זָיוַן מִשְׁהָ גָּרוּוּם?
אוֹ סְךָ הַכָּל וּוּוִים אַיְיךְ, וּוְיַשְׁתַּמְתַּר אַיְיךְ בֵּין.
וּוְיַקְלִיְין אַיְיךְ בֵּין, וּוְיַפְלִיגָן אַיְיךְ בֵּין.
אוֹ מְשֻׂמְעָט — אָדָם אַ מעַנְטָשֶׁ.
אַיְיךְ בֵּין דָעַר אַמְתָּעָר —
קַאֲטַשְׁקָעַ רִיר זָיוַן.

ב

פָּוְנְדָעַרְוּוֹיְתָנָם וּוְיַנְגָעָן שְׁטִילְעַרְהַיְתָן.
סְוָף כָּל הַדְּבָרִים, אָוִים אָזֶן אַוְיְסָעָר.
קְלִיְין אָזֶן קְלַעַנְגָּר דָעַר גְּרַעַסְטָעָר גְּרוֹיְסָעָר.
קְלִיְין אָזֶן קְלַעַנְגָּר, נִשְׁתַּמְתַּר אָזֶן נִשְׁתְּעָר,

זען וווערט בליינדעניש,
בלינדעניש — פארשוווינדעניש.
פון אלצדינג און אלעמען אן אפגעווישטער.

אייז פאראן דערצן אַתרופה?
אַלאָםטערנען.
דאָס קליינען לאָםטערנען,
וואָס אַינְגֶּלֶע
אייז דערמייט געגאנגען,
כעלות חבור,
איין חדֵר אַרְיִין לְעָרְגָּעָן.
דאָס לאָםטערנען ברענט איין אַיְדִּיש אַינְגֶּלֶע
וּוֹי אַנְרְתִּיְה.
סְהָעָרֶץ וווערט אַלאָםטערנען.
וואָקְסְטָה דָּאָס יְינְגֶּלֶע
וואָקְסְטָה דָּאָס יְידָעֶלֶע
וואָקְסְטָה דִּי לאָםטערנען,
וואָקְסְטָה דָּאָס לִיכְטָה — אַגְּרוּם לִיכְטָה.

גייט זיך אַטוֹיט יְידָעֶלֶע
מייט אַלאָםטערנען,
איין אַיְבִּיקָן חדֵר אַרְיִין,
איַן מָוָרָא תּוֹרָה לְעָרְגָּעָן,
דָּעַם פְּחַד שְׁרָעָקָט עֲרָה,
די מָוָרָא וווערט אַפְּגָעָמָעָקְטָה.
עֲרָה נִיְּטָה שְׂטָאַלְץ, לֹא אַירָא דָּעָה
אוֹי לֹא אַירָא דָּעָה,
כָּאַטְשָׁ אַין טָאָל פָּוֹן טּוֹיטְ-שָׁאַטָּה
גַּי אָזֶה.
דאָס טּוֹיטָה יְידָעֶלֶע זִינְגְּטָה זיך לְמַנְצָה.

ג

כְּבִין אַגּוּטָעָר יְיָה, אַגּוּטָעָר יְיָה,
וואָס באַטְיִיט עַס?
געכָאַפְט אַוּן זיך אַלְיִין אַנְגָּעָטָה אַכְתָּר.

אוֹן ווּעֶר ווַיִּסְטֵן נָאָךְ פָּזְן מִיר בעסער,
וְוי שׁוּעֶר ס'איַן צַו זַיְן אַ גּוֹטֶעֶר יַיד.
אוֹי, טְשִׁירִי בָּאָם, אַ גּוֹטֶעֶר יַיד.

אַ גּוֹטֶעֶר יַיד, פְּשָׁטוֹן כְּמַשְׁטוֹן,

מיינַט אַ יַּיד מִיט גּוֹטֶסְקִיּוֹט,

אַ יַּיד מִיט הַאֲרַצִּיקִיּוֹט,

אַ יַּיד מִיט לִיבְשָׁאָפְט,

אַ יַּיד מִיט פְּרוֹמְקִיּוֹט,

מיינַט, טְשִׁירִי בָּאָם,

מיינַט זַיְן אַ גּוֹטֶעֶר יַיד.

בֵּין אַיךְ אַ גּוֹטֶעֶר יַיד?

אוֹי ווּיְ טְשִׁירִי בָּאָם.

קָאָן אוֹיפְּ מִיר גּוֹעָגָט ווּרְעָן

אוֹזְ כְּבִין אַ גּוֹטֶעֶר יַיד?

אוֹן ווָאָם מיינַט יַיד אַלְיוֹן?
וָאָם מיינַט אַ יַּיד עַל?

טְשִׁירִי בָּאָם, טְשִׁירִי בָּאָם.

וָאָם מיינַט אַזְוִינַס זַיְן אַ יַּיד עַל?
ס'מיינַט דָּאָךְ, גּוֹאָלָה, ס'מיינַט דָּאָךְ,

טְשִׁירִי בָּאָם, טְשִׁירִי בָּאָם.

ס'מיינַט דָּאָךְ — כָּלוֹן גּוֹטֶסְקִיּוֹט,

כָּלוֹן הַאֲרַצִּיקִיּוֹט,

כָּלוֹן לִיבְשָׁאָפְט,

כָּלוֹן פְּרוֹמְקִיּוֹט,

אוֹי ס'מיינַט דָּאָךְ זַיְן אַ יַּיד.

כָּל יַמִּי חַיִּיךְ — זַיְן אַ יַּיד.

מִיט אַלְעָ דִינָעַ חֹשִׁים זַיְן אַ יַּיד.

וָאָם זַעַן בָּאַטְיִיט פָּאָרְט אַ גּוֹטֶעֶר יַיד?

וָאָם פְּשָׁוטָעַר, וָאָם פְּרָאָסְטָעַר,

וָאָם קָלָעָנָעַר, וָאָם זָוָאָרָעָמָעַר,

וָאָם בעסער,

וָאָם הַאֲרַצִּיקָעַר,

וואם ליבער, וואם פרימער,
טשירי באם, טשירי באם,
מיינט זיין א גוטער ייד.

נו, בין איך א גוטער ייד.
אווי וויי, טאטע געטורייער, בין איך א גוטער ייד?
טשירי באם, טשירי באם,
בין איך א גוטער ייד?

ד

גרויסער גאט, ניב מיר כוח צו זען
אלע צרות וואם וועלן קומען אויף יידן,
כדי מיאן האָרֶץ זאל ווי א שערבעלע צעבראָצָן ווערַן
אויף שטיך-שטיקלע.
כדי איך זאל זיין א משתחף,
או ס'זאל מיך גארנישט פֿאָרְמִידַן.
או כ'זאל פֿאָר אלען לֵיָדַן, לֵיָדַן.
כי אתה יודע, ווער נאָך ווי דו וויסט,
מייט וויפֿיל פֿורענִינוּתַן
ס'זעלן דינגע קינדער געפֿרוֹאָוָת ווערַן.
פֿאָרְווֹאָם זאלסְטוּ מיך שׂוֹינְעַן,
פֿאָרְווֹאָם זאלסְטוּ מיר נישט באָשְׁעָרָן,
פֿאָרְווֹאָם זאלסְטוּ מיך נישט שלְאָגָן,
מייט אלען צוביילעָר באָלְוִינְעַן,
פֿון דִּיּוֹן אָומְעַנְדְּלָעַן שְׁטְרָאָפְּ-חַסְדָּן?
פֿון דִּיּוֹן גְּרוֹיִן שְׁטְרָאָפְּ-שְׁפִּיכְלָעָר?
פֿאָרְווֹאָם זאלסְטוּ נישט עֲפַעַנְעַן אַ פֿעַנְצְּטָעָרָל
און מָוֶר אָפְגַּעַבָּן מִיאָן חַלְקָן?
זאל דָּאָם זיין אַ שְׁטִיקָן פֿון מִיאָן עַולְמַה הַבָּא.
גִּיב אַ לִיְּגַן אָרוֹיף אוֹיף מִינְעַן פֿלִיזְעַם,
אַחַת וְאַחַת,
כ'וֹיֵל האָבָּן דָּעַם נַחַת.
או ס'הָאָט מיך גָּרְנִישָׁט אוֹסְגָּעְמִיטָן,
או האָסְט מיך פֿון גָּרְנִישָׁט גַּעַטָּאָן פֿאָרְהִוִּיטָן.

כ'חאָב זיך אוייסגעשניצט אַ וואָנדער-שטעקן.
 דורך וויסטעהָ מדבריות גוי אַיך.
 דורך ווילדער וועלדער שפֿאָז אַיך.
 חיות רעות ווילען מיך פֿאָרכּזקון,
 גולנים ווילען מיך באָפָּאלן.
 מיטן וואָנדער-שטעקן שפֿאָז אַיך
 קיון ארין-ישראל.

קומט מיר אנטקען אַ ייך אַ דעםְבָּאָ, אַ נְבָּרָא,
 אוֹיך מיט אַ געשניצטן וואָנדער-שטעקן.
 שלום, זאגט ער, ווי גײַט עס אַ ייך אַלְיִין?
 איינינקער אַלְיִין? אַין צוּוויעָן אַיז דָּאָך היימלעכּער.
 גײַעַן מיר שוין ביידע.
 דורך וויסטעהָ מדבריות גײַעַן מיר.
 דורך ווילדער וועלדער שפֿאָאנְעָן מיר.
 אַנגָּעָלָעָנט אַוְּפָּאָ וואָנדער-שטעקָנְמָן
 ציַּעַן מיר
 גלייך קיון ארין-ישראל.

ערשט, בְּגִיב אַ קּוֹק, פּוֹן ייך
 אוֹיך גְּעוֹזָאָרֶן אַ מנִּין.
 פּוֹן מְנִין אַ שְׁטָעַטָּל,
 פּוֹן שְׁטָעַטָּל אַ גָּאנְצָעָ וְועַלְתָּ מִיטְ יִדְן.
 אוֹן אַלְעָ לְאַכְּגָּן,
 אוֹן אַלְעָ טָאָנְצָן מִיטְ די וואָנדער-שטעקָנְמָן.
 אוֹן אַלְעָ זִינְגָּעָן,
 אוֹן אַרְין יִשְׂרָאֵל הָאָט נִישְׁתָּטְ קִיּוֹן גַּעֲדָלָד צָו וּזְאָרָטָן.
 קומט זיך אַוְּדָאָטְקָנְדִּיק אַנטקָּעָן.
 שלינְגָּט אַיְין די ווילדער וועלדער,
 די וויסטעהָ מדבריות,
 שטילְט אַיְין די חִוּתְ רַעֲוָת,
 טרייבְּט אַוּעָק די גּוֹלְנִים.
 אוֹן מְוַטְּאָמָּאָל וְוַעֲרָן פּוֹן אַלְעָ וואָנדער-שטעקָנְמָן

ביקסע און שועערן.
און אז די כליזיון האבן זיערט געטאן,
ווערט פון זוי פריילעכע גראָב-אייזונג.
און די גראָב-אייזונג זינגען היל.

און דאס איז נישט קיין מעשה,
נאר א זעאָנג,
ווי איך זע דייך איצטער, נתן.
בנאָמְנוֹת.

דאּווענען מנהה

כ'זעל דיר מגלה זיין א סוד, נתן,
דאּווענען מנהה דארף מען קענען.
ס'אַז א באָטָעָט שטיקל דאּווענען.
גייסט זיך אויפֿ גראָז,
קיינער יאנט זיך נישט, קיינער טרייבט דייך נישט
גייסט אַקעגן דעם בורא
מייט געשאָנקען אין רײַנען, לויידיקע הענט.
די ווערטער זענען גאלֶד,
זויער טויטש איז לוייטער,
ביסט זוי מכון זוי זואָלְטָן דיר געקומען אין מוויל
צום ערשותן מאָל.

דאּווענען מנהה,
א קלײַנִיקִיט אַבִּימֵל — דאּווענען מנהה.
נתן, אויב דו שפּוּרְסְט נישט
או דו ווערטט בי זיך אַבִּימֵל געהובּן,
דאּוֹנְסְטּוּ נישט קיין מנהה.
דעָר ציגּון איז לוייטער פֿרָאָסְטְּקִיט,
אַכְּבָּעָר וועָר, אויב נישט די,
ליינט צו א שטיקל האנט
זו דעם זאָם דער טאג ניזערט.
אויף דײַנע פְּלִיאַצְּעָם ליינט א גרויסע אַחרְיוֹת.
געמסט א געשאָפּעָנָעָם טאג

און דו באחאלטט אים
אין דער גניזה פון לעבן,
וואו עס ליגן אלע אַפְגָעַלְעַבְטָע טעג אונדווערעד.

דער טאג נגייט אונטער שטיל מיט א נשיקה.
ער ליגט ממש בי דיינע פים
וואס שטײַען שטונה עשרה.
דו קענסט גארנישט באשאָפָן, אַבעָר, דו, מנהה-ייד,
קענסט דערפִּוּן אַטָּאג
צום סאמע סוף און דערזען
דעַם שמייכֵל פון באשינֶפְּערְלָעָכְן אונטערגָּאנְג.
שפּוֹרְן ווי גאנְץ ס'איּוֹ אַלְאַיְז,
ニַשְׁתַּג גַּעֲמִינְעָרָת אַוְיפּ אַרגָּע,
ווי דו עַלְטָעָרָסְטּ זִיךְ מִיט טעג
וואס זענען כְּסָדְרוֹדִיק דָּא.
ברענְגָּסְטּ דִּינְגּ אַן אַפְגָּעַלְעַבְטָן טָאג —
אַמְּנָחָה צו דער אייבִּיקְיָיט.
וואס האָבָן דָּעַן גַּעֲטָאָן אונדווערעד אָבוֹת,
ווען זַיְזַי זענען אַריּוֹם אַין פָּעָל
אוּקְשָׁפָאַצְרָן אַדְאַוּעַנְעָן?

כ'האָבּ אַמְּאָל גַּעֲפָאָסְטּ הַעֲנִיתִים, נַחַן,
געַפְרָאַוּעַטּ סְגוּפִּים,
זענען אַמְּאָל בַּיִּי אַ מְנַחָּה-דָּאַוּעַנְעָן
אוּפְגָּעַנְגָּאנְגָּעָן אַין מִיר שְׁפָאַטְיָשׁ רַיִּיד.
ס'קוֹל אַיְזָעָן דָּעַם וַיְדָנָם —
אַ קוֹנִיז צוֹ דָעַרְקָעַנְעָן זַיְזַי קוֹל!
וואס האָסְטוֹ זִיךְ אַזְוִי צַעְפָּאָסְטּ?
וואס האָסְטוֹ אַזְוִי צַעְפִּיְינְקָטּ דִּין גָּוָף,
טָאגְמָעָר האָט עָר דִּיר אַמְּאָל גַּעֲשָׁאַנְקָעָן
אַ בָּזִית פָּאַרְגָּעַנְגָּן?

אַ שְׁעַנוּרְן פָּוּן דִּיר לַיְגַּטּ מָעוֹן דָּאָר אַין קָבָר אַרְיוֹן.
וואס האָסְטוֹ גַּעֲטָאָן צוֹ דִּין צְוָרָת מְעַנְשָׁת?
וואס האָסְטוֹ אַזְוִיּוֹנְדִּינְקָטּ, מַשְׁטִיּוֹנְמַסְטּ גַּעֲזָאַגְּטּ?

וועמען מאכטטו א מענטליך מיט דינגע עבירות?
 וואם האסטו פון זיך געריסן פאסן,
 או האסט אפילו קיין כה נישט
 פאר הרחוורי תשוכת,
 שיינער בעל-תשוכת מיינער?
 א געונטער און פעטער צדיק גמור
 קען דאך דיך אומואָרפן מיט א נאם.

נתן, גלייך נאך מנהח האָב איך טעם געוווען
 און געוזנט אזי צו זיך:
 דאָרפן דאָרף איך דורךקומוּן מיט דעם היילשאָפט
 בנונג דעם ווערט פון מיינע מצוות.
 א מצואה אָרוֹפַּה, אָ מצואה אָרָאָפַּה,
 ווי אָ רענְדָּלִיְּנְגְּנְעַנְיֶשׁ.
 אָכָּעָר מיט מיינע קלײַנְטְּשִׁיקָּעָ עֲבִירָה
 דאָרָפַּה איך זיך נישט גְּרוּזָן.
 מְדָאָרָפַּה זֵיכָן אָ מענטיש
 און זיך אָלְיוֹן קענען פָּרָגְּנָעָן.

דעָר בְּרָאָצְלָאוּעָר גִּיטָּאָרוּס אָתְשָׁוּבָה

איידער דו האסט אַנְגְּנוּוֹוֹאוּרִין די רחבות
 פון דיין שטילער, אַפְּגַּעַפְּצַּטְּעָר עַנְגְּשָׁאָפַּט,
 דעם נָאָמָעָן ווי גְּוֹטָן אַיְלָן,
 וואם דו האסט פָּאָרָאִיבִּירִקְטָן,
 די פְּרִיְנְטָן וואם צו זֵיכָהָאָסְטָן דיך דערנְדִּירִקְטָן,
 האָסְטָן גַּעַטְרָאָגָן דעם דְּלוֹת
 ווי אָ קְמִיעָן אָוִיפָּן הַאַלְדוֹן
 און נִשְׁטָט ווי אָ יַאַךְ.

סְלִיגְטָן דֵּיר גָּאָר אָוֹדָאי אָוִיפָּה דֵּעָר צָוְנָג דֵּעָר טָעַם פון שְׁוּוִינְגָן
 אָוּן פון פָּאָרְשְׁוּוֹיְגָן וְלֹוְלִים,
 איידער דו האסט פָּאָרְלִוְיָרָן דיין מעמד,

דען גאנצן געשפאנ
די אדלערם, די וואס האבן דיך געטראגן
באָרג אַרוֹיף צו גדוֹלה.

דיין חאנט איז געווען רײַן,
דיינע מוחשבות באזויימט מיט שמחה.
דיין געוזנג צום בורא עולם
אייז געווען דער צימוריינג פון דיין יהידות.
אַ קלײַן פֿעַנְצְטֶעֶרֶל האָסְטּוֹ פֿאַרְמָאנְטּ,
צו די חידושים פון געטלעַכּן דְּרוּיסְן.

וואָס זשע בין איך אוַוִּין?
וואָס איז די חשיבות פון מיינע רײַד?
בִּיסְטּ נִישְׁתּ גַּעֲוָעָן שְׁפָאָרוֹזָם מִיטּ דיַיּן עֲנוּיוֹת.
הָאָסְטּ עַם פֿאַרְשְׁוּעַנְדְּטּ אוֹוֵיפּ אַלְעַ גַּעַמְאַרְקָן.
עֲנוּיוֹת איז אַ טִּיעָר פֿאַרְמָעָן,
וואָס מְדָאָרָפּ וַוִּיסְטּ וַוִּירָךְ
דָּרְעָמִיטּ צוּ בָּאֲגִינְן.

ברענְגָּסְטּ עַם אָוִים
אוֹוֵיפּ נִישְׁתּ דִּינְמָ גְּלִיכְּן,
אוֹוֵיפּ נִידְרִיקָעּ מְעֻנְטָשָׂן,
בְּלִיבְּסָטּ אַלְיַיְן, נַאֲקָעָטּ
פֿאַרְדְּלוֹתָטּ, צַעְטָרָאָטּ.
שְׁפִילְסָטּ מִיטּ אַלְעָמָעָן אַיּוֹן וּוּרְפָלָעָר,
זְוִינְגָּסְטּ מִיטּ זַיּוּן פֿרְיוֹלְעָבָעּ לִידָעָר.
טְרָאָגָסְטּ אַנְטְּקָעָגּוֹן דָּעַם צַעְקָנְעָפְלָטָן,
גּוֹטָן גּוֹטְמָאָרְגָּן,
טוֹוִישָׁטּ זַיּוּן אָוִים, פֿאַרְשְׁוּעַנְדָּסְטּ זַיּוּן,
וַיּוּאַ לִיאָדָעּ אַוִּיסְבָּרְעָנְגָּעָר.
דָּעְרָפָאָר זַאְגּ אַיךְ גַּאֲךְ אַמְּאָלָּא.
עֲנוּיוֹת פֿרְאָזְוָעָן דָּאָרָףּ מַעַן מִיטּ זַיּוּן גְּלִיכְּן.
מִיטּ דָּעְרָהוּבָעָנָעּ, מִיטּ גְּדוּלִים,
וואָס פֿאַרְשְׁטִיְעָן דיַיּ טָעָמִי הַנְּגִינָה
פִּון שְׁוּוֹיְגָן אָזּוּן פֿאַרְשְׁוּוֹיְגָן.

וואס-זשע האסטו איזטער פון דיין גאנצער עניות?
ביסט געליבן שטיין אַדְם-נאָקעט
צווישן ליאָדָקעט.

זוי האבן פון דיר אַראָפֿגּוּרִים
דאָם שטְרִיְמָל, די הוֹזֵן,
דיינע מענטשלעכע בנדים,
דיַך מבייש געוען,
פארפִּיפְטֶה דיין געוזָנֶגֶג,
האָסְטָן אַנְגָּעוֹאוֹרָן דיין עַשְׂרוֹת
פון עניות.

ביסט געליבן פֿאָרְשָׁעָטָט
צווישן יונְגָּאָטְשָׁעָט,
וואָס האָבָן צַעְפְּלִינְדָּרָטָט דיין פֿרְיוֹנְטְּשָׁאָפְט.

ברח, אַנְטְּלוֹיףֶ פון זוי.
זאמֶל אָוָרִיךְ אָן אָזְוִיפְּלֶ גַּעֲזָנֶגֶג,
וַיְיַפְּלֶ סְאֵיזֶ דִּיר נָאָךְ בַּאֲשָׁעָרָט.
הוַיְבֶּ אָוִיפְּ הַוִּיךְ דֻּעַם קָאָפֶ
טוֹ אָן אַ רְיַינָּעַ קָאָפְּאָטָעַ.
גַּיְיָ זַיְהָ פֿאָרְבָּיָי מִיטֶּ גַּדְלוֹת,
דָּעַרְקָעַן זַיְהָ נִישָׁתָּ.

קיום דערשְׁפָּרָסְטָו אַין האָרָצָן
אַבְּיַמְלָ אַיְגָנָם,
וּוְעָרָ אַ בָּעֵל גָּאוֹה
מִיטֶּ אַ פֿאָרְדִּיסְעָנָעַם קָאָפֶ.

מִיטֶּ דיין עניות זַיְהָ שְׁפָאָרוֹזָאָטָם,
מִטְאָר אָוִיפְּ דֻּעַם נִשְׁתָּ אַיְגָנָם וּוְתָרָן,
זאמֶל עַם אַין אַ גַּילְדוֹן טָאָבָאָק-שְׁקָעַטָּעָלָעַ.
איַגְעָנָעַ, גְּרוֹיסָעַ, לִיכְטִיקָעַ מַעֲנְטָשָׁן,
גַּיבָּ דָּעַרְפָּוֹן אַ שְׁמַעַק-טָאָבָאָק,
זַוְּעַן דַּוְּ וּוְעַסְטָ קָוְמָעַן צַוְּ זַיְהָ
נוֹטָ שְׁבָתָ בִּיטָן.

פארן אוז געקעכץ ווי הונגער

וואי איזו קומט דער לאבן ברוית אויף מיין טיש, נתן?
פארוועס האב איך קיינמאָל נישט געטראכט דערפונ?
כ'שטי איזיפ, גיב א טריילער אָפּ ס'דאָזונען ווי א פִיגעלע
און ס'ליינט שוין מיין קרישקע.
ביני לבני פיל איך אָן די קישקע.
וואס בין איך פֿאָר אָ מײַוחס?
פארן אוז געקעכץ ווי הונגער —
פארזון עס.

נו, אודאי, זעםט זאגן,
כ'פָּאסְטּ גענוג תעניתים.
אבער דאס זיינען דאָך נישט קיין תעניתים פֿארן מאָגָן,
נאָר קלומרט פֿאָר גאָט.
כ'זועל אַנְהוֹיבָן פָּאָסְטּן פֿאָרן הונגער,
פְּשׂוּת פֿאָר הונגער.
כ'זoil שליסן אָ בונד
מייט אלָע הונגעריקע, אָ ברודערשאָפט.
די אלָע תעניתים האָבן ניט קיין האָפט.
מחמת זי זיינען דאָך פֿאָר דער אַיגענער נשמה.
אבער דער גוף בליבט ליאָכען מיט שמאָטעם.
מ'פרענְלַט זיך איז נחת פֿוֹן גַּרְינְגַּע מצוחלהָעָר
און מיר מאַגְּנַען — חי מיר לעבן.
מיר טובלען זיך קלומרט אַין אַידְלַקְיָיט
און מיר לאַזְּן זיך פֿאָרגְרָעָבָן.
ס'אייז דאָך אָ תענוג זיך צו לייטערן
און זיך דערווויטערן פֿוֹן עולָם הוֹה.
מיר כאָפּן פֿערד אַזְּן וואָגָן,
און היידָאָ — אַוועְקְגַּעפְּאָרָן פֿוֹן מאָגָן.
מ'האָט אָ טאָפְּלַטְּעָה הנאה:
אוועְקְגַּעפְּאָרָן נישט נאָר פֿוֹן אַיגענְעָט,
אויך פֿוֹן יַעֲנָעָט לַיְדִּיקָן מאָגָן.

וואָהָרָעַן, אָוּן דֵי עָרְדַּ, אָיוֹ אָונְדוֹעָרָם.
 דָעָרַ וּוְאָסַ אַנְטָלוֹיפֶטַ וּוְילַ זִיךְ אַרְוִיסְדְּרִיעָן.
 מְקַעַן דֵי שְׁטִיקַ, אַוִּיסְגַּעַשְׁתָּאַנְגַן שְׁמוֹנָה עֶשֶרַ,
 אָיוֹ גַּעֲגָנְגַן צְוִירַ
 צְוַעַדַּ, צְוַ אַומְגָלִיקַ, עַפְןַ דֵי אַוְינַן, פְּרוֹמָאַקַּ,
 זַעַ וּוְאָסַ טַוַּת זִיךְ אַרְוָם דִירַ.
 טַוְ אַוְים דָעַם טַלִיתַ, טַוְ אָז אַ טְרוֹיְעַרְ-זַאַקַּ.

כְּיוּעַל פְּאַסְטַן אַיְן גַּופַ אַרְיַין
 אָוּן פָּאַלְן נָאַךְ נִידְרִיקְעַרַ פָּוּן עַולְם הָוֹתַ.
 אָז דָאַס שְׁטִיקַל פְּאַסְנַעַ בְּרוּיטַ זָאַל וּוּעָרַן
 סְטַעַלְעָרַל פָּוּן חִימַלַ.
 כְּיוּלַ וּוּעָרַן אַ הוֹנְגַעְרִיקַعַ חִיהַ,
 וּוְאָסַ וּוְילַ פְּאַרְצְקוֹןַ.
 כְּיוּלַ זָעַן וּוּיְפַיְלַ מְקַעַן מִירַ גַעְטְרְוִיּוֹןַ.
 כְּיוּלַ דָעְרְגַיּוֹן צָום נִסְיַון פָּוּן הוֹנְגַעַרַ,
 דָעְרְפַיְלַן וּוְאָסַ פָּאַר אַ צְדִיקַ
 אַ הוֹנְגַעְרִיקְעַר מְעַנְטַשַ אָיוֹ,
 וּוְאָסַ נְעַמְטַ נִישְׁתַ אַ מְעַמְעַר אַיְן חַאנְטַ
 אָוּן וּוּעָרַטַ נִישְׁתַ קִיּוֹן גַוְלַןַ.
 נָהָן, לְאַמְירַ זִיךְ צְוָלָאָזַן אַבְיַסְלַ צְרוֹתַ, אַבְיַסְלַ צְעַרַ.
 אַדְרַבָּה, לְאַמְירַ נִישְׁתַ פְּאַרְמּוֹלְעַן אָונְדוֹעָרַ לְעַבְןַ,
 לְאַמְירַ נִישְׁתַ שִׁינְדַן שְׁטִיקְעַרַ עַולְם הַבָּא
 אַפְיַילַוְ פָּוּן הוֹנְגַעַרַ.
 לְאַמְירַ זִוְנְקַעַן טִיפְעַרַ, אַיְן גַּופַ-הַוֹנְגַעַר
 אָוּן אַפְגַעַבַן אַ דִּינְמַטִיקַ, אַדְעַרַ גַאַר
 אַ פְּרַאַסְטַן מִישְׁוֹאַךְ
 פְּאַרְן הוֹנְגַעַרַ פָּוּן מְעַנְטַשַ,
 אָוּן נִשְׁתַ דָאַוְנוֹגַעַן,
 נָאַרַ אַ גַּאנְצַן טָאגַ שְׁטוּמָעַן,
 אָוּן שְׁפַעַטְעַרַ בְּעַנְטַשַן מְזֻוּמַן,
 בַּיִי אַ פְּאַרְשַׁעַמְטַן טִישַׁ.
 אַיְחַ, דּוֹ, עָרַ, דָעַרַ הוֹנְגַעְרִיקְעַרַ מְעַנְטַשַ.

געקומען אויז ער צו מיר, כייזל אים עפנען די טויערן פון הימל,
א שוואָרצער, א קויטיקער, א פֿאָרְפֿינְגְּצְטְּעַטְּרָעַר,
געקומען צו מיר איך זאל אים מבטיה זיין פרנסת,
פֿאָצְרָן וויבּ, פֿאָר דִּי פֵּיר קִינְדְּעֶרְלָעַן.

דער זעלבייטר לאבו וואם דערקייקלט זיך און מײַן טיש.

רִזְצָת זַיִק מֵיט זַיִן שַׁטּוֹב,
פָּרְשָׁעָמֶת זַיִן טִישׁ, פָּרְשָׁעָמֶת זַיִן וּוַיִּיב,
פָּרְקָלָעָמֶת דָּם גַּלְעָכָטָר פָּוּן זַיִנָּע קִינְדָּעָר,
אַיִן מְבִישׁ נַאֲט אַלְיָוָן.

פארטונקלטן די היילען פארקוייטיקט זיין.

אוֹ אֵיד בֵּין גַּעֲוָעָן אָוְמֶנְגָּלִיקָעָט.

**גענדאָרפט האָב אַיך אִים געבען אַ שְׂיָל ווּאַסְעָר
פֿאָר דֵי בְּרוֹדִיקָע פֿים**

אִם אָזְעַקּוּצָן אֹוִיכְנָגָן בֵּי מִיּוֹן טִישׁ,
אֲדָעֶר אָפְשָׁר פִּירָן זַיְנָע קִינְדָּעֶר וּוּי בְּעַרְעָלֶעֶר,
מַמְּכוֹן קָטָטָוּסְדִּיקָע הַאָזְוּעִים.

ווערן אַ קונצְטָמָכְעָה, שְׁלִינְגָּעָן שְׁוּעוּרְדָּן,
גַּיְינְ פָּוּנְ דָּאָרְפְּ צֹ דָאָרְפְּ צְוַוְוִישָׁן גַּעַיְעָם,

אַבִּי צו שפֿיוֹזָן די קלְיַינָּע מײַלְעַבלְעַד.

אוון איר בין געוען אומג'ילעך-זאט,
אוון איד, נתן, בין געוען אומג'ילעך-זאט.

ס' הימט, כי האב גראד געפאטס, אבער זאט בין איך געווען מיט זיך אליען, מיטן איינגענען תענוג פון מתקן זיין זיך אליען, איך, אז ארבער געשפּרייטער,

איבער די צרות פון גוף.

וואָן האָב געמיינט כ'בִין אֵין דַי עוֹלמֹת הָעֲלִיוֹנִים.

הַבְּשָׂר וְשִׁמְנָה תְּבִנֵּת אֶת כְּבָשׂוֹ

העפלה ב-1947 182

ברויט, נתן, דער בענטער פשט פון לעבן.
און איך בין געוווען אומגאליקלעך-זאט,
טייט זיך אליאין, פון איינגענע מצוות.
זינג מיר נישט קיין לידעלעך פון הונגער,
זאג מיר נישט קיין טראזוערדיקע רייד,
דערכיזיל מיר נישט קיין מאראליישע מעשהלהעך.
זוי טוינגן אלע אויף טויזנט כפרות.
קענסטו דאס געוזאנג פון בויך-גרימעניש,
פון ליידיקע קישקעם,
דאס געוזאנג פון דער פאַרלעדענטער צונג,
פון דעם עיפושדיין מויל,
וואס זיין איינציגיך קיעיכץ
אייז שלינגען איינגן שפיעיכץ.
מוחל, זינג מיר נישט קיין לידער.
מענטשן האבן שלום געמאכט מיט די לידעלעך,
זוי אָנגגענוּמָען פֿאָר לֵיב,
יענעטם הונגער, יענעטם גויט,
גראפט זיך מיט איינגן ברויט.
רעועע, נתן, בריל, גראַץ,
בייל, האוקע.
לאָמיר קרייכן אויף אלע פֿאָר
און ברומען ווי הונגעריקע חיות.
אויף יענעער זוית פון זוינגענדיקע ווערטער,
זינגען דאָ רייד אָזעלכע
וואס דארפֿון קענען שפֿאַלטן קעפּ,
מיואס מאָכן דאס לעבן,
אפשר שפֿאַלטן זימלען.
אדרבּה, לאָמיר זען וואס פֿאָר אָ רְאַש
ס'זועט מאָכן אוֹס'זועט אָרוּפּ
אונדווערט אָ תענית.
ニישט פון פרומען זואוילטאג,
נאר אָ פֿשׂוטער, פון די איינגענע ליידיקע געדערעט.
ニישט קיין יומ-כיפור, נאר אָ פראַסטער דינסטיק.
דער בראַצְלָאוּר פֿאַסְט פֿאָר דער הונגערשראַפּט פון מענטש.

איו ער געזעטען בי מיר און געווינט,
כ'זאל אום עפערנען די טויערן פון פרנסת.
טויערן? עפערנען דארפן מיר אונדזערע אייגענע פארשטייטאטטע
הערצער.

כ'חאָב דערזען דעם לאָבן ברויט,
וואּ ער ווערט אַריינגעטראַיבּן,
מש אַריינגעטאנצט צו מיר.
און מיר אלע פֿאָסְטּן גְּדוֹלָותִידְקָעַ תענִיתִים.
פֿאָסְטּן כְּלוּמְרָשְׁטַ פֿאָרְ עַולְם הַבָּא.
אוֹן מיר האַלְטָן נַאֲךְ נִישְׁתְּ דֻּרְבִּי.
ס'איַזְ שְׁקָרְ וּכְבוּבְ.
מיַר מַאֲכָן זִיךְ נַאֲרִישְׁ,
מיַר האַלְטָן נַאֲךְ אַפְּיָלוּ נִשְׁתְּ בֵּי עַולְם הַזָּה.
פֿאָרְ דַּעַם הַוְּנָגָעַר פֿוּן מענטש.
בְּזַיְקָלְ מִיר דַּעַרְפְּלָן נִשְׁתְּ דָּסְמַ חַיְשָׁע גַּעֲזָנָג
פֿוּן לִיְדִיקְנוּ מַאֲגָן,
אַזְוִי לְאָנֶגְ זַוְיִ אַיְוִן מענטש הַוְּנָגָעַר,
איַזְ נַאֲךְ, בְּמוּלַתְ, אַ וּוּיְטָרְ קְלַעְטָרְ,
אַפְּיָלוּ צוּ עַולְם הַזָּה.
ס'איַזְ נַאֲךְ אַפְּיָלוּ נִשְׁתְּ דֵי וּוּלְטַ,
ס'איַזְ אַ פְּאַרְבְּלַעְנְדָעַנִּישְׁ,
די אלע כלומרשטי הענוגים פֿוּן זַאֲטָן מענטש,
די אלע כלומרשטי הנאות,
דַּעַרְ תְּעָנָגְ, מְשִׁטְיִינְסְ גַּעֲזָגְטְ, פֿוּן עַבְרוֹתְ,
אַ פְּאַרְבְּלַעְנְדָעַנִּישְׁ, אַ פְּאַרְבְּלַעְנְדָעַנִּישְׁ,
פֿאָרְ וּוִיסְטָעְ מַעְלָה גִּירָהָם.

איַזְ ער גַּעֲזָעָן אַזְ פְּאַרְמָאַכְטַ מֵי אַוְיָגְן,
אוֹן פֿוּן די פְּאַרְמָאַכְטַ אַוְיָגְן
הַאָשָׁטְ ער אַרוּבְּגַעְקְוִוְעַטְשַׁטְ טְרַעַן,
אַרוּבְּגַעְקְוִוְעַן זַוְיִ פֿוּן צַוְוִי הַאַרְטָעְ שְׁטִוְינְדְלָעְ.
אוֹן אַיךְ בֵּין גַּעֲזָעָן אַ גַּעֲדָאַוְנְטָעְרַ,
אוֹן אַנְגַּעַפְרַעְסְעַנְעַר מִיטְ תּוֹרָה,

מייט מעשימים טובים און בויכווייטיק.
און ס'גאנצע פאלק יישראָל
אייז געוווען געדאַוונט
און גוט באַחאַזונט אין די קלינגע פינטעלען.
ער האַט אַין מײַן חֵדְרַן גַּעֲוִוִּינַט דָּס גַּעֲוִוִּין פֿוֹן בְּרוּוּט.

אוֹדוֹדָאי אייז דָּס גּוֹפַּ, אֶבְּעָר ס'הַוִּיבְּט זַיְךְ אַן פֿוֹן דָּעַם.
ס'הַאַט זַיְךְ נַאֲךְ נִישְׁתְּ שְׂעִירְתַּן גַּעֲרִירַט פֿוֹן אַרטַּ.
דָּעַר וּוֹאָנֵן שְׁטַעַכְּטַן נַאֲךְ אַלְזַן אַין דָּעַר בְּלַאַטַּעַ.
ס'הַיְיִבְּטַן זַיְךְ אַן פֿוֹן גּוֹפַּ.
ניַין, אַברָהָם האַט נִישְׁתְּ צְעהַאַקְטַּן אַלְעַ אַפְּגַעַטַּעַ.
מִיר דִּינְגַּעַן נַאֲךְ צַו זַיְיַ.
אַ שְׁיוֹגְעַר הַיְמַלְּ, גְּרָאָזַן, בִּימְעָרַ, גְּרִינְעַ בְּלַעַטְעַר,
ס'אַיְזַן אַ וּוּלְטַן פֿוֹן שְׁקָרַ.
דָּעַרְשְׁרָאַקְעַנְעַן, מָאנְעַנְדִּיקְעַן.
זַעַן, וּוּי מָאַסְנוּוֹיַן זַיְיַ קְוַמְעַן
צַו די פְּעַנְצַטְעַר פֿוֹן בְּעַקְעַרַ.
זַעַן, די מְשֻׁוְגְעַנְעַן גַּזְוַלְעַכְעַר וּיַיְיַ שְׁמַעַקַּן
אוֹיְוֹן-בְּלוּמְעַן.
נַהֲגַן, מִיר זַיְגַּעַן גּוֹט אַין דָּרְעַרְד מִיטַּן די בִּינְגַּעַר.
מִיר האַבְּן די העַזְזָה צַו מִינְגַּעַן.
אוֹ טִיר טַעַנְהַן' זַיְךְ אַיִּם מִיטַּן רִיבְוָנוֹן של עַולְםַ.
אֶבְּעָר עַר האַט דַּאֲךְ אָונְדוֹן די גַּאנְצעַן עַרְד פְּאַרְטְּרוֹוִיטַן,
אוןַן מִיר לִינְגַּן נִיְּין קְלַאַפְּטַעַר אָונְטַעַר אַ לְאַבְּן בְּרוּוּט.
דוֹ וּוַיְסַט וּוֹאָם דָּס בָּאַטְיוֹיטַן?
מִיט אַלְעַ שְׁרַצְיַתַּן, מִיט אַלְעַ וּוּרִים,
מִיט אַלְעַ רַאֲקַעַם,
מִיט אַלְעַ פִּישַׁ, מִיט אַלְעַ חִוּוֹת.
מִיר דָּאַזְוֹנָעַן כְּלוּמְרַשְּׁט אַן בְּעוּמְעַן זַיְךְ מִיט אַ תְּפִילַה.
איַיְיַ, אַ מְחִיה, וּוּי אַין אַ מְרַחֵץ.
אֶבְּעָר אַיְבָּעַר אָונְדוֹעַרְעַ תְּפִילּוֹת
טְרָאַגְעַט זַיְךְ דָּעַר גַּעֲרִירַלְעַ פֿוֹן הוֹגְגָעַרְיךָן מְעַנְטַשַּׁ.
אַין אָונְדוֹעַרְעַ תְּפִילּוֹת
יוּעָרַט אַרְיִינְגְּגַעַן-אַגְּנַעַרְט דָּס גַּעֲשָׁרַי —

ברויט. ברויט. גאט-ברויט.
 הימלען-ברויט. שטערן-ברויט.
 די געשרייען וווערן די צעטראיבער פון די תפילהה.
 און טאמער איז עם נאך נישט ביטער גענונג,
 יאטמערן איז אריין אין דעם הונגעריקע ווייבער.
 און טאמער איז נאך נישט גענונג פינצטער,
 ווינגען איז דעם אריין הונגעריקע קינדרער.
 נתן, זעסטו שוין אצינדרער,
 וואם פאר א מחק ס'זערט פון אונדזערע תפילות,
 וואם פאר א פעהה זיין האבן.

איז ער געקומען צו מיר און געווינט.
 עפַן די טיר, נתן, און דו זועסט אים נאך זען דארטן.
 ער האט נאך כוח צו שטאין און דאונגען מנהה.
 זיין קענען מיר גאר פארשטיין אוז גרויסקייט?
 עפַן די טיר, קוק אים אן,
 באטראקט אים מיט חקירה הדיקע אויגן,
 דו בייסט קלומרט דער פרײַער מענטש.
 אנטקעגן זיין הונגעריקער מנהה,
 איז אונדזער דאונגען, תורה לערנען,
 סייווי ווערט אן אויסגעבלאון איז.
 נתן, עפַן די טיר.
 לאטמיר בידע קרייכן צו אים אויפַ אלע פיר.

הער און שטאין

הער און שטאין, נתן.
 כ'בין דיר מוחל דעם ליאן
 פון פעטסן שטיך לויתן,
 אויב מ'זאל פון מיר צונגעמען
 מײַזן שענטטע קריין — דאס ווארט.
 דאס איז דיר דער מוסר השכל.
 איך בין א פלוישער, א ריידער.
 גלאיב מיר, נתן, נאך איז רייד, נאך איז א געשמייך בימל באריידן

פילט מען אטאל טעם גניען.
 וויפיל מאל האב איך דיר געכויערט די אויערן.
 און דו שרייסט — ווילסט אלע נישט אראום קיין פריער.
 איי, טיעער שעבעטעןער,
 גיבזשע אהער דינגע קנעכטיקע אויערן,
 פאר מײַנע געכטיקע טאג,
 און אָך וועל דיר דערציזן אָזונס און אָזעלעבם.

כ'יזע אָזוי אָויף אָן אִיזועלע, אָ פֿאַטְמַעַלְעַכְמָן,
 הוידע זיך אַרְוֹף-אַרְאָפּ.
 מיטאמאל דערלאנגט זיך ס'אִיזועלע אָ שטעל אָויף
 אָן גיט מיך אָ שאָקל אַרְוֹנטָעֶר.
 אָרוּם אָן אָרוּם אִיז אָ חַוְשְׁכְּנִישׁ.
 ס'אִיזועלע אִיז פֿוֹן מֵיר אָוּעָק,
 ווי אַינְגֶּר רעדט:
 אַצְינְדָּעָרֶת בִּיסְטוֹ דַּעַר חַכְםָ בְּלִילָה.
 אָן דָּו, נָתָן, הַאֲסָט בְּאַדְאָרֶפֶט זָעַן אָ בְּלִילָה,
 אָ שְׂטָאָק-פֿנְצְּטָעָרְנִישׁ, אָ יַמְשִׁדְקִיתִים,
 טָאָפּ ווי אָ בְּלִינְדָּעָר אִין סְמָאָלָע.
 נָאָרְזוֹאָם אָ רַיְמָעָר אָן פֿלוֹצִים אָזָא ווַיְסָטָע מְפָלָה.
 בְּאַפְּאָלָט מיך אָ פְּחַד אָן בְּזַוְיל שְׁרִיעִין גּוֹאָלָט,
 שְׁפְּרָאָצָט פֿוֹן דַּעַר חַוְשְׁכְּנִישׁ אָרוּם
 אָ ווּאָקְלוּאָקִישׁ גַּעַשְׁטָאָלָט.

מאָל דַּיר, פֶּאָר דַּי לְיוֹיט
 האָב איך נישט קײַן מָוָרָא.
 ווּעָר זְיַוְּנָעַן די ?צִים, אָוּב נישט מִיאָסָע מְחַשְּׁבּוֹת?
 אִיז פֿוֹנְקָט ווי דָו הַאֲסָט ווי אַגְּנָעָטָרָאָכְט,
 נִיסְטוֹ אָוִיפּ זַי אָ בְּלָאָזָן, נִיסְטוֹ זַי אָ צַעְטָרָאָכְט,
 אָן זַי צְעָרִינְגָּן אָן דַּעַר נְאָכְט.
 נָאָר דַּעַר חַבְרָה-מָאָן הַסְּטָט אָוִיפּ מֵיר מִיטָּפִיעָר.
 כָּאָפָט מיך בַּי דַּעַר הַאֲנָט אָן פִּירְט מיך.
 אָוִי, גִּיב אִיךְ אָ זָאנְג — ס'אִיז אָ מִיאָסָע מְעַשָּׂה.

ענטפערט ער מיר אָפַּן ווי אַן ווִידערקָוֶן.
אַ מְיֻאָסָע מְעָשָׂה.

שוויג אַיך שווין אַין געהאָקטע צְרוֹת,
כַּהֲבָב פִּינְגַּט אוֹ מעַן לֵיָעַנְטָמָרָט מִינְגָּעָ גַּעַדְאַנְקָעָן.
ברומט ער פֿאָר זַיְךְ אַלְיוֹן:
גַּעַדְאַנְקָעָן.

מייטאָמָל עַפְנָט ער דָּעַם פִּיעַרְדִּיקָן פִּיסְק
אוֹן זַגְנַט אָזְוִי:
פֿאָרְגָּעָם אוֹן בְּזַוְעַל דִּיר זַגְנָן וּוְאָם מִתְּדִיר הַאָט גַּעַטְרָאָפָן.
ס'אַיזְוָעָלָע אַיזְוָעָן אַלְיאַז
אוֹן ס'אַלְיאַז אַיזְוָעָן דִּיר אַזְוָעָגְנָעָלָאָפָן.
איַצְטָבִיסְטוֹ אַלְצָלָאַז אַוְיפְּ דָּעַר וּוּלְטָמ.
ס'זַיְינְגָעָן אַזְוָעָק פָּוָן דִּיר אַלְעָדָיְינָעָ פֿאָרְלָאָגָגָעָן,
אַלְעָדָיְינָעָ גַּעַזְגָּגָעָן,
ס'זַיְינְגָעָן אַזְוָעָגְנָעָשְׁפְּרָנוֹגָעָן פָּוָן דִּיר אַלְעָדָיְינָעָ עַרְטָעָר,
אַלְעָדָיְינָעָ וּוּרְטָעָר.
אוֹיךְ וּוּרְטָעָר? — טְרָאָכָט אַיךְ — אַ מְיֻאָסָע מְעָשָׂה.
וּוִי מִינְסְטוֹ? ברומט ער מיר נִישְׁתְּ נַאֲךְ —
אַ מְיֻאָסָע מְעָשָׂה?

גַּיב אַיךְ אַ סְטְּרָאַע אָזְ דָּעַם גַּאֲרָגָל,
גַּיב אַ פִּיר מִתְּ דָּעַר צְוָנָג וּוִי אַ סְמִיטְשִׁיק.
בְּזַוְיל גַּעַבְנָן אַ רְעוּעָ אָוִים אַ וּוּאָרְטָמ.
אַכְבָּר ס'קוֹמָט אָרוֹיָם אַ חַלְשָׁתְדִיקָעָר קוּוִיטְשִׁיק,
עַפְעָם וּוִי אַ שְׁטוּמָעָ אַיְשָׁה, באַשְׁעַרְעָמָט זַאֲלָ מעַן וּוּרָעָן,
ס'מוֹיל, דָּעַר הַאַלְדוֹן, דָּעַר גַּאֲרָגָל,
אַלְיאַז אַיזְוָעָן גַּעַשְׁוֹוָאָלָן.
כַּהֲבָב שְׁווֵין מוֹרָא צַוְּ טְרָאָכָט — אַ מְיֻאָסָע מְעָשָׂה,
כְּדִי דָּעַר לְזַן זַאֲלָ מִיךְ נִישְׁתְּ וּוִידְעָרְקָוֶן.

גַּיְיָ אַיךְ שְׁווֵין אוֹן געהאָקטע צְרוֹת.
פְּלוֹזִים פִּירָט ער מִיךְ צַוְּ צַוְּ אַ לְיכְטִיקָן טְוִיעָר,
אוֹן גִּיט אַזְג: דָּא אַיזְוָעָן גַּעַדְאַנְקָעָן,
מְאָרָשָׂ אַרְיוֹן!

איך שטוי ווי א לויימענער גולם.
דערלאנגט ער מיר א בריך, איז כהאכ דערזען דעם עטלטערזoidן.

אייז דאך דאס א ווערטל — הא ?
אבער מײַן עטלטערזoidע אייז בפֿירוש עפּעם מעָר ווי א ווערטל.
שטייט ער אויף א ליכטיק ערטל, ווי אויף א בערגל.
גַּלְעַט זִיךְ דֵּי בָּאָרְד אָוֹן לְאָכְטָה.

הא, ווי געפּעלט דיר עפּעס ?

דער בראצלאווער — א שותק.

ער קנאָלט פֿון געלעכטער.

אוֹן ס'ענטפּערט אִים אָפּ מִיט אָ פֿיעַרְדִּיקְן הוֹסְטָט,
מײַן וועכטער.

וואָס וועסטו טאנַן מהיּום וחלאת,
ニישטָאָן קִיּוֹן מְעֻשָׂת, נִישְׁטָאָן קִיּוֹן פּוּמוֹנוֹם,

בִּיסְטָן גַּעֲבָעֶר גַּאֲלָעָן.

בִּיסְטָן אָ שְׁטוּמָעָר אַין גַּעֲדָעָן.

מייטאָמָל הָאָב אַיךְ דַּעֲרוֹעָן אָ בּוּיָם,
מִמְשׁ ווי מְדַעְרוּעַט מְשִׁיחָן.

בְּהָאָב גַּעֲנוּמָעָן צָו אִים קְרִיבָן,

זִיךְ אָוּעָקְגַּעַשְׁטָעַלְטָן, זִיךְ מִיטָּאָלָעָן כּוֹחוֹת אַנְגַּעַהָאַלְטָן,

עַקְרָאָגָן גְּבוֹרָה פֿון אָ שְׁמַשָּׁן,

אוֹן גַּעֲנוּמָעָן מְאָכָן אָזְעַלְכָּעָן לְיאָרְעָםָן,

אָזְעַלְכָּעָן יְעָלוֹתָן.

אָזְעַלְכָּעָן גּוּאָלְדוֹן,

אוֹזְעַלְכָּעָן אַלְטָעָרָהָאַלְטָן;

שָׁא, בראצלאווער, זָאָל ווַיְוַיְנָה שְׁרִיעָן:

ס'אייז פֿאָרְטָאָג, וועסְטָ אָוּפְוּעָקָן דֵּי צְדִיקִים פֿון שְׁלָאָגָן.
אוֹים שְׁטוֹרָאָפּ.

נָאָדִיר צְרוּיקָן סְלַשּׁוֹן, בראצלאווער,

רָעָד פֿאָר פֿיְיָעָר אוֹן פֿאָר וּזְאָסָעָר.

ס'האָט גַּעֲגַעַן אָ בְּלִיאָן, אָ קְנָאָל.

פֿאָרְשְׁטִיּוֹת זִיךְ אָזְ אָרְאָפְגַּעַפְאָלְן בֵּין אַיךְ נִישְׁטָ פֿון אַן אַיּוֹל,

נָאָר פֿון דַּעַר הָאָרְטָעָר בָּאָנָק אַין בֵּית הַמְּדָרָשָׁן.

וואס גוילעמסטו מיט די אויגן?
האסט נבער נישט געכאנט דעם מוסר השכל.
ב'דער לאנג דיר באָלד אַ פראַטְקָל,
או וועסט מיך האָבן צו געדענְקָען.
וּאל אַיך קְרָעְנְקָעַן, אֹוּב אַיך וּוּאַלְטַן. גַּעֲוָאַלְטַן זַיִן
אַ שְׁטוּמָעַר אֵין צָנָעַן.
דָּא אַוִיפַּע דָּעַר זִינְדִּיקָעַר וּוּאַלְטַן —
ריידן אָוּן רַיְידַן אָוּן רַיְידַן.

די לְוַדְמִירָעָר מַוִּיד קְוַמֶּט צְוִירִיקְ פָּוּן וּוַיְסְטָן וּוְאָנְגָּל

צָו רַחֲלָ קָאָרָן

ニישט פְּלוּיַּשׁ פָּוּן פְּלוּיַּשׁ אָוּן בֵּין פָּוּן בֵּין.
כְּבֵין דָּאָם וּוַיְיכָבְּ פָּוּן אַיְיָעַר גַּעֲוָיָין.
אַיְן גַּרְעַמְטָעַ סְכָנוֹת הָאָב אַיך בְּאַחַאַלְטָן,
די טְרִוִּיסְטְּנְדִּיקָעַ עַצְבָּות פָּוּן אַיְיָעַרְ גַּעֲשְׁטָאַלְטָן.

מְמֻעְמִקִּים הָאָב אַיך גַּעֲזְוָנְגָעַן
צָו אַלְעַ מִינְגַּע גַּוְטָעַ, לִיבָּעַ, נַאֲנְטָעַ,
אֲבָעַר פְּאַרְכְּטִיקָעַר הָאָט מִין גַּעֲזָנְגָעַן גַּעֲקְלָוְגָעַן
צָו אַיך דִּי זַעַקְמַ-אָוּן-דְּרוּיִיסִיק אָוְמְבָאָקָאַנְטָעַ.

רַאֲטַעְוֹעַ מִיר פָּאָר זַיִן, זַיִן פָּאָר מִיר.
כְּהָאָב קִיְּנְמָאָל פָּאָר זַיִן אַלְיָוָן נִישְׁטָן גַּעֲבָעָטָן.
הָאָלָט גַּאנְצָן דִּי טְרִוִּיעְרִיקָעַ מְשָׁפָחָה
פָּוּן זִינְגָּעְנְדִּיקָעַ שְׂטָאַפְּעָטָן.

דוֹרֶךְ דִּי אֲפְגָּרְוָנְטִיקָעַטָּו מְוֹרָאָם
הָאָב אַיך גַּעֲזָגְלָטָן,
מִימְטָמִינְגָעַן טִוְּתִישָׁ-חַוְּמִישׁ סְפָר תּוֹרָהָם.
פְּחָדִים זִינְגָעַן גַּעֲוָעַן מִינְגַּע גַּעֲכָטָן,
וְלֹלוֹת מִינְגַּע טָעָג.
מִינְגַּע שְׁעהָעַן פְּאַרְשָׁוּעְכָּטָע טְרָעָן.
סְהָאָט נִישְׁטָן אַיְוָנְמָאָל דָּעַר לְוַדְמִירָעָר מַוִּיד גַּעֲצְזִינְגָן
אַ טְשִׁיסְטָעַ מַוִּיד צָו וּוּרָן.

נאָר אַיר, טִיעָרְעַ גוֹטָעַ יִדָּן,
 אַיִּיעָרְמַ אַ פֶּסֶק, אַ זָּגַ, אַ גְּלִיכּוּוּעֲרְטַלַּ,
 חָאָבָן מֵיַּן נְשָׁמָה נִישְׁתַּגְּלָאָזָטַ פָּאַרְמִידַן,
 יִיְדִּישְׁעַ רִיְידַ הָאָבָן מִיךְ וּוּיְ גּוֹטָעַ מְלָאָכִים בָּאַוּאָכְטַ,
 גּוֹהָעָרְטַ הָאָבָ אַיךְ אַיִּיעָרְעַ דָּאַוְנְעַנְדִּיקַע מִילְעַדְרַ טָגַ וּוּיְ גַּאַכְטַ,
 עַקְשְׁנוֹתְדִּיקַ הָאָבָ אַיךְ אַיִּיעָרַ צַוְּ מֵיַּן מַוחַ צְוַעַדְעַנְקַטַּ,
 אָוָן דָּוָרְךְ דַּי שְׂוּעָרְמַטַּע עַנוּוִים הָאָבָ אַיךְ אַיִּיעָרַ פְּנִימְעַר
 אַוְיסְגּוּטְרָאָכְטַ, אַוְיסְגּוּבְּעָנְקַטַּ.

סְפִינְצְטָעְרַט אַזְוִי פִּילְ נַאֲכַטְ אַוִּיפְ אַיִּיעָרַ פָּאַרְלָאַשְׁעַנְעַ קְרוּוֹנָן.
 זְוִינְגַּעַן לְאַמְּוִיר אַיְנָאַיְנָעַם אַ שְׁטִילַן, חַסְמִידִישַׁן נִיגּוֹן.
 טַאַטְעַנְיוֹ גּוּטְרִיעַר, וּוּרְ וּוּטְ אַונְדוֹ פָּאָר אַונְדוּעַר צַעַר בָּאַלְוִינְעַזְ?
 פָּאַרְגְּעַלְטַעַר פָּאַרְמַעַט אַיִּיעָרַ גּוּשְׁטָאָלְטַן,
 אַוִּיפְ אַיִּיעָרַ פְּנִימְעַר פְּלָאַטְעַרְן אַוְתִּוּתַ,
 פְּלִיעַנְדִּיקַע וּוּרְטַעַר וּוּסְמַ הָאָבָן בַּיַּם לְעַבְן מִיךְ דָּעַרְחָאָלְטַן.
 לְאַמְּוִיר אַיְנְפָאָקַן סְבִּימְלַ יִדְיְישַׁ אַרְעַמְקִית
 אָוָן בְּרֻעְנְגַּעַן גַּאֲטַם פָּאַרְטִיְוִתְשַׁטְעַ וּוּרְטַעַר,
 צַוְּ דַּי הַאַרְצִיקְסַטַּע אַמְּעַרְצִים,
 צַוְּ דַּי פָּאַרְוּזְאַרְפְּנַסְטַע יִדְיְישַׁ עַרְטַעַר ;
 לְאַמְּוִיר פָּאָרַן פָּאַמְּעַלְעַד אַיְן אַן אַלְטַ-פְּרַעְנִיקִישַׁעַר בּוֹיד,
 אַלְעַ גּוֹטָעַ יִדָּן צְוּזָמָעַן מִיטַּדְעַר לְוּדְמִירַעַר מִיד.

נַאָר שְׁקִיעָה. אַיִּיעָרַ בָּאַשְׁטְרִימְלַטַּע קַעַט
 זְוִינְגַּעַן שְׁלָאַפְּנַדִּיקַע פִּינְצְטַעַרַע קְרוּוֹנָן.
 דַּי אַלְטַעַר פְּנִימְעַר אַיִּיעָרַ זְוִינְגַּעַן אַיְצַטַּ
 אַיְ אַיְמָהְדִּיקַעַר, אַיְ שְׁעַנְעַר.
 אַיְן מֵיַּן אַוְיַּגְן אַיְזַ פָּאַרְשְׁפִּיגְלַטַּ
 אַיִּיעָרַ צַעַר, אַיִּיעָרַ מִינְדַּסְטַ לִידַ.
 זְאַלְןַ וּוּגְלַעַן בָּאַזְאַמְּעַן דַּי בְּעַסְטַעַר,
 דַּי טְרוּוּעְרִיקְסַטַּע יִדְיְישַׁ מַעְנַעַר.
 סְזַוְעַטְ זַיְ בָּאַגְּלִיאַטַּן דַּי זְוִינְגַּנְדִּיקַע לִיבְשַׁאַפְטַ
 פּוֹן אַ וּוּיְבּוּרִישַׁן גּוֹטַן יִידַ.

דעָר גוֹטַעַר יִד בְּעַנְשֵׁת

עד לענט אן דעם טרויערין קאָפֶ אָוִיפֶ דַעַר הַאנְגַּט
און ער פֿאַרבענְשֵׁט זַיִן זַאֲטְקִיַּט.
ס'טונְקָלָעַן מִיטֶּ מַאֲטְקִיַּט דַי פֿוֹיכְטָעַ שַׂוֹּאַרְצָאַפְּלָעַן,
ס'זַּינְגָּעַן בָּאַטְעַמְּטָעַ וּוּרְטָעַר
און שְׁטִיגְגַּן צַוְּאַלְיַזְּ חַעֲכָרְעַ שְׁטָאַפְּלָעַן.
יעַדְעַר פֿאַרְנָאַכְטִיקָּעַ קְרִישְׁקָעַ
וּוַילְ אַזְוַיְדָעַ דְּרִימְלָעְנְדִיקָּעַר יִיד
זַאֲלַזְוַיְ דְּרָקְקוּוִיקָּן.
דעָר יִד בְּעַנְשֵׁת דַעַם פֿרִינְגְּטָלְעָבָן טִישָׁ
און גִּיטָּ אִים תִּיקְוָן.

גרְוַיְעַחְאַר לְעַשְׁן דַעַם פֿלְאַקָּעַר
פּוֹן דַעַר רְוִיטָעַר בָּאָרֶד.
דעָר גוֹטַעַר יִד הַינְקָט,
ער אַיזְ קְרוּם,
אֲבָעַר ס'הַאַטְ גַּאֲךְ דַי וּוּלְטַ נִישְׁטַ גַּעֲזַעַן
אַזְוַיְ שְׁטָאַלְצָן בָּעֵל מָוָם.
ער נֻעַמְטַ פֿלוֹצִים שְׁפָאַצְיָרַן אַיבָּרָעַן חַדְרַ
מִיטֶּ אַטְאַנְצָנְדִיקָּעַר לְאַמְקִיַּט,
וּוְיִידְ וּוּאַלְטַ מִיטְןְ פֿעַלְעָר זַיְגָעַם,
גַּעֲזָוָרָעַן שְׁטָרָאַלְנְדִיקָּעַר, הַעַלְעָר,
עַפְעָם מַעַר אַזְוַיְן עַפְעָם הַעַכְבָּר
וּוְיַעַדְעַר אִינְגָּעָר.
גַּעֲבַעַנְשֵׁת מִיטֶּ לִיכְטִיקָּן נִיסְיוֹן,
צַוְּ לְוִיבָּן גַּאֲטַ פֿאַר דַעַם טְרָאַפֶּ
אוֹיְפֶ זַיִן גַּאנְגַּ.
פֿאַר דַעַם קְנִיְּטִישָׁ אִין גּוֹף,
צַוְּ טְרָאַגָּן אִין קָאָפֶ
דָּאַם לִיכְטִיקָּעַ גַּעֲזָאַנְגַּ
דַעַם טְיִפְןְ טְיִוְתָשְׁ דָעַרְפָּן,
דַעַם רֹותְ צַוְּ הַיְּיכָן.

מייט אט דעם קָרְוַמְעָן פָּום
זו קענען קָלְעַטְעוֹרֶן מַצְיֻסְטָעַטִּישׁ וְוי אֲקָעְנִיגֶּן.
און אלץ דערגריריכן.

און בעם

אַסְיִמְילְיוֹרֶט מֵיךְ אָן בָּעֵם,
צַעְמַאְלָט מֵיךְ נִישְׁטָט.
וּוַיְשַׁטְּ מֵיךְ נִישְׁטָט אַפְּ.
קָלְעַרְטָט מֵיךְ אַוִּיפָּה, אַבְּעָרָ נִישְׁטָט צַו לִיְכְּטָט,
מייט אַ בִּימְלָ גַּעְדוֹלָד.
קָלְעַרְטָט מֵיךְ נִישְׁטָט אַוּעָקָ.
כְּיוֹוִים אָז כְּבָאַשְׁוּעָר אַיִּינָ
די נַאֲךְ-מַלחְמָה טָעָג.
בְּלָאָזֶט נִישְׁטָט אָן אַוִּיפָּה מִיר קִיּוֹן שְׁרָעָקָ.
אַבְּעָרָ פָּאַרְטִּיְמִיטְשָׁט מֵיךְ נִישְׁטָט
צָוָם פָּאַרְשְׁוּוֹינְדָן.

עַסְטָט מֵיךְ אַוִּיפָּה מייט אַ שְׁמִיכְלָ,
וּוְיַ צָּרְטָעָ קָאַנְיְבָאַלְןָ.
וּוְעַרְטָט נִישְׁטָט דַּעְוּוֹוָאַרְגָּן
מִיטָּן גּוֹטְ-מַאְרָגָן.
און לאַכְּטָט נִישְׁטָט פָּוָן מִין
פְּרַעְמַד-אַקְצָעַנְטִיקָן גּוֹטְ-יָאָר.
און טַאְמָעָר גִּיב אַיִּךְ אַמְּאָל אַ גַּעַשְׁרִיִּיָּה,
גִּיט אַ קוֹק, צִי אַיִּר הַאַלְטָט מֵיךְ נִישְׁטָט
אַבְּיִמְלָ צַו שְׁטָאַרְקָ בִּים נַאֲרָגָן.

טיערעד

טיערעד יידישע קינדרע,
הארציקע ברידער און שוערטער,
ליבע אפאלאנגעטען.
הערט אויפּ צו מעקלען
צווישן אונדו און זיין.
ס'רייסט אייך נעבעך ס'הארע,
וואם מ'רודפט אונדו וויל מיר זיינען דא.
אייר האט אועלכע טיערעד רפואות אויפּ צו פארשווינדן.
אייר וואם זענט שוין באולד נישטא,
צייטערט נעבעך איז מ'קען אייך צורקשטויין
און מיט אונדו, חיליה, פארבינדן.

טיערעד יידישע קינדרע.
עטט זיך נישט אפּ ס'הארע.
פוצט אונדו נישט אפּ די קאפאטע.
שטויפט אונדו נישט צום יויל.
ריימט נישט אונדווער סחרה,
לאזט אונדו איבער,
און גויט צו אלדע שווארצע יאָר,
איין די אָרעמס פון אייער איגגענער
פינצטערעד מורה.

၇

א בריוו צו זיך

כ'זוארן דיך, אויפן אויער, קיינער זאל נישט הערן.

כ'גיב דיר, חיליה, נישט קיין באפעל.

ווערטט מיר א באַלעכָטְטִישָׁעֶר דַּעֲבָעֶל.

הער זיך איין.

כ'זוויל דיר דיין שמחה נישט פֿאַרְשְׁטָעָרָן,

אַכְּבָעֵר וּוַיְפֵל טַעַפְלָעֵךְ הַאֲנֵּיק קַעַנְסְּטוֹ פֿאַרְטְּרָאָגָן?

קַעַנְסְּטוֹ שָׂוֵין בָּאַלְד זָאנָן אַלְזָן וּוָסָם מְזֻווֵּיל זָאלְסָט זָאנָן.

אַפְּיָלוֹ דָּסֶם אָמְדָעָרוֹוָאָרטָעָ, דָּסֶם שְׁטוֹיָנָעָנְדִיקָע אַיְוָ זַיְעָרָם.

אַיְצָט הַאֲכָנָן זַיְוָן מִיטָּדָיר אַבְּשָׁוְתָהָדִיק גְּרִיבָל.

דָּסֶם הַאֲכָנָן זַיְוָן דִּיךְ פָּאָר זַיְוָר אַנְפָאַנְטָעָרִיבָל

גְּקָרְזָוִינָט.

אַכְּבָעֵר עַפְעָם אַיְן דִּיךְ מַזְזָאָךְ בְּלִיבָּן גַּעַשְׁיָינָט.

מִיר וּוּלָן עַם רֹפֵן אַיְזָאַמְקִיָּט.

יא. מִיר וּוּלָן עַם רֹפֵן אַיְזָאַמְקִיָּט.

שְׁטִילְעָרָהִיָּט זָאנָן אַיךְ דִּיךְ אַזְוֹו :

גַּעַדְעָנָק יְעַנְעָ טָעָג, וּוֹעֵן פִּירְ-פִּינְגָּ הַאָרָטָעָ וּוּעָרָטָעָ,

אוֹסְגָּעָקָלָאָפָט אַיְן אַיְן שְׁטִיק,

זַיְגָעָן גַּעַזְעָן מוֹזִיק.

נִישְׁטָ יְעַנְעָ פָּאַרְחָלְשָׁטָע הַינְּדָלְ-טָרִיטָ,

פָּוֹן נַאֲרָקָאָזָע, טַובָּעָרְקָוְלָאָזָע רַיְיד.

נַאֲרָדָעָרָ פָּלָעָסָקָ פָּוֹן גַּעַזְעָנָטָ לְשָׁוֹן,

פָּוֹן אַ וּוֹאַלְפִּישָׁ דָּסֶם שְׁטִיפָּן.

אַן מַוְרָא בִּיסְטָו גַּעַשְׁוֹאָומָעָן

אַנְטָקָעָן אַלְעָ גַּעַרְגָּאַמְטָע שִׁיפָּן.

אַנְטָקָעָן יְעַדְעָר אַנְעַמְיָשָׁעָר, גַּעַשְׁלָאַסְמָעָגָעָר סַעְרָעָנָאָדָעָ,

בִּיסְטָו גַּעַזְעָן פָּעָלְיָיךְ וּוֹי אַן אַילְיָאָדָע.

רַיְיד זַיךְ נִישְׁטָ אַיְן אַזְזָוְהָאָונָעָן.

אַיְצָט בִּיסְטָו גַּעַקְוּמָעָן צַו זַיְוָ, נִישְׁטָ זַיְוָ צַו דִּיךְ.

הַאֲסָט זַיְוָ אַקְעַגְגָּעָטָרָאָגָן גַּעַנְצָעָ קוֹיְשָׁן קַלְאָרְקִיָּט.

דִּיךְ וּוּאַלְדִּיךְ גַּעַמְיָט אַיְוָ נַאֲרָ אַיְצָט פָּאַרְפָּלָאַנְטָעָרָט.

אַבְּיָרָ אַפְּיָלוֹ דַּו אַלְיָוָן קַוְמָסָט דָּאָרָט נִישְׁטָ אַרְיָוָן

האסט מורה פאר דיין איינזאמקייט.

וואם ארט דיך? לאמר עם דערוויל רופן — איינזאמקייט.

און דאך איז עם נישט איינזאמקייט
נאָר די היליקע, אומבאָפֿוצַעַ,
איינַהְאַלְטַסְלָזִיקִיטּ דִּינְעַ,
דאָס ווֹאָס זָגַט בּוּמּ, אָן גַּרְעֵן אֲפִילּוּ,
דאָס ווֹאָס זָגַט מַעֲנְטַשּׁ, מַעֲנְטַשּׁ, מַעֲנְטַשּׁ.
און ס'איַזְ שְׂוִין אַתְּ פְּטִילָה.
דאָס ווֹאָס זָגַט צַוְּזִיךְ — אַידּוּ,
און ס'איַזְ שְׂוִין דְּרַאְמַטִּישׁ,
נאָך אַיְדָעֶר ס'זּוּעֶרֶת גְּרַאְמַטִּישׁ.
זַעַ, וַיְיַדְוּ בִּיסְטָ אַרוֹמְגַעַשְׁפִּינוּעַבְטָ
מייט אַזְוִיפְּלִיל אַיְנַהְאַלְטָם.
נוּ גּוּטּ, האָסְטָ דַּעֲרַלְעַכְטָ —
דעַם טוּיטָ.
שְׁרִיסְטוּ גּוּאַלְדָּ.

אַבְעָר ווֹאָס אַיז דָּא דִין טַאמְעוֹאַטָּע שְׂוִיגָן?
הָאָסְטוּ מָרוֹאָ דַעֲרַפְּאָר, וּוְיַיְלָה מְקֻעָן עַמְּשַׁטְּ אַדְמִירָן?
בִּיסְטוּ דָעַר טְרוּוּעַר-מַאֲרַשְׁאַלִיק,
דָעַר אַפְּלַאְדִּירַטָּעָר קָלָגְנָה,
דָעַר פָּאַרְזָאַגְנָעָר פָּוּן אַגְּנַצְעָר עַדְה שְׁטוּמָעַ לְעַפְצָן.
אַבְעָר פְּרוֹאוֹו דָו גַּבְּכוּ דַעַם קְרִיּוּ,
וֹאָס דָו חַלְשַׁטְטָ גַּעַבְן.
נַעַם, גַּיְיַ קְרִיּוּ צָוּם ווֹאַלְדָ אַין דִּיר,
צָוּם פָּאַרְצְוּוּיִינְטָן, מַאֲכִיקָן פָּלָאנְטָעָר.
הָאָכָ דַעַם כּוֹחַ צַז פָּאַרְלָאַזְזָן אַן אוּבְנָגָן.
זַיְיַ צְוִירָק אַיְונְגָנָר יְיַדָּ, אַנִּיטְגַּעַצְיִילְטָעָר, אַנִּיטְדַּעַרְמַאְנָטָעָר.
זַיְיַ קָעַנְסְטוֹ? ווּעַסְטוּ צְוִירְקָנָיו צַוְּדָעָם,
וֹאָס — פָּאַרְפָּאַלְן — מִיר הָאָכָן גַּעַרְפָּוּן אַיְנַזְאַמְקִיּוּת?
נַיְיַן? ווּעַסְטָ נִישְׁטָ? ווּאָרְן אַיךְ דִיךְ, פָּוּנְדַעַסְטוּוּעָגָן, אוּפְנָ אַוְיעָר.
פָּאַרְאַזְן אַין דִיר אַן אַיְינְגָנָר,
נִישְׁטָ נַאֲר אַקְהַלְשָׁעָר טְרוּוּעָר.

וואונדערלעכע קליניקיטן

פארצן קליניקיטן, איביקע, גטריעע,
וואם באלייכטן אונדווער ערדיישן הימל.
זוי זינגען די טרייביקע כוחות,
דער געווימל און געווידט.
דורך זוי ווערט געפראכטערט און געמערט
אונדווער פרײַה,
טרויעריךער דער טרויער.
ニישט נאָר זינגען זוי דער באָראָטען טער פון דוּער,
פון אלֶאָז וואָם באָוועגט זיך אַין לעבעטוייט —
די שפֿוֹלְדִּיקָע חכְמָה פון געטער,
נאָר דָּאָם טְעֵגְלַעֲכָע בְּרוּט זינגען זוי
פון קְלוּגָע, פִּיְפְּלִידִיקָע פָּאָסְטָעַבָּעָר,
וְאָם קָעְנָעָן אוַיְסָנוּוַיְינִיק אלֶע לִידָּעָר,
פון דָּעַם אוַיְסָגָעַשְׁטָעָרָנטָן אָסְמָעָטָם,
פון דָּעַם טְרוּוּעָרִיקָן אָד אַינְפְּרִינְטוּם —
אַיְבִּיקִיִּת.

אוּר אַיר ווַיִּם אָוּן קָעָן זַי
די אלֶע וְאַונְדֻרְלַעֲכָע קליניקיטן,
די טִיעָרָע חַנְגְּרִיבָעָלָע,
פון דָּעָר אָוְמָפָּאָרָעָנְדַלְעָכָר מַעֲנְטִשְׁלַעֲכָר נָאָטוֹר,
פִּין אַיר צְעָדָלְעָטָר בענְקַשְׁאָפָט
אוּן אַיר אַרְוֹנָטָר צַו דָּעָר שְׁמָחוֹר.
פאר מִיר לִיגְט אִיצְטָן דִּי מַאְפָעָ פון אלֶע וְאוֹילָע גַּעַנְעָרָאַלְיוֹאַצְּיָעָם.
חַשְׁקָה, זִינְד, וּוֹיְבָ, דִּינְמָ, יְעַנְעָמָם.
די לִיבָּע מִיט אַירָעָ אלֶע צְעַשְׁפִּילָטָע וְאַרְיָאָצְּיָעָם.
צְעַפְּיִינְיקָטָע פְּרִיָּה, דָּעַלְזִיבָּטָע פָּאָרְבָּאָטָן,
מִיסְטָעָרְיָעָן פָּוּן וּוֹיְטִיךְ,
צְהַחַתָּע אִינְטִימִיקִיָּת,
וְאָם שְׂוֹיְגָטָ, זָכְטָ, שְׁנָאָפָט, שְׁפָוָרָט.

פֿוֹן מַעֲנְטֵשׁ וּוֹאָם דַעַשְׁיְפְּרִוְּרַט דַעַם קַעַרְפְּעַר-שְׁרִיפְּטַט,
די גַוְפְּאָגְלִיפְּן פֿוֹן יְוָנְגְשָׁאָפְּט.

סְלִיגְטַפְּאָרְמִירְדִּי מַאְפְּעַ
מִיטְאַלְעַ צַעַשְׁפְּילְקְעַטְעַ סְטוּרְאַטְעַגְּנִישְׁעַ פְּוֹנְקְטַן,
מִיטְדַעַר שְׁטוּנְדִיקְעַר מְלֻחְמָה קְעַגְּנוּ זַיְדְאַלְיִין,
מִיטְדִי אַיְלוֹזָאַרְיִישְׁעַ אַרְמְאַדְעַם
בַּיְדְאַיְוְגְּנִעְנַע שְׁוּעָלָן,
וּוֹאָם רַוְקַן זַיְדְאַיְן עַרְגְּבָעַן נִישְׁטַט.
סְפְּלָאַטְעָרְן דִי פְּאַרְאַלְעָלָן,
לִיבְשָׁאָפְּט — שְׁנָאָה, לְעָבָן — טְוִיטַט,
יְוָנְגְשָׁאָפְּט — אַלְטְקִיְיט, טְרוּוּר — פְּרִיְיד,
פְּאַרְבְּרָעָבְן — שְׁטוּרָאָף, רְשַׁע — צְדִיקַת,
צְוַויְיַ פְּשָׁוֹטְ קָאַדְיִפְּצִירַטְ דַאַסְמַעְ לְעָבָן.
בָּאָרְגַן אָוָן טָאָל.
אָזְוַיְיַ רְוָאִיךְ אַעְמָאַפְּעַטְמַטְ מִיטְ אַינְדוּעָלָעָר,
שְׁטוּרָאָמָעַן אָוָן קְעַגְּנְשְׁטוּרָאָמָעַן,
אָזְוַיְיַ פְּאַסְטָאַרְאָל.
סְקְלִינְגְּנִעְנַע אַלְעַ גְּלַעְקָרְפְּן אַיְבִּקְיִיט.
דַאַסְמַע אַלְיַ אַיְזְ אַונְיוּעָרְסָאָל.
דַאַסְמַזְזִינְעַן דִי מְעַלְקְנְדִיקְעַ אַיְתְּעוּרַם,
פֿוֹן דַעַרְמְעַשְׁלְעַכְעַר הַיְפְּאַפְּאַטְאָטַם,
דַאַסְמַזְזִינְעַן סְאַיְבִּיקְעַן, דַאַסְמַזְזִינְעַן כְּלַקְנְדִיקְעַן
פֿוֹן אַונְדוּעָר שְׁטָאָטַם.

כְ'הַאָבְדַאַס אַלְיַ בָּאָנוּמָעַן
אוֹן גְּעוּוֹאָסְטַ דַעַם בָּאָטִיְיט.
אַכְבָּעַר אַוְיְסְגָּעְקְלִיבְן הַאָבְאַיְךְ דַאַסְמַע פְּאַרְגְּנְגְּלְעַכְעַר —
דַעַם פְּחַדְ פֿוֹן אַונְדוּעָר צִוְיטַת,
דַאַסְמַזְזִינְעַן אַוְיְסְגָּעְרְיְגְּנִעְנַע גְּעוֹזָנָגְ
פֿוֹן אַונְדוּעָר צְוּזָמְעַנְפְּאַרְגְּנָגָג.

אנטפלעקונג

נְאָט אַנְטְּפֶלְעָקֶט זִיךְ צֹ אָוְנוּדוֹ אֵין אַ פָּאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעֶכְעֶר רָאָם.
אֵין דָּעֶר לִיְבְּשָׂאָפֶט פָּוּן וְאַטְמָע שְׁעַפְסָן,
אֵין דָּעֶר גּוֹטְסְּקִיְּטָפָן אַ יְוּדָשִׁין דָּעַבְסָן,
אֵין דָּעֶר בְּלִיצְיִקְיִיטָפָן אַן אָוְמְגָעַרְיכְּטָן גְּרָאָם.
נְאָט זּוֹכֶט זִיךְ שְׂוִין אָפְּ זְיִין רָאָם.

פָּאַרְשְׁרִיבָּאֵיךְ דִּי דָּזְוִיקָּע אַפְּאַרְיוֹזָעָן
אוֹן זִינְג זַי אָוִים וּוְיָאָפְּרָוּמְעָן פּוּמוֹן,
בֵּיזְ בְּצָעַרְפְּיָל דָּעָם מִין דָּרְפָּוֹן, דָּעָם טָעָם.
נְאָט אַנְטְּפֶלְעָקֶט זִיךְ צֹ אָוְנוּדוֹ אֵין אַ גִּילְדָּעָנָעָר רָאָם.

דָּעֶר אָוּוֹנְטָ שְׁנִיְּדָט מִיטָּדָעָר קִילְקִיְּטָפָן שְׁטָאָל
אוֹן גּוֹאָכְטָ-אֲוִיפָּאֵיךְ דִּי נְאָכְטָוּי זַי וּוּאָלְטָגְעָוָעָן שְׁוֹאָרְצָעָרָד.
פָּאָרָדְיָ אָוְיָגָן אַקְעָרָט זִיךְ אֲוִיפָּאֵיךְ אַטְאָלָפָן פִּינְצְּטָעָרְנִישָׁ
מִיטָּמְלִיכָּעָפְּעָדָעָם.
אוֹיפָּאֵיךְ דָּעָם הִימְלָוְאָלְקָעָנָעָן דְּרִימְלָעְנְדִיקָּעָה הִינְעָר.
סְבִּילְיאָן גִּכְעָרָעָטָנִישָׁן פִּיעָרְפְּלִיגָּן.
בְּקָוקָ אֲוִיפָּאֵיךְ אַלְאַזְמִיטָאָוְיָגָן פָּוּן אַ דָּאָנְקָבָאָרָן גַּעַנְדִּינָעָר.
כְּבֵין שְׁטִילָה. סְלוּוּטָעָרָט זִיךְ אֵין מִיר אַ נִּינְגָן:
סְאַיּוֹ אַן דִּיר אַלְאַזְגָּעוּנָדָט.
אַן דָּעֶר גּוֹטְסְּקִיְּטָפָן דִּינְעָ קִילְעָהָעָט.

כְּגַנְיָי אוֹן מִיר בָּאֲגָלְיָיטָ אַן עַבָּאָפָן טְרִירָתָ.
נְאָרָמִין אִיְינָן קָולָהָעָרָתָמָעָן נִיתָן.
כְּקָומָ צֹ אַ שִּׁידְ-וּוָעָגָן אָוּן זָגָן:
דָּא וּוְעָלָ אַיךְ אַנְטְּקָעְגָּנְדְּרִימְלָעָן דָּעָם טָאָגָן.
כְּלִילָגָ אָוּן הָאָרָךְ.
סְאַיּוֹ צְוָ-פִּינְצְּטָעָרָ אַפְּלִילָוְ פָּאָרָ אַן אַנְטְּפֶלְעָקָונָגָן.
אָפְשָׁר וּוְעָלָ אַיךְ דָּעְרָהָעָרָן אַ גַּעַטְלָעָכְנָ שָׁאָרָךְ.
דוֹרָךְ נְאָכְטָאָוּן דָּעְרָשְׁרָעָקָונָגָן.
אַ קָּוְלָ רְוֶפֶטָפָן אַן אַפְּגָעָמְעָקָטָפָעָנְצְּטָעָרָ.
קוּם אֲחָיִים. קוּם גִּיךְ.
כְּזָוָאָרָטָ. נִישְׁטָאָפְּאַרְזָאָם.

דאַם געטרייע קול צייטערט.
גאַט זוכט זיך שווין אָפּ זיין ראמּ.
אַ לאָמֵף ווי אַ ליכטיקער גלאָק שנויידט די פינצטערניש.

אַ זונטיק אַיבער ניו יָאָרָק

בְּלִוּזָה קְלוֹיסְטָעָרָם קָעָנוּן זַיִן אָזֶוּ רְוָאִיקָה,
וְזַיִן אַיְצָט לִיבְטִיקָה מִיטָה דָהַיְזָעָרָה.
דַי הַיְזָעָרָה אַבָּן נִישְׁתָה קִיּוֹן גַּלְעָכָר
אַבָּעָרָה דַי פָּעָנְצָטָעָר זַיְגָעָן שְׂטָילָה.
בְּלִוּזָה קְלוֹיסְטָעָרְכָּאָרָן
קָעָנוּן זַיְגָעָן אָזֶוּ רְוָאִיקָה
צַו אַ פָּאָרָחְלָשְׁטָן גָּאָט
וּזְאָמָה אַטָּאָט אַפְּיָלוֹ פָּאָרָגְבָּעָן זַיְגָעָן פִּינְיִיקָּעָרָה.
וְזַיִן טְוִיזְנְטָעָר וְזַיִםְעָרָה זַיִן
וּזְאָלָטָן גַּעֲפָנָט דַי פִּסְקָלָעָן,
אָזֶוּ בְּלִיעָן אָוָן שְׁמַעַקָּן אַיְצָט דַי שְׁטִינְנָעָרָה פָּוָן דַי הַיְזָעָרָה
איַן דָעַם הַאָרְבָּסְטִיקָן פְּרָעָסְטָלָה.
מְעָנוּ אַטְעָמָת טִיף אַרְיָין
מוֹיָעָר אָוָן שְׁטָאָלָה,
וְזַיִן אַ קְרָעְפְּטִיקָעָה אָוָן מְחַיְּדִיקָעָה בּוּיִם-שְׁטָאָמִיקִיּוֹת
פָּוָן אַ פָּאָרוֹאָלְדִּיקְטָעָר שְׁטָאָטָה.
סְ'זְוַונְטִיקָט אַיבָּעָרָה נְיוֹ יָאָרָק אַ פְּרִיְּד
פָּוָן אַ קִּינְדִּישָׁ גְּלוּבוֹן.
יַעֲדָעָר בָּאָזְוָנְזִיעָרָעָר בָּלָאָק
וּוְעָרָט פָּאָרָגְגָּאָרְטָנָט, פָּאָרְדָּאָרְפִּישָׁט
אוֹן אַרְוָמְגָעָנוֹיָמָט מִיטָה בְּלִוּ
וּזְאָמָה אַיְזָה טְוִיאָיקָה.
פָּוָן דַי הַוִּיךְ-צְעַנְגָּאָרְנָטָה הַיְזָעָרָה אַטָּאָט זַיִךְ אַפְּגָעָטָאָן
זַיִעָרָה גַּעֲבּוּיְשָׁעָר אָוָן בְּיַיְעָרָה צְעַקְלָעְטָה.
זַיִי רְוָעָן וְזַיִי גַּעֲשָׁאָפְּעָנָעָה וּוְאָנְדָעָרָם,
וְזַיִי גָּאָט וּזְאָלָט בָּאַשְׁאָפָּן
נִיטָה נְאָרָדָה זַוְּלָט,

נאר אויך זיין —

די ריזוקע לעכט מיט די גילדגען קנויטן,
שווין מיט די שאטנס חסד ווּאַס רוען אויף זיין.

וואָי זיכער ס'זינען קלזיסטערם,
(וּוֹיְלַ סְ'אֵזְזְיָה קִינְמָלְ נִישְׁתָּבְּאָפְּאָלְן
קִינְזָ אִיבְּעֶרֶשְׂרָעָק פּוֹן פָּאָגְרָאָמְעָן)
אָזְוִי פָּאָרְפְּלָאנְצָט אָזְן פָּאָרְוָאָרְצָלְט
שְׁטִיעָן דִּי אַלְטָעַ מוּעָרָן.

די לָופְּט אַיְזָ בָּאַטְעָמָט מִיט דַּעַם אַרְאָמָט
פּוֹן דָּעַר שְׁטָאָטִישָׁעָר עֲרָד,
וּאַס שְׁמַעַקְט אִיצְט וְוִי הָאַרְבָּסְטִיקָעָר וּוּיָן
פּוֹן אַ צְׁגָּעָפְּוִילְטָעָר טְרוּבָּ.

אוֹן אַלְץ וּאַס הָאָט אִינְדָּעָרָוָאָכָן
גַּעֲעִיפּוֹשָׁט מִיט אַלְטָאָזְיָן, גַּעֲזָלָין אָזְן גַּעַלְתָּ
שְׁמַעַקְט אִיצְט וְוִי גְּרָאָז,
וּאַס דִּי שָׁאָרָף פּוֹן הָאַרְבָּסְטִיקָן פְּרָעָסְטָל
הָאָט נָאָר וּאַס אַנְגָּעָשָׁנִינוּן.

כְּגַיִן אַרְוֹם צְוִישָׁן דִּי גַּוְטָמוֹטִיקָע פּוֹיעָרִים פּוֹן דָּעַר שְׁטָאָט
אוֹן שְׁטִיל אַיְינָן אַיְינָן זַיְד
אַלְעַ מִינְעַ גַּעַשְׁרִיּוֹן.
סְלִיאָרָעָמָט צַו מִיר פּוֹן וּוּיָטָן
מִין גְּרוֹסִשְׁטָאָטִישָׁע שָׁוֹל,
אַכְּבָּעַר כְּגַיִן אָפְּ פּוֹן אַזְרָעָלָכְעָ תְּחֻום-זָוָנְטִיקָן.

כְּשַׁווֹּיגָ מִיט דָּעַר פָּאָרְלָעְנְקִיָּט פּוֹן אַ גַּאֲסָטָן
אוֹעַס שְׁמִיכְלָעַן צַו מִיר
צְעָרְטָלְעָכָע אָוָגָן אָזְן זָוְנְרָאָזְרָטָע פְּנִימָעָר.
כְּטָרָאָג זַיְן אַנְטָקָעָנָן אַ שְׁטִילָן זָוְנְטִיקָן
וְוִי אַ בּוּקָעָט.

מְרָעָדָט צַו מִיר
אוֹן מִינְעַ רִיְדַּ קְלִינְגְּנָעַן
וְוִי צִיטָעָרְדִּיקָע גְּלָעָלָעָה.

די קרייסטעלעכע שטאטט רוט
און מיינען אלע אומגליקן דריילען אומגעדולדיך.
ב'קום צוריק צו מײַן אַינְגָזָמָעָר שׁוֹל.
ז' שטייט אַיצְט אַוִיך אַינְגָעָזָנְטִיקָט אַין שְׁרָעָק,
וּוי אַ פֿאָרגְּלִיוּוּרְטֶעֶר גַּעֲשָׂרִי.

מאָרְגָּן וּוּלְן אַונְדוּרָעָן וּוּאַונְדָּן
וּוִידָּעָר גַּוּאַלְדָּעָוּן,
אַכְּבָּעָר די קְוּלוֹת פּוֹן דָּעָר שְׁטָאָט
וּוּלְן זַי אַרְיְבָּעָרְשָׂרִיעָן.

דָּעָר דִּיְתְּשֵׁשׁ טְרָאָכֶט

ס' אַיז אַלְץ גַּעֲוָעָן אַוִּיסְגָּעָרְעָכָנְט אַוִּיפְּ פְּרִידְן פּוֹן זַיְג,
ニישט אַוִּיפְּ מִיאָסְן פֿאָרוֹוָאָרוֹפְּ פּוֹן מְפָלה;
ニישט אַוִּיפְּ פֿרָעָמְדָן, בִּיּוֹן קְרִיעָן פּוֹן גַּעַשְׁיכְּטָע,
נָאָר אַוִּיפְּ פֿאָרגְּעָסְנְקִיט פּוֹן אַפְּגָעָוּוּשְׁטָע בֵּית עַלְמִינְים.
אַוִּיפְּ צְוּעָק-מִיטְזְדוּיךְ פּוֹן אַ פְּאָלָק,
אַוִּיפְּ גַּעַלְעָטָטָר פּוֹן פֿרְיוֹלְעָכָע טָעָרְדָּעָר,
אַוִּיפְּ דָּעָר פֿאָרְדִּינְטָאָר רָוּ פּוֹן פֿרְוּמָעָ תְּלִינְים,
וּוְאָם הָאָבָן שְׁוִין אַלְץ אַפְּגָעָטָן;
אַוִּיפְּ שְׁטָאַלְצָעָ מַאְנוּמָעָנְטָן, שְׁטָאָט קְלָאָגְנְדִּיקָעָ מַצְבָּות.

ס' אַיז אַלְץ גַּעֲוָעָן אַוִּיסְגָּעָרְעָכָנְט אַוִּיפְּ טְאַטְאָלָן זַיְג,
אַוִּיפְּ שְׁטְמִילָעָ וּוּלְשָׁ-אַלְיָעָן,
אַוִּיפְּ וּוּיְסָ-פֿאָרָה-עַנְטְּשָׁקְעָטָע הַעֲנָטָ פּוֹן וּוּעָרְגָּעָרטָם.
אַפְּילָו אַוִּיפְּ קְלוֹגְשָׁאָפְּט וּוְאָם פֿאָרְשָׁטָם, פּוֹל מִיטָּ פֿאָרגְּעָבָונְג,
די אַמְּגָעָבָרְאָכָטָע קְרָבָנוֹתָ.
(פֿאָרגְּעָבָונְג פֿאָרְ קְרָבָנוֹת — הַעֲכָסְטָעָר שְׁטָאָפְּלָ פּוֹן נַאֲבָלָן זַיְג!)

אַוִּיפְּ לְאַכְּנְדִּיקָעָ, מִילְדָּעָ אַוְיָגָן
וּוְאָם הָאָבָן אַומְעָטוֹם אַוִּיסְגָּעָנְיִשְׁטָעָרָט אַון גַּעַטְוִיטָ דִּי אָוָמוֹרָו.

ס' אַיז אַלְץ גַּעֲוָעָן אַוִּיסְגָּעָרְעָכָנְט אַוִּיפְּ אַיְדִּילְיָישָׁן זַיְג,
און נִישְׁט אַוִּיפְּ גַּוְיְלְצְנְדִּיקָעָ מַאְנוּגָּגָעָן.
וּוי מִיאָסְן די מְפָלה אַיז,

ווײַגְעָנָן נאָךְ אַלְעַזְ מִיאָסָעָר דֵי טָעָנוֹת,
וּאָסָם בְּלוּזְ דָעָר זִיגָאַלְיָין וּאַלְטָ גְעוּזָן פָּאַרְשָׁטוּמָטָ, פָּאַרְעָנְטָפָעָרטָ.
אַיְצָטָ מְעָרָן זִיךְ דֵי טָעָנוֹת וּוְיִשְׁוֹגְעָנָן שְׂוֹאַמְעָןָ.
דָּסָם וּוְסָם הָאָטָ גְעוֹזָלָטָ זַיְן אַיְבָיקָ גְעוֹזָנָגָ
יַאַמְעָרֶת וּוְיִמְאָרֶדָ.
סְלַעַבְּן נאָךְ נְאַעַנְטָפָן קְרַבְנָוָתָ,
סְאַיְזָ פּוֹלְ דֵי וּוְעַלְטָ מִיטָ זַיְעָרָעָ גְעוּזָיְינָןָ.
וּאָסָם פָּאָרָ אָן עַנְטָפָעָרָ קְאָן הַאַלְבָ-אַפְּגָעָטוּנָעָ אַרְכָעָטָ
גַּעֲבָן אַזְוִיפִילְ בִּיּוֹזָעָ נְאַרְאָנָיםָ ?
בְּיוֹגָן דֵי שְׁוֹלְדִיְקָעָ זַיְעָרָעָ קַעַפָּ
מִיטָ גְּנַעְדִיְקָן מִיטְלִיְידָ אַיְזָפָ דֵי גְּעַרְעַכְטָעָ.
וּוְיִסְמָן זַיְזָ דָעָן, וּוְשְׁטַיְלָ סְ'וֹזָלָטָ גְעוּזָןָ.
וּוְעָן אַיְבָעָרָ דָעָם לְיָאָרָעָם
וּאַלְטָ גְּעַטְוּרָעָמָטָ דָעָרָ שְׁטָאַלְצָעָרָ, פְּרִיְדִיְקָעָרָ מְאַנוּמָעָנָטָ
פָּוֹן זִיגְ ?

וּוְיִפְּלֵלְ קְרִיסְטָ

וּוְיִפְּלֵלְ קְרִיסְטָ קָעָן אַיךְ עַם וּוּרָןָ, מְשֻׁטְיוּנָם גְּזַוְאָגָטָ ?
וּוְיִפְּלֵלְ רְחַמְנָה לְיִגְטָ דָעָן אַין מִיןְ רְשָׁוֹת
אָוָן וּוְסָם קָעָן אַיךְ פָּאַרְגָּעָבָןָ ?
זָאָלָ זַיְן, כְּקָעָן זִיךְ וּוְאַרְפָּןְ מִיטָ וּוְיִכְעָרְקִישְׁקָעָם
אוּפָן חַשְׁבָּוֹןְ פָּוֹן אַ פִּיצְלָ לְעָבָןָ.
אַכְבָּעָרָ וּוְסָם אִיזָּ מְכוֹחָ דָעָרָ גְּעַטְלִיעָכָעָרָ פָּאַרְטִילִיקָוָנָגָ ?
הַאָבָּאָקָ אַיךְ דָעָןְ פָּוֹן זַיְ גְּעַקְרָאָגָןְ הַיְתָרָ אָוָןְ בָּאַוּוּלִיקָוָנָגָ ?
קָעָן אַיךְ זַיְןְ דָעָרָ פָּאַרְעָטָעָרָ
פָּוֹן דָעָם בְּרַעְנָעַנְדִיְקָןְ דָאָרָןְ פָּוֹן טְוִוִּיטָ ?
אַלְעַ מְיַינָעָ פָּאַטְשָׁעָרָםְ הַאָבָןְ גְּעַפְאַטְשָׁטָמָטָ מְיַינָעָ בִּיְדָעָ בְּאָקָןְ .
סְהַאָבָןְ קִינְמָאָלְ קְאַזְאָקָןְ נִישָׁתָ גְּעַנְגָעָןְ דֵי גְּלַעְנָהָיִיטָ
אַ מְשַׁנְיוֹתְ-יִידָ צָוָוָרָןְ אַ בָּאַקָּ-אַוִּיפְשָׁטָעָלָעָרָ .
וּוְיִפְּלֵלְ יִדָּ קָעָן אַיךְ אַיְזָןְ וּזְאַפְשָׁמָדוֹןְ, מְשֻׁטְיוּנָם גְּזַוְאָגָטָ ?
אַ כּוֹיתָ. אַזְוִיפִילְ רְחַמְנָה
קָעָן מְעָן נאָךְ בֵּי מִידָ אַוִּיסְכָעַטְלָעָןְ
פָּאָרָ דֵי קִינְדָעָרָ פָּוֹן מְיַינָעָ מְאַזְרָעְדִיְקָעָ שְׁוֹנָאִיםָ.

אט דעם כוית מיטליך — נעם בי מיר אן, פארטיל אים.
אבער פארשאטען נישט מיין הארי
מייט א רחמנותדיין צלים.

שלמה אבן-גבירול

וואָוְוַעֲדָעָן, וְוִיְּלֵיְזָן, וְוִיְּגַעְבּוֹיְגָן,
דָּעָרְ וְיַנְגַּעַרְ פָּוָןְ צָאַלְןְ אָוָןְ שְׂטַאַפְּלָעָן.
דיַ שְׁכִינָהְ וְוָאָסְ חָאַטְהָמָידְ גַּעַוְאַרְעָמָטְ
מִיְּנָעָ שְׂוֹאַרְצַאַפְּלָעָן
איַזְ פְּאַרְפְּרוֹיְרָן.
עַפְּןְ נִישְׁטָהְ קִיְּןְ פְּאַרְאַדְנָעְ טְוִיעָרָן,
נָאָרְ אַ קְלֵיְןְ טְיִרְלָן.
זָאָלְ וְוִיְּ אַ גַּעַשְׁלָאַגְּנָעָנָרְ הָוָנָטְ
אַרְיִינְקְרִיכְןְ שְׁלָמָהְ אַבְּןְ-גַּבְּרִילָן.

וְוִיפְּלָיְ מָאָלְ נָאָכָטְ אֵיןְ דָּעָרְ אַיְינְצִיקָּעָרְ שְׁעהָ.
אַזְוִיפְּלָיְ חַשְׁכָּותְ אֵיןְ גָּאָרְ אַוְיָףְ דָּעָרְ וְוּלְטָהְ נִישְׁטָהָ
וְוִיפְּלָיְ סְ'אַשְׁיקָטְ אַיְצָטְ אֵיןְ מִיְּןְ מָוחָן.
הַלוֹאָיְ וְוּלְטָהְ אַיְךְ גַּעַקְעָנָטְ זִיךְ פְּאַרְשְׁטָמָעָן,
בָּעָתְ אַיְךְ שְׁטָיְ אֵיןְ לָעַקְ דִּינָעְ שְׁוּעָלָן.
גַּאַלְדְּמָאַכְטָן, הַאַבְּאַלְעָן, גְּנִידָן,
אַיְינְגְּעַשְׁרְמָוֹפָןְ פָּוָןְ הָוָנָגָעָרְ אֵיןְ מִיְּןְ מָאגָן,
אוֹיְסְגְּעַדְאָרָטְ מִיְּןְ מָאָרָךְ.
פְּאַרְקְוִיטִיקָטְ גַּאַטְטָםְ פּוֹרָעָםְ
אֵיןְ מִיְּנָעְ גַּעַזְאַגְּגָעָן.
מִיְּנָעְ הָעָנָטְ וְוָאָסְ הַאָבָןְ גַּאַטְטָםְ לוֹיטְעָרְקִיְּטָהְ אֵיןְ פְּרָאָכָטָן
עַרְשָׁתְ גַּעַקְעָנָטְ דֻּעְרָלְאַגְּגָעָן
זְעָנָעָןְ אַוְמָמָאַכְטִיקָן.

בָּאָלָדְ וְוּטָ אַוְיָףְ מִירְ פָּאָלָןְ אַ גָּאָרְ-מִיצְלָן.
סְ'וּוּטְ זִיךְ עַפְּנָעָןְ אַ קָּאָרְגָּעָ טִירָן,
דָּעָרְ גַּבְּירָ וְוּטָ אַ חִירְזָשָׁעָ טָאָןְ מִיטָּטָאָןְ וְוִיצְלָן,
מִיךְ אַיבְּעַרְאַשְׁןְ מִיטָּטָאָןְ זִיְינְ נִיסְטָןְ חִיבָּרָן — אַ רְעַטְעַנְיָישָׁן.

איך וועל אויפֿ אים אַנְשָׁטָעָלָן אויגַן
פּוֹל מיט תְּמֻעּוֹאַטְּמָע בְּעַטְעַנִּיש.

גופֿ מיינער, לאַסְטָט פּוֹן אַלְעָ לְאַסְטָן,
זונגענדיקע געדערעם,
פאָרְקְרָעְנְקְטָעָר בוֹיֶךְ מיינער,
שווין צִיְּמָת צָו קָעְנָעָן לְיוֹטִישׁ פְּאַסְטָן.
שר פּוֹן לִיד, באָפְּעָל, פְּאַרְוּעָר אַיְם
צָו מָאָכָן אַזָּאָקְצָעְנָעָם גַּעֲרוֹדָעָר.
דְּלוֹת, ברודער מיינער, וועָר מֵיָּן מְלֻכּוֹתְדִּיקָע קְרוּיָן.
נוֹיֶט מיינער, הענג רְחַבּוֹתְדִּיק אַוִּיפֿ מִיר
וּוי תְּכַרְיכִּים.

פאָעָט, הָעָר אַוִּיפֿ פְּוַיְוָן, קְרִיבִּין,
זָאָל דִּיְוָן לְוָיָּן זָיָן וּוֹיָן פּוֹן לִיד,
זָאָל עַם וּוֹעָרָן דִּיְוָן גַּעֲטְרָאָנָק,
קְרַעְפְּטִיקָן אָוָן נְעָרָן
דיְיָן פְּאַרְחַלְשָׁטָן גַּעֲדָאָנָק.

אַנוֹ יָ

בַּיּוֹסְיּוֹעַט נִישְׁתְּ קְוּמָעַן עַמְעַצְּעָר אָוָן זָאָגָן אַזְוָיָּה:
ליְבָהָאָרְצִיקָעָר גּוֹי, אַזְוָיָּה אָוָן אַזְוָיָּה.
ער אַיָּז וּוֹיָל עַר אַיָּז, וּוֹיָל עַר אַיָּז דָאָ,
וּוֹיָל עַר וּוֹיָל זָיָן,
ועַז גְּרוֹיִים עַר אַיָּז,
וּזְיַיְלְיַיְן עַר אַיָּז.
ער אַיָּז.

בַּיּוֹסְיּוֹעַט נִישְׁתְּ קְוּמָעַן עַמְעַצְּעָר אָוָן זָאָגָן אַזְוָיָּה:
זִיסְמְטִיעָרָעָר גּוֹי.
ער קָעָן זִיךְרָאָגְנִיָּין אָן דִּיְיָן פְּאַרְנִיכְטָנְדִּיקָעָר לִיבָּע,
וּזְיַיְלְיַיְן נִישְׁתְּ דִּיְיָן פְּיַעַרְדִּיקָעָר שְׁנָאתָה.
ער וּוֹיָל נִיטָּזְלָמָט אַיָּם אַפְּוֹוִישָׁן.
ער וּוֹיָל נִיטָּזְלָמָט אַיָּם אַוִּיסְמִישָׁן.
חַאְבָּאָיָם נִישְׁתְּ לִיבָּ

האב אים נישט פינגעט.
 ווילסט אים נישט געבען קיון מאָרגן,
 צעטראָעט כאָטש נישט זיין הײַנט.
 בייז ס'זועט נישט קומען עמעצער אוּן זאגן אָזוי,
 זוֹינען אַליעַ אונדוּרְעַ אַפְּאַלְאָגְעַטְן
 האָרְצִיךְ געבעטָן,
 אונדוּן נישט צוּ פֿאָרטְרָעְטָן.

אוּיסְנָאָגָן

מיר זוֹינָען זיך אַלְיַין אָין די אָוִינָג גְּרוּוּם,
 מיר וועָרֵן פָּאַסְיַוּ אָוִים,
 מיר נִיבָּן זיך אַונְטָעָר מִיטָּהָה.
 מיר, די אַוְיסְדָּעָרְוּוּיְלָטָעָ פָּוּן אֲדוּשָׁעָם,
 זוֹינָען שְׂוִין באָלְד אָוִים פֿרָאָכְלָעָם.
 אַ גְּרוּסָע אַסְיְּמָלְאָצְיָע אָוּן אַ קְּלִיְּנָע טְעָרִיטָאָרִיעָ.
 אַ מִּילְיאָן יִידָּן אָוּן מִילְיאָנָען אַיְנוּאָלִידָן,
 אָוּן אַ סּוֹפֶּן צוּ דָעָר גַּאנְצָעָר פְּאַנְטָאָסָמָמָגָרִיעָ.
 קָעָן מַעַן טָאָקָע אַיְינָגָעָמָן אַ וּוּלָט
 מִיטָּ סְפָּעָקָטָאָקְלָעָן?
 מַזָּ אִין דָוָר אַונְטָעָרְצִיָּעָן אַלְעָ מְךָ-הַכְּלָעָן?
 סִיִּי וּוּי אִיז די אָוִיסְגָּעְפִּיקָּטָע גְּבוֹרָה,
 אָזּוּי בְּעַטְלָעְרִישׁ וּוּי אַ קָּאַלְיָקָע-הַעַנְתָּל
 צוּ דָעָר וּוּלָט נָאָךְ נְדָבָות אָוִיסְגָּעְשָׁטָעָלָט.
 דָאָרָף טָאָקָע דָאָם גַּאנְצָע פָּאָלָק,
 מִיטָּ אָן אַקְטִיאָרִישָׁעָר מִינָּעָ,
 שְׂוִין אַוּעָקְלִיָּגָן דָעָם מִוּשְׁבָּדִיקָן קָאָפֶ
 אָוִיפֶּ דָעָר גַּעַשְׁכְּטָע-גַּילְיאָטָגָעָ?
 רְבּוֹתִי, וּוּאָם אִיז די אַיְילָעָנִישׁ זיך צוּ לִיְזָן?
 אִיז עַם כְּדִי וּוּאָם גִּיכָּעָר זיך אַוְיפְּצָלְיוֹן?

דריי לידער פון שונאים

1. פראָפֿאָגָאנְדִּיסְטָן

זוי שרײַבן פָּאמְפְּלָעַטָּן, די היינטיקע בלעטם,
זַכְּבָּרֶן זַיךְּ אוֹ גַּאֲטָ וְאֶל זַוִּי נִישְׁתָּט בְּאָפְּלָעָן צַו בְּעַנְטָשָׂן,
זַוִּי לְעַרְנָעָן פְּרוּם די „זְקָנֵי צִוְּן“ וְוַיְהִילִים,
אוֹן קָעָנָעָן אַיוֹזְוִישָׁ רַיְדָן צַו מְעַנְטָשָׂן.

זַוְיַעַרְעַ אַלְדִּי חַרְמָוֹת אָוֹן אַלְדִּי שְׁעַלְטָן,
גַּיְעַן לְאַגְּנוֹזָם אָוֹפְּ וְוַיְגִיפְּטִיקָעָ וְאָמָעָן,
וְוַיְשִׁין זַיְינָעָן, יַעֲקָבָן, דִּינָעָ גַּעַצְעַלְטָן,
וְוַרְעָן שְׁלָאָגְדִּירִידָ פָּאָרָ פָּאָגְרָאָמָעָן.

2. וְאַוְילְ-דָּעַרְצְּוִיגְעַנָּן

זַיְהַאֲבָן וְוַאֲנְדָעָרְלָעַכָּע זַוְתָּן,
הַאֲבָן רְחַמְנָוֹת אַוְיָף הַעַלְפָאָנָטָן אָוֹן פְּלִוְגָן.
דָּעַרְטְּרוּיְעַרְ פָּוֹן קִינְדָעָר אַיְן די וְוַיְגָן
נָעַמְתָּ זַיְדָרָן — די אַיְדָעָלָע אַנְטִימָעָמִיטָן.

זַיְזַיְינָעָן בַּיְ בְּעַתְהָאָזְוּעָנָם קוֹוָאָרְטָעַטָּן.
פָּאָרְצְּיִיכְעַנָּן אָוֹן גַּעַדְעַנְקָעָן מַאֲרָאְלִישָׁע זַאגָן.
הַעַלְפָן דָּעַם בְּרוֹדָעָר אַן עַול צַו טְרָאָגָן.
הַאֲבָן לִיבָּ פְּרוּיְעָן-קָעָפָן צַו גַּלְעָטָן.

זַיְזַיְינָעָן שְׁלָאָנָק אָוֹן צִיטָעָרִיךְ וְוַיְ אַ לִידָן,
וְוַרְעָן זַיְגָנוּוֹדִיךְ אָוֹן זַוְנְפָאָרְגָּאָנָגָעָן.
נַאֲרָ טַאָמָעָר דָּעַרְזָעָן זַיְ אַ יְהָדָה,
וְוַרְעָן זַיְ פְּלוֹצִים אַרְגָּנוֹטָאָנָגָעָן.

3. דער פראָפַעַסָּאָר

ווײַ וְאֹוֵיל עֶרֶת האָט מִיר אַיבָּעַרְצִיָּיגַט,
עֶרֶת האָט אַ רְעַכְתּ מִיר צָו פִּינְגַּן,
עֶרֶת האָט פְּלִינְק גַּעֲבַלְעַטְעַרְטּ דִּי גַּעֲשִׁיכְטּ
פָּוּן מִינְגַּן נַעֲכְטָנָס אָוּן הַיְּינְגַּן.

עֶרֶת האָט מִיר גַּעֲבִיםּ מוֹט לְאַנְיקּ,
בָּאוּוּיָן מִין אַוְמוּעָרָט צָוִישָׂן פָּעַלְקָעָרּ,
בָּאַשְׁוּעָרָט זַיְגָעָן מִיר מִיט גַּאֲלָד אָוּן וּוּאַגְּיָקּ
מִיט רְוִיב — מִיר, דִּי פָּאַרְאַזְיָיטּ אָוּן מָעַלְקָעָרּ.

עֶרֶת האָט אַוִּיסְגָּעוּזָן מַשְׁוְגַּעַ-קָלוֹגּ,
וַיְיַיְן דִּיְפָּלָאַמְּרַתְּעָרּ שְׁטַעַרְעָן האָט זַיְךְ אַנְגָּעַצְנוֹן,
אַרְוִיסְגָּעוּלְיָוָגּ אַוִּיפְּנָן טַעַלְעָרּ אַונְדוּזּ יְוָדָאָם-בָּאַטְרוֹגּ
אָוּן גַּעֲוִיפְּצָטּ אַוִּיפְּ דִּי גַּעֲטַלְעַכּ וּוּאַונְדּן.

עֶרֶת אַיְזָן גַּעַוְעָן גַּוְטּ וְזָאַטְּ לְאַמּ,
בָּאַרְיוּדָעָוּדִיקּ, חַבְּרִישָׂ, אַוִּיפְּ וּוּאַרְטָן נִישְׁטָ קָאַרְגּ,
מְרוֹ אַיְנְגָעָנְגָעָן דֻּעָם וּוּסְטָן סְמּ,
הַאַנְיקְדִּיקּ, וְזָאַטְּ דִּי דְרַשָּׁה אַוִּיפְּ בָּאַרְגּ.

עַשְׂיוֹן

וּוּעָן עַשְׂיוֹן האָט גַּעַוְיָוִינָט אַוִּיפְּ זַיְיָן בְּרוֹדָעָרָט הַאַלְדוֹן,
איַיְזָן אַוִּיפְּ זַיְיָן פְּנִים אַוִּיפְּגָעָנְגָעָן אַגְּרָוִים לִיכְבָּטּ.
יעַקְבּ האָט זַיְךְ גַּעַבְּכוּקָטּ אָוּן אַוִּיסְגָּרוּפּן מִיטּ מְוֹרָאּ:
זָעָן, גַּאֲלָטּ פָּלָאַקְעָרָטּ אַוִּיפְּ דִּיְיָן גַּעֲזִיכְטּ.

פָּאַרְוּאָרּ, בְּרוֹדָעָרּ מִינְגָּעָרּ.
וּוּעָן דַּו הַאָסְטּ מִיטְן מְלָאָךְ זַיְךְ גַּעַרְאַנְגְּלָטּ אַגְּנָצָעּ נְאַכְּטָטּ.
הַאָכּ אַיךְ אַוִּיךְ גַּעַקְעַמְפָטּ אַ בִּיטְעָרָעּ שְׁלַאְכָטּ.
בֵּין אַיךְ דִּירְ דַּאֲךְ דֻּעָם גַּאֲנָצְן טָאגּ,
אַגְּטְקָעָן גַּעַגְּנָגָעָן וְזָוּן קִיּוֹן,
בֵּיו כְּחַאָכּ דָּעַרְשְׁפִּירָטּ אוֹ אַ בִּיטְעָרָעּ גַּעֲוָיָוָן,
גַּעֲמָטּ פָּוּן מְאָרְדּ מִיר לִיְטָעָרָן אָוּן בָּאַפְּרִיּוּן.

דעמאַלט האָט אֵין מִיר אויפגעשטורה עַמְט
אַ מְוֹרָאְדִּיק בְּרוּמָעָן.

גרויסער גָּבוֹר,

בִּיסְט זַיְד אַלְיוֹן בִּינְגָעָקְוּמָעָן,
אוֹזְוִי לְאַנְגָּו וּוֹי הַכְּל וּוּעַט לְעַבְּן,
וּוֹלֶל אַיךְ דַּיר מִין לִיכְתָּא נְטָלְיוּן.
כְּזַוְּלֶל דַּיר שְׁעַנְקָעָן מִין צִיכְּבָן.

דאָ גִּוְיטָעָשְׂיוֹן.

דעָר שִׁיר-גְּעוּזָאַרְעַנְעָר קָוָן.

נאָט פֿוֹן מִינְגָּע אֲבוֹת

שְׁכַּל/דִּיקָעָר גָּאָט פֿוֹן מִינְגָּע אֲבוֹת,
דוֹ מִיט דָעַם יְדִישָׁן קָאָפְּ אָוֹפְּ דַּי פְּלִיאִיעָסָם,
גְּעוּזָעָן אַמְּאָל אַ מְהִיחָה צַוְּ פָּאַרְבְּדָעָנָגָעָן מִיט דַּיר
אַ שְׁעה אֵין בֵּית מְדֻרְשָׁה

דיַיְנָע גְּלִיאַבּוּעַרְטַלְעָה, דִּיְיָן מְגִידָּות
דיַיְנָע לִיכְטִיקָע פְּשַׁטְּלָעָה,
דיַיְנָע שְׁמָחָה מִיט יְעַדְעָר וּוֹאָרָט אֵין דַעַר תּוֹרָה.

אמָת, ס'הָאָט פֿוֹן דַּיר נִישְׁטָט גַּעַטְרִיפָט
מִיט גּוֹטְסְקִיּוֹט.
בִּיסְט נִישְׁטָט גְּעוּזָעָן קִיְּזָן צַוְּ גְּרִינְגָעָר פָּאַרְגָּעָבָה.
טַאְמָעָר האָט מַעַן דַּיר דַעְצָעָנָט,
הָאָט מַעַן עַם גְּלִיאַד דַעְרְקָעָנָט אֵין דיַיְנָע נַאֲזָלָעָכָה.

נַאֲר בִּיסְט פָּאָרָט גְּעוּזָעָן אַ צְוְגַּעַלְאָזְעַנְעָר,
הָאָסְטָט פֿוֹן זַיְד נִישְׁטָט צְוְפִּיל גַּעַבְּלָאָזָן,
בִּיסְט גְּעַגְּאַנְגָּעָן אָוֹפְּ חַתְּנוֹת אָוֹן בְּרִיתָה,
הַנָּאָה גַּעַהָאָט פֿוֹן יְדִישָׁע שְׁמָחוֹת,
אוֹן גְּעוּזָעָן אָן אַכְּל בַּיְּוֹדָה וּדְיִשְׁעָה לְוֹיוֹת.

מ'הָאָט פָּאַרְשָׁפָּאָרָט לוֹפָּן פֿוֹן דַּיר,
כְּדַי דַּיךְ צַוְּכָן אָוֹפְּ קְרוּמָע וּוּגָן.

ס' איז דיר גארנישט אַפְּגָעָקָומָעָן
אוֹ מֵהָאָט אִין דִּיר גַּלְיוִיקָנֶט.
אוֹ מֵהָאָט דִּיךְ פָּאָרְדָּאָזָוָנֶט מִיטְ גַּלוֹבָן,
הָאָט מַעַן דִּיר אָוִיךְ נִישְׁתְּ גַּעֲמָאָכָט קִיּוֹן מַעֲנְטָלִיק.

סִיִּי וּוֹי הָאָבָן יַיְדֵן אָז זַיְעַד גָּאָט
גַּעַהָאָט אַ פְּנִים פָּוֹן חֹזֶק.
אוֹ מֵהָאָט דִּיךְ פָּוֹן אָנוֹדוֹ אַפְּגָעָנָאָלֶט,
זַיְנָעָן מִיר אַרְמוֹגָעָנָגָעָן וּוֹי יַיְנְגָלְשָׁע יַיְדֵן,
וּוֹי קָאָמְעָדִיאָנְשָׁטְשִׁיקָם.

בִּיסְטַ נִישְׁתְּ גַּעֲוָעָן מַיְ יָדָע
וּוֹאָסְ פָּאָר אָז אַיבָּרְגָּעָשְׁפִּיצָטָעָר גָּאָט.
מֵהָאָט זִיךְ נִישְׁתְּ בָּאָדָאָרְפַּט דָּעָרְלָעְרָנָעָן צַוְּ דִּיר.
אַ יַּידְ הָאָט זִיךְ אַוְיְפָגָעָהָוִיכְן אַינְדָּעְרָפְּרִי,
גַּעַעַפְּנָט דִּי אָוִיגָן,
גַּעַזְגָּט אַ יְיִדְישְׁ וּוֹאָרט —
הָאָט עַר גַּלְיִיךְ גַּעַהָעָרְטַ דִּין קְרָעְבָּץ.

ס' איז גַּעֲוָעָן פְּרִילְעָכָרְרַ מִיטְ דָּעַם קְרָעְבָּץ.
אָט — אַ יַּידְ קְרָעְכָּט, זַיְן גָּאָט קְרָעְכָּט.
דָּעַר פְּרִימָאָרְגַּן קְרָעְכָּט.
די הַיְמָלָעָן קְרָעְכָּצָן שִׁירָה צַוְּ גָּאָט.

שְׁכָלְדִּיקָעָר גָּאָט פָּוֹן מִינְעָן אַכְּוֹת,
מִזְוְכָט דִּיךְ אַיְצָט אַרוּם,
מֵפָּאָרִיאָגָט דִּיךְ וּוֹיִיט אַוּוּק
אוֹזְן מַעַן זַוְכָט דִּיךְ.
מֵפְּלַיְיסָט זִיךְ דִּיךְ צַוְּ פָּאָנָגָעָן
מִיטְ גַּאָט-זַוְכָעָרִישָׁע וּוֹעַנְטָקָעָם,
כְּדִי סִיְאָל דִּיךְ שַׁוּעָר זַיְן צַוְּ גַּעַפְּינָעָן.

אוֹזְן דַּו בִּיסְטַ אַ פָּאָרִיאָגָטָעָר, אַ דָּעְרוֹוִיְטָעָרָטָעָר.
וּוֹאָנְדָעָרְסָט אַרוּם אַונְטָעְרוֹוּעָגָם,
זַוְכָסָט אַ יְיִדְישְׁ פְּנִים,

א יידיישע האנט וואס זאל געבן שלום :
שלום עליכם, יידיישער גאנט.

דו וועסט אַפְגָעֶבָן שְׁלֹם,
ענטפערן מיט אַ קְרָעֶבָּן,
מיט יונעט יידייש-געטלעבן קְרָעֶבָּן,
מיט יונעט באַטְעֵמְטָן היימישן קְרָעֶבָּן,
וואס נאר אַ יִיד האט אין אַים גַּעֲקָעַנְטָן הַעֲרָן
דעם גאנצָן באַשְׂיֵיד אוֹיפָּטָלָעָה האַרְבָּעָה קְשִׁוּתָה.

אָזֶוּ וּוֹיִת אַיז אָונְדוּ גַּעֲגָבָן גַּעֲוָאָרָן צֹ וּוֹיִסְן —
בֵּין קְרָעֶבָּן.

וּוַיְוַתְּעַר אַיז אָוּמְזַטְּ דֵּי טִירָהָה.
טָאַמְעַר האַסְטָו בְּאַנוּמָעָן אַלְעָ פְּרִיּוֹן,
מיט דעם גַּעֲטָלָעָן קְרָעֶבָּן,
הַאַסְטָו זָכָה גַּעֲוָעָן צֹ זָעָן דָּאָם לְוַיְתְּעַרְעָ פְּנִים פָּוּן לְעָבָן,
הַאַסְטָו שְׁוִין מְמִילָּא דָעָרוּעָן — גָּאנְט.

דאָם טְרוּיְעַרְקָע גַּעֲוָעָלָב

די ערשותע צו ווערַן סְקֻעְפְּטִיזְרָט,
זִינְגָּן גַּעֲוָעָן דֵּי עַקְשְׁנוֹתְדִּיקָּע וּוּכְטָעָר.
די וואָסָהָבָן אַמְּטָל פְּאַרְפִּירְט
דורות גאנצָע מיט פְּרִיּוֹדָן גַּעֲלַעַכְטָעָר,
און באַגְּנִילְדָט דֵּי שְׁרַעַקְעַוּדְקָסְטָע שְׁוִיבָן
מיט פרומָעָן, פָּאַרְגָּאַכְטִיקָּן גְּלוּבָן.

דאָם גַּעֲוָעָלָב, וּזְאוּ מְפַלְעַנְתָּ
מיט רוח פְּאַרְדִּינְגָּן,
שְׁטוּיִת אִיצְטָעָר מיט אַרְאַפְגָּעָלָזְטָע גְּאַרְדִּינְגָּן,
פָּאַרְמָאַכְט אַוִּיפָּטָלָעָם,
גַּעַשְׁמִידָט, גַּעַשְׁלַאַסְן
אִינְמִיטָן דֵּי וּוּאַכְיִקָּע מַאְרָקָן —
אַ גַּעַפְאַגְגָּעָנָעָר שְׁבָתָה.
אָרוֹם אַיז אַלְזָ פְּאַרְצָאַסְטָט,

פארפאRENט, פארדראטעןט.
ס'מעלדזן זיך אפילו נישט די יורשים.
זוי וואלגערין זיך ערצעיז פארשייכרט, פארקארטעןט.

דורך דער נאכט זאמלט זיך בימלעכווייז און עולם,
וואס זינגעט אומאוייפהערלעך
דאס געזאנג
פון אונטערגאנג און דריילעניז
מייט א פרויידיק געוווין.
פלוצים גיט עמעצער שטאלץ
א צעשפאלט די נאכט,
וואי מ'שפאלט א שייטל האלץ
מייט א האק פון אייבערשראק.
א רוח אין אייר פוילער שיילעניש!
אהוי און אהא, ס'זועט נישט אונטערגין!

דער לייכטיקער נאר

שווין לאנג נישט געזען
דעム לייכטיקון נאר,
וואס באצווינגעט זוי א האר
די שטומע, פארפינגטערטע חכמים.
שווין לאנג נישט געזען
דעם פרגלויבטן און גבענטשטן תם.

נאר אט אין ער ארויסס פון אונדווער שטאטם
א דורךעברענטער סאלאמאנדער.
דער הייליקער וואגלייער
אייז געקומען צו אונדו
פון א וויטן געפיניקטען וואנדער,
אראפעגעטרויסלט דעם נעזנדיקון שטוב
און געונגגען מיט דבקות
א, אני מאמין, איך גלויב!
איך גלויב און איך גלויב.

העי, ווער ביסטונג, דו?
 ווער איז געקומען שטערן
 פון חכמים די פינצטערע רו?
 ווער איז געקומען זיין גלויביקע קערנער?
 מיטאמאל האבן אלע דערזונע,
 ווי ס'ליוכטן אויף זיין קאָפ,
 משה'ם פֿאַרְנָאַרִישְׁטָעַן, גלויביקע,
 שטראָלְנְדיַקָּעַ הערנער.

דען גוטער ייד טענחת זיך אוים

יונגערמאָן, לאָמֵיר אַנְגַּעַמָּעַן — בִּיסְטַ גַּרְעַכְטַּ
 אַיְוָטַאָקָעַ שְׂוִין מַאֲכָן מִיר דֻּעַם חַשְׁבּוֹן.
 ווילסטוֹ דָּקוֹא צְזַאָל דִּיר אַיְצַטְעַר קְלָאָר זָאנָן
 דֻּעַם טַעַם פּוֹן מִיּוֹן פִּירֶושַׁ הַמִּלּוֹת?
 ווֹאָסְטַ דָּאָנָּק אַזְּדָ אַסְּטַ אַזְּנָן פָּאָרוֹזָס?
 פָּאָרָד וּוֹאָסְטַרָּעַן מְעַשְׂיָהָם טּוֹבִים?
 מִינְסָטַ, אָז עַפְעַם הַאָטַ גַּעַטְרָאָפַן מִיטַּן סִידּוֹרַ,
 מִיטַּן תְּחִילַיָּלַ, מִיטַּן דָּאָוָונָן אָזְּן בְּעַנְטָשָׁן?
 נָוָ, גּוֹטָ, יונגערמאָן, האַלְטָן מִיר בֵּי בְּעַנְטָשָׁן.

אַזְּוִי דַּי מַעַשָּׁה:
 אַוְיָבַדוֹ מִינְסָטַ, אַטְ כָּאָפְ אַיְךְ
 אָזְּן וּוֹעָר זְיוֹן אַהֲזָאָקָאָטַ, —
 האַסָּטוֹ בְּמַהְיַה אַ גְּרוֹיַן טָעוֹת.
 אַוְיָף דֻּעַם וּוֹאָסְטַ עַר הַאָטַ דָּעַרְלְוִיבַט בִּימִינוֹ,
 אַזְּוִי נִשְׁטָאָ קִיּוֹן פָּאָרָעָנְטָפָעַר.
 אָזְּנָן אַוְיָבַ סְשַׁטְמָעַקְטַּ אָפְילָו אַיְן דֻּעַם אַ טִּיפְעַר סָודַ,
 זָאגַ אַיְךְ, אָז פָּאָר דֻּעַם טִיפְסָטַן גַּעַטְלָעַכְן סָודַ
 טָאָר אַוְיָיךְ אַזְּוִי אַ פָּאָלָק נִשְׁטָ אַפְגַּיַּן אַיְן בְּלוֹטַ.
 דַּעַר חַשְׁבּוֹן שְׁטִימָטַ נִשְׁטַ.
 צִי דָאָרָפַן דָּעַן אַזְּוִי פַּילְ פָּאָרְפִּיְינִיקְטַּעַ יִדְזָן
 לִיְזָן דָּאָסְטַרְמָטַ גַּעַטְלָעַכְעַ רַעַטְעַנְיִשְׁ?
 נָוָ, גּוֹטָ, יונגערמאָן, האַלְטָן מִיר בֵּי רַעַטְעַנְיִשְׁ.

אבער פון דער אנדער זויט,
 וואס וועז זאל איך מאן?
 יונגערמאן, לוייט דיין של קומט אוים,
 כ'דארף אפשר ווערן זיין קטינור?
 א פראקורהר גאָר! גוֹאַלְד ס'כָּפֶט מיך ממש אָן אַ שווידער.
 איך אָים — וועל זען אויפֿ דער באָנק,
 איך אָים — אַנְקָלָאנְגּן.
 איך אָים — פָּאַרְקָלָאנְגּן.
 פָּאַר וועמען? פָּאַר אַמְתָּן וְנִתְהָה תּוֹקֵף.

נײַן, יונגערמאן, דאס וועסְטוּ ביַי מיר נישט פּוּלְן.
 איך בין טאָקע נישט זיין ווינקלָאַחוּאַקָּטָם,
 אַבָּעָר אוֹדוֹאי אָון אוֹדוֹאי נישט זיין פְּרָאַקּוֹרָאָר.
 נישט פָּאַר מִינְעָן כּוֹחוֹת.
 מוהל אַזְעַלְכָּעַ קְלִיעַנְטָן,
 מוהל אַזְעַלְכָּעַ פְּרָאַצְעָן,
 נו, גוֹט, יונגערמאן, האַלְטָן מיר ביַי פְּרָאַצְעָן.

האָב איך אַ פְּרָאַקְטִּישׁעָן אוֹיסְטוֹעָגּ.
 כ'דָּאוֹן, כ'בָּעַנְטָשׁ,
 כְּלִערָן אַ בְּלָאַט גְּמָרָא,
 אַבָּעָר אַלְץ בּוֹנוּרְהִיטָּמִיט.
 וואס קען איך דָּא אַנוּערָן?
 אַמְּאָלְגִּיב איך זִיך אַ צְעוּוִיגּ, אַ צְעוּוִיגּ,
 מִיטָּן נִיגּוֹן, צָו פָּאַרְגָּעָן דֵּי צְרוֹתָן,
 דֵּי פְּרָעָגְעָנִישָׁן, דֵּי אַפְּרָעָגְעָנִישָׁן,
 דֵּי תִּירוֹצִים, נַעֲבָעַךְ,
 וואס זִינְגָּעָן נישט ווערט קִיּוֹן אוֹיסְגַּעַלְאָן אַיִּינְ.
 אַבָּעָר אַ זִּיפִּזְעַנְיִידָּט מיר דָּאָס הָאָרֶץ,
 רְכוּנוּ של עַולְמָן,
 האָב איך דָּאָר אַ רְעַכְתָּ אַוְיפֿ מִינְעָן בְּרוֹגָן.
 איך בין אַ בְּשָׂר וְדָם.
 גַּעַטְלַעַכְעַסְדָּות זִינְגָּעָן פָּאַר דֵּי הִימְלָעָן,
 אָון איך בָּאוֹיִין מִינְעָן מִילְאָגָּעָן טְוִוְּטָעָן

אויפֿ דער ערֶד.
 נאָר מער נישט,
 מיין זיידע האָט געדאָוונט,
 מײַן טאָטוֹ האָט געבענטשט —
 בענטש אַיך אַוְיך.
 אָבעָר בְּלִינְג אַיְן דעם אַרְיוֹן אַזְוֵי פִּיל תְּרוּמוֹת,
 אַזְוִיפֿלְ האָרְצִיקָע פָּאָרְדְּרוֹסְן,
 אָז קִיּוֹן גְּרוּוֹם הַנָּאָה פָּוֹן מִיּוֹן בענטשׂ
 קָעָן מַעַן דָּאָרְטָן, אַוְיכָן, נִישְׁתָּחָאָבָן.
 קָעָן נַיְן, וּוְאָס אַמְתָּה אַיְן אַמְתָּה, מִיטָּן גַּאנְצָן האָרְצָן בענטשׂ
 קָעָן אַיך אַוְיך נִישְׁטָמְט.
 אַיְן גּוֹטְן, יוֹנְגָעָרְמָזָן, נַעַם זִיךְ גּוֹטְן אַינְזָינְעָן.
 מִיטָּן גַּאנְצָן האָרְצָן בענטשׂ
 קָעָן אַיך אַוְיך נִישְׁטָמְט.

אויפֿ דִּי טְרָעֵפּ

דיַיְן פָּאָרְנָאָכְטִיךְ לִיבּ,
 דיַיְנָע אָוּוֹנְטִיקָע גְּלִידָעָה,
 די צַעֲשָׂאָטָעָנָע טְרוּיטְ דִּיְנָע אַיְן פָּרְעַמְדָע לְעַנְדָּעָה,
 די שְׁטִיקָעָרְ לְעַבְּן וּוְאָס דַּו הַאָסְטָ צַעֲשְׁטָאָרְבָּן,
 אוֹפּ וּוּאָרְעָמָע וּוּעָגָן,
 די חָאנְטָ וּוְאָס טְוֻסְטָ אִיצְטָ שְׁטְרָעָקָן
 צָוּמָ גַּאַטְ פָּוֹן שְׁרָעָקָן.
 בְּזַעְ אַלְעַז אַרְוּם דִּיר
 שְׁטִינְגָן אוֹפֿ דִּי טְרוּוּעָרְ-טְרָעֵפּ
 פָּוֹן דיַיְן גַּעֲבעָטָה.
 סְקָלְעַטְעָרְטָה העַכְעָר אַוְן זִינְגָט וּוּידָוִי
 מִיט גַּעַלְיִיטְעָרְטָן עַכָּאָ,
 אַיְן טִיפְּן, וּוּאַלְדִּיקָן טְוִינְקָלְ.

סְלִיגְט דיַיְן קְרוֹיְן פָּוֹן פָּאָרְלָאָשְׁעָנוּם גַּאֲלָדְ.
 סְבּוֹיְגָן זִיךְ וּוּיְנְגָעָנְדִּיקָע

נישט-געקראוינטער קעפֿ.
דו, גענימער שטארכער.
פאר זיך אליאן האסטו, וויפֿל הונדערטער מאָל,
דורכגעשפֿילט די דאַזיקע שעָת,
איין פֿאַרדאָזונטער רײַיד.
אייצט שטארבסטו צום ערשותן מאָל
פֿאַרְן דערשְׁרָאַקענעָם פֿאַלְקַן,
וועָם האַנדְלָט אַין די גּעוּעַלְבָּן
אוֹן וועָנט אַוִּיפֿ די וּאַגְּשָׂאָלְן
די האַרטָּע, אַומְזִיכְרָעָרָע וּאַגְּפָן אַנְהָאָלָט.

דיין אַיְינְזָאָמָּעָר, אַיְינְגְּעַרְעַדְטָעָר טוֹיט
שְׁטִוִּית אַנְגְּעַלְעַנְט בְּיָם בּוֹיָם.
דיַר שְׁאָטָן זְיוּנְעָר פֿאַרוֹויִיסְט דָּם פֿעַנְצָטָעָר.
עד אַיז אלְיָין וּוּ דְּן,
איַינְגְּעַלְוִיבָּט וּוּ דְּן,
אוֹ מָאָרְגָּן וּוּלְן אַותְּהָות פָּוּן אַן אַפְּגַּעַצְּיַטָּעָר לְשָׁוֹן
איַינְנוּיִינְעָן די אַיְבָּקִיָּט פָּוּן דיַיָּן זְיָן
מִיט יָאָרְצִיּוּט-טְרָיוֹאָקָם
אוֹיפֿ לְנִקְעַה הָעֵנֶט אוֹן שְׁוֹוִינְגְּנְדִּיקָעָר קֻעָפָּה פָּוּן אַלְטָעָ לְיִיט.
דיין קִינְדִּישָׁע אַיְבָּקִיָּט
וּעַט זּוֹכָן אַבְּיָסָל עַרְד
פאר דּוּרְכְּשְׁפְּרָאָצְוָנָג.

די פֿאַרוֹאָקְמָעָן, פֿאַרְטָּרָאַטְשָׁעָנָע וּוּעָגָן
וּוּלְן וּנְגַעַלְיָיט פֿאַרְטָּאַנְצָן מִיט אַלְעַבְּדִיקָן נִיגּוֹן.
דעָר טָאגְ פָּוּן דיַיָּן נַצְּצִיאָנָאָלָן טוֹיט
וּעַט אַוִּיפֿגְּיָין אַנְטָקָעָן אַפְּרַעְמָדָן הַיְמָל.
זַעַט עַמְּ אַלְזָן אַיְצָטָעָר
איַן דּוּרְ רְגָעָ פָּוּן שְׁאַרְפָּסָטָן דּוּרְכְּדָרִינָג.
הָעָרָסָט, דִּיְיָנָע לְיִדְקָע שְׁטַעַקְשִׁיר
רוֹפָּן דִּיְיָנָע שְׁוֹאָכָּבָּ פָּים.
שְׁמַטָּאָרָק זִיךְ. חַוְּבָּ זִיךְ אַוִּיפֿ.
לָאָז אַיְבָּעָר אַפְּאַרְגְּלוּבְּטָע, בְּאַוּאָרָנָטָע יְרוֹשָׁה.

דאס פאָרקלאנטע, פאָרלֿאָזענע לשון
 ווֹאַס יונגעלייט זען אַיבָּעֶר אוֹיפְּפִּיד,
 ווֹאַרט אוֹיפְּפִּיד דֵּין צִיכְּן,
 אָז ס'זָּאל אַנְהַיְּבָּן לְעָבָּן,
 אַיְּן זָכָּות פָּוּן דֵּין אַונְטָעָרגָאנְגָּן,
 נָאָך אֲ בִּימָל לְעַנְגָּעָר.
 אַיְּן דָּרוּיְּמָן שְׂטִוִּיט דֵּין פָּאָרְצָוְוִילְּינְגְּטָעָר שְׁאָטָן
 אָוֹן זָאָגָּט דֵּין אַיְּגָּעָנָּעָ שְׂוּרוֹת
 וּוְיְתְּהִילִּים,
 אָוֹן נָאָרט דֵּיך אָרוּסָם דָּוְרָכָן פָּעָנְצָטָעָר.

י י ד י ש

דער ייד אַיְּן גַּעֲקוּמָעָן אַושׁ פָּוּן וּוּנְגָּעוּלָאָלָא,
 נִישְׁתְּ צִיךְּ נָאָרְשָׁן צָו מַאֲכָן מִיטָּתָּן תְּנָאים
 אָוֹן בַּרְעָכָן טְעָלָעָר, נָאָר צְוּרִיקְצּוּפִּירָן אֲ וּוּיבָּ.
 אַינְדָּעָרָהִים הָאָט אַוְיָף אִים מִיטָּ אַומְגָעָדָלָד גַּעַוְאָרָט
 אֲ גָּנוֹט גַּעַשְׁעַפְּט אַוְיָף פָּרָעָמָדָע הָעָנָט
 אָוֹן אֲ חָוִיָּן וּוֹאַס הָאָט גַּעַוְיִינְט
 נָאָך אֲ בָּאַלְעָבָאָסְטָעָ, וּוֹאַס דֵּיך עָרְד הָאָט נָאָר וּוֹאַס צְוָנְעָדָעָט.
 עָר אַיְּן גַּעַוְעָן מַעְרָסְחָר וּוְיְאָלְמָן —
 הָאָט עָר קִיּוֹן צִיְּתָן נִישְׁתְּ גַּעַהָאָט
 וּיך צָו פִּיעָשְׁתָשָׁעָן מִיטָּ צְוִיפָּל טְרוּיעָר.
 אַלְצָאִינָם, גַּעֲקוּמָעָן קִיּוֹן נִויְיָאָרָק גַּעַשְׁעַפְּטָלָעָר,
 הָאָט עָר שְׁוִין גַּעַוְאָלָט פָּאָרְדִּינְעָן אֲ וּוּיבָּ.

האָבָּן קְרוּבִּים אָוֹן גָּנוֹטָ פְּרִיאִינְט
 וּיך גְּלִיְּךְ גַּעַלְאָזָט וּוְשְׁפִּירְהִינְט אַוְיָף גַּעַיְּגָן,
 אָוֹן דָּעָרְעִיקְרָשָׁט דֵּיך וּוּיְבָּעָר מִיטָּ דֵּיך גָּנוֹט-קָוְלְטִיוּוֹרָטָע נַאֲזָלָעָבָּר.
 אַלְעָ שְׁפָוֹרָן האָבָּן גַּעַפְּרִיט צָוָם בָּאַלְעָבָאָטִישָׁן חָוִיָּן,
 וּאוֹו מִיחָאָט אַיְּן אֲ שְׁיָינְעָם זְוָנְטִיק-נְאַכְמִיטָּאָג
 צְוָאָמָעָגָעָפִּירָט דָּעַם סְוחָר אָוֹן דָּאס אַוִּיסְבָּרָאָקְרִיטָע מִיְּדָל.
 דָּאס אַוִּיסְבָּרָאָקְרִיטָע מִיְּדָל אַיְּן בָּאַלְד גַּעַוְעָן אַזְוִי אַלְט

וועי איר מאמע וויאם האט זיך בשתייה אויסגעווינט די אויגן.
דאם מיידל אויז געוווען א גאלדענע פאָרדינערין
אוון זיך האט זיך שווין פֿאָרְלָאָזֶט אַ מאַנְמְפַּעַרְשׂוֹינִישׂ
זעלבַּסְטְּצְוּפְּרִידְנִיקְיִיט.

ווען קרובים אוון פרײַנט וויאַלְטַן נישט כסדר געשטערט אַיר רֵוּ,
ויאַלְט אַיר בעט שוין געוווען נישט מעָר וויז אַ בעט,
וואֹו מְלִיְגַט זיך שלְאָפָן אַ מידַע אוון מְשֻׁטְטִימַט אוּפַט צוּ דָעַר
אַרְבָּעַט.

זיך האט זיך גּעלְאָזֶט פֿרְיִי באָקָוּן.
דער יַיד פֿוּן וווענְגּוּזְוּלָאָזֶט גּעהָאָט אַ גּעֲנִיטַן קוּק
אוון אַ שְׁטוּלַ פֿוּן אַ מְבִין.

בְּאַלְדַּה האט עַד זיך צוּנוּכָאָפְטַ צוּם כִּיכּוֹד,
אַרְיִינְגְּגַעְגָּסָן אוון גּעוּזָרְן פֿרְיִי מִיטַּלְשָׁוּן.
אוון באַטְטַשׂ טְאַטְעַ-מְאַטְעַ הַאָבָן גּערְעַדְט
אוון אויסגעַפְּלִיקְטַן יִדְיִישׂ,

אוון באַטְטַשׂ דָאָם מִידְלַ אַלְיוֹן הַאָט מְנַדְּבַ גּעֲוּעַן
קִילְעַכְדִּיקְעַ יִדְיִישׂ רְעַדְעַכְצָעַר
אוון זיך גּעוּזָרְפַּן מִיטַּשְׁפָּטְיִישְׁרָר באַרְיִמְעָרִי,
צַו ווַיְזַו אַז זיך קָאָן נַאָך זַוִּין שְׁטִיפְעָרִישׂ אוּחַ,
אוון פְּלוֹצִים קְלָאָר גּעוּזָרְן
או דער יַיד פֿוּן וווענְגּוּזְוּלָאָז רְעַדְט —
רְעַדְט פֿרְיִי, בהרחהָדֵיק יִדְיִישׂ.

דער טְאַטְעַ, אַ פְּרָאָפְטִיְאָגְּלָעָר עַצְהַ-גּעַבָּר,
ויאַם גִּיט זיך אַפְ אַין פֿרְיוּעַר צִוְּת,
מִיט טְרַעְפַּן חִידּוֹת,

הַאָט גּעֲקוּקַט אוּפְּנַן יַיד פֿוּן וווענְגּוּזְוּלָאָז
אוון גּערְעַדְט קְרוּמְלָעַן אַרוּם אַיִם,
אויסגעַמְאַגְּנָעַרְטַע ווּרְעַטְרַע;

געַטְרַאָכְט מִיט אַ זִּיפְּן אוֹסְאַיִז אלְזַ תְּלוּי בְּמוֹלַךְ.
די מאמע האַטְעַמְּגַעְעַהְאַלְטַן אוֹז אַיִז דְּעַרְלִינוֹן לְאַטְקָעַם,
אַבְעַר סְאַיִז אַיר פֿינְצְטָעַר גּעוּזָרְן אוֹז דִּי אוּגַן
פֿוּן יַעֲדַעַר בְּלִיצְיַק אוֹז לְיִכְטִיק יִדְיִישׂ ווּאָרֶט,
ויאַם דער יַיד פֿוּן וווענְגּוּזְוּלָאָז הַאָט פֿרָאָנַק אוֹז פֿרְיִי אַנְגּוּצְוֹנְדַן.

א שעה צוית או מען האט געפֿאכטן מיט ווערטער,
 או נאך דער שידוך געווען א הילצערן בריקל.
 אבער מיטאמאָל האט מען דערזען,
 או דא גויט נישט אין אַפְּגַעַדְקָרָאַכְּבָּעָן ווערטער, נאָר אין לשון.
 דער ייך פֿון וועגעזועעלְאָ האט גערעדט —
 גערעדט מיט אַחֲזְפַּהְדִּיקָּעָר מַחְיָהִקְיָהִיט יִדְּיִשְׁ,
 ווי דאָס וואָלט נישט געווען אויף דער וויל,
 נאָר נאָר אויף תכלית.
 דאָס אויסבראָקִירטָעָ מײַדְּל אַיְזָ גַּעַזְעָמָן אַ מִידָּע
 אָונָ גַּעַהְעָרָט זַיְן בַּאַסְאָוָן, שְׁטַעַנְדִּיקְוָן יִדְּיִשְׁ,
 וואָס האט זַי אַיְינְגַּעַשְׁלַעַפְּרָטָט.
 אָונָ כָּאָטָש עַר האט אויסגַּעַזְעָן צַו זַיְן אַיְר עַלְטָעָר
 האט דאָס פְּרִיעָה לשון זַיְנָס אַיְם גַּעַלְטָעָרָט,
 מיט יעדער וואָרט זַיְנָס וואָס זַי האט פַּאֲרַשְׁטָאָנָן.
 יעדער פַּאֲרַשְׁטָאָנָן וואָרט האט זַי צְרוּקָגַעַפְּרִיט
 צַו אַיְר קְלִיְּוָן-מִידְלָשְׁקִיִּט,
 ווען דער זַיְדָע האט אַיְר דַּעַרְלָאָנָגָט אַ קְנִיפָּ אַיְן בעקל,
 ווען זַי אַיְזָ נאָךְ אַלְיוֹן גַּעַוּוֹן קוּיָם עַטְלָעָכָע יַאֲרָ
 אַוּקָגַעַבְּוִירָן פֿון יַעֲנָדָר פְּרָעָמָדָה,
 וואָס זַי האט מיט אַזְּזָ מַוְּרָא אוַיְסָגְּעָוָאָרְצָלָט פֿון זַי,
 אָונְטָעָר דַּעַר סַאֲמָעָ נָאָזָ פֿון טָאָטָן וואָס האט זַי גַּעַקְוִוִּיקָט
 מיט אַחֲדָה
 אַיְן יִדְּיִשְׁן פְּעִיפָּעָר,
 אָונָ דַּעַר מַאֲמָנוֹן וואָס האט אַלְעָ פְּרִוִּיטִיק
 אַיְינְגַּהְאָקָט אוֹ צְגָעָעָטָעָמָט די פִּישָׁ.

דער ייך פֿון וועגעזועעלְאָ האט גערעדט
 גַּעַשְׁמָאָק, זַיְן גַּאֲנִיכָּן פְּנִים האט זַיְךְ גַּעַרְוִוְתָלָט פֿון שְׁמָחָה.
 עַר אַיְזָ גַּעַוְאָרָן אַזְּזָיְהָ תְּקִיפָּ בֵּי זַי,
 אוֹ סְ'חָאָט זַיְךְ אַיְם גַּעַדְאָכָט עַר קָעָן שַׂיְן כָּאָפָּו
 די מַוְּיד מִיט די שְׁוּעָרָעָ פִּים,
 אַפְּגַעַבָּן אַיְרָעָ טַאֲטָעָ-מַאֲמָעָ מַזְּלָ-טוֹב
 אָונָ זַי אַוּקָטְרָאָגָן אוֹיף די פְּלִיְצָעָם.
 עַר האט גַּעַבָּעָד גַּאֲרָנִישָׁט גַּעַוְאָסָט,

אָז דַעַר שְׁתָאַלְצָעֶר יִדּוּשׁ וַיּוֹנְעֵר
 הַאֲט אִים גַעַלְטָעַרְט פָאָר דַעַר צִוְיט,
 גַעַמְאַכְט פָאָר אִוְים מַאנְסְבִּיל,
 אָז זַי הַאֲט גַאָר אַיְצָט אַוְיפְּגַעַשְׂמִיכְלָט אַין זַיךְ אַפְּרָגָע:
 וַיִּזְוַי הַאֲט אָז אַמְעַרְקָאנְגְעָר מִידָל
 קִינְדָעָר מִיט אָזָא מַאנְגָן, וּוְאָם רָעַדְט יִדּוּשׁ?

אָוֹפְ צְוַמְאַרְגָּנָם הַאֲט דַי מַאְמָע מִיט בִּיטְעַרְקִיְיט
 אַיְבָעַרְגָּעַרְעַדְט מִיט אַמִּיטְפְּלִינְדִּיקְוּן קְרוּב,
 וּוּנְגַן דַעַם פָאָטְש אַיְן פְּנִים,
 וּוּאָסְ פְּרִיְינְט מַעְקָלְאַמְפְּעַרְשָׁת הַאֲבָן אַיר צְוַגְעַשְׁאַנְסָט.
 אַיר טַאַכְטָעָר אַיְז נַאֲךְ חַלְילָה נִישְׁת אָזָא בְּרָאָק,
 אָז מִיאָל אַיר רִיְידָן אָזָא מִין שִׁוְזָה.
 וּוּאָסְיָ ? הַאֲבָן טַאַטְעַ-מַאְמָע חַלְילָה נִישְׁת בָּאַצְאָלָט
 פָאָר אַשְׁיְפְּסָקָאַרְטָע ?

אַיר קִינְד אַיְז נִישְׁת קְיוּן מִמוֹר,
 נַאֲךְ אַגְעַזְלָעַכְע טַאַכְטָעָר,
 גַעַבְיָרָן גַעַוְאָרָן דָא, גַלְיִיךְ מִיט אַלְעַ קִינְדָעָר.
 קְיוּן קְרִיפְל אַיְז זַי אָוָז נִישְׁת.
 אָזָן דַעַר טַאַטְעָ אַיְז שְׁוִין לְאָנְגָן אַסְטִיוּזָן.
 פָאָרוֹאָס אָזָן פָאָרוֹוָעָן קוּמָט אַמִידָל אָזָא פָאָרְפָּאַטְשָׁעַנְיָש ?

מַאְנָאַלָּאָגָן אַיְן דְּרִימְטָעָר פָּעַרְזָאָן

אַיְן פָעַנְצָטָעָר פָוָן זַוְיָן סְטָאַרְקָע הַאֲט מַעַן גַעַעַנְט זַעַן
 דְרִיְ צְעַקְנִיְטוּשְׁטָע שְׁילְדוֹן
 מִיט עַצְוָת וַיִּזְוַי אַזְוַי דַי קִינְדָעָר
 יִדּוּשׁ אַוִיסְצּוּבְילְדוֹן.

אַכְבִּי עַר הַאֲט נַאֲךְ גַעַחָט מִיט וּוּאָסְ צַו מַשְׁלָמְעָן,
 הַאֲט עַר יַוְצָא גַעַוְעָן פָאָר אַלְעַמְעָן.
 עַר הַאֲט גַעַפְאַקְט זַיְגָע דְרִיְ בְּנִים,
 גַעַוְיִגְלָעָד אַיְנְמִיטָן בָּאַל שְׁפִילָן,
 אָזָן גַעַלְאָזָט אַיְז זַיְגָע פָאָרְפָּלְאַנְגָן

וַיֹּדְיִשְׁעָנָה גַּעֲפִילָן.

מייט גוֹאַלְט אַין זַיְן אַ יַּדְיִשְׁעָנָה נְשָׂמָה אַרְיוֹנֶגֶעֶבלָּאָזָן.
די דְּרֵי קִינְדָּעָר, נְעַבָּד, הַאֲבָן זַיְךְ גַּעֲצָפְלָט אַין שְׁטִיגְלָעַד
וַיַּיְאַמְּגַעַדְוַלְדִּיקָעַ הַאָזָן.
איינער — אַין אַ תַּלְמֹודְתָוָרָה,
דעַר צְוַיְמָטָעָר — אַין אַ שְׁלוֹסְ-עַלְיכָם שָׁוָל,
אַ דְּרוֹטָעָר — אַין אַ גַּאנְצָעָר יִשְׁיבָה.
פָּאָר אַלְעַמְּעָן יוֹצָא גַּעֲוֹעָן.
ניַיְן, זַיְן זַיְנָעָן נִיט אַפְּגַעְפָּאָלָן.
וַיַּיְאַטְוּקָעָן צְוַיְגָלָעָר זַיְנָעָן זַיְיַגְבָּלִיבָן הַעֲנָעָן.
זַיְיַגְבָּלִיבָן פָּאָסְיְוָעָן יַיְדָן.
ברָוךְ הַשָּׁם, אָבִי יַיְדָן.

ער אלְיַיְן אַיְזָנָה גַּעֲוֹעָן אַין דַעַר גַּרְעַסְטָעָר שְׁטִיגָג —
אַין אַ קַעְנְדִי-סְטָאָרָקָע.
בַּיּוֹן צָוָם קַעְנְדִי-סְטָאָר
אַיְזָנָה עַר גַּעֲוֹעָן אַזְוִי :
אַ סְקָרִיפָאָטָשׁ אַוִיפָחָתָנוֹת ;
אַ שְׁנִיְידָעָר, אַ פָּאָרְטָאָטָשׁ ;
אַ פּוֹשְׁקָאָרָט פָּעַדְלָעָר, אַן אוֹיְשָׁרְיוּעָר,
מייט אַ שְׁטִים אַ הַילְכִּיקָעָר,
אַ מִילְךְ-צִוְשָׁטָעָלָעָר אַין יַעַנְעָ פָּעַרְדִּישָׁע טָעָג,
אַ בְּרוּקְלִינָעָר טְבִיחָה דַעַר מִילְכִּיקָעָר.
סְפֻעָרָד הַאָט אַים אַין פָּאָרְטָאָגְלִיכָט
גַּעֲלִיְיעָנָט די נְמַעַן אַוִיפָחָתָנוֹת די וַיְוַיְלָיאָמְסְבּוֹרְגָעָר טָוָן
אוֹן זַיְךְ נִיט גַּעֲלָאָזָט פָּאָרְפִּירָן
פָּוֹן די שְׁלַעַפְּעָרִיקָע לִיְצָאן.
דָעַרְצָוִינָן די קִינְדָּעָר מְמַשׁ מִיט לְאַלְיְפָאָפָפָ פָעָנִים.
בָּאָקְלִיְידָט, בָּאָשְׁוּכָט, אַפְּלִילו גַּעֲשִׁיקָט אַין קָאָלְעָדוֹשׁ.
אוֹן זַיְן אַוִיפָחָתָנוֹת
זַיְנָעָן אַלְעַדְיוֹן גַּעֲוֹאָרָן דָעַנְשִׁיטָן.

בַּיּוֹן סְחָאָט אַים גַּעֲנוֹמָעָן אוֹיְסְפָּעָלָן אַטָּעָם
אוֹן צַו דָעַם גַּעֲשָׁעֶפֶט הַאָט עַר אַוִיךְ אוֹיְפָגָעָה עָרָט צַו טַוִּינָן.
הַאָט מַעַן זַיְךְ, מַשְׁטִינָן גַּעֲזָאָגָט, צְוַרְיקְגַּעְצָוִינָן.

אייז איזו —

ויצט ער אין די דריי רומקען פאָרַשְׁטָעַקט און חשבונט:
אייקם, מיקם, דרייקם. דאַ געשטעלט, דאַ געמעקט.

די קינדער וואָרֶפּן אַריין אוֹיפּ אַוִיסְקּוּמְעַנְישׂ.
טאָקָע בְּסֶבֶר פְּנִים יְפּוֹת. וואָילְעַ קִינְדָּעַר.

אַ גַּעֲטָרִיעַ לְעַכְּנֵס בְּאַגְּלִיּוּטְרִין
טאָנְצַט אַרוֹם אַיִם הַקְּפָת —

וּוְיַעֲרֵה וּוְאַלְטֵגְעַזְעַן סְאַוְוִירֶשְׁטָעַ פֿוֹן שְׁטוֹיְסַל.
לייענט אַ יְדִישַׂע צִיטְוֹנָג, כַּאֲפָט אַ קּוֹק אוֹיפּ דָעַר סְדָרָה,
אייז אַיִם, אַין סְךָ הַכְּלָל, אַיְצַט וּוְאוֹיל וּוְיַי וּוּלְטָה.

אוֹער שְׁלַעַפְט זִיךְּ אַרְפּוֹת צֻוּ זִיךְּ,

די דָרְיַי פְּלָאָרֶם פְּאַמְּלָעָן,

וַיְנַגְּטֵה עַר אַ שִׁירְהַמְּלָוֹת

אוֹיפּ אַלְעַ טְרַעַפּ פֿוֹן יְעַדְעַר גָּאָרָן.

גַּעַטְוָלָט, גַּעַטְוָלָט, אַפְּגַּעַטְוָלָט.

אוֹיפּ דָעַר עַלְטָעַר אייז עַר נִיְגַּעַבָּאָרָן.

אַיְצַטְעַר קָעַן עַר זִיךְּ אַוּוּקְעַזְעַן

אוֹן הַנָּאָה הַאָבָן וּוְאָם רְאַיְזָן אַיִד.

עַר אייז מוֹחֵל די קָאנְטָרִי, פְּרִישָׁע לְוָפְטָן.

בַּיִּי אַיִם אוֹזְרָה דָאָם די בְּלִיעַנְדִּיקְסְּטָעַ,

גַּרְיַנְסְּטָעַ זַאַךְ אוֹיפּ דָעַר וּוּלְטָה.

אַמְּחִיהָה. סְקַומְט צֻוּ אַ שְׁטִיקְגַּעַזְעַן

וּוְאָם רְאַיְזָן נִיתְגְּלָאָט אַיִז אַמְּעַנְטָשָׂל אוֹיפּ דָעַר עַלְטָעַר

נַאֲר אַיִד.

גַּלוֹסְט זִיךְּ אַיִם אַפְּט לְאָבָן

וּוְאָם רְחַאַט אַפְּגַּעַטָּאָן זַיְנָע קִינְדָּעַר אוֹיפּ טְעַרְקִישׂ

אוֹן פָּאָרֶט אַיִן זַיְיַ אַרְיִינְגְּעַפְּאַמְּפָעַט אַבִּימְלִיכִיְּטָה,

וְאַל וַיְיַ אַוִּיפּ שְׁפִּיעַ מְעַסְּדָה.

אַיְצַט הַאָבָן זַיְיַ נִיתְגְּלָאָט קִיְּמַת, מְרִיסְטָץ צִיְּן.

נַאֲר אַיִ הַאָטָה דָאָם אַ כּוֹה.

אוֹיפּ דָעַר עַלְטָעַר וּוּלְעַן זַיְיַ עַרְשָׁת אַנְהָוִיבָן פְּאַרְשְׁטִיָּן

אוֹן דָעַרְפִּילִין דָעַם טָעַם דָעַרְפּוֹן.

אייז אַיִם הַאֲרַצִּיק אַ שָׁאָד

אוֹיפּ דִי פּוֹסְטָעַ, אַוְזִיסְטָעַ טָעַג.

וואס זייןען אוועק און ער האט ניט געפֿילט די הנאה אין אלע
ביינער,

וואס ר'אי אַיד.

וואס איז אָזונֶם די שמחה?
וואס מיינט אָזונֶם אַיד?

הויבט זיך אָן אַ מעשה —

מ'קען דאס ניט אַריסטִיגְּן אַויפֿן טעלער.
מ'גנבעט זיך כּוֹמְרָשֶׁת אַרְיֵין שֻׁמְעוֹדִיק
אין שול, בעלות.

וואס האט מען אַנְצָוָוָעָרָן?
מ'כְּאָפְּט אַרְיֵין אַ גַּעַשְׂמָאָקָן זָאוּן.

ニישט אָזַי ווָאָס מְאָזַי נִיט עֲבָר אַוְתַּקְּ לְאָזַן.

דאָס אַיְזָן בְּלָאַטְעָן, סִיְּ וְרִיאַצְּן טָעַר נִיט די לְאָזַן,
נַאֲר מְשַׁטְּעַלְט אַיְזָן אָוָן מען טוֹט טָאַקָּעַ מְצֻוֹתָן,
טוּעַוְדִּיקָע.

מען גִּיט צְהָקָה, מען אַיְזָן מְבָקָר אַ חְוָלה.

מען דּוּרְפִּילְט זיך אַיְינָס מִיט כָּל יִשְׂרָאֵל
און מען פָּאָרְלָאָנְגָּט יוֹשֵׁר פָּאָר אַלְעָ.

פָּאָר גַּעַרְטָם, פָּאָר בִּינְעֹוָר, פָּאָר קוּיְלָן-גְּרָעָבָעָרָם.
מְגִיט אָרוֹם אָוָן מען טוֹט גּוֹטָם.

פָּאָרָאָן טִירָן ווָאָס בְּעַטְנָן זיך טְמַשׁ

מען זָאָל זַי עַפְעַנְעָנוּ אָוָן טָאָן גּוֹטָם.
יִדְיִשְׁקִיט אַיְזָן טּוּעַוְדִּיקָע גּוֹטְסִקִּיט.

צּוּרִיקְגַּעַשְׁמוּסָט, האט ער דאס אַלְעָן אַיְצָט נִיט אַוְיסְגַּעַטְרָאָכָט,
נַאֲר אַיְזָן יַעַנְעַ פָּאָרְשָׁלָאָפְּעָנָן פְּרִימְאָרְגָּנָם,

וּוְעַן סְפֻּעָרְדָּל האט אַלְיָן גַּעַלְיָעָנָט די נְוּמָרָן
אוֹפָּה די וּוּלְיָאָמְסְבּוּגָעָר טִירָן,

האט ער גַּעַטְרָאָכָט אָז מְזֻוָּאָלָט בְּאַדְאָרָפְּט צּוּ יַעֲדָר טִיר
צּוּשְׁטָעָלָן יִדְיִשְׁקִיט וְוַי אַ פְּלָעָשָׁל מִילָּך.

נַאֲר דּוּמְאָלָט האט זַי עַם בַּיְיָ אִים אַיְזָן קָאָפְּ גַּעַנְעָפְּלָט.

אַיְצָט, אָז ער אַיְזָן אַפְּגַּעַקְנָעָפְּלָט פָּוּן אַלְעָן זַיְנָעָפְּלָט,
וּוְיל ער עַפְעָם מְתָקָן זַיְן. פָּאָרִיכָּטָן.

פילט ער, איז יידישקייט איז זיין וואקיישאג.
 געהארעוועט, געהארעוועט, ברודער, פֿאָרט דערלעבט.
 איזטער איז ער צלע רגע אַזְיַד.
 ער כאָפְט אַזְדִּימֵל, כאָפְט זיך אוֹפְט אָזְן אַזְיַד.
 ער איז אַבעָּלָן וויסָן צַיְמָהָט גַּעֲכָאָפְט זַיְן גַּעֲדָאנָק.
 כאָטְש, סְךָ חָלֶל, אַזְן עַם גַּאֲרָא גַּעֲפִיל-זָאָךְ,
 — מַקְעָן קִין סְךָ נִיטָּה בְּרִיעָן, מַעַן דַּאֲרָפָּה כַּאֲפָן אַוִּיפָּן וְאוֹנָק
 דַּעַם נַחַת דֻּרְפּוֹן,
 די האָרְצִיקִיט דֻּרְפּוֹן,
 דַּעַם תְּעַנוֹג דֻּרְפּוֹן.

א מאמענט איז מדבר

די זון צעטראיפט אונדווערע יסורים ווי וואקסם
 און מיר זיצַן פֿאָרטִיפְט אָזְן גַּעֲבָוָגָן,
 אונטער דער משא פָּוָן אַהֲסְטָאָרִישָׁן קְלִימָאָקָם.
 נישט נַאֲרָהָט זיך דער טְרוּיָעָר אַינְגַּעַפְּרָעָטָן
 אַזְן אַונדווערע בִּיְ�נָאָרָר,
 נַאֲרָ מִיר אַזְן אַיִּם. מִיר הַאֲלָטָן אַיִּם פָּעָטָט.
 אַחֲרָ פֿאָרגְּנִיסְט אַזְוִי גַּיְקָ נִישְׁט אַחֲרָ.
 דער וְשָׁאוּעָר פָּוָן גַּעֲוָוִין רְוִיבָט
 אַונדווער שְׁלָאָט.
 שְׁטְרָאָפָּ אַונדוֹ נִישְׁט פֿאָר אַונדווערע
 ווִידְעָרְשְׁפָּעְנִיקָּעָ רִיאַיד.
 דֻּרְשְׁלָאָגָּן אַונדוֹ נִישְׁט מִיטָּ צְוִיפָּלָרִיאַיד.

פָּוָן וְוָאָס אַנְהָוִבָּן? אַוִּיפָּ וְוָאָס זיך באַקְלָאָגָן?
 אַזְן קִינְגָּעָר פֿאָרְמָאָגָט שְׁוִין מַעַן נִישְׁט קִין אַיִּגָּן לְעָבָן
 אַוִּיסְצָוָאָוָעָבָן עַמְּ אַזְן אַנְאָעָטָן בְּרִיאַוָּן.
 מִיר זַיְנָעָן צַלְעָ אַיִּין ווִינְגָּעְנִידְקָעָר קָאָלְעָקְטָיוָוָו.
 מִיר הַאֲבָן גַּעֲמִינִיט אַזְדָּר ווּלְדָעָר צִיְּטוֹוִילִיאָק,
 וְוָאָס זַוְעָט אַונדוֹ אַנְיָאָגָן,
 וְוָעָט אַיְלִיק זיך פֿאָרְבִּיְּטָרָאָגָן,
 אַכְּבָּרָ ערָהָט אַוִּיסְגָּעָבִיסָּן בֵּי אַונדוֹ

די גאנצע אויסגעעה אפטע מיטלייריקאים,
די יארן פון אונדזער כות,
אווענגעלאָזט מיטן רויך
דאַס שעננטע אַפְּשָׁפָּרְעָכִין,
די שטעהלעך פון אונדזער פֿאַרְפָּלְאַנְצָטָעָר רֹו.
די דענקמעלעך פון אונדזער בערים.
ニישט איבערגעלאָזט קיין פֿאַדָּע
וואָס איז אינטימ.

ב אָלֶא ד ע

ער האט נישט געמאָרדט.
ער איז געווען דער צוֹאַמְעַנְטְּרִיבָּעֶר
פֿוֹן קִינְדָּעֶר, מַעֲנָדָר אָזֶן וַיְיַעַבָּר.
ער האט זוי בלויו געבראָכט צום אָרט.
געעהָרטָן די אַיְלָנְדִיקָע שָׁאָסָן.
אַפְּלָיוֹן האט ער קִין בְּלוֹט נִישְׁט פַּאֲרָגָאָסָן.
אוֹ מַהְאָט אִים דַעֲנָצְיוֹרֶט.

האט ער געגעבן אַ הויכן קריי
און געווארן געדירט.

אַ הונגעריקער געללאָנקעט גאנצע טאג
און גענריושעט גראֹז אויפֿ די פעלדער.
אין קאָפּ בִּי אִים האָבָּן געפֿינצטערט
אויסגעלאַשענע זועלדער.

געקומען בײַינאכט אַהֲיִים צום עלנדן טאָטן שוויגן.
דעָר טאָטָע האָט זיך געוואָלט אַיבָּערצִיגְּן.
צי דער זוּן אַיז נאָך אַ שטִיקְּל מַעֲנְטֵשׁ.
מייט די פֿאָרגעלאָטָע חענט פֿוּן לעַדְעָר-פֿאָכְּרִיךְ
האט טאָטָע זוּן געשלָּאנְן.

געוואָרט אָז דער זוּן זאָל געבען קריַּיךְ.
זאָל ער שְׂרִוִּיעַן, זאָל ער עַפְּעַם זָגְּן.
ער האָט געפֿאָטְשֶׁט דָּסֶם יוֹנְגָּעַן, פֿאָרְקְּרָעְנְקְּטָעַ פְּנִים,
געַרְיִיסְּן אָזָן פֿאָרְשְׁעָמָט דָּסֶם ברודְיקָע בעַרְדָּל.
געַוְיִינְט האָט דער טאָטָע.
דער זוּן האָט געהַרְזֶשְׁטָן וַיְיַי אַ פֿעַרְדָּל.

זוּן אַיז געשלָּאנְן אוֹיפֿ דער ערְד
— אָונְן געחלוּמַט —
אַ גאנצעְרָן ווֹלָד אַיז מַשׁוֹגָע געוואָרָן.
אוֹיפֿ יעדער בוּוּם
און אוֹיפֿ טוֹיזְנַט שְׁרָעַקְּן.
אלָעַ בִּיּוֹמְעָר האָבָּן גַּעַשְׁרִינְגָּן
און געטְרִיבָּן מיַט ווַילְדָעַ עֲקוּן,
גרוֹיסְעַ, גַּרְיִינְעַ פְּלִיגְּן.
ער האָט גּוֹט גַּעַדְעַנְקָט.
אִים האָט אַיצְטָעַר גַּאֲרְנִישְׁטָט פֿאָרְדְּרָאָסָן.
ער האָט נִישְׁטָט גַּעַשְׁאָסָן.
ער האָט בלְיוּן גַּעַלְאָכָט אָזָן אַרְזִיסְגַּעַטְרִיבָּן
יַיְדָן, יַיְדָן, יַיְדָן
פֿוּן אַיְינְגַּעַפְּאַלְעָנָעַ שְׁטִיבָּן,
פֿוּן באַהְעַלְתְּעַנְיִישָׁן אַין פֿינְצְטָעָרָעַ חַוְּרָכוֹת.

אַ יונְגָ מִיּוֹדֵל הַאֲטָ גַעַהְנוּקָעַן.
 אַיְן פָּום אַיְזָ בַּיְ אַיר גַעַוּעַן בַּאַשּׁוּכַט,
 דַעַר צְוַיִיטָעַר בַּאַרְוּעַם.
 אַן אַלְטָעַר, פַּאַרְשָׁעַמְטָעַר יַיְד,
 וּוְאַס אַוְיָפָ אַסְמָאַט עַר מִיטָּ גַוְאַלְט אַרְוִיפְנָעַוְאַרְפָּן
 אַ וּוּיְבָעַרְישָׂ קְלִיְידָל.
 הַאֲטָ גַעַוְוִינְגָט אַזְנָ גַעַפְרֶט בַּיְם הַצְּנָט דָסָמִיְידָל.
 שְׁפַעַטָעַר הַאֲטָ עַר אַוְיְגָעַוְכַט דַי צְוַיְיָ קָאַמְיִישָׁעַ יַיְדָן,
 גַעַוְעָסָן לְעַבְנָ זַיִי, גַעַרְוִיכְעַרְט פַּאַפְּרִיאַסָּן.
 אַבְעָר עַר אַיְזָ גַעַוְעָסָן מַוְרָאְדִיק צְוְפְּרִיאַזָּן.
 עַר הַאֲטָ זַיִי נִישְׁתָּ גַעַשְׁאָסָן,
 פּוֹנוֹוִיְיטָנָס הַאַבְנָ גַעַפְּנִיצְטָעַרְט פַּאַרְלָאַשְׁעָנָע שְׁטוּבָן.
 עַר אַיְזָ גַעַוְעָסָן מַוְרָאְדִיק צְוְפְּרִיאַזָּן.
 אַיְן אַיְונְמָאַל אַיְן אַ פְּרִימְאַרְגָּן,
 וּוּעַן דַעַר טַאַטָּע אַיְזָ אַזְוּקָ אַיְן פַּאַבְּרִיק
 הַאֲטָ עַר אַוְיְגָעַוְכַט אַיְן סְטָעַלְיָ אַ זְיְכָעָרָן טְשְׁוָאָק,
 גַעַפְּנוּנָע אַ בְּעַנְקָל,
 פַּאַרְוּוַאַרְפָּן אַוְיְפָן הַאַלְדוֹ אַ שְׁטְרִיק.
 מַעַר הַאֲטָ עַר עַס שְׁוִין נִישְׁתָּ גַעַקְאַנְט פַּאַרְטְּרָאָגָן.
 עַר אַיְזָ גַעַהְאַגְגָעָן, גַעַשְׁפְּרֶט וּוּיְגַךְ עַר לוּפְטָט.
 אַיְצָט הַאֲטָ עַר גַעַהְיְרוּשָׁעַט אַזְנָ גַעַלְאָכָט.
 וְאַל אַיְסָמָס דָסָמִיּוֹדֵל מִיטָן בַּאַרְוּעָסָן פָום,
 אַזְנָמָס מִיטָן וּוּיְבָעַרְישָׂ קְלִיְידָל דַעַר אַלְטָעַר יַיְד
 פְּרוֹאוֹוֹן דַעְרִיאָגָן.

יִדְיְשָׁקִיט

נַאַך יַעַנְעַ שְׁבַת-לְעַכְתָ, וּוְאַס פְּלַעַמְלָעַן
 אַיְן דִיְוָן זַיְכָרָוָן,
 אַזְנָמָס זַיְגָעָן שְׁוִין בַּאַלְד גַעַוְאָרָן צְוַקְאָפְנָס-לִיבְכָטָעַר,
 בַּיְיָ אַ וּוּיְגָעַנְדִּקְעָר נְשָׁמָתָה,
 בְּעַנְקָסְטוּ אָפְשָׁר, יִדְיְשָׁעָר דִּיכְכָטָעָר?
 פְּאַרְגָּעָם, זַיִי זַיְגָעָן נִישְׁתָּ מַעַר,
 וּוּיְטְרִיפְנְדִּקְעָר רְחַמְנוֹת.

אַ ווֹיִתְיקָ צַוְצָוקָקָן וּוְ פָוֵן יִדִּישְׁקִיּוֹת
 אַיְזָ גַּעֲוָאָרָן נִישְׁתָּמָעָר וּוְ חַזְנוֹת,
 אַוְן אַוִּיסְגֶּעָטְרִיךְנָט אַיְזָ דָעָרָ קַוּאָל
 פָוֵן גַּאנְצָן לִיכְטִיקָן רִיטּוֹאָל.
 זָאָלְ פָוֵן יִדִּישְׁקִיּוֹת וּוּרְעָן
 בְּלֹויְ אַ פָּאַלְקְסִילְהָידָה,
 וּוּאָם גִּיטָּ אַ כָּאָפָּ בְּיַם הָאָרֶץ
 אַוְן גִּיסְטָ אַן מִיטָּ וּוּאַרְעָמָעָן הָאָנִיק
 פָוֵן דָעַרְמָאָנוֹנָגָ דִי גַעַדְעָרָעָם?
 לִיכְבָּרְשָׁתָ נָעַם אַזָּא יָמָם טָוב אַוְן פָּאַרְשְׁטָעָרָ אִים.
 דָוָן, יִדִּישְׁעָרָ דִיְכְטָעָר, וּוּאָם בִּיסְטָ גַּעֲוָאָרָן דִי בֵּין,
 אַוְן שְׁטָעַלְסָטָ צָוְ דָעָם הָאָנִיק-יִמְאָרְגָּאָרָן,
 וּוּאָם אַיְזָ מַזְכִּיאָ מִיטָּ גַּעֲוָאָנָה.
 נִישְׁתָּמָעָר וּוְ אַ מְשֻׁרְךָ בִּיסְטָוָן,
 וּוּאָם אַיְזָ יַוְצָא פָאָרָ זִיךְ
 מִיטָּ אַן אָמָן אַיְזָ כָּאָרָ פָוֵן אָוְנְטָעְרָגָאָנָה.
 מִירָ הָאָבָן זִיךְ צְוִפְיָלָ פָאַרְלָאָזָטָ אָוְיפָּן זִיכְרוֹן,
 בֵּין סְחָאָטָ טְרָאָפְנוֹיוֹן פָוֵן אָוְנְדוֹן
 אַלְזָ אַוִּיסְגֶּעָדְעָנְקָטָה.
 אַיְצָטָ זַיְינְעָן מִירָ פָאַרְכָּעָנְקָט
 נַאֲךְ אַ זְמָרָלָ, נַאֲךְ אַ גְּרָאָם,
 נַאֲךְ אַן אַוִּיסְגֶּעָוּעָפְטָן טָעָם.
 אַרְוָם אָוְנְדוֹעָרָעָ קַעְפָּ דְּרִיעָן מִירָ אַלְעָ
 אַ כְּפָרָה-הָאָן,
 אַכְבָּעָר דָעָר גַעַפְרָעַפְלָטָמָעָר חַוְּנוֹן
 גִּיטָּ אָוְנְדוֹן מִעְרָ נִישְׁתָּ אָן.
 בָּעַנְקָשָׁאָפְטִיְּיִדְישְׁקִיּוֹת אַיְזָ אַ וּוּינְ-לִידָ פָאָרָ זְקָנִים,
 וּוּאָם טְשָׁקָאָיָעָן אַיְינְגָעְוּוֹיְקָטָעָ חַלְתָּה.
 זָאָלְןָ מִירָ צְוַשְׁטָעָלָן דִי וּוּיכְכָעָ קְרִישָׁקָעָם,
 דִי וּוּרְטָעָרָ אַוִּיסְגֶּלְעָבָטָעָ אַוְן הַוִּילָעָ,
 מִירָ וּוּאָם הָאָבָן גַעַלְוָמָט
 פָוֵן אַ נִיְיעָרָ אַנְשָׁיָ כְּנָסָתָ הַגְּדוֹלָה?

דעך ייד פון נאכטן רעדט זיך אראפ פון הארכן

לאמיר נאך נישט ווערן געלעפעט.

ס'איו כדאי צו געדענקען :

VIDYESH DER LIJZING AIJO NISET KIYON PERIODAT-GUSSUPF,
BATSHIMUT BLOIZ FAAR AKCIJAH-LATEKURIM

AOON FAAROALTEKURIM,

AOON DI WOASM HABEN GUHALOMT,

GURAZOSHINKEUT, GUMANDEL,

ZIUNUN AOISNGUSSLASZON,

WOYL ZOI HABEN NISET RIYOKIRUT AOON GUHAANDLT.

ADRABA, DI DELD AMOT FON BASHEURTEUR DER LIJZING :

ZIUNUN FAAR CAL YISRAEL.

KOMMT AOON UNGET MIT ANDEZ.

A ROF NIYIT AOIF :

KOMMT AOON TAYLIM MIT ANDEZ

AOENDZUR YOM-TOBEDIKU ARUMKIYOT.

ZALEN KOMUN DI BALEADUNU MIT UNGET NAFS

AIYIK DI AIOSLAKEURIM AOON AFSEPHUTERIM.

MIR WOILN NISET AOZ DI BIYUNER FON DOR HAMDAVER

ZALEN AOISNGUHOLIMTO WOVRN AIIN DEUR ZON

AOON WOVRN PIYEFULUD FON ULND,

BIYON S'VOUT GUBVIRN WOVRN AN AOISNGUCALIUT FALAK.

DAIM AIJO BIYON, DAIM AIJO GUETLUED.

DAIM FALK FON SPOKOT,

PESHTELUK, APPERUNGENISH, ISORIM,

AIJO PONKET AZOI BILCUDIK,

WOI DEUR DOR FON AIYINGNOLIOBURN,

WOI DEUR YONGUR COH,

WOASM HABEN KIYNMAL NISET GUWAART AOIF MASHICHON.

ZALEN ZOI KOMUN DI AFGEPRUMDTU,

DI HALBU MASHOMDIM,

DI URSHTE-APPAKU, DI AM-ATIKU,

די קויים-קויימייקע.
 זאלן קומען די פידעלעך,
 די זונגענדיקע גערגעלעך,
 די ווירטואזן-VIDUELICH,
 די אהרנש מיט די געמאכען.
 נאָר אײַינָס טאָר מעָן נִישְׁתְּ פָּרְגָּעָסָן :
 לאָמֵיר זַיְן שְׁפָּרָעָוֶדֶיךְ מִיטְּ דִּי מַאֲנוֹמָעָנָטָן .
 זָאָל דָּעָר גְּרָעָסְטָר דָּעָנְקָמָל גַּעַשְׁטָעָלָט וּוּרָן ,
 דָּעָם פְּשָׁוְטָן יַיְד , דָּעָם נִישְׁתְּ-דָּעָרָקָעָנָטָן .
 אַמְּתָה וַיְצִיבָּ, סְלָאָנְדָה אַיְזָן טָאָקָעָ פָּאָר אַלְעָמָעָן ,
 נָאָר וַיְוִיסְטָה אַיְרָ, וַיָּאָסָמָשְׁיחָ זָאָגָטָה ,
 דָּעָר וַיָּאָסָמָה מַהְאָטָה אִים מַעַר נִישְׁתְּ
 גַּעַחַתְּ קִיְּין כּוֹחָ אַוִּיסְצּוֹהָאָפָּן , אַוִּיסְדָּעָרוֹאָרָטָן ,
 דָּעָר וַיָּאָסָמָה אַיְזָן בָּאָיָן בְּרִירָה
 גַּעַוָּאָרָן אַיְדָה וַיָּאָלָעָ
 אָוָן אַוְמָדָעָרָקָעָנָטָן גַּעַנוֹמָעָן שְׁפָּאָגָנָעָן .
 וַיְוִיסְטָה אַיְרָ וַיָּאָסָמָה עָרָ זָאָגָטָה ?
 עָרָ לְאָכְטָה מִיטָּן גְּרָעָסְטָן גַּעַלְכְּטָעָר .
 זַיְיטָ אַ בְּרִירָה אָוָן דָּעָרָקָעָנָטָן אִים אַיְצָטָה , דָּעָם מְשִׁיחָה .
 וַיָּאָרְתָּ אַיְרָ זַיְךְ אַוִּיסְגָּעָמִישָׁתָה
 מִיטָּן גַּאנָּצָן גַּיְיעָנְדִיקָּן פָּאָלָקָה .
 צִוְּילָט דָּעָם בָּאוֹנְדָעָרָן , דָּעָם פְּשָׁוְטָן יַיְדָה .
 אָפְשָׁר אַיְזָן עָרָ מְשִׁיחָה ?
 אָפְשָׁר אַיְזָן מְשִׁיחָה צַעְגָּאָגָעָן ,
 בַּיְיָ אַלָּעָ פְּשָׁוְטָעָ יַיְדָן אַיְן דִּי בִּינְגָעָר ?
 זָאָלָן קְוֹמָעָן אַלָּעָ זַיְדָה עַנְגָּעָן מִיטָּן אָוֹנָדָן .
 די וּאָרְטָנְדִּיקָה , די אַוְמָגָעְדוֹלִיקָה ,
 די אַנְטָלוֹיְפָעָרָם , די גַּלוֹבָעָרָם ,
 די כּוֹפָרָם .
 אָכְבָּעָר קוֹקָטָה דָּעָם פְּרָאָסְטָן יַיְדָן
 גַּוְטָה אַרְיָין אַיְן דִּי אַוְיָגָן —
 אַיְזָן עָרָ מְשִׁיחָה ?
 פָּאָרָאָן יַיְדָן וַיָּאָסָמָה הַאָבָן שְׂוִין

דעם גאנצן האניך פון גויעשאפט אפגעלאקט.
 איזט חאט זיך אין זיין דערזועקט
 א חזק צו קומען צו אונדו באנט פארצייעס כבוד.
 מיטן גראטען פארגונגינגן.
 אבער דעם אמרתן מאונומענט
 דאָרֶף מען האלטן פאר דעם יידן
 וואָס איז גאנצע צוווי טויזנט יאָר
 געווען אַיִד אין זיין טאָטן,
 אין זיין זײַדַן, אין זיין קינד.
 אַיִד וואָס האט געגעגן,
 געטראונקען דעם גאנצן צער
 פון אָן אָפְּגָּעָנָּאָרָּטָּן מְשִׁיחָה,
 וואָס קיינער האט זיך אויפֿ אַיִם נִישְׁתַּדְּרָאָרָט,
 וואָס אַיִזְּ צְעַנְּגָּנָּגָּעָן
 אָן אַיִזְּ אָרְיִין אָן פָּאָלָק,
 ווי נְאַצְּיָאָנָּאָלָעָדָה האניך.

א זעאונג

אין א פינצטערן פארנאכט
 האט פאר מיר א בליך געטאן זיין פנים.
 מײַן גאט, ב'דרק און אַיִם.
 ס'איו דאָך דער פארדאָגָהָטָעָר לוי יצחק.
 נאָך אַשְׁפֵּץ רָאָק שלעפן זיך צויטן.
 די אָרכְּבָּל אָפְּגָּעָטָּאָגָן.
 ער לויפֿט, ער נעטט זיך יאנָן
 מיט א פולִּזְ קְוִיְשָׁ טְעֻנוֹת.
 די באָרד צעפְּלָאָטָעָרט.
 רֵיַּן אַיִזְ אָן לויטער דָּס מאָנָעָנְדִּיקָע קָוָל.
 פָּאָר זיך האט ער דאָך נִישְׁתַּגְּעַבְּעַטָּן
 קיינמאָל וואָס אַיִזְ שְׁוָה אַ קְוַפְּעָרְנָעָר דְּרִיְעָר.
 אַיִזְ ער דאָך אלעמאָל געווען דער געטראַיְעָר מליאַן,
 גרייט אָנְצְּסְטָרְאִיְעָן די תְּפִילָה-פִּידָל,
 אַ פִּיר טָאָן אַיבָּעָר די סְטוּרְנוּסָם,

און אַרְוִוִיסְרִיָּהָן בֵּים רְבָנוֹ שֶׁל עֲוָלָם
פְּרָנָסָה, גְּעֻזָּוָנָט,
גַּעֲרָאַטְעָנָעָן בְּנִים וּבְנֹות
פָּאָרָן פָּאָלָק יִשְׂרָאֵל.

כְּזֹועַל דֵּיר דָּעַרְצִיְּלָן עַפְעָם גּוֹטָם,
בְּלִיּוּבָט עַד שְׁמִינִין פָּאָר מַוִּיר.
שְׁוִוִּין נִישְׁתָּמָט נִוִּיטִיק קִיְּן מַלְמָד זָכוֹתָנִיק.
דָּעַר טִיפָּעָר וּוִוִּיטִיק פָּוָן פָּאָלָק
וּוּעַט קְלָעָקָן מִיטָּן וּכְתוּן
אוֹן זְוַעַקָּן דֵּי הִימְלָעָן
שִׁינְגָּעָן עַטְלָעָכָעָן דָּרוֹתָה.
סִידָּן אַמְּאָל דָּעַרְמָאָנָעָן מִיטָּן אַ וּוֹאָנוֹק, אַ וּוֹאָרָט.
רְבָנוֹן דָּעַלְמָא, הִיתְכָּן.
דָּאוֹוָאי אַבְּיַסְמָעָלָעָן נְחָתָן,
נְאָךְ אַזְוִי פִּיל גַּעֲבָרָעָנָטָן בְּרָאָכָן.
וּוְאָסָם לְוִי יִצְחָק טָוָט אִיצְטָעָר?
אִיר מִיְּנָמָט דָּאָךְ אַזְוָדָאי
אוֹ רְ'הָטָט צִוְּתָה, וַיַּצְטָט עָרָה?
עַרְשָׁת אַצְיָנְדָעָר אַיְזָה עַד אָן אַרְמוּלְוִיְּפָעָר,
נִישְׁתָּמָט קִיְּן חָעֵנְדָלָעָר, אַ פָּאָרְקוּיְּפָעָר,
נְאָךְ אַ שְׁנָאָרָעָה.
נְאָךְ קְלָאָרָעָר וּוּ תְּמִיד אַיְינְגָּעָזָעָן,
אַזְוָעָר קְהָלָשָׁעָר דָּאוֹוָנָעָר,
דָּעַר גַּאנְצָעָר תְּקִיְּפָעָר בְּעַטָּהָר,
דָּעַר אַוִּיפְּקָלָעָרָר, דָּעַר בְּאַחֲאָזְוּעָנָר פָּוָן דָּעַר פְּמָלִיאָה
שֶׁל מְעָלָה,
דָּעַר עַפְעָנָעָר מִיטָּן גּוֹאָלָט
פָּוָן פָּאָרָהָאָקָטָעָן טִוְּעָרָן,
אַיְזָה אַ פְּשׁוֹטָעָר שְׁלִימָזָל.
נו, אַזְוָעָן אַיְזָה מְעָן נִשְׁתָּמָט גּוֹוֹעָן אַיְן בְּאַזְוָה,
אַיְזָה מְעָן דָּאָךְ אַזְוָיךְ אַ יִידָּה,
וּוֹלְמָעָן זְעָן דָּאָם לְאַנְדָּמָן מִיטָּן אַיְינְגָּעָן אַוְיגָן.
די תְּרָפְּ"ט דָּעַלְעָגָטָן

זיינען שווין אַלע געפֿאָרָן,
 געשוֹאוּמָעָן, געפֿלוֹזָגָן.
 נאָר לוי יְצָחָק הָאָט נאָך אַלְץ נִישְׁתָּ
 אוֹיפֿ הַזֵּאת חֲדָרָן.
 שער אַיך דַּי לְעֶמֶר, מְשֻׁטִּינָם גַּעֲזָגָט.
 בְּיַשְׁכְּרָעָוָע צְוָאָמָעָן פְּרוֹתָות.
 גוֹט אַיּוֹ — מְגִיטָן נאָך אַגְּרָאָשָׁן.
 מְדָאָרָף נַעֲבָעָךְ הַאָבָן אַמְּטוֹמָן מִיטָּגָלָט.

אַמְּטָאָל דָּעָרְגִּיָּט עַם צָוָם לְבָן.
 הַאָב אַיך דַּאָך אַוְיך אַוְיָסְגַּעַדְאָוָונָט דָּאָרָטָן
 אַשְׁטִיָּן, אַצְּיָּגָל.
 הַאָב אַיך דַּאָך גַּעֲלָעָבָט מִיטָּגָמְשָׁלָטָע גְּלִיקָן,
 וּוְיל אַיך דָּעָרְקוּוֹיָּקָן דַּי עַלְתָּעָרָע יָּאָרָן
 מִיטָּמְשָׁוֹת.

בֵּין אַיך דַּאָך אַמְּטָאָל גַּעֲוָעָן
 מִיטָּן רְבָּנוֹן שֶׁל עַולְם פָּאנִיבְּרָאָט,
 אַוְיך גַּעֲוָעָן אַשְׁטִיקָל דָּעַלְעָגָט,
 אֹזֶן אַיּוֹ גַּעֲקָוָעָן אַוְיָסְאָבוּטָן אַגְּוָטָן קְוּוֹטָל.
 נאָר אַיך בֵּין מְבָטִיחָה,
 אֹזֶן אָוּבָן כְּיוּעָל צְוָאָמָעָנְבָעָטְלָעָן
 דַּי נְוִיטִיקָע אָפּוֹתִיקָי,
 אַיִּינָן אָמַר יְרַצָּחָה הַשָּׁם, גְּלִיָּיך אַוְיפֿ יְמִים נְרוֹאִים,
 לְאֹזֶן אַיְבָּעָר דַּי פָּעָק חַטָּאִים פָּוָן גָּאנְצָן פָּאָלָק
 אָזְוִי וּוְזַי שְׁטִיעָן,
 אָזֶן אַיך בֵּין עַולְהָ
 אַיִּינָן חִילִיקָן לְאָנָדָן.
 נִיְּגָן, נִשְׁתָּטָקִין שְׁאָגָנד חַלְילָה,
 צַוְּזָוָן אַמְּקָבָל אָוּן נִיְּגָן אַיְבָּעָר דַּי הַיּוֹעָר
 פָּאָר אָזָז מִין תְּכִילָה.
 כְּבֵין קִיְּינְמָאָל נִשְׁתָּטָקִין גַּעֲוָעָן
 קִיְּינָן גְּרוֹיְסָעָר שִׁיסָּעָר פָּוָן נִיסִּים.
 אַוְיָסְשְׁפָרְיוֹיטָן דַּי פָּאַטְשְׁוִילָע אַוְיפֿן יִם ? ?
 קְפִּיצָתָה הַדָּרָך ? ?

שטוותים!

אייך, וויאיר קוקט מיד איז,
דארף האבן און אמתן שיפֿ-ביבֿלעט.
לווי יצחק באלאנגט נישט צו קיין סאסוייט,
צו קיין לאזוש, א פֿאַרְבָּאנְד.
אבער לווי יצחק וועט
קליבֿן א גראַשְׁן צו א גראַשְׁן,
בייז ער וועט פֿאַרט צוֹנוּיַּפְּקִילְבּֿן הַוְּצָאוֹת,
צו פֿאַרְן אַין הַיְּלִיקָן לאַנד.

דא ליגן

דא ליגן
די אלע וואם האבן גערעדט,
די אלע וואם האבן געתטאַמלט,
אלע וואם האבן געשוויגן,
דא זיינען זיイ אַינְגַּעַזְמַלְט.

אַפְּיוֹן
זוייער שטערבלעכקייט איז פֿאַרגַּעַנְגַּלְעַן.
די קְרִיצְנֶגֶן זיינען פֿאַרְשְׁטַעַנְדְּלַעַד
און קלאר,
בלוייז פֿאַר אַיְן דָּוָר פֿוֹן לִיבְשָׁאָפְּט.
דעַר טְרוּיַּעַר שלאָפְּט דָּא אַין אַ שְׁלַאָגְגַּעַן-גַּעַט
און אויך ער פֿאַרגַּעַט, פֿאַרגַּעַט.

ניין,
קיינער פֿוֹן זיַּה אַט נִישְׁט גַּעֲמָאָכְט קֵיַּין רַוְשָׁם,
אַבְּעָר אַיְן זַיְעַר שלאָפְּט זיינען אלע
קדושים פֿוֹן לְעַבְנָן.
די וואם האבן געלעבט ווי שאָפְּט אַיְן שְׁפָט,
זי ווי פֿאַרטִּיאָזְנָעַן אַיְן בַּאַחַלְתַּעַנְעָם
פֿאַרְמַעַט קָעָן גַּט.

אַפְּיוֹן
די קליגטַע האבן נִישְׁט פֿאַרְשְׁטַאָגַעַן דַּעַם הַוּבָן,
זוי האבן זיך אוֹיְפְּגַּעַלְיוֹת ווי רַוְיכָן.

טעג

גיינען אויפּ ווי איבּיקויט איבּער בײַנער.
פאר קינדער — דערמאָנגֶן,
פאר קינדס-קינד קוּם אָן אָנְגֶן,
אומפֿאַרְשְׁטָמְעָנְדְלָעְכָּעָר, אָמְהִי מְלָעְכָּעָר פָּחָד.
חוֹבּ אָוִיפּ אָ גְּרוּזָל,
גְּנוּ גִּיךְ אֲרוּסָם פָּונְדָּאנְגָּן.
וּךְ אָ לְעַבְּדִיקָן מְעַנְשָׂ אָן חֵיִם אִים
גָּלוּבָן אִין תְּחִיתְהַמְּתִים.

דער נְבִיא יְהוּקָאֵל

וואָעכָּבוֹר עַלְיכְּ וְאֶרְאָרְךְ מְתֻבָּסָת בְּתָמִין.
יְהוּקָאֵל, ט"ג, ו'

אויפּ דעם נְבִיא יְהוּקָאֵל אָיו אָן אִימָה,
וּוּ אָ שְׁוֹעֲרָרְ צְדוּקָ, גַּעֲפָלָן אָ תְּרִדְמָה,
אָן אַוְיפְּגַעְכָּפְטָ האָט עַר וִיךְ פָּוּן שְׁוֹעָרְן שְׁלָאָפָן.
מִיטּ אָ חַזְוֹן פָּוּן צְוּוֵי סְמָכָן
אָן צְוּוֵי תְּזִין.

די סְמָכָן הַאָבָן וִיךְ גַּעַצְוַיְלִינְגַּט,
וּוּ סְ'וֹאָלָט וּוּ אַיִינָם צָוּם אַנְדָּעָרְן צִיעָן,
די תְּזִין זִינְגָּן גַּעַוְועָן די שְׁוֹמְרִים,
אוֹ די סְמָכָן זָאָלָן וִיךְ נִישְׁטָ צְעַפְּלִיעָן.

דער נְאַכְמִיטָּאָג אָיו גַּעַוְועָן אָ בְּרַעְנְעַנְדִּיקָּעָר.
יְהוּקָאֵל אָיו גַּעַלְעָגָן בַּיְ אָ סְאַזְשָׁעָלָקָע,
אָונְטָעָר אָ בּוּיָם.

זִינְעָן טַיְעַרְעָ אַוְיָרְן הַאָבָן וִיךְ אַיְינְגַּעְהָעָרט.
זַיְוָן לִיבּ מְוַיְּלָה האָט וִיךְ גַּעַקוֹוִקָּט מִיטּ בְּאַטְעַמְטָע וּוּרְטָעָר.
עַר אָיו גַּעַלְעָגָן אָוּן גַּעַוְאָרָט אַוְיָפָן נָמָ.

די וּוּרְטָעָר זָאָלָן וִיךְ גַּעַמְעָן קִיטְלָעָן אִין רִיְּד,
קְלוּגָּעָ רִיְּד.

וּוּ לְאַנְגָּקָעָן אָ פָּאָלָק לְעַבְּן מִיטּ טְרוּיָעָר?
נְאָכָן טְרוּיָעָר מוֹזָ קּוֹמָעָן מְעַשְׁיָמְדִיקָּעָ פרִיְּד.

וזל דאם פאלק אויסטאן דעם חורבן-זאך
און זיין קלוג אין בבל מיט דער חכמה פון ירושלים.

אונטער דער גליינדייקער זון האבן זיך געטוליעט און געווארעמט
די ערשטער-געבערערנע סמכין,
ווײַ קלויינע קעצלער.

די תווין האבן נאך אליע געהאלטן וואך.
יזוקאלם הארץ האט געקואלן פון פרויד.
ニישט נאך וואס זיין צונג איז געוען אײַנס מיט לשון,
נאך וואס זיין פאלק האט אים געלאָזט
אַזעלכע עטיקע ווערטער.

א מהיהדיק ווינט האט פאר אים
צעשפילט אוז חזון:
א ווילדער ייד זיצט אין מדבר,
ער האט נאָריזאָס אויסגענאנט די ביינדלעך
פון א געבראָטן לעמל.
זיין טראָגנדיך וויב ליגט לעבען אים און שנאָרכט.
ער האָרכט זיך צו צום טענצלען
פון אליע וואס ווימלט.
דרימל-הייטלער פאר'חלומען אים די אויגן.
דער פיל און בוינן פאלט אים אָרוּים פון די הענט.
אַבער שלעפעריקערהויט איז דער ייד עסֿק
איַן מאָכן ווערטער.

קלוג איז דער ווילדער ייד.
זיין דריימלענדייקע ווערטער
זייןען געשניצט מיט חכמה.
ער האט שווין באָلد ווערטער פאר חיוט,
פאר פיגל, עטלעכע ביימער,
פארן הייל און אָפְּלוֹ פאר גאטן,
אויף וועמען ער טראָגט זיך רונגנ,
זוויל ער וואָלקנט זיך איז באָחעלטעןיש.
דער נבִיא יזוקאל האט געלאָכט,

ווען ער האט געזען ווי דער ווילדער ייך
האט אַ בִּים גַּעֲטָן זַיִן וּוֹיֵיב,
זַי אַוְיפֶּגֶעֶעֶקֶט פָּוּן שְׁלָאָפֶּ
אוֹן אַיר גַּעֲווֹיזָן אָן אַקָּרְשַׁת-גַּעֲמִימְטַרְעָוָעָט וּוּאָרָט,
וּוְאָס אִיז גַּעֲוֹעַן בּוּגְנוּדוּיק אָן קָלוֹג.

דער ווילדער ייך האט גענומען די צוּוִי סְמְבָּץ
מייט די צוּוִי תּוֹן
אוֹן זַי צַעֲשְׁטָעַלְט וּוּי אַ מְוַיֵּק,
אוֹן גַּעֲזָגְט — מַתְבּוּסָתֶ.
ער האט גַּעֲווֹיזָן זַיִן וּוֹיֵיב,
וּוְסְ'וּאָרָט צַאָפְּלָט, לְעַבְט, אַטְעַמְט,
זַנְגַּט אוֹן לִינְגַּט זַיִךְ דָּרָר צָוֹנָה,
יחֹזְקָאַל האט זַיִךְ גַּעֲפְּרִיּוּט מִיטַּן שְׁכְּלִידָקָן לְשָׁוֹן,
וּוְאָס דָּרָר וּוּלְדָר ייך האט אִים גַּעֲלָצָות בִּירוּשָׂה.

זַיִם מַדְבָּר-פְּלִיּוּשׁ פָּוּן טִיְמְלָעָן
אִיז דָּסָם וּוּאָרָט גַּעֲוֹעַן צָוָם גַּמְעָן,
ער אִיז גַּעֲבְּלִיבָן זַיְצָן גַּעֲעַטְיקָט,
גַּעֲנָעָרָט פָּוּן קָלוֹגָן צַחְזָמָעַנְשָׁטָעַל,
פָּוּן דָּרָר פָּאָרְטָאָפְּלָוָנָג.
פָּוּן דָּעַם רְוִיָּשׁ וּוְאָס סְ'וּאָרָט האט גַּעֲוֹינְגְּלָט.
עֲרַשְׁת אִיצְט אִיז אַוִּיפָּט אִים גַּעֲפָלָן די אַמְתָּע אִימָּה.
די שְׁוּעָרָעַ תְּرָדְמָה וּוְאָס שְׁטִיקָט אִים וּוּרְטָעַר מִיטַּן מִיְּזָן
הָאַט אִים צַעְוִיגָּט יַעֲדָר אָבָּר.

אָז ער האט זַיִךְ אַוְיפֶּגֶעֶעֶקֶט
הָאַט אַיִן אִים גַּעֲלְוִיְּטָרָט אַ גַּעֲדָאָנָק,
אוֹן זַיִן דָּאָרְשַׁת אִיז גַּעֲוֹעַן גַּעֲשְׁטִילָט,
וּוּ ער וּוּאָלָט גַּעֲזִיפָּט אַ קִּיל אוֹן וּוּאָנִיק גַּעֲטָרָאָנָק.
דָּסָם וּוּאָרָט פָּוּן כְּנָעָן, פָּוּן אַמְרוֹי אוֹן פָּוּן חָת,
אִיז גַּעֲלָעָן פָּאָרְוּאָרְלָאָזָט אִין עֲרַשְׁת-גַּעֲבָרוֹת
אוֹן מִיטַּבְּלוּט בָּאָפְּלָעָקָט.
יחֹזְקָאַלְן אִיז אַנְטְּפָלָעָקָט גַּעֲוֹאָרָן,

ニישט נאָר געבורט,
נאָר ברוּת פון לשׂוֹן.

די אַפְנָאָפְלוֹנְג,
די אַרוּמוֹאַשְׁוֹנְג,
די אַפְשּׁוּנְקָנוֹנְג, באַזָּאַלְבָּוֹנְג אָוּן באַצִּירְוֹנְג.
וְאַעֲכָר עַלְיכָה וְאַרְאָךְ מְתֻבָּסֶת בְּדָמֵיךְ.
דָּעַר נְבָיא יְחֻזָּקָאֵל הַאֲטָה גְּעוּוִיגְט
סְבָאַטְעַמְּטָע לְשׂוֹן אַוִּיפָּה די לִיטָּן.
וְאַמְּרָה לְךָ בְּדָמֵיךְ,
עַלְיכָה, בְּדָמֵיךְ,
בְּדָמֵיךְ, עַלְיכָה,
בְּדָמֵיךְ חַי.

דָּעַר גַּעַדְאָנְקָה הַאֲטָה אִים גַּעַטְאָן אֵבְרֵי.
דָּעַר וּוֹאַנְדָּעַרְלְעַכְּבָר זָאָג
הַאֲטָה אִים אֵשְׁלָאָג גַּעַטְאָן אַיִן פְּנִים,
וּוי אֵגְרוּם לִיבְכֶּם.
בְּדָמֵיךְ חַי.
יְחֻזָּקָאֵל הַאֲטָה נִישְׁתָּחַטְמָה גְּעוּוֹאַלְטָה אַפְלָאָזְן דָּעַם גַּעַדְאָנְקָה,
פָּוֹן אֵגְרוּם-גְּעוּוֹיְקָלְטָה עַוְפָעַלְעָ
מִיטָּה אֵגְרוּם-אַפְנָעַשְׁנִיטָּעַנְעָם נַאֲפָל
וְאַסְמָה וְאַלְגָּעָרָט וְיַרְאָה אַיִן בְּלֹוֹת.
בְּדָמֵיךְ חַי.

עַר הַאֲטָה דָּעַרְפִּילְטָה אָז סְאִיז נַאָר צָוְרֵי
אַפְצָוָלָאָזְן דָּעַם בְּרָאַשִּׁית-גַּעַדְאָנְקָה.
די כְּנַעַנְיִשְׁעָה וּוּרְטָעָר,
די וּוּרְטָעָר פָּוֹן אַמְּוֹרִי אַיִן חַתָּה,
ליְגָנָן פָּאַרְוּאַרְלָאָזְטָה.
פָּאַרְטְּרִיקְנָטָה, פָּאַרְקוּוֹאָרָטָה.
יְחֻזָּקָאֵל הַאֲטָה נַאֲכָמָאָל אֵזְגָּג גַּעַטְאָן.
וְאַמְּרָה לְךָ בְּדָמֵיךְ חַי.
אוֹן בִּיסְטָה גְּעוּוֹאָקְסָן,
אוֹן בִּיסְטָה גְּרוּוּם גְּעוּוֹאָרָן,

און האסט געלעבט.

אלע טויטן אונדזערע
מוון באשלענגלט ווערן מיט אדרון,
מייט הויט אויפ בינייער,
מייט פלייש, מיט בלוט אין די אדרון-צוויגלעך.

ווי היפנדיקע פיגל האבן פאר אים געתאנצט
די סמכוין און תונ, זיך געבקט אין אלע זויטן,
זיך צעגןגען און זיך ווידער צעשטעלט
אין א מתבוסט —
א וואנדער-זועלט פון שפילנדיקע אותיות
וואם האבן אנגעוביינן די שנאכבעלן
און געטראנקען פון דער סאושעלקע.

ס'האט א בלאן געתאן
א קיל ווינטלו צוישן די גראזן.
יזוקאל האט נאך אלץ געמורמלט
עליך, בדמיך, בדמיך, עלייך.
און געלאכט וואם אים איז אנטפלעקט געווארון
ס'געברט פון לשונ,
נאכדען ווי דער פאטער דער אמוני
און די מומער פון חת,
האבן עם א ווינגענדייקט
אוועקנעווארטן אין בלוט-געבורט.

און ס'האט זיך איינגעקלעטען,
איינגעפלעקט, איינגעוואלגערט,
איינגעווויקט, איינגעפעסטיקט,
אין בלוט — חי.
ואמר לך און איך האב דיר נאכטמאָל
און נאכטמאָל געואנט.
בדמיך חי.

מיין טאטע-מאמע שפראָד

דעָר בְּלִיּוֹן-לְאַמֶּפֶּ פָּוּן טָאַטְּנָם גִּיטּוֹאָר,
נָאָר דֵּ לעַצְּטָע פָּאַרְשָׁאַטְּנָטָע רְגָעָם
פָּוּן חִילִיקָן שְׁבַתְּדִיקָן בְּרוּמָעָן —
איּוֹ פָּאָר מִיר יִידְישַׂ.

דעָר עַרְשְׁטָעָר אַוִּיסְגַּעַבְעַנְקָטָעָר שְׁמָעָרָן
דעָר מַאֲמָעָם בְּאַגְּלִיטְנְדִּיקָע טְרָעָרָן
צָוּם לִיבָּן הַאֲרָצִיקָן שְׁבַתְּ וּוְאָס גִּיטְ אַוּוּק
אוֹן צָוּ דָעָר לִיבָּר וּוְאָךְ וּוְאָס טָוּט קְוּמָעָן —
צָוּ גְּעוּוֹנָט, צָוּם לְעָבָן, צָוּ מָזָל,
צָוּ בְּרָכָה אוֹן צָוּ אַגְּנוּטָעָר פְּרָנָסָה.
דיּוֹ אַרְגְּנוּדוֹדִיקָע הַעֲנֵט פָּוּן דָעָר מַאֲמָעָם
גָּאָט פָּוּן אַבְרָהָם,
וּוְאָס הַאֲבָן אַוִּיפָּ דָעָר פּוֹלָעָר וּוְאָךְ
אַרְוֹנְטָעָר גְּעוּנוּמָעָן דיּוֹ אַיְזָעָרָגָע שְׁטָאַבָּעָם
פָּוּן דָעָר קְלִיְּדָעָר-קְרָאָם.

דָעָם טָאַטְּנָם צְעַפְּלָאַקְעָרָט קוֹל,
וּוְאָס הַאֲטָט אַפְּגָעָשִׁידָט שְׁטִילָעָ הַיְּלִיקִיָּט
פָּוּן דָעָר רִיְדָעָוְדִיקָעָר הַיְּלִיקִיָּט פָּוּן חֹול.
זַיְּוִין הַבְּדָלָה איּוֹ גְּעוּוֹן דָעָר קִידּוּשָׁ
אוֹיפָ אַגְּנָצָעָר וּוְאָךְ
פָּוּן לְעַבְעִידָּקָן, טְוָמְלָדִיקָן
אוֹן וּוְאַרְעָמָעָן יִידְישַׂ.

גְּזַוְּאַגְּנִיקָעָר נִיגּוֹן פָּוּן מיִין חֻוְמָשׁ מִוּט רְשַׁיָּי,
פָּוּן מִיּוֹן גְּמָרָא-טִיּוֹטָשׁ,
לִידְ פָּוּן אַלְעָ מִינָּעָ פְּשַׁטְּלָעָר אוֹן תְּנוּוֹתָ
פְּלָאָב-פְּיִיעָר פָּוּן דיּ גְּרוּסָעָ מְלָמְדִים מִינָּעָ,
פָּוּן מִינָּעָ פְּאַרְחָעָרָעָרָם,
בְּרַעַנְעַדְיקָעָ אַמְוֹנָה אַיּוֹ אַגְּבָעָרָר וּוּלְטָמָ
אוֹיךְ פָּוּן מִינָּעָ לְיִקְעַנְעָרָם אוֹן אוֹיפְּקָלָעָרָם.
דָאָס גְּאַנְצָעָ מְלָכָות-חַמְדִישָׁ
בִּיסְטוֹ גְּעוּוֹן, מיִין טָאַטְּ-מַאֲמָעָ יִידְישַׂ.

האסת זיך אזווי פראסט געזאנט מיט דעם בעל שם,
ביסט געוווען דער איזידעלער חבר
פון דעם פארבענטן בראצלאווער.
וואי קען אייך פעלשן אין דיר?
ביסט מיר נישט בלוייז קיין מוטער-שפראך,
קיין שפראך פון וויגל,
נאָר דער זונגל פון צַלְעַ מײַינַ געדעבענישן.
שותפות-שפראך פון מײַין פֿאַלְקְס-כּהוֹנה,
לשׂוֹן פֿוֹן זַיִן אַרְעֵמֶר, פֿאַרְהָאַרְעֵוּעַטְרַרְתָּרְהָוָה.
פאַטְעָרְלָעְכָּר גִּטוֹוָאָךְ אָונְדוֹעָאָר, בְּלִיזְלָאָמָּפְּ פֿוֹן אָונְדוֹעָר לְעָבָן,
ニישט אַנדְעָרְשָׁ, סְ'חָאָט אָונְדוֹ דָּעָר מָאָמָּעָס
גָּאָטְ פֿוֹן אַכְרָהָם
דייך פֿאָר אַטְרִיוֹסְט גַּעֲגַבָּן.

二

בערנארד שאו שדייבט א בריוו

ב'חאָב געטהיינט אָז דָא כַּאֲטִישׁ מַעַג מַעַן אֹויפְהָעָרֶן זַיִן אַ גְּלוּבָעָר
וּוַיֵּלְמַזְעָט לְאָזֶן זַעַן אָזֶן בְּאָנְעָמָעָן,
אָכְבָּר מַיִין בְּאָגְלִיטָעָר, דָעַר פְּרוּמָעָר גַּאֲטָלְוִוְיבָּעָר,
לַיְיָגְטָמַיךְ אַלְץָאָפְ אֹוִיףְ שְׁפָעָטָעָר.
ער באָפָעלָט: הַעֲכָרְ קְלֻעָטָעָר!
אָזֶן וּוְאָסְ מַעַר אַיךְ קְלֻעָטָר,
אַלְץָאָסְ מַעַר נַעַמָּעָן וּוְאָקְסָן אָזֶן זַיִךְ כְּפָלָעָן
מיינָעָ אַיְנָגָעָוּ אַרְצָלָטָעָ צְוַיְיָפָלָעָן.
וּוְעָרְ וּוְיָם, וּוְהַוִּיךְ וּוְעָלְ אַיךְ נַאֲךְ דָאָרָפָן שְׂטִיָּגָן
אוֹ בְּזַאֲלָזְ זַיִךְ אַיְבָעָרְצִיָּגָן.

קלוגע רַיִד זַיְנָעָן דָא זְעַלְתָּעָנָעָ רַעַנְדָלָעָר.
קיינָעָר גַּעַמְטָזְ זַיִךְ נִישְׁטָמָט דִי מַיְ דַעַמְ שְׁכָל צַו שְׁאָרָפָן.
הַומָּאָר אָזֶן סָאָטְרָיעָן זַיְנָעָן אַוְמְפָאָרְשָׁתָעָנְדָלָעָר.
דָעַר טְוִוִּיט אַיְזָוִוָו אָזֶן בְּאָלְעָבָאָטִישׁ.
מְטְרָעָפְט אֹוִיףְ דִי וּוְעָנָן אַלְעָרְלִיְ פְּאָרְשְׁוִינָעָן,
וּוְאָסְ גְּרִימְפָלָעָן פְּלַעְגְּמָאָטִישׁ אֹוִיףְ הַאָרָפָן.
אָזֶן הַאָלָטָן אִין אִיְין לְוִיבָן דַעַמְ בְּאָשְׁעָפָר.
שְׁוּעוֹרְ צָמָטְוִוִיט זַיִךְ צְוַגְעָוָוָאָוִינָעָן.

גִּילְדָּעָנָעָר טְרָאָת

אוֹנְדוֹעָר גִּילְדָּעָנָעָר טְרָאָת
הַאָטָט גַּעַחָטָט אַלְעָזְ זַיִבְן חַנָּעָן.
מִיר זַיְנָעָן גַּעַקְוּמָן אַיְנָגְעָמָעָן דִי וּוְעָלָט
מִיט אַיְנָזְיָלְבִּיקָעָר פְּרִיְיד.
סְאַיְזָ גַּעַוּעָן דַעַמְאָלָטָן, וּוְעָן אַלְעָ אַלְטָעָ
זַיְנָעָן שְׁוִוָן אַלְטָט גַּעַוּעָן
אוֹזְ מִיר זַיְנָעָן אַנְגָּעָלְאָפָן
מִיט פְּאָקְלָעָן פָּוּן דַעַרְאָבָעָרָונָג.

היינט זייןען שוין די אלטער
 קעניגלעכע זקנימ
 און מיר זייןען אלע
 די באזיגטעה יעונוכן,
 די אויסשרויערט, אחשתרנים
 און לוייב-קוריערן.
 מיר האב זיך אליאן אפגעחאקט די פינגערא
 און ליגן אונטער די טישן,
 קליבן קרישקעם און ביינדלאד
 פון אן אלטער וועלט.

אין וועג

כ' בין מיט מורה אפגעשטאנען,
 ווען כ' האב גיעזען
 זוי אויסגערטעכנט גרים דו בייזט געווואָרן.
 זוי דו האסט פארטאלעווועט אין וועג,
 די ואנדערלעכע קליניקיטן אונדזערע ;
 געווואָרפן אין בלאטער
 קמיות פון אונדזער אײַינזאָמְקִיט.

כ' האב דיר נאכגעשיקט שרעטלעך און לאָרעלְיְיעָן,
 זוי זאלן דיר די נשמה אַרוּסִיןְגָּעָן
 מיט דערמאָנוֹנְגָּעָן
 פון אונדזער געבענטישטער באָרוועסְקִיט,
 פון אונדזער וואַילְעָר קנאָפְקִיט,
 אונדזער ברוית און זאלְעָן.
 דו ביט שווין אַכְבָּר געוווען קענינג
 פון אַן ערְבָּר, רב,
 און האסט געקעפט אלע מיינע שליחים.

א פָּאַטְעֵר צֹו זִיּוֹן וּזְוּן

מיין קינד, כ'חאָב געפֿירט דײַנע בְּלִינְדָּע פִּינְגְּנֶעֶר
איכְבָּער יַדְיִישָׁן שְׂרִיפְט וּוּי אַיכְבָּער בְּרָעֵיל.

כ'חאָב דִּיר אַיְנוֹגְעָנְבָּן,
בְּגַנְבָּה, עַסְלָעְפָּלָעָן יַדְיִשְׁקִיט.

הָאָסְטָט וּזְךָ גַּעֲרוּמָט
וּוּי סְ'וֹאַלְט גַּעֲוּעָן רִיצְנָאיְל.

הָאָסְטָט קִינְגָּמָּאַל נִישְׁטָטָפָּצָנְעָן וּוּאָסָט כְּבִין גַּעֲוּעָן אוּיסָן.
מיין קינד, כ'חאָב דִּיר גַּעֲשְׁטָעַלְט פָּאָקָה,
צֹו בָּאוֹאַרְעָנָן דִּיךְ קָעָגָן דְּרוּיסָן.

כ'חאָב דִּיךְ טָאָג-אַיְזָן-טָאָג-אָוִים גַּעַיְדִּישָׁט.
געַשְׁנִיטָן דִּיוּן לִיבָּ מִיטָּ לִיבְשָׁאָפְט, מִיטָּ צּוּבָּונָד.

הָאָסְטָט וּזְךָ תָּמִיד גַּעַחְיוֹדָשָׁט
וּוּי אַטָּאַטָּע קָעָן זִיּוֹן אַזָּא אַכְּזָר,
וּוּי עָרָ קָעָן דָּעַם קִינְדָּם וּוּאָונְד
מַאְכָּן וּוּאָנְדִּיקָּעָר אָוּן רַוְּיעָר.
מיין קינד, כ'חאָב דִּיר אַיְנוֹגְעָנְבָּן
הָאָסְטָט אָוּן יַדְיִישָׁן דְּוּעָר.

אַיְצָט בְּלָאָנְדוֹזָשָׁעַטָּו אָוּעָק.
ס'חָאָט דִּיךְ דִּי פְּרָעָמָד פָּאָרְשָׁלְעָפְט.
ס'צִיּוֹת דִּיךְ צּוֹם בָּאָרָג,

ס'רוֹפְט דִּיךְ דָּעָר טָאָל.
אַנְטָלוֹיְפָט. דָעַם טָאָטָנָם תּוֹרָה אַיְוּ אַיְסְגּוּעוּעָפְט.
אַכְּבָּער אַלְעָ דִּינְעָ פָּאָרְכָּעָנְקָטָע אַיכְבָּרִים
שְׁרִיּוֹעָן שְׁמָעָ יִשְׂרָאֵל.

צען מאָל אַזְוִי יונְגֶן

כ' בין אפשר צען מאָל אַזְוִי יונְגֶן ווי דז,
די גאנצע יונְגֶנסָפֶט דיינָע
קען אַריַין צו מיר אַין בוזען-קעשענע.
דער באָזָאָרגטער חן קנייטשׁט דעם שטערן.
די פֿאָרוּזִיכְטִיקָע פֿרִידָה דיינָע
טראָגֶט אַ ווֹאָרָעָמָע פֿאָטְשִׁילְעָע.

וואָי טְרוּזִיךְ ס' אַיז אַין קְרִיּוֹן
פֿוֹן דיינָע אַוְיסְגָּעָרְעָכְנָטָע יָאָרָן.
כ' פֿאָרְשְׁוּעָנְד אַרְוֹם דֵּיר
אַן אַזְּצָרָר פֿוֹן טָעָג.
דו עַלְטָעָרְסָט זִיךְ אַנְטְּקָעָגָן מָר
מייט אַרְוּמָגָעְפֿאָנְצָעְטָרְטָעָר צְנִיעָוֹת
אַין אַ מְצֻוֹּה-טָעָנָצָל.
ברענְסָט ווי אַ פֿרּוֹם חַלְבָּן לִיכְטָל
אוֹן טְרִיפְסָט צו גָּאָט אוֹן צו לִיְּטָא.

אַ נְאָנָץ לְעָבָן

דו פֿאָרְשְׁטִיסָט נִישְׁטָט אַז אַ נְאָנָץ לְעָבָן
הָאָב אַיךְ גַּעַזְרְבָּעָט פֿאָרְ דֵּיר ;
נָאָךְ מָעָר ווי יַעֲקֹב אַבְּינוֹ הָאָב אַיךְ גַּעַזְרְבָּעָט.
איַצְּטָט בְּרַעְגָּג אַיךְ דֵּיר מִיְּנָעָחָלָמוֹת,
פֿוֹן די פֿאָרְיָאָכָטָע אוֹן שְׁלָאָפְּלָאָזָע נָעָכָט.
מִיְּנָעָחָלָמוֹת פֿוֹן אַוְיסְדְּוּעָר,
דַּעַם טְרוּזִיךְ אַז אַז ס' פֿאָרְבְּלָאָנְדוּשָׁעָטָע גַּעַזְנָגָן
פֿוֹן אַיְנוֹזָאָטָע, פֿאָרְפֿרְעָרְיָשָׁע וּוְידְעָרְקוֹן.
גַּעַזְאָלָט, גַּעַזְאָלָט אַז קְיִינְמָאָל נִישְׁט גַּעַזְאָנָט זִיךְ
אוֹיסְצָאָלָן.

ביסט געווואקסן און גבעונקט נאך מיין ווארט.
פאר דיר אליאן האב איך עם געהאלטן יונג,
אויף א פארוואלדייקט ארט.
געקרעפטיקט עם מיט אראמאטן
פונ הארכטיקע בלעטער.
אייצט זיכט קווננאיבער מיר,
ווײַ קענַן א גוטן פֿעְטָעוּ.
זעםט אוים מיד, פארעלטערת און זעטיך.
איך העלפֿ דיר מאכּן דיין ארייפֿמעטיך.

פרײַנט

א

או גאט האט מיך געלאָזֶט אָן שאָפּ און אָן רינדער,
אייז קיין איין פרײַנט
מיך טרייסטן נישט געקומען.
איך בין אליאן געבליבן. מײַן איינַן שטומען
האט מיך שיר נישט געגעבן אָ דערווערג.
מיינַע פרײַנט זיינַע אָוּעַק זומערן איין די געבערג.

בזוער נתפעל פונ מײַנע געטריעַיַּע פרײַנט.
איך באָואנדער זיינַע קיזל-הערצער,
זויינַר זאָטַן, דואַיקַן שלאָףַ,
זויינַר געצִיקְלַטַן רחמנות,
זויינַר לעמְפֿערט-פרײַנטשאָפט.
כ/האָב הנאה צו באָריידן
מיינַע טיינַע פרײַנט,
וזאָם דאמּ מײַנדסטע זוינַט האָט זוי פֿאַרוּוַוישט.
מיינַע שׂוֹנוֹאִים טְשֻׁפַּע אֵיךְ נִישְׁט.

ווען פאנאַנְיַי האָט אויסגעַיְידיקט זיין שופֶלאָד
און בערליאָן געשענקט זייןע גאלדענע דוקאָטן,
האָט ער געוווינט.

ס'גלויבט דער הונגעריקער נישט דעם זאטן,
ס'האָט דער זאטער כוה צו זיין אַ פרײַנט.
או ער פֿאַרדִיעַט זיין ריבּין מאַלצִיט,
קָאָז ער רַחֲמָנוֹתָה האָכָן אוּפּ אַרְעָמָע לְיוּט.

מיינע זאטע פרײַינט שטאמען פֿוּן גַּרוּם יְחוּם.
זויַעַר עַלְטָעַר-עַלְטָעַר זַיְדָע אַיז גַּעוּזָן דער בלוטיקער האָמָעָר.
דערזעען זַיְ אַ פרײַינט אַין גַּוּיט —
שריבּין זַיְ אַ גַּרוּם טְרָעָר,
און גַּיבּן זַיְ אַ כָּאָפּ בֵּים גַּולְנִישָׁן האָרֶץ.
ווערט דַי מַעַרְדָּעַרְלָעַכּוּ טְרָעָר אַומְשָׁטָעַרְבָּלָעָד.
דער פרײַינט דַאָרט אַין פֿוּן שָׁעה צו שָׁעה,
ביּוֹ מעַן לַיְגַּט אַים אוּפּ דַי אַוְינָן שֻׁרְבָּלָעָד.

ווען חַבְרָה פִּירָאָטָן זַיְנָעַן זַיְכָּעָר אַז דער פרײַינט אַיז נִישְׁטָא,
אוֹ ער קָעָן שְׁוִין נִישְׁטָא אַ רִיר טָאָן מִיט אַן אָבר,
דערלָאָגָנָעַן דַי עַלְקָוּונָטָעַ מַעְרָדָעָרָם אַן עַלְעָגָנָטָן קָלָאָג,
וּאָרָפּן גַּרְאַצְיָעַן לְאַפְּעָטָעַם אוּפַּעַן קָבָר.
זָאָגָן קְדִישָׁ אַן שְׁרִיבּין אַ נַּעֲקָרָאָלָג.

געשטמאַלְטָן

כִּזְוַךְ אַיְיךְ אַיְצָט אַוְיפּ אַלְעָ וּוּעָגָן,
מיַאָסָע גַּעַשְׁטָאַלְטָן.
כִּזְוַיְים, ס'הָאָט גָּאָט אַיְיךְ בָּאַהָאַלְטָן
אַ בָּאַשְׁיַׂיד, אַן עַנְטָפָעָר אַוְיפּ פְּרָעָגָן.
כִּזְוַךְ צַו פָּאַרְטִּיוֹתְשָׁן דֻּעָם סָוד.
דֻּעָם קְרוּמָעַן שְׁרִיפָטָ פֿוּן גָּאָט.

וי איז געוען טרויעריך מיאום.
כ'חאָב געוען אירע גראָבע, קְרוּמָע פִּים.
איַר קְרוּצִיךְ אָוֹן בָּאוּאָקְסָן פְּנִים.
געוען זיַּוְן עֲרַלְעֶכְעַ האָנְטָן אֵין אִירָעָר.
זַיְּינָן נִיגְעָרִיקָן שְׁטָעָרָן,
זַיְּינָן בְּלִינְדָּעַ אוּגָּן,
זַיְּינָן הַיוּזְּרִיךְעַ לִידְעָר.
דעַם גָּסָן פָּזָן זַיְּינָן טְרָעָרָן.
ס'חָאָט אֵין מִיר אָוִיפְּגַעְצִיטָּעָרָט אַ דָּעָרְוּיְידָעָר.
כ'חָאָב זַיְּךְ אָפְּגַעְקָוָת,
וְוי צַו גַּעֲבָן אַ פָּאָרוּוִישָׂ
דאָם מאַנוּזְוִיבָּ פָּאָרוֹזְעָעָנִישָׂ.

מייטאמָאָל אֵיז מִיר קְלָאָר גַּעַוּאָצָּרָן,
ס'חָאָט זַיְּךְ צַו מִיר בָּאוּזָּוָן אַ מעַנְטְּשַׁלְעַכְעָר בְּרַעַנְעַנְדִּיקָּעָר
דאָרָן

אוֹן אַיךְ הָאָב נִישְׁתַּחַט גַּעַזְעָן.
גַּי אַיךְ צְרוּיךְ צָוָם אָוְרוּאָלָד.
כְּשַׁטְּאָסָם פָּזָן שַׁיְּינָן אָפָּן.
איַן זַיְּן גַּעַשְׁטָאָלָט
הָאָטָם גַּאֲטָם האָנְטָן מִיךְ נִשְׁתַּחַט בָּאַשְׁאָפָּן.

צען לידער

1

דרוי איבערגעניציעוועטע נשות
זיצן אויפ גילדענע צויזען,
רויכערן, ווארטן און שוויגן.
פונזוייטנם גריםפלען נודע הארפֿן,
זוי זיינען גרייט. מען זאל זוי נישט באדראפֿן,
וואי מ'קען זוי יעדער רגע טאן א רוף
אַרײַנְצָוּקְרִיכָן אַיְן אַ קְלִינְיָעָם גּוֹפֿ
פֿאָר ווֹידְעַרְגְּעַבְּוִירְן אַוְן ווֹידְעַרְפְּאַרְדְּעַרְבְּלַעְכְּקִיּוֹת.
זוי זיינען טוֹמֶט-מִיד פֿוֹן דֻּעָם שְׁפֵילּ,
וואס אַיְזָם דָּאָס מְשִׁטְיִינְס גּוֹזָגָט, פֿאָר אַ אַומְשְׁטָעַרְבְּלַעְכְּקִיּוֹת?
אוּיךְ אַיְן דֻּעָם דָּאָזְקָן אַומְלָאָנד
איַז פֿאָרָאָן ווַיְיַיְינְיקְ שְׁכָל אַוְן קְנָאָפְ פֿאָרְשְׁטָאָנד.

2

דעָר האַלְדוֹ פֿוֹן אַמְנוֹנָה אַיְזָ לְוִיטָעָר.
דאָס גּוֹזָאנְג אַיְזָ אַיְבִּיךְ.
די מְזוֹזִיךְ אַיְזָ הַיְפְּנָאָטִישׁ.
אַזְוִי זִינְגָט אַ מעַנְטָש אַ טְוִיטָעָר,
וואס אַיְזָ פֿאָרְגְּעַבְּיקְ.
עֲרַחַט שְׂוִין לְאָגָג מְוחָל גּוֹעוֹן זִין גַּטְ
פֿאָר אַלְעַ עַרְדִּישָׁע צְרוֹתָה.
די לעַצְטָעָר גְּנָעָ אַיְזָ כָּאָטִישׁ.
אַכְבָּעָר נְאַכְדָּעָס וּוּעָרָט אַלְץ קְלָאָר.
פֿאָרְלָאָשָׁן אַיְזָ דָעָר פֿלָאָקָעָר פֿוֹן שְׁטָאָט,
אַפְּרִילְוּ דָאָס לְשָׁוֹן פֿוֹן תְּפִילָות וּוּעָרָט אַומְפֿאָרְשָׁטְעַנְדְּלָעָר.
אַלְעַ לִינְגָס וּוּעָרָן וּוּאָר.
אַלְעַ פֿינְטָעַלְעָךְ — גְּרוּ אַוְן אַומְעַנְדְּלָעָר.

3

דרוי גַּטְ-זּוּכָּרִים גִּיאָעָן אַיבָּעָר די וּוּגָן,
פֿאָרְדָּאָוּגָעָן די פֿעַלְדָּעָר מִיט דֻּעָם טְוִי פֿוֹן זְיוּעָרָעָ וּוּידָ.

פלוצ'ים גיט אינער א געשרוי :
— מיר האבן אים מיט ליגנס דערצערנט.
ס'אייז שוא ושר. ס'אייז נסח.
לאmir פרייער ארויסלעסטערן פון זיך
אלין וויאם מ'האָט אונדו געלערנט.

4

מיר האבן אויפגעבעויט פאַקּוֹלְטָעַטָּן,
אַבעָּר נוּט פֿאָר דָּעָר ווִוְיְנְשָׁאָפָּט פֿוֹן גָּאָט.
זו אים קומען מיר ווי קינדער-פֿאָעַטָּן,
דָּוֹרֶךְ פֿאָרְכִּישׁוֹפְּטָע טָוִיעָרָן פֿוֹן גָּעָבָט.
אַפְּילָו די קְלִינְגְּסָטָע לְיִוְתְּ וַיְיִנְעַן גַּעַצְּ-דִינְעָר,
או זוי רִידָּן וּוּעָנָן גָּאָטָם פֿאָרְשְׁטָאָנד.
וּוּעָנָן גָּאָט זָאֵל זַיְוִין בְּלוּזָן דָּאָס וּוּאָס מִיר וּוּוִיסָּן,
וּוְאָלָט עַד נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְטָפְּרָן דָּאָס מִינְדָּסָטָע לְאָנד.

5

איינצייקער גָּאָט אַין דָּרְיוִי פֿאָרְמָאָטָן,
וּוְעָרְטָפֿאָרְדָּאָזָוָנָט טָאָגְ-טָעַגְלָעָךְ מִיט לְאָטְיִין.
וּוְיִי מְ'וֹאָלָט אַים גַּעַלְוִיבָּט מִיט צִיטָאָטָן.
זַיְוִין אַיְגָן דָּרְיִינְגְּשָׁטָאָלָט אַיְזָן נִישְׁתְּ קְלָאָר אַים.
עַר וּוּעַט מָאָכָּן אַ גַּעַוְאָלָד,
וּוְיִיל מַעַן האָט פֿוֹן אַים אוּסְגַּבְלָאָזָוָנָט,
דָּרְיוִי בָּאָזְוְנְדָּעָרָע שְׂקָרִים.

6

בלִינְגָלָע, פֿאָלָצָטָעָר גַּעַזְוְנְטָעָרְהִיּוּט.
זַיְוִיךְ זַיךְ אַ קְלִיאָן מְלָכָל אַיְבָּעָר אַ וּוּאָונָק לְעָבָן.
וּוּאָס אַיְזָן דִּיר צָוְגָעְקָאָרְגָּט, גַּעַגְבָּן.
דָּעָר מְלָךְ מְלָכִי הַמְלָכִים
הָאָט הַנָּאָה וּוּי דַו שְׁפִילָסָט זַיךְ,
וּוּי דַו דָּרְיִומָלָט.
וּוּי דַו גַּלְוִסָּט, וּוּי דַו הַיְמָלָט,
וּוּי דַו וּוּיְנָסָט פֿוֹן חַרְתָּה,
וּוּי דַו וּוּרָסָט טָרוּיעָרִיק,

ווען דו פאָרקריבסטע איז בלאטע.
שְׂאַלְתָ אָוּן וּוֹצְלָת אִיבָּעֶר דָעַם שְׁטָחֵל דִיְינָם.
טו נִישְׁתָ צּוֹפִיל תְשֻׁבָה וּוְעָן דַו בִּיסְט זִינְדִיק.
נאָך אַ צִיטָעָר-פָּלָاطָעָר
אוּן דַו בִּיסְט פָּאָרְשָׁוּזִינְדִיק.

7

דאָם אַיז מַעַר נִישְׁתָ קִין הַיִם.
דאָ וּוֹעֵל אַיךְ חִינְיעָן.
כְּיוּעַל גִּין אַלְיָין,
אַן גַּעֲווֹיַן, אַן גַּעֲזָאנְג.
פָּאָר מִין בְּרוֹגוּ מִיטַ גַּט
דאָרָף אַיךְ נִישְׁתָ קִין מַנִּין.
פָּוּן גַּלוּבָן בַּיּוֹ לְוִיבָן אַיז פָּאָלָג מִיךְ אַ גַּאנְג.
כִּיגְלוּבָ, נִאָר אַיךְ לוּבָ נִישְׁטָמָ.
וּוְעָן מִיּוֹאַלְטָ דִיְינָעַ פִּנְפַּעַ יָאָר
אוֹזְוִי פָּאָרְפִּינְצָטָעָרט אָוּן בָּאָרוּבָט,
וּוְאַלְסָטוּ אַוְיךְ גַּוְשָׁט גַּלוּבָט.

8

די אַפְּאַסְטָאַלְן פָּוּן וּוַיְלָדָעָר קְדוּשָה
קָעָנָעַן פָּאָרְגָּלְעָטָן די עַרְגָּמָטָע גַּעַטְלָעַכָּע זִינְד
מִיטַ סְפָר-בָּאַנְגָּלִיטָעָטָן.
זַיְיָ קָעָנָעַן פָּאָרְבָּלְעָנְדָן די אוּיגָן
מִיטַ דָעַם שְׁעַנְמָטָן רַעֲנָנוּבָן
נאָך דָעַם בְּלוּטִיקָמָטָן מְבוֹלָ.
זַיְיָ דָאָרָפָן אַלְיָין גַּאֲרַנְיָשָׁת זָגָן.
זַיְיָ כָּאָפָן אַ פָּאָר אַוְיךְ גַּאֲטָם פִּיעָרְזָוָאנָן.
סְ'אַיז זַיְיָ גַּרְינְגָעָר מִיטַ הַיְלִיקָעַ רַיְיד.
זַיְיָ אַנְשָׁפָאָרָן אַיז גַּאֲטָם לִיכְטִיקָעַר פְּרִיְיד
אוּן זַיְיָ אַפְּיָלוּ נִישְׁתָ פָּאָרְבָּלְעָנְדָן די פִּינְגָעָר
אַיז אַוּודָאי כְּדָאי.
וּוְעָן אַיז דָאָם גַּעַרְעָדָט גַּעַוּאָרָן
אוּ סְ'הָאָרָץ אַיז דָעָרְבִּי.

אויב ס'אייז אמת או די באםבע פון היידראָגען
 קען אין איין הרפ עיון געבן אַ פֿאָרְבָָּרְעָן
 דעם גאנצֶן אָנוֹנוּוּרָת,
 קען דאָך עמײַז זיַין אָזֶוּ פֿערְוּעוּרָן אָזֶן פֿרְעָן:
 זָהָאָוּ וּשְׁעָוּט אַהֲנִקּוּמָן גַּאַטְּמָן אַלְמַאַכְּטִיקִיט,
 אָזֶן אָזֶאָטָאַלְעָה, וּוּסְטוּרָבּ בְּאַנְאַכְּטִיקִיט?
 אָזֶן וּוּאָס וּוּעָט די באַמְּבָעָן חָרוּבּ מָאָכְּן?
 די וּוּלְטָן? דעם טָאגּ מִיט דָעַר נָאָכְּט?
 צַי אַוְּירָאַלְעָז וּוּאָס מִירָהָבּן
 אַוִּיסְגַּעַחְלוּמָט אָזֶן אַוִּיסְגַּעַטְרָאָכְּט?
 אָזֶן אַוְּירָאַלְעָז וּוּאָס מִירָהָבּן אַוִּיסְגַּעַטְרָאָכְּט
 קען אָזֶוּ לְיִכְתּוּ פֿאָרְשּׂוֹנְדָן,
 אָזֶוּ עַמְּטָאָקָעּ גַּעֲוָעָן גַּעֲמָאָכָט פֿון שְׁטוּרְוִי,
 אוֹזֶן מִירָאַלְיָין הָבּּן עַמְּגַעַנְתּוּ אַוְּנְטַעַרְצִינְדָן?

די צַעְצָוְנְדָעָן רֵיּוֹן-קְנוּיָּתָן
 פֿון די הַיְמָלְגְּרִיוּכְּבָּרָם,
 בְּרָעְנָן פְּרוּם מִיט גְּלוּבָן.
 די רֵיּוֹתָן פֿון די שְׁוּבָן זְיַינָעָן קִיל.
 דָעַר טִיךְ אַיְזָן שְׁטָאַלְקָק,
 פֿאָרְגְּלִיוּוּרָט אָזֶן דָאָרְפִּישׁ.
 די האָרְפָּעָם פֿון די בְּרִיקָן
 צִיטָעָרָן אָזֶן שְׁפִּילָן.
 גַּאַטְּמָן אַיְזָן נָאָעָנָט,
 סְדִּירְיְמָלְטָן זְיַין וּוּילָן.
 אַלְעָז וּוּאָס שְׁאָרָף אַיְזָן, קְלוּגּ,
 וּוּעָרָט מִיט שְׁטוּנָנוּגּ פֿאָרְגְּנָאָרִישָׁט.
 יְעָדָעָר בְּאַקְאָנָט שְׁטָאַטְיִישׁ וּוּינְקָל
 וּוּעָרָט עֻקוּצְטִישׁ.
 יְעָדָעָר קְרָאָם פֿאָרְלָעְגָּנָדָאָרִישָׁט.

גוטסקייט

ס'האָט שווין באָלד אַיבער מיר
קײַן שליטה נישט די שלעכטסקייט.
איך האָב מורה פֿאָר דעם ווּאלקֿון פֿוֹן צְדֻקָּות,
וּזְאָם טְלוּיתָת מִיךְ אַרְוּם.
נעכְּטָן בֵּין איך גּעוֹן גּוֹט צְוּ מִינְגָּעָם אֲשֶׁר
אייעַרְנַעֲכְּטָן האָב איך חָרְתָּה גּעהָאָט,
וּזְאָם כְּהָאָב עַמְּעַצְּן גּעַטְרָאָפְּן
מייט אֲזֶנְדָּרָט.

וּזְאָם אַיְבָּוּקִיְּטָן נִידְעָרְטָן אַרְאָפְּ
אוֹיפְּ מִיר די גּערְעַכְטִיקִיְּט
אוֹן זַי אַיְזָן גּעלְעַכְטָעָה,
זַי אַיְזָן בְּלוֹזָן מַוְרָאְדִּיק —
גּערְעַכְטָן.

אוֹן איך האָב נָאָר נִשְׁתָּחַט דּוֹרְכְּגּעַרְאַנְגָּלָט
דעם קָאָמְפָּט מִיטָּן אַיְגָעָנָעָם יִצְרָאָר.
סִיְוּוִי וּוּעַט דּוֹרָךְ מִין גּערְעַכְטִיקִיְּט
דוֹרְכְּשָׁטְרָאָלָן טְרָאָצִיקִיְּט,
וּזְאָם וּוּעַט די פֿרוּמִיקִיְּט מִינְעָן
אַרְוּמְנַעְפְּלָעָן מִיטְ פֿאָרְדָּאָכְּטָן.
פֿאָרְדוֹאָם זַיְנָעָן אַזְוִי פֿרִי גּעַשְׁטָאָרְבָּן
אוֹנדְזָעָרָע טְאָטָעָם,
אוֹ מִיר אַלְיוֹן וְאַלְיוֹן שְׂוִין מוֹזָן
אַיְבָּרְנַעְמָן די מִמְשָׁלָה?
אוֹ מִיר חָאָבָן נָאָר זַיְ אַלְיוֹן
נִשְׁתָּחַט אַיְבָּרְגְּעַזְוּלְטִיקִט.

נעכְּטָן אוֹן אייעַרְנַעֲכְּטָן
בֵּין איך נִשְׁתָּחַט בְּאַנְגָּלָט קְיַיָּן אַיְזָן עַוְלָה.
כְּהָאָב גּעלְעַבְטָן לְוִוְתָּה דעם שְׁטָרְעָנָן שְׁוֹלָחָן עַרוֹךְ.
אַיְן מִיר הָאָט די גַּאנְצָעָן צִיְּטָן
גּעוֹווַיְנָט אֲזֶנְדָּרָט,

און איך, דער גערעכטעה,
האָב דאס קינד געשלאנן
מכות רצח
און עם געמאכט סיניאקעם.

ס' האָט מיך פֿעַסְט אַרְוָמְגַעַנוּמוּן
די גערעכטיקיוט
וואַי אַ טיראָן;
קיין אַיִן מֵאַל האָב אַיך היינט
ニישט געבלאנדוושעט.
אלֶין ווֹאָס אַיך האָב אַרוֹיסְגַעֲרַעַט
אייז געוווען לוייטער חכמה,
און געשפֿאנַט האָב אַיך
אַ בִּיוּזֶר,
אוֹיפֿ דעם גַּליַּיכָּן ווּגָן —
דעם גַּרְיוֹזָאמָעָן גַּליַּיכָּן ווּגָן.

רייד

רייד טרינקען זיך,
זוי זינגען מײַזָּל זוי רاطעווען,
זוי זינגען מיט אַ פֿאָרְשִׁיּוֹת געלעכטער,
וואַי לאָרְעַלְיָעָן.
כ'וֹאָרָף זיך אַיִן ווֹאָסְעָר רاطעווען אַ ווֹאָרטָן,
כוֹאָלְיָעָם דערווערגן דאס געלעכטער,
מיֹידְלָשָׁע פֿאָרְשִׁיּוֹת קעְפָּלָעָד מיט פֿאָרְגְּלִיוֹזָע אַיִּינָן —
זינקען, זינקען.

דאַ ווֹאָס' אַיִזְרָעַשְׂטָמָעָן געוווען אַזְוִיפִּיל
שיים אַונְן ווֹאָסְעָר-פֿרִיּוֹד,
אייז שטיל.
דער יָם שְׁמַעַקְתּוּ מִיט זָאַלְיַץ, מִיט טוֹיטָע פֿיַּשְׁ
אונְן אַיִזְגַּעַשְׂטִילְטָמָעָן מִיט שְׁרָעָק
אונְן סּוֹדוֹתָמָעָן דערטרינְקָעָנִישׁ.

כ'גוי אויפן זאמד און בין שטום.
 כ'האָב אַפְּילוֹ נִישְׁתַּגְּרָאַטְּעוּעַט
 קִין שֻׂרְבֵּל פָּוּן אַ וּאַרְטַּט.
 כ'בִּין שְׁטוּמַן, כ'שְׁרִיַּי.
 אַ קְעַצְלַ בָּאֲגָלִיַּת מִיר אָוּן קוּקְטַּמִּיר אַין דִּי אוּגַּן.

דעַר הַיְמַלְּ צְעַשְׁטָעָרֶנְט זִיךְ וּוּי אַ לִיכְטִיק בּוֹד,
 כ'זָאג טְרָאָפַּ אָוּן פָּאַרְשְׁטִי נִימְטַ קִין זָאַרְטַּט.
 כְּשִׁפְּיגֵל זִיךְ אַיְן פִּינְצְּטָעָרַן וּוּאַסְּפָר.
 כ'שְׁרִיַּי, שְׁטוּרַן מִינְיָעַן זִיךְ, שְׁטוּלַן זִיךְ אַיבָּעָר.
 דָּאַם פִּיעַרְדִּיקַע בּוֹד מִישְׁטַן זִיךְ
 כְּלִיְיָעַן מִיטַּמְתִּיקָּות אָוּן פָּאַרְשְׁטִי גַּאֲרַנִּישַׁט.

אפשר דו

וּוְאַם אַיְן דַּעַר מָקוֹר ?
 דִּי שְׁטוּב ? דָּאַם גַּעַצְּלַט ? דִּי וּוּלְט ?
 אָפְּשַׁר גַּאֲרַדְוּ.
 דּוּ, דּוּ, אַלְעַ מַאֲלַדְוּ,
 אָוּמְעַטְוּם דּוּ.

כ'האָב דִּיךְ נַעֲכְתַּן גַּעֲזַעַן אוּפְּגַּנְיַן
 וּוּי אַ קלִינְגַּע האַנט אַוִיפַּ אַ צְעַפְּלָאַמְט שְׁטִיקַל הַיְמַלְּ.
 אָוּן כ'האָב דִּיךְ בָּאַנוּמָעַן,
 וּוַיְיל בִּיסְטַ גַּעֲוַעַן נַאֲךְ קְלַעְנָעַר פָּוּן מִיר.
 דִּי האַנט אַיְן גַּעֲוַעַן אַ האַנט פָּוּן אַ וּוּיבַּ,
 דִּי האַנט פָּוּן אַ גְּלַעַט,
 דִּי האַנט אַוִיפַּ אַ שְׁטִילַן, קְלִיַּן בעט.
 כ'בִּין גַּעַפְּאַלְזַן אוּפְּן פְּנִים.
 כ'האָב דִּיךְ בָּאַנוּמָעַן.
 כ'האָב גַּעַדְאַוּונַט וּוּרְטָעַר
 וּוְאַם זַיְינְעַן גַּעֲוַעַן זִים צַוְּ דִּין גַּוּמָעַן.
 כ'האָב דִּיךְ בָּאַנוּמָעַן.

וואס איז דער מקור ?
פאָרשטייאַיקיט.
 ביסט אַויפֿגעַגְנָגעַן ווי אָן אִינְצִיקָעֶר
 לְיכְטִיקָעֶר אֹתֶן אַין מֵיר,
 כ'הָאָב דִּיךְ גָּעַלְיוּעַנְטַ
 מִיטּ יְעֻדָּעֶר בָּאָרוֹר.
 כ'צִי אַרְוָנְטָעֶר דִּי שִׁיךְ,
 דִּי מִיְּדָלְשָׁע עֲרֵד וואס אָוָפְּ אַיר אַיךְ טְרָעַט,
 מִיטּ אָזְוֵי פְּלִיל גַּעַטְרִיוּשָׁאָפְּטַ
 מִיטּ אָזְוֵי פְּלִיל זַעַט,
 אַיז הַיּוֹלִיךְ.

וואס איז דער מקור ?
 ביסט הַיּוֹלִיךְ, אַוְיבּ נִישְׁתַּחַדְתִּי מַאֲלַ
 בִּיסְטוּ יְעֻדָּעֶר בָּאַזְוֹנְדָעֶר מַאֲלַ הַיּוֹלִיךְ.
 וּוֹיְלַ דַּו הַאָסְטַ אַלְעַ מַאֲלַ גַּעַרְעַנְטַ
 פָּאָרְ מֵיר ווי אַ דָּאָרַן
 אַזְוּ בִּיסְטַ שִׁירְ נִישְׁתַּחַדְתִּי פָּאָרְבָּעַנְטַ גַּעַוְאָרַן.
 אַ טְרוּיְעַרְיקָעֶר, פָּאָרְשְׁטָעַנְדִּיקָעֶר גַּאֲטַ
 צְוִישָׁן מֵיר אַזְוּ דִּיר,
 ווי אַ לְעַמְּפֵל, וואס דְּרוּיטַ זִיךְ אַרְיַין,
 טְוָנְקָעַלְעֶר אַזְוּ טְוָנְקָעַלְעֶר.
 עַר בִּיזְעַרְטַ זִיךְ נִישְׁתַּחַדְתִּי
 אַזְוּ טְרָאַכְטַ נִישְׁתַּחַדְתִּי פָּוּן שְׂטָרָאַפְּ
 נָאָר אַיז אַ גַּעַטְלָעַכְעֶר שְׁאָטַן
 אַיְבָּעַר אַונְדוֹעַר אַוְמוֹרָאַיקָּן שְׁלָאַפְּ.

פָּאָרְוּוָאָס

פָּאָרְוּוָאָס שְׁפָאַנְסְטוּ אַיְזַן אַלְעַ מִינְגַּע תָּאוֹת ?
פָּאָרְוּוָאָס שְׁטִילְסְטוּ אַיְזַן דָּעַם רְעוּוֹאַלְט אַין מִינְגַּע בִּינְעַר ?
פָּאָרְוּוָאָס גִּיסְטוּ מֵיר אַ דָּאָרַךְ אַיְכָעַרְן קָאָפְּ

און וויזט מיר א בעט
 וואם אויף אים וועל איך דערעלטערן מיינע יארן?
 פארוֹאָס בּוֹגְסְטוּ מִיֵּין קְנִי
 אָזֶן זַעֲצָמֶת אָוִיפֶת אַיְר אַרוּפֶת
 לְעַבְדִּיקָע שְׁפִילְצִיָּג
 מִיטּ מִיּוֹן אַיְבָּעָרְגָּעְשְׁפִילָטּ פְּנִים?
 פָּאָרְוֹאָס קְנוּלְסְטוּ צַזְאָמָעְנְדִיקָע טָעַג אָזֶן נְעַכְתּ
 אַיְן אַ וּקְסֻעְנָעָם רְחַמְנוֹת,
 וְאָם פָּאָרְטְּרִיפֶטּ דָּאָס הָיוֹ
 מִיטּ חַיִּים גְּלִיק?

כְּגַיִן אַיְן דִּין גַּעַשְׁפָּאָן
 אָזֶן עַלְתָּעָר זִיךְרָה וְאַיְן גַּעַחְאַרְכָּאָס פָּעָרָד.
 פָּאָרְוֹאָס הָאָסְטוּ מִיךְ גַּעַמְאָכְטּ פָּאָר אַ טְרוּבָּאָדוֹר
 פָּוֹן גַּעַצְאָמָטָן לְעָבוֹן,
 וְאָם דָּו הָאָסְטּ מִיךְ פָּאָרְשָׁאָלָטּ
 צַו פָּאָרְהַיְילִיקָוּ?

דרי יונגע מיידלעך

דָּרְיִי יְוָנָגָעַ מִיְּדָלָעַךְ מִיטּ אַוְיפָּגָעָשָׁרָקָעָנָעַ,
 גְּרוּסָע שְׂוֹאָרְצָאָפְּלָעַן,
 זַיְצָן צַזְאָמָעְנְגָעְטָוְלִיעָטּ אַיְן סָאָבָוָויִי
 אָזֶן פְּלָאָפְּלָעַן.
 זִיךְרָה זָעָן אָוִים צְוָגָעָלָעָן, אַיְבָּעָרְגָּעְרִיפְּטָעַ.
 דִּי אַנְגָּעָשְׁטִיפְּטָעַ וּוּיְעַם,
 דִּי בְּאָשְׁרִיבָּעָנָעַ בְּרָעְמָעָנִיְזָעָן,
 מָאָכָן זִיךְרָה לְעַגְעַנְדָּאָרִישָׁ מִיאָוָם.
 דָּעַר אַנְגָּעָמָאָסְקָעָטָעַ גָּעַל,
 דָּוְרְכָּגָעָפְּלָעָקָטּ מִיטּ רְוִוִּיטּ,
 אַנְטְּפָלָעָקָטּ אַ מְרָאָה,
 וְאַיְבִּי אַ טְוִוְּטָן פִּישָׁ
 הַינְטָעָרָן אַוְיעָרָה.

די אַרוֹפָגֶעַ מְוִיעָרֶטֶע פְּנִימֵעַ

זַיְנְגַען הַאֲרָטַ.

די וּוּעֶרֶטֶעַ זַיְעָרָע — אַיבָּעֶרֶגֶעַ קִיְּמַת.

קִיְּנַן אַיְנָעַ פָּוּן זַיְיָ קָוְקָטַן נִשְׁתַּמַּת אַיְן מַיְּנָן זַיְתַּן.

מְשֻׁטִּיטַה שְׂוִין מִיטַּמְּרַדְּנַן נִשְׁתַּמְּרַדְּנַן אַפְּלִינַן

אַיְן אַוְיגַ-שְׁדוּכִים.

דָּצְנָקָעַן גָּאָטַ,

סְקָרִיכַן מִיר שְׂוִין נִשְׁתַּמְּרַדְּנַן אַיְן קָאָפַ

קִיְּנַן רַאֲמַצְנָעַן.

אַ לְוִיכַן, וּוּאַסְמַן כְּבִין שְׂוִין חָעַט פָּאַרְפָּאַרְן,

אוֹן כְּדַאֲרַף נִשְׁתַּמְּרַדְּנַן קָוְמָעַן

צַו אַזְׁעַלְכַּע יַוְגַּנְטַ-פָּאַנְטָאַנְצָעַן

אַפְּצּוּפְּרִישַׁן מַיְּנָעַן קִילָּע יַאֲרָן.

די דְּרִי יַוְנָגַע מַיְּדָלָעַךְ פְּלָאַפְּלָעַן,

זַיְיָ דָּעַרְצַיְוָן זַיְיךְ פָּוּן קָאָמְוִיקָם די שְׁפָאָסָן.

בִּיזְיָ זַיְיָ הַוִּיכַן זַיְיךְ אַוְיפַּ,

טָאנְצָעַן אַפְּ אַוְיפַּ זַיְעָרָעַ רַיוּיְקָאַלְיָשַׁע אַפְּצָאָסָן,

מִיטַּלְאַנְגָּעַן, בָּאַרְוּוּסָעַ פִּים,

וּוִי גַּעֲנִיטַע שְׁטָרִיקַ-גִּיעָרַ.

אַיְיךְ בָּאֶגְלִילַיְתַן זַיְיךְ אַן אַ גְּרִים

מִיטַּמְּדָע בְּלִיקָן,

וּוּאַסְמַן גִּיבְּן גָּאָרָן נִשְׁתַּמְּרַדְּנַן קִיְּנַן בָּאָרְרִירַ,

בְּלִיבְּן אַיְן עַרְגָּעַץ נִשְׁתַּמְּרַדְּנַן הַעֲנָגָעַן.

כְּבָאַשְׁיַׁע זַיְיָ גַּלְיְיְגַּלְתִּיקַן בִּיזְיָ צַו דָּעַרְטִירַ,

אַן בָּאַדְוִיעַרַ.

כְּזַיְוֵל בִּיזְיָ זַיְיָ גַּאֲרַנִּישַׁטְן רַיוּבַן.

אַן אַומְפָרִיְינְטָלָעַךְ קוֹל רַוִּימַטְן מִיר אַיְין אַיְינַן אַוְיעַרַ:

מִיטַּלְיְעַרְיְקָעַרְן פּוּקָם,

גַּעֲדַעְנְקַסְטַן אַפְּשָׁרְן דִּי מַעְשָׁה מִיטַּמְּרַדְּנַן דִּי זַיְעָרָעַ טַרוּבַן?

א העלדיין

ביסט א פאָרְפַּלְאַנְטִיעָרֶטֶעֶן העלדיין
פֿוֹן אַ קְלִינְגֶּרֶס לִיטְעָרָצְטוֹר ;
ביסט גְּרִיְתֶס וּוְאַס גִּכְעָר
אַרְיוֹנְצּוֹשְׁפִּינְגְּגָעָן אֵין יוֹנְגָע, פְּרִישָׁע, בִּיכְעָר
אוֹן דָּאָרְטֶס וּוְאוֹינְגָעָן,
בַּיּוֹסְיֻעַטְסְּ קְוּמָעָן דִּין הַעַלְדָּה,
אַ נָּאָרְ-נִישְׁטָט בָּאַקְאַנְטָעֶרֶס קְרִיטִיקָעָר,
דִּיךְ קְרוֹינְגָעָן.

מייט גַּעֲנִיטָעָה הענט וּוּעַט עַר
די בְּלָעַטָּר מִישָׁן.
עַר וּוּעַט דִּיךְ גַּעֲפִינְגָעָן
אוֹן הַנָּאָה הַאָכָּבָן
פֿוֹן אַלְעָן דִּינְגָעָן רַעֲטַעְנִישָׁן.

אן אוֹתָה

האָסְטָט גָּאָרְנִישְׁטָט גַּעֲמִינְטָט, נָאָר גַּעֲבָרָעָנְטָט.
בִּיסְטָט גַּעֲוִיְינְזָן אַ פִּיעַרְדִּיקָעָר אָזָתָה.
האָסְטָט זִיךְ דָּעַרְשָׁאָקָן וּוֹעַן כְּהָאָבָט דִּיךְ שִׁיר דָּעַרְקָעָנְטָט
כְּהָאָבָט דִּיךְ גַּעֲוָאָלָט אַרְיוֹנְטִיטְשָׁן
אֵין אַ מְעַנְטְשָׁלָעָד וּוְאָרְטָט.
כְּהָאָבָט דִּיךְ שִׁיר אַוְיְגָעָקָלָאָרָט.

אַ גַּאנְצָעָן נַאֲכָתָה אַיךְ גַּעֲהָרֶט דִּין קוֹל,
אָז וּוְלַמְטָט דָוּוקָא פָּאָרְבְּלִיבִּן סִימְבָּאָל,
אן אוֹתָה אָז טִיטְשָׁה, וּוְאַס שְׁרַעְקָט.
כְּהָאָבָט דִּיךְ אַוְיְסָגָעָמְעָקָט.

די הייליקע ברודערשאפט פון דער נאכט
זאלבט זוי נישט מעער. שלאָפֿרִיד ציטערן.
א באָזונדערער חלום האלבט זוי.
פון צוֹזָאַטְמָעָן זוֹינָעָן זוי — צוֹווֹי.
באלד וועט אײַנֶּעֶר פון זוי די שטילקִיט פֿאָרְבִּיטְעָרָן
מייט א יַעֲמַדְלָעֵךְ גַּעַשְׂרִי.

הארבעה

פון גאָט צוֹ דער נאָטוֹר איז אַ קָּאַצְּנַשְׁפְּרוֹנוֹג.
וַיַּצְּטַ מְעֻן אַיִּין פֿאָרְגּוֹיְלָעַטְעָר פֿרִיד אָן מְדִינַת
צָוּ דָעֵר שְׁטִילְקִיט גַּעֲכְּפָלָט אַוְּפָ אָוְנְטְּעַרְגָּאנְג.
מְאִיּוֹ שְׁוֹיָן מַעַר נִישְׁט יוֹנָג.
אַיּוֹ גּוֹט אַרְיִינְצּוֹשְׁטָאָרְבָּן טְרָאָפְּנוֹיוֹיָן אָזָא גַּעַזְאָנָג.

מוֹט גַּעַזְנִידִינְגְּרִישָׁן פְּחַד הַאַלְמָת אַיִּצְתָּ אַיִּין דָעֵם אַטְעָם
אַ מעַנְטָשׁ וּוֹאָס לִיגְט אַוְּסְגַּעַשְׁטָרְעָקָט אוּפְּפָן גְּרָאָן.
סְדִירִימָלָט זַיְקָ אַיִּצְתָּ דִי שְׁטָאָט אִים
מוֹט אַירְעָ טְוִוְוְנְטָעָר פֿעַנְצְּטָעָר-קָאַנְדְּעַלְאָבְּרָעָם,
מִתְּ אָרָד צְעַשְׁטוּבָּטָן גַּאלְד אַוְּפָ אַוְּסְגַּעַשְׁטָוְנְטָעָ מְוִיעָרָן.
סְגַּלְיָעָן פֿיְיָעָרְשִׁירְפָּטָן דָעֵם קָאָפָ פָּוָן אַ בָּאָרגָן.
דָעֵר מְעַנְטָשׁ אַיּוֹ שְׁוֹיָן בָּאָלְד בְּלִינְד,
אַבְּעָר עָר הָעָרָת נַאֲךְ אַלְעָן
די רִינְגְּנְדִּיקָעָ שְׁטִילְקִיט מִיטָּ די אַוְיָעָרָן.

אַ קוּיִמִּיק וּוַיְנְטָל גִּיט אַ בְּלָאָז
סְכַעַטְוָנְקָלָעָן זַיְקָ אַלְעָ פֿאָרְבָּן.
אָן אַלְזָן וּוֹאָס הַאָטָן נַאֲרְזָוָס גַּעַלְיכְּטִיקָט,
נַעַמְתָּ גּוֹט אָזָן פְּרוּם אַיִּצְתָּ שְׁטָאָרְבָּן.
דָעֵר מְעַנְטָשׁ צְעַגְּיָוִת.
זַיְן גּוֹפָחָט אַוְּסְגַּעַשְׁטָאָנְקָט.
עָר אַיּוֹ שְׁוֹיָן אַיְגָגָנְצָן רַוִּיךְ.

בלויו א טראצ'יקיט אין אים באשטייט,
וואונדייקט, ברענט און ווערט אינגעטיפט.
ער דאנקט דער פארנאכטיקער שעה,
וואם האט אים אין דער פארטונקלונג אריינגעטיריפט.

ער איז נישט-אויסגעטילטער פינצטער,
מיינדטער שאטן איז ער,
וואם גלייבט פרום אין גארנישט,
ווי א פארנאכטיקע קו,
וואם דינט צו פארגראצטער רו
און ווערט אינגעחלומט אין דעם הארבעריך
פון אונטיקער מזוק.

א געצעלט

כ' האב זיך אויפגעשטעלט א שטיקל אנהאלט —
א ליוונט געצעלט,
און געכומען דארט אריינבויען
מיין פארטונקלטע וועלט.
ווײיט פון דער צעלכטיקטער שטאלט,
האָב איך באזאלצן מיין ברויט מיט גאט.

ז' איז געכומען צו מיר
טילן די נירות פון מיין מיטלייעריקיט.
אייר מידע שטילקיות איז נישט געווין קיין שטעריקיט.
ז' האט נישט גערעדט, נאָר געטראכט צו מיר.
שטייל און מיד געטראכט צו מיר.
אָפט האָב איך געפֿירט אַ ליכטיקן וויכוח
מייט אייר געדאנק.
און ס' האָבן מיינע ליפֿן קוים-קויים
געשמייכלט מיט געזאג.

גאנץ איז דיין גוף — אַ וואָרער מאָר קנוּל,
וואָם טוֹיג דיר דער טערפֿקער מעם
פון גאט איז דיין מוייל?

אויב גאט איז א חיוב
 פאר די געשלאנגענע איברים פון אן אויב,
 אויב גאט איז א חיוב?
 זאג, וויפיל תשובה ביסטו שלדייך
 פאר דיין וויטיק?
 וואס געמסטו אויף זיך דעם עול
 פון א סימבאל?
 זאג, וויפיל האסטו געלעטעןטרטערט,
 איז דו זאלסט זיך בייטשן מיט גלייבן?
 גלייבסטו שוין נישט אין מיר?
 צאנק איך דען נישט צוואמען מיט דיר
 אין באחעפטנדיקער שטילקיות?

איך גלייב נישט, נאר כ'פיל די זאלציקיות
 פון גאט אין אלע מיינע גליידער.
 ס'איז נישט די געטרישאפט פון א געשלאנגענען הונט.
 אפשר מענטשלעבע בענקשאפט.
 נישט קיון פרומע אונטערשטענקייט,
 נישט קיון פרומע ווידערשפונגקייט,
 נאר בענקשאפט נאר זין.
 פארשטיי עם אוזי — בענקשאפט.
 ס'איז נישט קיון פחד,
 אפלאו נישט קיון באזוארעניש.
 אפשר בענקשאפט נאר קלארעניש.
 אוודאי ביסטו דא און ס'איז דא דיין מידיקיות,
 וואס איז נאר שיין ווי יעדער רגע פון לעבן.
 אבער ביסטו דען האפט פאר זיך?
 מיין נישט או איך בין א סימבאל.
 איך בין געשטארבן מיליאנען מאל,
 איך בין געפינייקט געוווארן,
 בז' ס'איז פון מיר אויסגעפינייקט געוווארן
 יעדער בימל אינטימקיות.
 און אויב באזונדער האב איך נישט געהאט קיון שיוכות
 מיט איבוקיות,

ニישט אין מיין צער
און נישט אין מיינע ציטערדייקע פארגענינגס,
בין איך דאך איצט אליאן פאר זיך —
חוּרבָּן.

דערפָּאָר איז נישט שיך,
גלוּבוֹן אַדְעָר לְעַמְתָּרָן.
איך אליאן בין אומשטערבָּלעכָּר חוּרבָּן.
גלוּוב אין מיר, לְעַמְתָּרָן מִיד,
אוֹיב דּוֹ ווַיְלַסְּטָן.
איך בֵּין דָּא אָוּן ווּעָל זְיוֹן.
דערפָּאָר איז מיין טְעַמְלָעָד בְּרוּוּט
בְּאַטְעַמְתָּ מִיט גָּאָט.
דער אַיְבָּקָעָר חוּרבָּן איז גַּעֲטָלָעָר.
די גְּרוּוּסָע צְעַשְׁטָעוּרָוָנָג
איז אָזְוִי אַיְבָּק ווּי בְּאַשְׁאָט.

זַי דְּרוּמֶלֶט מִיר אַנְטְּקָעָנָג
מִיט דִי שְׁלַעְפָּרִיקָעָ רִיכָּן
פָּזָן שְׁטִילָעָד מִידְקִיָּט.

דער גַּנְבָּ

דאָס בעט, דער מאָן,
קיינדעָר אַיְן דִי ווִיגָּן.
דו צוּוִישָׁן זְויָ,
אַ פָּאָרְבָּלָאנְדוּשְׁעַטָּעָר נִיגָּוּן.
ס'זְיַינְעָן לִיבָּקָ דִיְנָעָ זְאָקוֹן
אוֹמְרוֹאִיךְ דִי שְׂיךָ.
די ווַיְנְקָעַלְעָד פָּזָן הוּוּז
זְוִינְגָּעָן דָּוָה.
ס'בְּעַנְקָטָ נַאָךְ דִיְן בָּאָרְיָר
ס'פָּאָרְחָלוּמְטָעָ גַּשְ׀יָר.
טְעַלְעָר אָוּן גַּלְעַזְעָר

לויבן דינגע הענט.
א צעראָקָן פְּנִים
שאַטְנָט די ווענט.

דורך דער אָפָעָנָעָר טִיר
איו דער גַּנְבַּ גַּעֲקוּמָעָן;
א צִיטָעָרִיקָעַ האָנָט
הָאָט אַיִם אַרְיִינְגָּעָנוּמָעָן.
דָּאָס מַוְיל אַיִו אָפָן,
דָּאָס וּוֹאָרָט דָּעֶרֶשְׁטוֹינָט,
מִיט וּוֹאָרָעָמָעַ שְׁטָרָאָפָן
וּוְעָרָט דָּעַר גַּנְבַּ בָּאַלְיוֹנָט.
דָּעַר גַּנְבַּ פָּאַלְטָ צָו
— צָוָם רֵינְסְטָן בְּרוּלִיאָנָט —
אַ בְּלִיעַ פָּוּן די אוֹוָן —
עָרָ פָּאָרְלִיאָרֶט דָּעַם פָּאָרְשְׁטָאָנָה.

א מעשהלע

אַלְטָ אַיִו גַּעֲווּן מְשָׁה וּוֹעַן עָרָ אַיִו מִיט פָּאָרְכְּטִיקָעַ טְרִיט
גַּעֲגָנָנָעָן צָוָם בָּאָרְגָּ חָרְבָּ,
אוֹיפָזּוֹכָן דָּאָס אָרָט פָּוּן זַיִן גְּרוּיְסָעָר וּעְוָונָגָן.
די שְׁטִילָעַ יְסָרוּים זַיְנָעַ, נִישְׁתָּאַזְוּיָּ פָּוּן אַלְטְקִיּוֹת
וּיְפָוּן לְעָבָן, הָאָבָן אַיִם דָּעֶרֶפְּרִיט
צָוָם בָּאָרְגָּ וּוֹאָס אַיִו גַּעֲווּן גַּעֲהִילָּט אַיִן שְׁוֹוִיָּגָן.
עָרָ אַיִו גַּעֲקוּמָעָן אַלְיעַ גַּעֲנְטָעָר
אוֹן נִישְׁתָּאַזְוּיָּ דָּאָס פָּאָרְכְּטִיקָעַ קְוִיל,
אַזְוָעָר זַאֲלָ נִישְׁתָּאַזְוּנָעָן.
אוֹן דָּאָךְ אַיִו עָרָ גַּעֲווּן זַיִן
אוֹ דָּאָס אַיִו די הַיְלִיקָעַ עָרָד.
דאַחָט דָּעַר דָּאָרָן פָּוּן זַיִן יוֹגָנָט
גַּעֲרָעָדָט צָו אַיִם.
אַיִצְטָ אַיִו דָּאָרָט גַּעֲווּן שְׁטִילָע

מייט א פאָרלֿאַשענער שטילקיות.
דעָר הימֶל האָט געבענט מיט קילע
און פֿאָרטֿיִיטֿשְׁטָע פֿוּירֿ-שְׁרוּפְּטָן.

א ז肯 פון מדין אוּזָּאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן
און געשריגן טויב ווי א ווֹידְעָרְקָלְ :
— דָּו, בעסער, פֿאָרְנְגָעָם זִיךְ ווֹאָס גִּיכָּעָר,
דאָ פֿאָלְטָן דֵּי פֿיְנְצְּטְּעָרְנִישְׁ צָו מִיטְאָמָּאָל
און אלע סִימְנִים פָּוּן דֵּי ווּעְגָּן ווּעְרָן אַפְּגָעָמָעָקָט. —
משה האָט געלְאָכָט אַ צִּיכָּן פָּוּן פֿרְיוּנְטֿשְׁאָפְּט
און אִים צְוָגְרָופְּן :
— כְּזִיךְ דָּא דָעַם בְּרַעֲנַעַדְיקָן דָּאָרְוָן פָּוּן מִין יְוָגָנָט,
אָבָעָר אַלְעָן אוּזָּאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן. —
דעָר אַלְטְּעָר האָט געלְאָכָט מִיט אַ לִידְיָק מָוֵיל :
— נִישְׁטָן נָאָר דָעַם דָאָרְוָן פָּוּן דִּין יְוָגָנָט זָכָסָטוּן,
נָאָר אוּיךְ מִינְגָּעָם.
כְּגַעַדְעַנְק שְׂוִין נִישְׁטָן אָקוּרָאַט,
נָאָר זָאל זִיךְ דִּיר דָאָכָטָן אוּזָּאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן. —
אוּיךְ ווּיפְּילְ מָאָל אַרְמָגְעָזָוָכָט.
גִּיא זִיךְ דִּין וּוּגָּן בְּשָׁלוֹם. —
משה האָט זִיךְ פֿאָרְשְׁעָמָט.
זְיַנְעָן יְסוּרִים האָבָן גַּעֲרָעָדָט צָו אִים מִיט שְׁטִילָן פֿאָרוּוֹאָרָף.
— זָאָמָל מִיךְ אוּין, גָּאָט — אָן אַלְטָן, מדין,
איְנְגַעַרְעַדְטָן מַעֲנְטָשָׁן.
זָאָמָל מִיךְ אוּין, גָּאָט מִינְגָּעָר.

און ווי ער האָט אָזָוִי תְּפִילָה גַּעֲטָמָזָן
אוּזָּאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן פָּוּן שאָפְּ
פֿאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן מִיט זְיַן סְטָאָדָעָן.
ער האָט זִיךְ אַ ווּוִילְ פֿאָרְהָאָלָטָן,
אוּיפְּגָעָהוִיכְן דֵּי אוּינָן אוּזָּאָרְבִּיבִּינְגְּאַנְגְּעָן.
פְּלוֹצִים האָט דָעַר פֿאָסְטָוָן אַרְנוֹנְטֿעְרְגָעְצָוִינָן דֵּי שִׁיךְ
און גַּעֲלִיבָן פֿאָרְגְּלִיוּוּעָרָט אַין פֿאָרְדָאָוּנְטָעָר מָוָאָ.
די שְׁעָפָסְן האָבָן זִיךְ צְוָאָמְעַנְגְּעַצְּטָעָרָט,

און געוווארן איין רואיקער פארנאכטיקער טויך.
 דער יונגער פיטערער פון שאָפּ
 האָט האָלְבּ דריילענדיק גענומען איילן אוועקצונגין,
 אַכְּבָּר מיט זיינע אַלְטָעָט מְרִיט האָט אַים מְשָׁה אַנְגְּעִיאָגֶט:
 — האָסְטּ גַּעֲהָרֶת אַ גַּעֲטָלָעָר קֹל?
 — שוויג, אלטער.
 — האָסְטּ גַּעֲזָעָן דֵּין פְּלָאָקָעָרְדִּיקָן אָוּן נִישְׁטַ-פָּאָרְבָּרְעָנְטָן דָּאָרָן?
 — שוויג, אלטער.
 — האָסְטּ גַּעֲזָעָן אַ גַּרְוִיסָּעָ שְׁלִיחָות?
 — שוויג, אלטער, שוויג.
 משה אַיז גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אָוּן נַאֲכָגָעָקָוּט
 דעם יונגען פיטערער פון שאָפּ.
 דער הִימְלָ אַיז גַּעֲזָעָן נַאֲכָט.
 די צִיכְנָמָ פָּוּן דָּעָר עַרְד זַיְנָעָן גַּעֲזָעָן נַאֲכָט.
 משה האָט שְׂטִילְתְּ חַפְּלָה גַּעֲטָאָן:
 — וּאָסּ אַיז הִילְיָקָעָר פָּוּן די יִסְרָאֵם מִינְעָן,
 וּאָסּ אַיךְ אַלְיָין האָבּ אַפְּגָנְשָׁפָּאָרטָן.
 די שְׂטִילְעָ וּוּיְתִיקָן פָּוּן מִין לְעָבָן?
 זָאָמָל מִיךְ אַיז, גַּאֲטָ מִינְעָר.

דוד עדעל'שטאט

א

זעכזיך יאָר נַאֲךְ דֵּין טוֹיט אָוּן אַט אַיז דִּיר אַ סִּימְן.
 סְ'וּוּרֶת לִיכְטִיק אַרוּם דֵּין קָבָר מִיט טְרוּוּיְדָיקָע פִּילְגְּרוּיְמָעָן.
 די דּוֹרְכְּגָעָטְרִיבְּעָנָעָ צִיְּמָת האָט אַ סּוֹד אַונְדוֹ אַיְינְגְּנָעָרוּיְמָט:
 אַלְעָ וּוּרְטָעָר דּוֹרְכְּגָעָשְׁפִּילָט, אַלְעָ גְּרָאָמָעָן אוּסְגָּעָשְׁוִימָט.

זָוְן מִיד אַיצְטָעָר שְׂוִיז אָוּן אַנְלָעָן אַיז פָּאָרְעָנְטָש
 פָּוּן דֵּיןָהָיָקָע בְּאַנְאָלִיטָעָן, פְּרוּמָעָר, פָּאָרְהָוָנְגָעָרְטָעָר
 מענטש.

סְ'זִינְעָן גַּעֲקוּמָעָן צָו דֵּין קָבָר יִדְיָשָׁע פָּאָעָטָעָן,
 דִּיר לְיוֹגָן צָוקָאָפָּנָס דֻּעָם קָרָאָנָע פָּוּן זָאָטָעָר, מִידָעָר שִׁינְקִוִּיט.

האָט שווין ווען ווער געוזן אָזָט סְכוּמִיקָע רַיְנֶקְיִיט,
ווי איין דענווער דאם הייליקע ארט?
יונג האָסְטוֹ דורךגעשׂוּעַבְטַ דעם וועג וואָם איין גְּרָאָדִיךְ,
דוֹ דִּיכְטָעָרְישָׁעָרּ, גְּרוּסָעָרְ צְדִיקָ פָּוּן וּוְאָרְטָ.

צְוָרֵיךְ וּוְעַלְןִ מִירְ קְוָמָעַן צַוְ אָונְדָזְעַרְ טְוָנְקָעַלְן אַיְינְפָּאָרְ.
מִירְ, וּוְאָם הָאָבָן גַּעֲקָלְעַטְעַרְתְּ אֹוְףְ וּוּרְטָעַרְ בְּרָאוּוָאָדִישְׁ,
וּוְעַלְןִ זָוְכָן רְמוּזִים אַיְן דִּיְן פָּאָטְעַיְשָׁעָרְ קְלָאָרְ.
זַיְנְגָעַן דִּיְנָעַ לִיְדָעַרְ מִיטְ בְּרָעַן, זַגְּנָעַן יָאָרְצִיְּטְ-קְדִישְׁ.

אוֹן דָּעַר עַלְטָמְטָעַרְ פָּוּן אָונְדָזְעַרְ דָּוָרְ
וּוּעַט אָונְדָזְעַרְ לְעַרְגָּעַן דָּעַרְזָעַן דָּעַם טִיפְּנָעַן פְּשָׁטוֹת
איַן דָּעַר אַיְודָעַלְעָרְ, מַעֲנְטָשְׁ-פָּאָרְטִיְּפָטָעַרְ פְּשָׁטוֹת
פָּוּן דָּוָד עַדְעַלְשָׁטָמָאָטְ.

ב

נָעַם דָּאָם בְּוֹךְ פָּוּן עַדְעַלְשָׁטָמָאָטְ גַּעַזְאַנְגָּעַן,
מִיטְ פְּרוּמָעְ העַנְטַ בְּאָרִירְ עַם,
דיַ טְרוּוּיְעַרְקָעְ טְרִיטָ
פָּוּן בְּאַזְוֹנְדָעָרְן בְּאָרוּוּסְן בְּרוֹדָעָה,
דוֹרְ אַ וּוּלְטַ פָּוּן גַּעַפְּלָאָסְטָמְטָעַרְ עַשְׂרָוֹתְ.
הָאָט עַר כְּמָדָר גַּעַהְעַרְתְּ,
איַן דִּיְ דָּעְרוּוֹאָרְגָּעָנָעָשָׂהָן,
וּוְאָם זַיְנָעַן אִים גַּעַוְוָן צְוָנְעַצְעָרְטָ.

פְּרָעָמְדָעְ, פְּאַרְשָׁעַמְטָעְ, פְּאַרְבְּלָאָטִיקְטָעְ פִּיםְ,
הָאָט עַר נִיטְ אַיְינְמָאָלְ צְוָנְעַדְקָטְ, בְּאַשְׁוּכָטְ,
מִיטְ דָּעַר אַיְגָעָנָרְ צְוָנְעַשְׁפָּאָרְטָעְ אַרְעָמְקִיְּטָ.
עַר הָאָט אַוִּיסְגָּעַטְאָן זַיְן מַאנְטָלְ,
וּוְאָם חֲבָרִיםְ הָאָבָן אִים אַקְאָרְשָׁטְ גַּעַקְוִיפְטָ,
כְּדִי צַוְ וּוּאָרְעָמָעְן זַיְנָעְ הַוְסָטָן,
איַן דִּיְ רַעֲגָנָםְ,

און עם אַרוֹפָנְעָוָאָרְפָּן אַוִּיפָּן דעם ערשותן
דורכגעגעצטן אַיבָּרִיקָן מענטשָׁן,
וואָס עַר האָט באָגָעָגעָט.

וַיְיָלֶל לְעַבְדִּיקָעַ מַעֲנְטָשָׁן זַיְינָעַ גַּעֲוָעַן זַיְין מַעֲנְטָשָׁהִיט,
פָּונַ זַיְיעָרָעַ אַומְגָלִיקָן האָט עַר גַּעֲוָגָעָן.
דָּעֵר שְׁטוּבַּ פָּונַ זַיְיעָרַ אַומְזִיסְטִיקָן לְעַבְּן
הָאָט אַוִּים גַּעֲלָעְכָּרְטָן די לְוָנָגָעָן.

אוֹיפָן אַ גָּאָס

א

אוֹיפָן אַ גָּאָס פָּונַ דָּעֵר שְׁעַנְעָרְעָר וּוּלְטָט,
הָאָב אַיךְ גַּעֲוָעַן הַוְּנוּגְנוּרְקָעַ אַיְזָן אַ רִיִּין.
מַהָּאָט גַּעֲטִילָט אַיבָּרְפָּלוּם פָּונַ זַאתְקִיּוּט.
זַיְינָעַן זַיְיַי גַּעֲשְׁטָאנָעָן אַוִּין גַּעֲוָאָרָט,
צַוְּזַוְּיִי אַוִּין צַוְּ דָּרְיִי.
בְּלֻעְכָּגָעַ פְּנִימָעָר,
אַפְּגָעָמְקָטָעַ פָּונַ מַאְטְקִיּוּט.

סְאִיזְיַיְן גַּעֲוָעַן יְוָמִים-טוֹבָה.
די אַיבָּרְגָּעְפָּרְעָמְעָנָעַ שְׁטָאָט
הָאָט נִישְׁתַּפְּאָרְגָּעָסָן גָּאָט צַוְּ דָּאָנְקָעָן
אַוִּין וּוֹאָרְפָּן אַיְזָן די לְעַבְדִּיקָעַ מִיסְטָקָאָסְטָנָם
גּוֹטְסְקִיּוּט-גּוֹשְׁאָנְקָעָן.

הַוְּנוּדָעְרָטָעַר מַעֲנָעָר,
פְּאָרְכָּבָעְטָלָעָרָט, גַּעֲבָוִיגָן.
אַיְזָן פְּרוּיְזַוְּיִשְׁן זַיִי,
מִיטְ אַוְנְטָעְרָגְעָשְׁלָאָגָעָן, גַּלְעוֹרָנָעַ אַוִּיגָן,
אַיְזָן גַּעֲוָעַן די אַיְינְצִיקָעַ רַאֲזָשִׁינָקָעַ

און דעם צרחדיקן קובן,
 מיט איר מענערשן וווײט-שפוי
 און גוט-גענסחטע שעטלטערישע פליוכן.
 יי איז געוען זיער בימל וויבערישע פריד.
 די באזינגטעה אַרמיי האט געלאכט
 פון אירע מאַלדאָטישע ריד.

א ווינקל פון דער בעסערער וועלט.
 א לאָנגער פוילנדיקער פֿאָרְקָאָן.
 א מענטשלעכער-הונגר-פֿאָלָאָקָט.
 די שטאט איז געוען אַיבערגעפֿרָעָסָן, זאט.
 דער שוואָכער האט נישט געוען
 דעם זעלבסטצּוֹפּֿרְדָּעָנָעָם שטָאָרָקָן.
 די צונעוו אַרְפָּעָנָע אַנְגָּנִיםָע מַאָלָצִיָּוָן
 זיינען געוען ווֹאַילָטָאָט,
 מענטשלעכע דערהיובּוֹגָן.
 אוּיפּ דער גָּסָם פון דער שענעערער וועלט
 האָבָן גַּעַלְוָנָגָן דָּאָנָקָ-גַּלְעָקָעָר
 פון גַּלוּבָּוֹגָן.

ב

צוֹאָמָעָן זיינען זיַּי פֿאָרְגָּלְיוּוּרְטָע טַעַמְפְּקִיִּיט.
 זיַּי זיינען די מַאָבִילְיַוְרְטָע פֿאָרְשַׁעְמְטְקִיִּיט
 פון דער אוּיסגעשטְרָעְקָטָעָר האָנט,
 וואָס האָט שוֹן לאָנָג אַנְגָּעוֹוָאָוָרָן
 די שטָאָלָצָעָן, אַיְנְגָּעְפּוּסְטִיקָטָעָ פְּרִיד,
 פון דעם קִינְד ווָאָס ווּרְטָע גַּעַבְוִירָן
 אָן פֿאָרְמָעָגָנָס,
 אָבעָר מִיט אֶלְעָתְבִּיעָוָת
 אוּיפּ אָחָלָק מענטשלעָאָ אַיְגָנָס.

באָזָונְדָעָר זיינען זיַּי
 די באָזָונְדָעָרְסָטָע מענטשָׂן אוּיפּ דער וועלט.

זוייערעד פנימער זייןען ביאנרגאפעען,
זוייערעד קעפ דערפינדערישע אומטראכטונג.
הינטער דער מאסקע פון בעטלערם
ווינקט דורךעטיריבענע פאראכטונג
צו די אומצאליקע זעלבייקיט-פאטאנרגאפעען,
וואם דער עלקטרישער וועקייזיגנער פון שטאט
האט זוי אלעמען אויפגעשראכן, פארענלאכט
גלאטראזירט און ענטמענלאכט.

אַפְּלִילוֹ אֵין קָלְיָדָונְג
זַיְנְעָן זַיְדִּי אַיְנִינְצִיקָּע
פָּאַרְבְּלִיבָּעָנָּעּ וּוְאַרְיָאַצְּיעָם.
אֵין אֶ גְּרוּסְמְטָאָט
פָּוּן אַנְטוּרִישָׁעּ רַעֲגִיםְעַנְטָאַצְּיעָם,
זַיְנְעָן זַיְדִּי פְּרִוִּיסְטָעּ שְׁמַאְטָעּ-אַרְיִסְטָאַקְרָאָטָן.
זַיְיָ חָבֵן נָאָךְ דָּעַם מָוֵת צַו זַיְן עַלְעָד
צַו טָלְסְטָאַיְעָן, יְעוֹזָן, סָאַקְרָאָטָן.

אדיע צו זיך

זַיְנְעָן שְׁנוֹנָאִים וּוְאָם עַר הָאָט מִיט גְּרוּסְמְטָאָט
זַיְנְעָן גַּעֲוָעָן דָּאָם עַרְלָעַכְסְּטָעּ וּוְאָם עַר הָאָט פָּאַרְמָאָגָט.
אוּ עַר אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן אַוּפְּ דָּעַר עַלְטָעָר,
חָבֵן זַיְיָ אַנְגָּעָהָוִיבֵן זַיְךְ צַעְלוּוֹפָן.
עַר הָאָט זַיְיָ אַנְגָּעָיָאָגָט
אוּן זַיְיָ גַּעֲנוּמָעָן אַונְטָעַרְקִיּוֹפָן
מִיט פְּרִיְנְטָשָׁאָפָט.
אוּן אַזְוִי הָאָט עַר אַתְּלָגְעָמָכָט
פָּוּן זַיְן גַּאנְץָ פָּאַרְמָעָן.
עַר הָאָט אַפְּלִילוֹ זַיְךְ אַלְיוֹן
מַעַר נִישְׁתָּמָעָט גַּעֲרָעָדָט אַקְעָגָן.
מִיט צִיטְעַרְדִּיקָּעּ הַעֲנָט הָאָט עַר אַוְיְפָגְעָהָוִיבֵן דָּעַם בְּעַכְעָר

און צו זיך געטראונקען אַטְאָסְטֶן:
 דיך צו אַנְגַּרְקָעָנָן אַיז מִיר נִישְׁתָּאַנְגְּקָוּמָן גְּרִינְגְּלָעֵד.
 אַיְצָט אַז מִין וּוּידָעַשְׂטָאַנְדָּה האָט מִיר פָּאַרְלָאָזֶט,
 שְׁרִי אַיך אַוִּים: דֹו בִּיסְטָן גְּרוּוּם,
 בְּאַנְגְּרָקָעָן דְיך אָוּמְבָאַדְּגָנְגָלָעֵן.
 פָּאַרְפָּאַלְן, בִּיסְטָן גְּעוּוֹאָרָן דָּאָם וּוּאָם בִּיסְטָן גְּעוּוֹאָרָן.
 אַדְיוּ צו זיך.
 בְּזֹועַל דֵיר מַעַר נִישְׁתָּאַדְרָגְיָין דֵי יָאָרָן.

פארע_keeshnent

אַז אַ מעַנְטָש אַיז פָּאַרְעָקְשָׁנֶט
 קָעָן עָר לְעָבָן כְּמַעַט מִיט גָּאָרְנִישְׁטָם,
 זַיְכָּן בְּאַנְגְּרָעָנָן מִיט קְנָאָפֶ
 מִיט אַ שְׁטִיקָן פָּוּן זַיְכָּן.
 כְּחָאָב אַים אַמְּאָל גְּקָעָנֶט, אַ שְׁטָאַלְצָן,
 אוּוּפָן הוּוִיכָּע פִּים.
 הַיְינָט פִּירָט מַעַן אַים אוּוּפָן אַ וּוּגְנָעָלָע,
 מִיט לִיְוִידְקָע הַיְוִוְן-אַרְבָּל.
 אֲבָעָר שְׁטָאַלְצָן זַיְגָעָן נַאֲך זַיְגָעָן בְּרִילָן
 אַזְוָן שְׁטָרָעָנָג דָעָר בְּאַפְּפָעָל
 צָוָם מַעַנְטָש וּוּאָם פִּירָט דָאָם וּוּגְנָעָלָע.
 עָר חָאָט זַיְכָּן אַיְנָגְעָשְׁרוּמָפָן
 אַזְוָן בְּאַשְׁלָאָסָן צַו לְעָבָן אוּוּפָן אַ הַעֲלָפָט.
 נַאֲך אַלְעָמָעָן זַיְגָעָן פִּים בְּלִוְיָן אַ בְּאַקְוּעָמְלָעְכְּקִיּוֹט,
 אֲבָעָר דָאָם פָּאַסְקָוְדָ�נָע לְעָבָן
 אַיז שְׁטָאַרְקָעָר פָּוּן פִּים.

רְעַדְתָּ נִישְׁתָּאַט צַו אַים פָּוּן אַיּוֹבָן,
 עָר פִּוּפָט אוּוּפָן אַים
 אַזְוָן פְּיַלְאַזְאַפְּרִיט נִישְׁתָּאַט.

פֿאָרְגִּיַּן

פארנאכטיקער בעטלער איז אויסגעצ'וֹאנֵן,
זויין אויפגעשטעלטעה האנט איז ריין.
דעָר אַיְוָנְגָעָלְעַרְנְטָעָר שְׁפִיל וּוְסָם עָר וּוְיָל זָגָן,
פֿלְעַמְלָט שְׁטוּם-לְשׂוֹנְדִיק אַיְן דִּי אָוִיגַן,
וּוְ אַ נִישְׁתְּמַת גַעַשְׁטְיוֹן גַעֲוֹוִין.
די גָּסֶם אַיְזָרְוִיט, דּוֹרְכוֹזִיכְטִיךְ פֿאָפִיר דִי מַוְיעָרָן
סְּזִוְינָעָן נַאֲךְ לִיכְטִיךְ קְלִינוּעָ, אוֹפְגַעַחַלְמָטָע,
אוֹפְגַעַפְרָאַלְטָע טְוִיעָרָן.
אָוִיפְקָבְלָעָן זְוִינְגָעָרָם
זְוִינְגָעָן גַּאֲלְדָעָן מִינְגָוָן.
פָּזָן אַרְבָּעַט קוֹמָעָן מִידָע לִילְיְוָטָן.
דעָר בעטלער אלְיָזָן אַיְזָרְוִיטְרִישְׁטָן,
קְעַנְגָעָן פָּזָן אַ שְׁלַעְפְּעַרְיקָעָר גָּסֶם,
זִיצְט עָר אַ דּוֹרְשְׁטְוִינְטָעָר,
אוֹיסְגַעַרוֹטָן.
עָר הָאָט זִיךְ אַ לִיְד דּוּרְמָאָנָט,
שְׁפִילְטָע עָר אָוִיפָע אַ פֿיְפָל
אוֹן גַיְוִיט אַונְטָעָר בִּסְלַעְכּוֹווֹי אַ בָּאַלְוִינְטָעָר,
איַן חָאַרְיוֹאָנָט,
וּוְ דִי זָוָן אַיְן וּוּאָרָעָם בְּלוֹטָן.

דעָר אַנוֹאָגָעָר

דעָר אַנוֹאָגָעָר קוֹמָט פֿאָרְטָאָג
אָז אַפְגַעַשְׁלִיסְמַעְנָעָר,
פָּזָן הִינְט אַ צְעִבְיםַעְנָעָר.
דעָר אַנוֹאָגָעָר אַיְזָר שְׁטוּם,
עָר וּוָאָשָׁט בִּיְמָ קְוּאָל דִי וּוְאָנְדוֹן,
וּוְסָם עָר הָאָט גִּיךְ פֿאָרְכּוֹנְדָן
אוֹן קוֹקָט זִיךְ אָרוּם.
זַיְוִין שְׁלִיחָות אַיְזָרְפִּיד,

אין די טרויעריקסטע פארטאנן
 און רײַד אָנְצּוֹאָגָן.
 די גָּם אִיז טוּיט, אֲ משׁוֹגָעָנָה מֵוֵיד,
 זַיְצָט אָוִיפָּא אֲ פָּאָס
 אָוָן וּוּרְטָמָּעָט צְעוֹזָעַט פֿוֹן גַּלְעַכְטָעָר.
 סְדֶּרֶימְלָט אָן אַלְטָעָר, טּוּבָעָר וּוּכְטָעָר
 בַּיִּים אֲ צֻפְּלִינְדָּעָרָת הָוֵיָּוּ.
 דָּעָר אָנוֹאָגָעָר קָעָן אִים נִישְׁתָּחַת דָּעָרְוּעָקָן.
 די משׁוֹגָעָנָה מֵוֵיד עַפְנָט סְמוּיל אָוָן שְׁעַלְתָּמָּא.
 דָּעָר אָנוֹאָגָעָר לְוִוְּפָט,
 אַבָּעָר סְיַאָגָן אִים נָאָךְ די שְׁרָעָקָן
 פֿוֹן אֲ טּוּיטָעָר וּוּלְטָמָּא.

עולם הבא

סְהָבָן שׁוֹנָאים גַּעַנְוָמָן פָּאָרְשָׁעַלְתָּן
 אַלְעַמְיִינְגָּעָן דָּרְיוִי חָוְנְדָעָרָט אָוָן צָעָן וּוּלְטָמָּן.
 אָז כְּיוּעַל קָוְמָעָן מָאָנָעָן מִיּוֹן חָלָק עַולְם הָבָא,
 וּוּלְ אִיךְ דָּאָרָט טְרָעָפָן אֲ שְׁעַלְטָנְדִּיקָע וּשְׁאָבָע.

בַּיּוֹן אֲ גַּוְטָעָר צְדִיק וּוּטָמָּעָט זַיְדָאָפָּה מִיר מְרַחְםָה זַיְן
 אָוָן מִיר פָּאָרְדִּינְגָּעָן אָן אַלְקָעָר אֲ קָאָלְטָן,
 אָוָן עַטְלָעָכָע אַיְבָּקִיְּטָן, וּוּלְ אִיךְ זַיְדָאָפָּה
 פֿוֹן דָּעָר זְשָׁאָבָע אַוִּיסְבָּאָהָאָלְטָן.

אַרְוָמָגָעָשִׁיםְלָט

די גַּעַשְׁמָאָקָע יְוִדְיוּשָׁע קְלָלוֹת פֿוֹן אָונְדוּעָר יְוִנְגָעָר גָּם,
 די גַּעַזְוִיְּעָרְטָע אָוָן גַּעַכְרִיְּנְטָע,
 די אַיְוָגָעָפָעָמְלָטָע אָוָן גַּעַשְׁטָעָלָטָע,
 די מְוַטְעָרְלָעָכָע, די נִישְׁתָּט-גַּעַמְיִינְטָע,
 די אַיְנְטָעְרוּוּלְטִישָׁע, מַאְרָק-זִיכְעָרִישָׁע,
 בָּאַלְעָגָאַלְיָש-צְעַשְׁעַלְטָע,

וואם האבן פארזוואוילערט,
 פארשאפרט אונדזער צונג,
 ווען זי איז נאך לעבעדיק געוווען און יונג,
 זייןען איצטער ארוםגעישימלט,
 ארוםגעיחימלט מיט לוייטער הייליקויט.
 דאס יידיישע מול איז געכשרט מיט הייסע געווינגע.
 אונדזער קינדר שפילן זיך אויפ שטומילשון.
 יידיישׁ ווערטער זייןען טרויעיריקע אידלשטיינער,
 וואם ליגן אין שאכטלאיך שטובי פארלאשן.

צ'ו א דיבטער

מאך קידוש אויפ ראוזינקע-געזאנגע.
 פארביים מיט לירישער חלה.
 דאס פאעטיש געבעט-בוך ליגט אפֿן,
 די ווערטער זייןען פארצייטיך,
 זוי פלאטערן און האלטן זיך קוים צוזאמען.
 כאָפֿ זוי מיט דער גרענטער אכזריות,
 צעשטעל זוי אין פארבענטע ריינע.
 זוי וועלן זינגען,
 ואָרָהאָפְטיך זוי וועלן מוזן זינגען.
 זוי שטיל, ואָרָקע זוי א טויב,
 גלויב און זאג,
 שטובי צו שטובי, טרויב צו טרויב,
 פול איז דער געזאנג-סידור
 מיט שיין-פארטראקטע רייד.
 די וועלט גויט אוייס נאך שיין-פארטראקטע רייד.

יונגער ירמיה

לייב ראכמן

I

דו וואם ביסט דורךגענאנגען איזויפיל נוהנטם,
וויי קענטמו אזי יענעטם קליענים טרייער באגעמען.
שפיגלען דיין גרויל אין פרעמדער פרײַד?
וויי קענטמו עפערנען דאס מoil,
און מיט גוטע רייד בענטשן
אלע לאטט-באשוערטע מענטשן?

II

ירמיה אויז א יונגער מקוןן. נישט אין סקולפטור,
און הויט און ביינער קען מען אים דערקענען.
דורך יאטמער קומט ער שוינען,
דורךן קלאגן מאכן רייןער אונזער פרײַד.
צום שועל פון טרייער-היכל
ברעננט דער יונגער ירמיה — א שמייכל.

קומ מיט מיר

קומ מיט מיר און איך וועל דיר ווייזן,
א גאט וואו אויפֿ דִ טראטואָרֶן
בליטט א גאנצעער תנ"ה,
און דִ מענטשן זייןען אלע אבות
נאָר זַי פֿאָרְקוּיֶּפָן מציאות
מייט אָן אַיוֹעָזָן גַּעֲדָלָה,
וואָס קִין פֿאָסְטָעָר האָט קִיןְמָאָל נִשְׁתָּפָּאָגָט.
גבּיבּ אָ קָוָקּ, זַעַם, אָ הַעַלְדָּה.
ערּ רַעַדְתּ צַוּ אָ פֿרְיִיד,
וואָס דִּינְגָּט אִים אַרְוִים דִּ נְשָׂמָת.
אַכְבָּעָר ערּ הַאָט אָ הוֹיזְגַּעַזְנִיד,
פֿאָרְלִירָט ערּ נִשְׁתָּפָּאָגָט דִּעַם חַוְּנָה-שְׁמִיכָּל.

זע ווי זוי שפאלטן דעם ים-סוק
מייט א פרנסה-שטעקן,
ביין טיפער געבעונגגענער זיידעשאפט.
זוי גיעען שטאַלצע אָרְבִּיבֶר
מייט די וועגעלעך, אָן געוזנג.

יאָרְצִיִּטְ-לִיד : מ. 5. האַלְפָעָרָן

ס'חאָבן אָראָפְּגָעָזְוָנְגָעָן פֿון דֵיר די זעלטְנְסְטָע קְרָאָזְוָאָטָן.
מייט דֵיר אַיז אָזָעָק אָן אַרְגָּנָאָמָעָנֶט.
הָאָסְטָ גַּעֲלַעֲכָט מִיט אַילְוּוּעָם פֿון מַעֲצָעָנָאָטָן.
דיין גַּעַמְוִיט אָוָן וּוֹאָרְטָ אלְכְּבָעָמִיעָ
איין גַּעַוְוָן אָפְּרָעְמְדָע יְרוֹשָׁה,
וּוֹאָם הָאָסְטָ גַּעֲלַיְגָט דַּעֲרוּיָּת דִּינָּעָ קְרָעְפְּטִיקָע הָעָנֶט
אוֹן עַם פָּאָרָאַיְגָנָט.
מייט דֵיר זִינְגָעָן מִיר גַּעַוְוָן בָּאַחֲעָמִיעָ.
דיין זִיכְן אַיז קָאָפָע אַיז גַּעַוְוָן שְׁעַנְסְטָעָר סְטִיל.
דָּאָם שָׁאָרְפָּע אָוִיג אַיבָּעָר דָּעָר דָּעַכְּטָעָר בְּרִיל
הָאָסְטָ גַּעַחְתָּמָט אָוּלְפִּישָׁן חָן.
דָּאָם לִינְקָע אָוִיג אַיז גַּעַוְוָן מִילָּד, גַּעַטְרִי.
דָּאָם וּוֹאָם הָאָסְטָ נִישְׁתָּמָט גַּעַקְאָנָט פָּאַרְשְׁטִיּוֹן,
נִישְׁתָּמָט דַּעֲרְלַעֲרָנָט — הָאָסְטָוּ דַּעֲרַשְׁנָאָפָט
אוֹן גַּעַצְעָרָנָט אָוִיפָּע לְעַרְנָעָרִי.
בִּיסְטָ גַּעַוְוָן מַלְךָ פֿון אָפְּיְדִישָׁעָר מַלוֹּכה,
גַּאנְץ אָן יְדִישָׁע שְׁרָעָקָן.
הָאָסְטָ זִי גַּעַטְרִיבָּן פֿון זִיךְ מִיט אָגְוִיעָשָׁן שְׁטָעָקָן,
וּוֹאָם הָאָסְטָ וּזִיךְ אָפְּטָעָר גַּעַהְיִת.
איין מַלְחָמָה מִיט יְדִישָׁע פָּרָאַכְּבָלְעָמָן
וּוֹאָם פָּאַרְטְּרִיפָּן אוֹן פָּאַרְשָׁעָמָן דָּאָם גַּעַמִּיט,
בִּיסְטוּ קִיְּינְמָאָל נִישְׁתָּמָט גַּעַפְּאָלָן קִיְּין דַּעֲרַשְׁעַפְּטָעָר.
דיין פָּרִיְּד הָאָסְטָ אַיבָּעָר דֵיר
טָאָג-טָעַגְלָעָךְ גַּעַפְּלָאַטְמָעָרְט,
זַוְּיִ. די גְּרִיְּטָע הָאָק פֿון גִּילְיאָמִינָע.

האסט געמאכט א גרויסשטייטישע מינע,
 או דער גרייז-גראויר פאעת
 אייז אן אויפגעלאכטער —
 ווי ס'וואלט געוווען א טרייריקער שפיל.
 אבער אויג אויף אויג מיט זיך
 האסטו געוואוסט,
 או די האק ווועט טרעפען אין ציל.
 און אין א פרימאָרגן
 ווועסטו פאלן א געקעפטער.

מענטשן

1

ער אייז באפאלן א שטאט, מיט גומסקייט,
 ווי א פיראַט,
 ניך געווואָרַן מיט אלעמען פאניבראָט.
 געקלאָפֿט אין פְּליִיצָע,
 באָרעדט יעדער אַינְגָּעַם מיט לויב
 און אַרוֹיְסְגַּעֲפִירַט א גאנצָן קוּפְּעַרְט
 מיט זאָקְרוּבָּ.

2

נאָכְדָּעַם ווי ער האָט אויפגעגעסָן
 אלע בְּרִירּוֹת אויף דער מענֵין,
 די פָּרְשִׁידְעָנָּעָ סָאָרְטָן
 פִּישָׂן, פְּלִיוּשָׂן,
 טָאָרְטָן אָונָ פִּירּוֹת,
 אייז דער פְּעַטְעָרָ רַאֲכִיָּיָ אַרְוִוִּים אוּפְּן דַּעַךְ
 אָונָ גַּעֲנוּמָעָן גַּרְעַפְצָן מִיט טַעַלְאָגְנִיעָ.
 ס'אייז גַּעֲווּעָן אַ רְחַמְנוֹת.
 ווי האָט ער גַּעֲקַעַנְטָ פָּאָרְטָרָאָן
 זַיְינָן גַּיְסְטִיקָן בָּאָגָּזֶז
 אויף אָזָאָ פּוֹלָן מָאנָן.

וועגעציגע

שיל אַרְוָנְטָעֶר פֹּוּן זִיךְרָא לְאַלְעָה הוֹוִיטָן,
דיינע שיינקייטָן זַיְנָעָן נִישָׁטָה מָעָר וּוּי טַוִּיטָן,
פָּאַרְגְּלִיוּוּעֶרֶתָּעָ, פָּאַרְשְׁטוּמֶטָּע גַּעֲדָצָנְקָעָן.
פֹּוּן קָאנְגָּלָן טְרָאָגָן זִיךְרָא גַּעֲשְׁטָאַנְקָעָן.
ס'גַּעַמְעָן מֵיךְ וּוּרְגָּן אָוּן שְׂטִיקָן,
דיינע לְאַלְעָה גַּעֲזָאַמְלָטָעָ, הַיְּלִיקָע אַנְטִיקָן.

וּוִי פְּלָאַטְעֶרְלָעָךְ

וּוִי פְּלָאַטְעֶרְלָעָךְ צָוָם פִּיעָר
זַיְנָעָן גַּעֲפְּלוּיָגָן קָוְלְבָאָקָ, בָּעָרְגָּעַלְסָאָן אָוּן מַאְרָקִישָׁ,
וּיְיַהְבָּן מִיטָּ גַּוְאָלָט גַּעֲבָרָאָכָט
וּוּיְיַנְגָּנְדִּיקָע יְיִדְיָשָׁע אַותְיוֹתָ
צָוָם שְׁמַדְ-שְׁטִיטָיָן.
די טַוִּיפְ-עֲקָדָה הַאָטָט גַּעֲפְּלָאַקְעָרָטָ
די אַותְיוֹתָ הַאָבָּן גַּעֲשָׁרִיגָן:
רָאַטְעוּוּטָ אָונְדוֹן,
רְיוֹזָעָן, לְיוֹוֹיָקָ, אַפְּאַטְאָשָׁוָן, גַּלְאַטְשְׁטִיטָיָן.
די פְּרוּמָע אַותְיוֹת זַיְנָעָן זִיךְרָא צַעֲפְּלוּיָגָן.
גַּעֲבָוְנְדָעָן אַוְיפָּן פָּאַרְלָאַשְׁעָנוּם שְׁטִיָּן,
זַיְנָעָן גַּעֲבָלִיבָן לִינָן
קוּלְבָאָקָ, בָּעָרְגָּעַלְסָאָן אָוּן מַאְרָקִישָׁ
מִיטָּ אַוִּיסְגַּעְבָּרָעָנְטָע אַוְיָגָן.

יום בענטער

